ANNE GOLON

Lumini și umbre în Paris

Angélique. Ombres et Lumieres dans Paris

Anne Golon
Copyright e 2008 Anne Golon

Lira şi Cărţi romantice sunt mărci înregistrate ale

Grupului Editorial Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4, Bucureşti, România
Tel.: 031.425.16.19; 0752.101.777
E-mail: comenzilitera. Ro

Ne puteţi vizita pe
www.litera. Ro/lirabooks. Ro

Angelica. Lumini şi umbre în *Paris*
Anne Golon
Copyright e 2016 Grup Media Litera
Pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidraşcu şi fiii
Redactor: Gabriela Trăşculescu
Corector: Maria Popa

Copertă: Flori Zahiu
Tehnoredactare şi prepress: Ioana Cristea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
GOLON, ANNE
Angelica. Lumini şi umbre în Paris/Anne Golon; trad.: Despina Teodora Bişboacă – Bucureşti: Litera, 2016
ISBN 978 – 606 – 33 – 0639 – 6
I. Bişboacă, Despina Teodora (trad.)
821.111 (73) – 31 – 135.1

ANNE GOLON

Angelica

Lumini şi umbre în Paris

Traducere din limba franceză
Despina Teodora Bişboacă

Prima parte
Turnul Nesle

Capitolul 1

Nicolas fusese cel care se gândise să pună stăpânire, cu ajutorul haimanalelor şi cerşetorilor care îi erau devotaţi, pe ruinele vechiului zid construit odinioară de Filip al II-lea în jurul Parisului medieval. De patru secole, oraşul străpunsese vechiul brâu de piatră. Fortăreţele malului drept aproape că dispăruseră; cele de pe malul stâng se mai ţineau, ruinate, potopite de iederă, cu nenumărate vizuini de şobolani şi ascunzători providenţiale.

Pentru a le stăpâni, Nicolas Balivernă dusese un asalt lent, viclean şi tenace, a cărui strategie fusese organizată de mâna lui dreaptă, Cur-de-Lemn, dând dovadă de o isteţime demnă de o cauză mai bună.

Mai întâi, trimiteau să se acineze pe ici, pe colo,

ciopoare de copii plini de purici, cu mame zdrenţăroase, dintre cele pe care gărzile nu le pot goni fără a asmuţi un întreg cartier.

Apoi, cerşetorii îşi făceau apariţia.

Bătrâni şi bătrâne, infirmi, nevăzători, care se mulţumesc cu puţin, cum ar fi o scobitură în piatră pe unde se prelinge apa, un capăt de scară, un locaş părăsit al unei statui sau un colţişor de pivniţă. La urmă, soldaţii înarmaţi cu spade şi espingole[1] burduşite de cuie ruginite luaseră cu forţa cele mai bune ascunzători, donjoanele şi intrările săpate în ziduri, încă solide, care dădeau spre minunate săli vaste şi spre zonele subterane. În câteva ore, strămutau familiile de meseriaşi şi de muncitori care speraseră să îşi găsească acolo un acoperiş deasupra capului. Bieţii oameni, nesimţindu-se chiar în legalitate, nu îndrăzneau să depună vreo plângere şi îşi luau catrafusele, fiind fericiţi că mai puteau să ducă cu ei Nicolas fusese cel care se gândise să pună stăpânire, cu ajutorul haimanalelor şi cerşetorilor care îi erau devotaţi, pe ruinele vechiului zid construit odinioară de Filip al II-lea în jurul Parisului medieval. De patru secole, oraşul străpunsese vechiul brâu de piatră. Fortăreţele malului drept aproape că dispăruseră; cele de pe malul stâng se mai ţineau, ruinate, potopite de iederă, cu nenumărate vizuini de şobolani şi

1 Espingolă - Armă de foc primitivă din bronz, montată pe u n pivot (n.tr.)

ascunzători providenţiale.

Pentru a le stăpâni, Nicolas Balivernă dusese un asalt lent, viclean şi tenace, a cărui strategie fusese organizată de mâna lui dreaptă, Cur-de-Lemn, dând dovadă de o isteţime demnă de o cauză mai bună.

Mai întâi, trimiteau să se acineze pe ici, pe colo, ciopoare de copii plini de purici, cu mame zdrenţăroase, dintre cele pe care gărzile nu le pot goni fără a asmuţi un întreg cartier.

Apoi, cerşetorii îşi făceau apariţia.

Bătrâni şi bătrâne, infirmi, nevăzători, care se mulţumesc cu puţin, cum ar fi o scobitură în piatră pe unde se prelinge apa, un capăt de scară, un locaş părăsit al unei statui sau un colţişor de pivniţă. La urmă, soldaţii înarmaţi cu spade şi espingole burduşite de cuie ruginite luaseră cu forţa cele mai bune ascunzători, donjoanele şi intrările săpate în ziduri, încă solide, care dădeau spre minunate săli vaste şi spre zonele subterane. În câteva ore, strămutau familiile de meseriaşi şi de muncitori care speraseră să îşi găsească acolo un acoperiş deasupra capului. Bieţii oameni, nesimţindu-se chiar în legalitate, nu îndrăzneau să depună vreo plângere şi îşi luau catrafusele, fiind fericiţi că mai puteau să ducă cu ei câteva mobile şi că nu primiseră o lovitură de sabie în burtă.

Totuşi, aceste expediţii sumare nu erau întotdeauna foarte simple. Mai exista şi o categorie de „îndărătnici” printre proprietari. Erau membrii

altor bande din pătura săracă, ce refuzau să îşi părăsească adăpostul. Se purtaseră bătălii cumplite, a căror violenţă putea fi bănuită doar când zorii mijeau, la vederea cadavrelor zdrenţăroase, pe care Sena le aducea la mal.

Cel mai greu a fost să păstreze controlul asupra vechiului turn Nesle, ce se înălţa cu turnuleţele şi cu cornişele lui masive, la cotul Senei, pe lângă vechile şanţuri de apărare. Dar când reuşiseră să se instaleze, ce minune! Un adevărat castel! …

Balivernă îşi făcuse din el un reper. Atunci, ceilalţi căpitani de haimanale îşi dădură seama că acest nou-venit printre „fraţi” încercuia tot cartierul de la Universitate, stăpânea împrejurimile vechilor porţi Saint-Germain, Saint-Michel, Saint-Victor, până la malul Senei, în fundaţiile de la Tournelle.

Studenţii cărora le plăcea să se bată la Pre aux Clercs, micii burghezi de duminică, fericiţi să dea la undiţă în vechile şanţuri, frumoasele doamne dornice să facă vizite prietenelor din mahalaua Saint-Germain sau să meargă la duhovnicii lor din Val-de-Grâce nu aveau decât să îşi pregătească pungile. Un roi de cerşetori se arunca asupra lor, oprind caii, blocând trăsurile în pasajele înguste ale porţilor sau lângă podeţele aruncate peste şanţuri.

Ţăranii sau călătorii veniţi din afară trebuiau să plătească o a doua taxă în faţa tăişurilor ameninţătoare fluturate în faţa lor, chiar dacă se aflau de ceva drum în plin Paris. Făcând la fel de

dificilă trecerea ca pe timpul podurilor suspendate, oamenii lui Balivernă aduceau astfel la viaţă vechile ziduri ale lui Filip al II-lea.

Merita o plecăciune. Era o lovitură de maestru în regatul Thunes. Înţeleptul şi lacomul avorton care îi conducea, Marele Cocsre, Rolin Îndesatu', nu interveni. Balivernă trecea drept prinţ. Gustul pentru lupta bine pusă la punct, deciziile îndrăzneţe, puse în slujba unui geniu al organizării, Cur-de-Lemn, îl făceau pe zi ce trecea tot mai puternic. După turnul Nesle cuceri Pont Neuf, loc privilegiat din Paris, plin de gură-cască săraci cu duhul, dar fericiţi, care se lasă jefuiţi de pungă atât de uşor încât maeştrilor precum Gargară le e greaţă să fi lase săraci.

Bătălia de la Pont Neuf fusese teribilă. Durase luni la rând. Balivernă câştigă, deoarece oameni săi ocupaseră deja împrejurimile. În fostele gherete dezafectate, de pe lângă arcadele sau picioarele podurilor, îşi posta cerşetorii care, făcându-se că dorm, erau santinele vigilente. Recompensat graţie strategiei sale, ieşise învingător, iar toţi cei fără de lege din capitală au fost înştiinţaţi că Pont Neuf era de-acum al lui Balivernă.

Acest Pont Neuf nu era un pod ca toate celelalte, deoarece, ordonând să fie construit, Henric al IV-lea dorise un pod care să permită trecerea de pe un mai pe altul al Senei, fără să fie necesară traversarea peste Île de la Cité.

Tocmai de aceea interzisese să se construiască acolo case. În schimb, consolele podului fuseseră construite să adăpostească prăvăliile şi tarabele negustorilor şi ale ambulanţilor.

De amândouă părţi ale drumului, lespezi de piatră înlesneau trecătorilor mersul, ferindu-i de trăsuri şi de cărucioare împinse cu vioiciune. De fapt, Pont Neuf se dovedise a fi mai mult decât un loc de trecere, fiind şi un loc de întâlnire. O întâlnire între cele două maluri, cu tot ce aveau ele mai bun şi mai divers.

În turnul Nesle, Angelica, plictisită în absenţa lui Nicolas, plecat în expediţiile sale criminale, luase obiceiul de a coborî în sala mare de la parter, care se deschidea la baza turnului.

Acolo se adunau acoliţii lui Balivernă, ca şi o mulţime de zdrenţăroşi veniţi să îl linguşească pe cel mai puternic om al branşei. Ca în fiecare seară, acest public zgomotos şi duhnitor mişuna în mijlocul ţipetelor plozilor, râgâielilor, sudălmilor care răsunau sub bolţi, în clinchetul pocalelor de cositor şi în mirosul insuportabil al zdrenţelor, amestecat cu cel al vinului.

Adunarea oferea pe alese tot ceea ce se putea găsi mai bun printre trupele şefului hoţilor. Acesta dorea ca în fieful său să fie tot timpul butoaie începute şi frigări la proţap. Astfel de favoruri supuneau şi cele mai puternice capete.

Într-adevăr, când ploua şi bătea vântul, iar strada

era pustie, pe când nobilul domn dispreţuia teatrul, iar burghezul, taverna, ce era mai bun de făcut pentru un vânător rămas fără pradă decât să meargă la Balivernă şi să îşi umple burdihanul…

Cur-de-Lemn se proţăpea la masă cu aroganţa omului de încredere şi cu aerul posomorât al filosofului necunoscut. Barcarolă, tovarăşul său, trecea de la unul la altul şi îi scotea din minţi pe jucătorii de cărţi. Şoricioaică îşi vindea vânatul bătrânelor smochinite şi înfometate, Thibault Flaşnetara învârtea manivela flaşnetei aruncând priviri batjocoritoare pe sub borul pălăriei de paie, în timp ce Linot, micul său însoţitor, un puşti cu ochi de înger, bătea într-un cinei. Coana Hurlurette şi moş Hurlurot începeau dansul, iar reflexele focului aruncau până la tavan umbrele lor groteşti şi greoaie. Acest cuplu de cerşetori, spunea Barcarolă, nu avea decât un ochi şi trei dinţi pentru amândoi. Moş Hurlurot era orb şi zgâria un fel de cutie cu două corzi pe care o numea vioară. Ea, cu un singur ochi, îndesată, cu o enormă coamă căruntă ce-i ieşea de sub un turban făcut dintr-o lenjerie, trosnea din castaniete şi se furişa cu enormele sale picioare umflate, înfofolite cu mai multe straturi de ciorapi.

Barcarolă mai spunea că odinioară trebuie să fi fost spaniolă… Din toate acestea nu mai rămăseseră decât castanietele.

În cercul apropiat al lui Balivernă se mai afla şi

Picior Uşor, fostul purtător de mesaje, tot timpul cu sufletul la gură, Tabelot Ghebosu, Gargară Pungaşul, Precautu, un hoţ foarte plângăreţ şi timorat, ceea ce nu îl împiedica să participe la toate jafurile, Gagiu Mişto, care era ceea ce numim un satir, adică un depravat, şi care, atunci când se îmbrăca ca un prinţ, l-ar fi înşelat chiar şi pe rege; se întâlneau prostituate pasive precum animalele sau gălăgioase ca nişte harpii, saltimbanci, mai rari, ce-i drept, deoarece serviciile lor se îndreptau înspre Rodogone Egipteanu, lachei nepricepuţi care, între două case unde îşi furau stăpânii, doreau să îşi cheltuiască câştigurile necinstite. Studenţi pervertiţi, întinaţi pe vecie de corupţia şi furtişagul înspre care îi ducea sărăcia, veneau, în schimbul unor mici servicii, să îşi încerce norocul printre tâlhari. Aceşti vorbitori de latină erau consideraţi şefi ai bandiţilor şi tot ei emiteau legile Marelui Cocsre. Astfel era şi Barosanu care, deghizat în călugăr, îl atrăsese pe Conan Becher într-o capcană.

Escrocii milei publice, prefăcuţii, orbii, şchiopii, muribunzii zilei ocupau de asemenea un loc în turnul Nesle. Vechile ziduri care văzuseră orgiile luxoase ale reginei Marguerite de Bourgogne şi auziseră strigătele tinerilor omorâţi după ce ieşiseră din iatacul acesteia îşi încheiau cariera adăpostind la umbra lor cele mai groaznice rebuturi ale naturii. Căci tot aici se aflau adevăraţii infirmi, cei pe jumătate nebuni, monştrii precum Creastă de

Cocoş, împopoţonat cu un straniu apendice pe frunte şi la care Angelica nu se putea uita. Balivernă îl izgonise până la urmă pe nefericit.

O lume blestemată: copii care nu mai semănau a copii, femei care se ofereau bărbaţilor de-a dreptul pe paiele de pe podea, bătrâni, femei şi bărbaţi, cu priviri pierdute de câini abandonaţi; şi totuşi, peste această mulţime domnea o atmosferă de nonşalanţă şi de satisfacţie nedisimulată.

Mizeria nu este de nesuportat decât atunci când devine totală şi pentru cei care pot face o comparaţie. Or, aceşti oameni de la Curtea Miracolelor nu aveau nici prezent şi niciun viitor cu care să compare prezentul.

Mulţi zdrahoni sănătoşi, dar leneşi, huzureau nefăcând nimic. Foamea şi frigul erau pentru cei slabi, pentru cei obişnuiţi cu asta. Crima şi cerşetoria erau singurele ocupaţii. Incertitudinea zilei de mâine nu neliniştea pe nimeni. Ce le păsa! Preţul inestimabil al acestei incertitudini era libertatea, dreptul de a omorî purici la soare atunci când li se năzărea. Putea să vină oricând poliţia sau garda! Marile doamne şi capelanii acestora puteau să facă spitale şi aziluri… cerşetorii nu vor intra niciodată în ele decât constrânşi şi obligaţi, chiar dacă aveau acolo o farfurie de supă asigurată.

De parcă masa lui Balivernă nu era cea mai bună, aprovizionată din locurile potrivite de zbirii lui care bântuiau pe şlepurile Senei, dădeau târcoale

măcelăriilor şi mezelăriilor sau atacau ţăranii care mergeau la piaţă.

Primele dăţi, apariţia Angelicăi provoca în marea sală un val de linişte şi chiar de spaimă. Frumuseţea ei, lentoarea cu care venea să se aşeze lângă masă, fără o privire, fără a saluta în jur, uimeau mulţimea obişnuită cu neîncrederea şi cu pericolul, şi care avea propriile tabieturi.

Totuşi, foarte curând, deveni limpede pentru toţi că nou-venita avea „originalităţile” sale, aşa cum băgă de seamă un bătrân numit Magister.

Fără să-i dispreţuiască pe cei din jur sau să desconsidere importanţa care i se acorda, ea îşi îndreptă atenţia spre ceea ce, pentru cea mai mare parte dintre ei, reprezenta o cantitate neglijabilă, cu excepţia momentului când era vorba să fie puşi la treabă: puştii. Era vorba de copii de doi sau de trei ani, care, imediat ce se puteau ţine pe picioare, erau trimişi afară la cerşit.

Cu instinctul căruia nimeni de la Curtea Miracolelor nu îi putea scăpa, ei încercau să găsească orice pradă şi reveneau la adăpost strângând stângaci morcovi, căpăţâni de ţelină, iar cei mai mari, o varză, o salată primite de la negustori care, cuprinşi de milă la văzul acestor copilaşi în zdrenţe, în patru labe pe sub tejghele, căutând de pomană, le spuneau: „Ţine, ia asta pentru ca să-ţi facă mama ta supă…”

Prin semne, Angelica ceruse să i se pregătească

un vas cu apă rece şi curată. Apă, apă pentru Marchiza îngerilor! … încă una dintre originalităţile sale. Ce să facă cu apa? … Să spele legumele. Îi admirau mişcările abile şi iuţi ale mâinilor care păreau, dintr-odată, să dea roadelor pământului o viaţă şi o frumuseţe noi. Mâini de zână… sau de vrăjitoare, gândeau cu nelinişte. Apoi, mai trebuia apă şi un vas pe care le punea pe foc, în vatra unde Gargară – sau vreun nelegiuit de serviciu – întreţinea permanent jarul sforăitor sub oale şi ulcele pline de carne, slănină şi cârnaţi.

Marchiza îngerilor supraveghea gătitul legumelor ca şi cum ar fi făcut din ele o licoare magică, gustând din când în când cu preţiozitate. Ea subjuga mulţimea, deoarece toate acestea se făceau prin semne. Nu vorbea. La câteva zile de la sosirea ei în turnul Nesle se închisese într-un mutism total. Chiar şi în cuibul dragostei, Nicolas nu putea să fi smulgă vreo vorbă. Era acolo şi nu era.

Prin semne autoritare, dusese la bun sfârşit această hotărâre de a pregăti o supă din legumele aduse de copii, ceea ce însemna că nu era „în altă parte”, absentă, aşa cum li se întâmpla unora, câteodată tinerilor, dar mai ales bătrânilor, care nu mai erau, în urma nenorocirilor trăite, decât nişte trupuri fără suflete. Din pricina acestei linişti, când se afla în sala mare, toate privirile se aţinteau asupra ei. Cu toţii o vedeau din ce în ce mai frumoasă. Apoi, cerea să i se aducă supa în camera

din turn, unde mânca singură, şi chiar şi acolo era bănuită că o bea ca şi cum ar fi fost un leac cu puteri tainice. Cel mai adesea rămânea jos, după ce prin semne imperioase ceruse vase, mergând să ducă mâncare bolnavilor înghesuiţi într-un colţ al încăperii sau bătrânelor care, nefiind obişnuite să le poarte cineva de grijă, nu îndrăzneau să refuze. Nu ţinea de foame fiertura aceasta, dar avea măcar un gust mai bun decât supa săracilor.

Bătrânul numit Magister îi slujea drept scrib lui Nicolas Balivernă, ilustra puşlama de pe Pont Neuf, iar acesta nu era mai puţin mândru pentru că reuşise să beneficieze de serviciile unui cleric, aşa cum era Frigare cel Bătrân pentru Rolin îndesatu. Se spunea că Magister era puţin dus cu capul. Nicolas îşi plătea secretarul cu oale de vin furat cu care pivniţele turnului Nesle erau bine aprovizionate. Era un beţiv notoriu. Îl vedeai aşezat în lumina palidă a unei vizuini de pământ, ascuţind penele de gâscă cu o mână tremurândă, mâzgălind neobosit nu se ştie ce pe nişte vrafuri de hârtie.

Într-o zi, când Angelica era aşezată la masa comună, aşteptând întoarcerea lui Nicolas în timp ce asculta sau nu bălmăjelile lui Cur-de-Lemn despre felurile de mâncare, Magister se ridică şi, cu pas sigur, veni până la ea şi o trase spre uşă cu o energie căreia nu i se putea opune.

Se trezi afară, ţinută de braţ cu putere, în noaptea ce tocmai se lăsa şi în frigul iernii.

— Trebuie să ieşi, îi spuse el privind-o în ochi; nu-ţi fie teamă că vei fi recunoscută, e noapte. Dar trebuie să ieşi de aici, altfel vei înnebuni.

Îşi dădu seama că, de când era la turnul Nesle, nu îşi imaginase că va putea părăsi acest adăpost, pentru a ajunge afară, unde o pândeau toate primejdiile.

— Mergi! spuse Magister, împingând-o în faţa lui.

Ea îl ascultă maşinal şi, odată trecuţi de zidurile turnului Nesle şi de ruinele celei ce fusese o vestită reşedinţă, ca şi de mai multe case care fuseseră construite, şi apoi distruse, împrejurimi ce rămăseseră de izbelişte şi martore ale numeroaselor bătălii dintre bandiţi, Magister o conduse printr-un labirint de străduţe, de străzi şi de fundături, trecând de ele una după alta.

Spaima de a umbla aşa prin Paris, lângă un bătrân pe jumătate nebun, o cuprinse pe dată, apoi căzu într-o supunere tristă.

— Am ajuns! spuse în sfârşit Magister pe un ton satisfăcut. Priveşte! Nu-i aşa că e cea mai frumoasă casă? Şi mai e şi sărbătoare în seara asta.

Angelica privi în jur. Într-adevăr, se afla în faţa unei reşedinţe frumoase, care încă se bucura de o numeroasă companie, iar în spatele ferestrelor se vedeau siluetele valeţilor care purtau făclii.

Fără a fi o construcţie recentă, această casă, cu siguranţă una dintre cele mai frumoase şi mai seducătoare din Paris, dezvăluia liniile noi ale unei

arhitecturi care se voia plăcută, debarasată de elementele antice greoaie, obligatorii pentru apărare în secolele trecute.

— Stai jos, spuse el.

Se aşeză chiar el pe caldarâm, de cealaltă parte a străzii, cu spatele lipit de un perete.

Angelica nu se supuse imediat. Reuşise să o surprindă. Destul ca să se simtă curioasă şi să hotărască să iasă din muţenie, punând o întrebare:

— În ce cartier suntem?

Bătrânul pufni, izbucni într-o cascadă de râsete, fără ca ea să-şi dea seama dacă era din pricină că reuşise să fi smulgă un cuvânt sau pentru că întrebarea ei era bizară.

— Ce cartier? Priveşte puţin în jur… Priveşte mai bine!

Angelica făcu un adevărat efort, nu pentru a deschide ochii, pentru că îi ţinea larg deschişi, ci pentru a-şi forţa văzul să cuprindă ceea ce o înconjura, să vadă ceea ce refuza, de fapt. Îşi dădu seama de semiobscuritatea care domnea, datorată în parte felinarelor de stradă ale acestui cartier bogat şi în parte strălucirii lunii care se cernea printre nori, şi *scoase un strigăt* surprins.

Foarte vizibil şi nu prea departe, ea putea distinge silueta inconfundabilă a turnului Nesle.

— Da! spuse sarcastic Magister, râzând în continuare. Vecinii noştri sunt nişte bogătaşi. Iar aceştia sunt, la rândul lor, vecini cu una dintre cele

mai mari curţi ale Miracolelor din Paris. Nu au înţeles încă… Le place pe aici, dar şi nouă. Lor mai mult pentru abaţia Saint-Germains-des-Prés care se află la o aruncătură de băţ, iar nouă pentru târgul Saint-Germain şi pentru Pont Neuf. Îşi construiesc case frumoase. Iar noi ne pregătim de „cules”. Aşază-te! Acum aşteptăm.

Aşezată pe pământ, se strânse lângă el, dându-şi seama de frigul ce se lăsa şi, puţin câte puţin, de situaţia neobişnuită.

— Este palatul Guenegaud, explică bătrânul. Tot ceea ce este mai frumos în Paris. Au greşit când au distrus palatul Nevers. Acolo, crede-mă, a fost o vreme în care eu eram vioara întâi. Ce se întâmpla în saloanele acelea era pe măsura iatacului albastru al frumoasei Artemis. Nu trebuie distrus în întregime un loc în care au strălucit marile spirite. Dar erau os domnesc. Credeau că au toate drepturile…

Angelica tremura de frig, dar nu se putea împiedica să nu fie fascinată de cuvintele bătrânului, de ferestrele luminate în spatele cărora se ghiceau dansul, luxul, viaţa unei alte lumi.

O umbră traversă grădina din faţă. Rapid şi tainic, personajul îmbrăcat în negru care trebuie să fi fost un om al bisericii, deoarece nu purta perucă, se apropie de ei, se aşeză lângă Magister şi vorbi într-o latină volubilă. Li puse în braţe un vraf de pergamente şi o sticlă de vin, iar apoi umbra care

părea a fi duhovnicul casei dispăru.

— Ia astea, spuse el întinzându-i hârtiile. Ajută-mă să mă ridic.

Trebuie să fi fost o sarcină de copist cea care îi fusese încredinţată de duhovnic.

Solicitare venită, poate, din partea unuia din acei poeţi sau romancieri care frecventau cercurile mondene şi de cultură cum era palatul Guenegaud, mereu în căutarea unui mecena, a unui protector, care începeau prin a-şi citi operele într-un cerc de prieteni interesaţi, înainte de a-şi permite să rişte să obţină un „privilegiu”, adică o învoială cu un librar reputat şi lacom, grăbit să editeze şi să vândă aceste opere foarte cerute şi a căror difuzare aducea mari câştiguri, după cum spuneau chiar comercianţii. Nu erau niciodată destule exemplare din manuscrisul original răspândite printre prietenii; de unde şi importanţa rechiziţionării a numeroşi copişti.

Strângând sticla la piept, Magister făcu cu ochiul înspre opera în chestiune.

— A scris-o o surioară, spuse, iar aceste vorbe îl făcură să râdă.

Păstra sticla la adăpost, sub paltonul zdrenţuit. Angelica se bucură că avea un drum atât de scurt de făcut, deoarece frigul se înteţea. Dar, pe drumul de întoarcere, Magister începu să meargă agale. Avea chef de vorbă.

— Faptul că m-au considerat un căutător de

comori mi-a distrus viaţa. Şi aceasta este o categorie de oameni foarte periculoasă şi persecutată. Cu toate astea, nu eu sunt cel care i-a condus la acel mormânt. Eu doar le-am spus cine era cel care se odihnea sub acea piatră. Pentru că sunt un învăţat în ceea ce priveşte ştiinţele istorice, şi tocmai de aceea m-au şi ales.

Se opri în mijlocul străzii pustii, scrutând pământul.

— Apleacă-te! îi ceru el apăsat.

O obligă să se aplece, arătând, măturând cu un gest emfatic strada plină de noroi, pe care strălucea timid un ochi de apă.

— Iar mormântul deschis era chiar aici, scandă el. Şi am recunoscut osemintele regelui meu… cu armele sale, cu suliţa, spada, capul calului său preferat, într-o armură de bronz şi… ţine-te bine… cu globul de cristal prin care divinul suveran transmitea puterile sale vindecătoare şi oracolul previziunilor sale. Şi… şi acolo, ascultă-mă bine, erau şi trei sute de albine de aur[2]… Trei sute! Niciuna mai puţin.

Lăsă să treacă o clipă de linişte, apoi spuse cu un ton visător, urmându-şi gândurile:

— Un salahor a furat două albine de aur…

Pentru a-şi croi drum, o împinse pe Angelica să urmeze strada pe lângă perete, ca şi cum ar fi

2 Insigne de pe armură, sub formă de albine, rezervate regilor, în general (n.tr.)

înconjurat o groapă deschisă şi ar fi trebuit să aibă grijă să nu cadă în ea. De data aceasta, a fost convinsă că bătrânul avea cu adevărat o doagă lipsă.

— Eu am înţeles ce mă aşteaptă, reluă el firul când ajunseră puţin mai departe. Am fugit. În ţinutul Ardenne cresc copaci enormi, foarte puternici şi plini de frunze. M-am ascuns în vârful lor, pe ultimele crengi, acolo unde nici măcar păsările nu îşi fac cuib. M-au căutat, în van, chiar şi cu câini… Au scos ochii tuturor salahorilor…

— Pentru a-l găsi pe hoţul albinelor?

— Nu! Pentru ca niciunul să nu găsească din nou drumul către mormânt.

Ajunseră la marginea ascunzătorii de la turn, iar Angelica, salutată de santinele, avu un sentiment de uşurare.

— Ia spune, ce părere ai despre povestea mea? întrebă Magister categoric.

— Cred că este o poveste îngrozitoare, răspunse ea, chiar dacă ar fi preferat să tacă.

Dar, dintr-odată, avea chef de vorbă.

— Toate poveştile de viaţă sunt destul de neplăcute, spuse el.

În sala mare, Nicolas se plimba ca un leu în cuşcă.

— Unde ai dus-o?

— Aici, la doi paşi! Dar am învârtit-o multă vreme pentru a-şi da seama dacă are chef de fugă… Şi nu are… Poţi fi pe pace, Balivernă. Nu va fugi. Şi dacă

aveai impresia că a amuţit, ei bine, poţi fi liniştit… Ştie încă să pună întrebări atunci când ceva o face curioasă. E semn bun la femei. Şi aminteşte-ţi că sunt un profesor însetat.

— Vei avea o sticlă plină, promise stăpânul turnului Nesle.

Angelica era liniştită pentru că nu se mai temea când ieşea în oraş.

Zilele următoare, aventurându-se prin acest Paris subteran însoţită de Picior Uşor, de Barcarolă sau de Cur-de-Lemn, Angelica descoperi treptat reţeaua de cerşetorie şi de răscumpărări bine pusă la punct de vechiul său camarad de joacă.

— Eşti mai isteţ decât credeam, îi spuse într-o seară lui Nicolas. Ai ceva bun în tărtăcuţă.

Şi îi atinse uşor fruntea.

Astfel de gesturi, al căror obicei nu îl avea, îl tulburau pe bandit. O aşează pe genunchi.

— Te miră? … Nu te aşteptai la asta de la un nemernic ca mine? Dar să ştii că nu am fost niciodată nemernic şi niciodată nu am vrut să fiu…

Scuipă cu dispreţ pe lespezi.

Erau aşezaţi în faţa focului, în sala mare, sub turnul Nesle.

Angelica se sprijinea de coapsele tari ale lui Balivernă. Nu era nici pic de grăsime pe acest trup atletic. Băieţandrul de altă dată, care se căţăra în copaci ca o veveriţă, devenise un uriaş plin de muşchi enormi şi încordaţi. Din lărgimea umerilor

se putea ghici originea sa ţărănească. Dar tot atât de adevărat era că îşi curăţase încălţările de noroi. Era un lup de oraş, suplu şi rapid.

Atunci când braţele sale se strângeau în jurul ei, avea impresia că era prizoniera unui cerc de fier pe care nicio forţă nu îl putea rupe. După bunul ei plac, ea se revolta sau îşi punea cu un gest felin obrazul pe faţa aspră a lui Nicolas. Îi plăcea să vadă aprinzându-se în ochii sălbăticiunii o lumină uimită şi să fie, astfel, conştientă de puterile sale. Trăsăturile fostului Nicolas din Monteloup o făceau mai sensibilă decât credea, mai mult decât cele ale actualului Nicolas, şi, când îi şoptea, în graiul de acasă care fusese prima lor limbă, acele cuvinte spuse păstoriţelor prin căpiţele de fân, decorul sordid dispărea. Era ca un drog, ceva care potolea nişte răni prea adânci.

Mândria pe care acest bărbat o resimţea posedând-o era în acelaşi timp umilitoare şi impresionantă.

— Erai fiica baronului… îmi erai interzisă, îi plăcea să repete, iar eu îmi spuneam: „O voi avea…” Şi ştiam că vei veni… Şi acum eşti a mea.

Ar fi vrut să îl insulte, dar se apăra fără succes. Deoarece este adevărat că nu te poţi teme de cineva pe care îl ştii de când era copil; de pornirile din copilărie te dezobişnuieşti cel mai greu. Familiaritatea care îi unea avea rădăcini prea îndepărtate.

— Ştii la ce mă gândeam? spuse el. Toate acele idei pe care le-am căpătat la Paris şi care mi-au permis să dau lovitura mi-au venit din aventurile noastre din copilărie şi din expediţiile noastre. Le plănuiam cu mult timp înainte, îţi aminteşti? Ei bine, când am fost pus în faţa faptului de a-mi organiza… munca, ceva îmi spunea…

Se opri să se gândească şi îşi trecu limba peste buze. Un copil pe nume Flipot, aşezat la picioarele sale, îi întinse un pocal de vin.

— În ordine, mormăi Balivernă aruncând cupa, lasă-ne să vorbim. Vezi, continuă el, îmi spuneam uneori: „Ce-o mai fi făcând Angelica? Ce idee năstruşnică i-a mai trecut prin cap?” Şi asta mă ajuta… De ce râzi?

— Nu râd, surâd. Deoarece îmi aduc aminte de ultima noastră expediţie, care nu a fost acoperită de glorie. Când am plecat în America şi am eşuat la abaţia Nieul…

— Este adevărat! Era o nebunie frumoasă. Nu ar fi trebuit să mă iau atunci după tine…

Căzu din nou pe gânduri.

— Nu erau prea strălucite ideile tale pe vremea aia. Creşteai, deveneai femeie. Femeile, ele nu prea au multă minte… Dar au altceva! spuse el cu un surâs plin de subînţeles.

Şovăi, apoi îndrăzni să o mângâie, pândind-o cu coada ochiului. Din pricina toanelor ei nu ştia niciodată cum ar fi fost primite iniţiativele sale

amoroase. Pentru un sărut, era în stare să fi scoată ochii, cu privirea înflăcărată ca a unei pisici călcate pe coadă, amenințând că se aruncă din turn, insultându-l şi folosind cuvinte de mahala, pe care şi le însuşise destul de repede.

Demonstrase că ştia să adopte uneori o atitudine glacială, care îl impresiona până şi pe Barcarolă sau îl făcea să se bâlbâie pe Gagiu Mişto. Atunci, Balivernă îşi aduna oamenii, şi fiecare, aşezat pe jos, se întreba din ce cauză era aşa de întoarsă pe dos.

Dimpotrivă, în alte dăţi, ştia să poarte cu blândeţe, să fie surâzătoare, aproape tandră. Aşa, o recunoştea. Era chiar ea! … Visul lui dintotdeauna. Fetiţa Angelica, cu picioruşele goale, în zdrenţe, cu părul plin de fire de fân, alergând pe poteci.

Şi apoi, altă dată, devenea pasivă şi absentă, supusă la orice dorinţă a lui, dar atât de indiferentă, încât el renunţa, nelinişţit, aproape speriat.

O adevărată vulpiţă, Marchiza îngerilor!

De fapt, ea nu avea această intenţie. Nervii ei prea zdruncinaţi o aruncau într-o zonă de disperare şi de groază, sau de abandon indiferent şi aproape fericit. Dar instinctul de femeie o învăţase singurul mod de apărare. Aşa cum îl subjugase pe ţărănuşul Merlot, aşa îl supunea şi pe banditul care devenise Nicolas… Era ferită de primejdia de a deveni sclava sau victima lui. Îl ţinea la respect mai degrabă prin supuşenia consimţământului ei decât prin asprimea

refuzurilor. Iar pasiunea lui Nicolas devenea pe zi ce trecea tot mai devoratoare.

Acest om periculos, care avea mâinile mânjite de sângele multor crime, ajunsese să tremure de teama de a nu; i fi pe plac Angelicăi.

În seara aceea, văzând că marchiza nu avea o figură îmbufnată, începu să o mângâie orgolios. Iar ea se întindea ca o liană pe umărul lui. Nu îi păsa de mutrele înspăimântătoare care rânjeau în jurul lor. Îi dădu voie să fi scoată corsajul şi să o sărute violent.

Privirea sa de smarald se strecura printre gene, provocatoare şi îndepărtată. Gustând în străfundurile sufletului profunzimea dezmăţului, Angelica părea să etaleze tuturor mândria de a fi jucăria unui stăpân de temut.

Un astfel de ritual de îmblânzire o făcea pe Poloneză să urle de furie.

Fosta amantă oficială a lui Balivernă nu accepta aşa de uşor brusca „ştergere de pe listă”, mai ales că, dând dovadă de cruzimea unui adevărat tiran, Balivernă o făcuse slujnica marchizei. Ea era acum cea care trebuia să fi ducă apa caldă pentru toaleta zilnică, obicei uimitor în lumea cerşetorilor, despre care se vorbea până în mahalaua Saint-Dénis. În furia sa, Poloneza îşi vărsa jumătate din apa fierbinte pe picioare. Dar atât de mare era puterea fostului valet asupra oamenilor săi, încât ea nu îndrăznea să spună o vorbă în faţa celei care îi

răpise favorurile iubitului său.

Angelica primea cu egală indiferenţă serviciile şi privirile pline de ură ale acestei brunete masive. În limbaj argotic, Poloneza era o târfă de cazarmă, dintre cele care merg pe linia frontului. Avea mai multe amintiri din luptă decât un bătrân mercenar elveţian. Putea povesti despre tunuri, archebuze, lănci la fel de fericită, deoarece avusese de-a face cu toate gradele eşaloanelor militare. Se dăduse chiar, după cum spunea ea, şi la ofiţeri, pentru ochii lor frumoşi şi mustăţile fine, deoarece aceşti domni gentili aveau buzunarele mai goale decât un brav soldat, după prada de război. Domnise o campanie întreagă asupra unui regiment de polonezi, de unde şi porecla.

Purta la centură un cuţit care putea fi uşor scos la vedere, şi se dusese vorba că îl mânuia cu iscusinţă.

Seara, după ce ajunsese la fundul urciorului de vin, Poloneza, cu limba dezlegată, povestea despre jafuri şi incendieri.

— Ah! Frumoase timpuri în război! Le spuneam soldaţilor: „Pe mine, soldaţi! Iar eu o să vă omor puricii!”

Şi începea să cânte refrenele corpului de gardă, sărutându-i pe foştii militari.

Ajungeau să o trimită afară cu lovituri de picior în spate. Atunci, sub ploaia şi vântul de iarnă, marchiza leşilor alerga pe malurile Senei şi întindea braţele spre Luvru, de nevăzut în noapte.

— Ei! maiestate! Ei! Craiule! ţipa ea. Când ne mai dai război? ... Un adevărat război! Ce tot moşmondeşti în cocioaba ta, nevolnicule? La ce-mi trebuie un rege fără bătălii? Un rege fără victorii? ...

Dimineaţa, pe nemâncate, Poloneza uita de vorbele belicoase şi nu se mai gândea decât la felul în care să îl recucerească pe Balivernă. Îşi dădea silinţa, punându-şi la bătaie toate resursele unui caracter fără scrupule şi ale unui temperament vulcanic. După părerea sa, spunea ea, Balivernă nu mai avea mult până să se sature de fata asta care nu râdea niciodată şi ai cărei ochi păreau că nu te văd. Bine, erau din acelaşi „sat”. Asta creează legături; dar ea îl ştia bine pe Balivernă. Nu o să se mulţumească doar cu atât. La naiba, ea, Poloneza, nu cerea decât să îl împartă. La urma urmei, două femei pentru un bărbat nici nu este aşa de mult! Marele Cocsre avea şase!

Inevitabil, drama izbucni. A fost scurtă, dar violentă.

Într-o seară, Angelica fusese să îl viziteze pe Cur-de-Lemn într-o ascunzătoare în care locuia, pe lângă podul Saint-Michel. Îi adusese nişte cârnaţi din măruntaie. Cur-de-Lemn era singurul personaj din bandă căruia îi acorda atenţie.

Avea pentru el mici atenţii, pe care acesta le primea, cu o figură de buldog mofturos, ca pe ceva ce i se cuvenea.

În seara aceea, după ce adulmecase cârnatul, o privi pe Angelica şi spuse:

— Unde te duci acum?

— La Nesle.

— Nu te duce acolo. Pe drum, treci pe la taverna lui Ramez, aproape de Pont Neuf. Balivernă este acolo cu tovarăşii săi şi cu Poloneza.

Aşteptă o clipă, ca pentru a-i lăsa timp să priceapă, apoi insistă:

— Ai înţeles ce trebuie să faci?

— Nu.

Era îngenuncheată în faţa lui ca şi cum asta ar fi făcut de obicei, pentru a fi la înălţimea omului fără picioare. Podeaua şi pereţii bordeiului erau din pământ bătătorit. Singurul mobilier era un cufăr de piele fiartă, în care Cur-de-Lemn îşi ţinea cele patru veste şi cele trei pălării. Era întotdeauna foarte atent cu el însuşi.

Ascunzătoarea era luminată de o candelă bisericească furată, lipită de perete; avea o lucrătură delicată de orfevrărie, placată cu argint.

— O să intri în cârciumă, explică Cur-de-Lemn cu un aer doct, şi, când vei vedea ce face Balivernă cu Poloneza, vei lua ce îţi pică în mână, o oală, o sticlă, şi îi vei da cu ea în cap.

— Cui?”

— Lui Balivernă, la naiba! În astfel de cazuri, nu te ocupi de fată!

— Am un cuţit, spuse Angelica.

— Lasă-l încolo, nu ştii să-l foloseşti… Şi apoi, pentru a da o lecţie cerşetorului care îşi înşală marchiza, există doar o lovitură în cap, crede-mă!

— Dar îmi este indiferent dacă acest nemernic mă înşală sau nu, spuse Angelica cu un surâs semeţ.

Ochii lui Cur-de-Lemn se aprinseră în desişul sprâncenelor. Vorbi cu încetineală:

— N-ai dreptul… Mai mult îţi spun: nu ai de ales. Balivernă este puternic printre cei de teapa noastră. Te-a cucerit. Te-a luat. N-ai dreptul să îl dispreţuieşti. N-ai dreptul să îl laşi să te dispreţuiască. Este omul tău.

Angelica avu un fior în care se aduna furia, dar şi o voluptate surdă. Gâtul i se uscă.

— Nu vreau asta, murmură ea cu o voce stinsă.

Ologul scoase un hohot de râs amar.

— Nici eu nu voiam, când un glonţ mi-a retezat picioarele la Nordlingen. Nu mi-a cerut părerea. Nu mai putem da timpul înapoi. Trebuie să ne obişnuim cu ideea, asta e tot… Trebuie să înveţi să mergi pe un tocător de lemn…

Flacăra candelei scotea în evidenţă toate pustulele de pe faţa mare a lui Cur-de-Lemn. Angelica se gândi că semăna cu o trufă enormă, cu o ciupercă crescută la umbra şi în umezeala pământului.

— Aşa că învaţă şi tu să trăieşti printre cerşetori, spuse el cu o voce joasă şi grăbită. Fă ce îţi spun. Altfel, vei muri.

Ea îşi aruncă pletele pe spate cu o mişcare orgolioasă.

— Nu mi-e frică de moarte.

— Nu îţi vorbesc despre felul acela de moarte, mormăi el. Ci despre cealaltă, cea mai rea, moartea din suflet... Deodată, se înfurie. Mă faci să spun prostii! încerc să te fac să înţelegi, la dracu'! N-ai dreptul s-o laşi pe una ca Poloneza să te zdrobească! N-ai dreptul... Nu tu. Ai înţeles?

Îi sfredelea privirea, cu ochii în flăcări.

— Hai, ridică-te şi umblă! Dă-mi sticla şi cupa de acolo, din colţ.

Apoi adăugă, după ce-şi turnă o duşcă de rachiu:

— Dă-o peste cap şi du-te... Să nu te temi să dai cu putere. Îl ştiu pe Balivernă. E tare de cap! ...

Intrând în spelunca lui Auvergnat Márquez, Angelica se opri în prag. Ceaţa era la fel de deasă înăuntru ca şi afară. Coşul era înfundat şi sala se umplea de fum. Câţiva muncitori sprijiniţi de mesele şchioape îşi înecau amarul în linişte.

În spatele sălii, în faţa vetrei, Angelica îi zări pe cei patru care formau garda obişnuită a lui Balivernă: Bujor, Gobert, Riquet. Talazu, apoi Barcarolă cocoţat pe o masă, Gargară, Precautu, Barosanu, Şoricioaică şi Nicolas însuşi, ţinând-o pe Polonezăă pe genunchi, într-o ţinută indecentă şi pe jumătate răsturnată, în timp ce aceasta urla cântece de beţie.

Pe Nicolas îl ura, îi ura chipul hidos şi transformat

al lui Balivernă.

Doar acest spectacol, împreună cu alcoolul pe care i-l turnase Cur-de-Lemn, trezi în ea instinctul de luptătoare. Cu o mână promptă, prinse un pocal greu de cositor de pe o masă şi înaintă spre grup. Asistenţii erau prea beţi pentru a o zări şi pentru a o recunoaşte. Imediat ce se află în spatele lui Nicolas, îşi adună toate puterile şi lovi orbeşte.

Se auzi un ţipăt scos de Barcarolă. Apoi, Nicolas Balivernă se clătină şi se prăbuşi cu capul înainte în jarul din vatră, trăgând-o după el şi pe Poloneza care începu să urle.

Urmă o mare învălmăşeală. Ceilalţi băutori se năpustiseră afară. Se auzeau strigând „Criminalii!”, în timp ce tâlharii scoteau spadele, iar Gargară se lupta cu namila de Nicolas, încercând să îl tragă din foc.

Părul Polonezei începuse să ia foc. Barcarolă alergă până la marginea mesei pe care se urcase, luă un urcior cu apă şi îl goli în capul femeii.

Deodată, o voce strigă:

— Fugiţi, fraţilor! Hoţii, asasinii…

Afară se auzeau paşi. Un sergent de la Châtelet, ţinând un pistol, apăru în prag strigând:

— Opriţi-vă, nemernicilor!

Dar fumul gros şi întunericul aproape complet din cameră îl făcură să piardă timp preţios.

Ridicând trupul inert al şefului lor, bandiţii îl târâseră în spatele şandramalei, fugind pe o altă

ieşire.

— Ia-o la picior, Marchiză a îngerilor! urlă Barosanu.

Sărind peste o bancă răsturnată, ea încercă să fi ajungă din urmă. O mână puternică o agăţă din zbor. O voce strigă:

— Am prins hoaţa, sergent.

Pe dată, Angelica o văzu pe Poloneză îndreptându-se către ea. Hoţomanca ridică pumnalul.

„Voi muri”, îşi spuse Angelica ameţită. Lama sclipi, străpungând întunericul. Garda care o ţinea pe Angelica se frânse în două şi se prăvăli cu un horcăit.

Poloneza aruncă o masă în direcţia poliţiştilor care fugeau spre ei. O împinse pe Angelica pe fereastră şi amândouă săriră în stradă. Un foc de armă răsună în urma lor.

Câteva clipe mai târziu, cele două femei ajunseră lângă grupul acoliţilor lui Balivernă, în apropiere de Pont Neuf. Se opriseră să îşi tragă sufletul.

— Of! suspină Bujor, ştergându-şi fruntea de sudoare cu mâneca. Cre’ că ne vor urmări până aici. Dar afurisitul de Balivernă, parcă ar fi de plumb, pe cuvântul meu!

— N-au doborât pe nimeni? Eşti aici, Barcarolă?

— Prezent!

Poloneza explică:

— O legaseră pe Marchiza îngerilor. Dar l-am

înţepat pe curcan direct în burtă. Asta nu se iartă.

Îşi arătă pumnalul plin de sânge.

Cortegiul îşi reluă drumul spre turnul Nesle, cu rândurile îngroşate de toţi camarazii care dădeau târcoale locului preferat, la ceas de seară.

Vestea trecu de la unul la altul.

— Balivernă! Şeful! Rănit! …

Barosanu îi lămuri:

— Marchiza îngerilor i-a dat o lovitură de şiş pentru că o giugiulea pe Poloneză.

— Aşa e corect! se auzi.

Un bărbat spuse:

— Merg să îl caut pe Marele Matthieu.

Şi plecă în fugă.

La Nesle, îl întinseră pe Balivernă pe masa din sala mare.

Angelica se apropie de el, îi smulse masca şi exami**na** rana. Era nedumerită văzându-l nemişcat şi acoperit de sânge; nu i se părea că-l lovise atât de tare. Peruca ar fi trebuit să îl protejeze. Dar piciorul cupei alunecase şi îl rănise la tâmplă. Mai mult, în cădere, Balivernă se arsese la frunte.

Angelica porunci:

— Puneţi apă la încălzit!

Mai mulţi copii se îmbrânciră pentru a-i da ascultare. Se ştia că apa caldă era mania marchizei, iar acesta nu era cel mai bun moment să o contrazică. Îl pusese la pământ pe Balivernă, pe când Poloneza nu îndrăznise să îşi pună

ameninţările în practică. Se ocupase de toate acestea în linişte, la momentul potrivit, curat… Era corect. O admirau şi nimeni nu îi plângea de milă lui Balivernă, deoarece ştiau că are un cap de fier.

Dintr-odată, un zgomot de fanfară izbucni afară. Uşa se deschise şi Marele Matthieu, dentist empiric pe Pont Neuf, apăru. Nu neglijase, chiar şi la această oră târzie, să îşi pună celebra perucă neagră şi să poarte colierul de măsele. Intră acompaniat de surle şi trâmbiţe.

Marele Matthieu, ca toţi saltimbancii, era cu un picior în lumea hoţilor şi cu altul în anticamera prinţilor. Toţi devin egali în faţa cleştelui dentistului. Iar durerea îl face pe seniorul cel mai arogant la fel de slab şi de credul ca şi pe cel mai de temut hoţ. Leacurile salvatoare, elixirele binefăcătoare şi cataplasmele miraculoase ale Marelui Matthieu făceau din el un om universal, în cinstea lui scrisese Poetul Scârnei un cântec pe care flaşnetarii îl cântau pe la colţul străzilor:

Şi, *dintr-o cauză secretă A tuturor bolilor.*
Prescria acelaşi leac şi *oamenilor, şi cailor…*

Îngrijea tot felul de oameni, pentru a-şi păstra relaţiile şi dintr-o cordialitate înnăscută, iar pe cei bogaţi, din ambiţie şi lăcomie. Ar fi putut face o carieră fulgerătoare printre doamnele care îl băteau familiar pe umăr, dar el trata fără deosebire feţe regale, târfe şi amante. Însă, călătorind de-a lungul Europei, hotărâse să rămână până la sfârşitul zilelor

pe Pont Neuf, de unde nimeni nu l-ar fi dezrădăcinat.

Îl contemplă pe Nicolas, care era la fel de nemişcat, cu o satisfacţie nedisimulată.

— I-a ieşit bulionul. Tu l-ai aranjat aşa, Angelica?

Înainte ca ea să aibă timp să răspundă, îi prinse falca cu o mână fermă şi îi examină dantura.

— Nimic de scos, făcu el dezgustat. Să vedem mai jos. Eşti borţoasă?

Şi îi bătu pântecele atât de tare, încât femeia scoase un ţipăt.

— Nu. Sipetul e gol. Şi mai jos…

Angelica scăpă printr-o săritură de la un control în toată regula.

— Pe toţi dracii! ţipă ea furioasă. Nu te-am adus aici ca să mă pipăi, ci pentru a te ocupa de omul ăsta…

— Ei! Ei! Marchiză! spuse Marele Matthieu. Ha! Ha! … Ha! Ha! Ha! …

Hohotele sale urcau în tonalitate şi sfârşi prin a râde de se zguduiau bolţile, ţinându-se cu mâinile de burtă. Era un uriaş îmbrăcat colorat, purtând întotdeauna redingote de satin portocaliu sau albastru-păun. Purta perucă pe sub pălăria bordată de pene frumoase. Când îşi făcea astfel apariţia în mijlocul cerşetorilor, printre zdrenţele cenuşii şi rănile respingătoare, părea un soare.

Pe când hohotea, îşi dădură seama că Nicolas Balivernă îşi venise în simţiri. Aşezat pe masă, avea

o expresie aprigă care ascundea un soi de jenă. Nu îndrăznea să o privească pe Angelica.

— Ce aveţi atâta de râs, adunătură de idioţi? tună el. Fanfaroane, nemernicule! Ai lăsat târfa să ardă. Miroase a porc pârlit peste tot.

— Ei! Tu eşti porcul pârlit, mugi Marele Matthieu ştergându-şi lacrimile de râs cu o batistă în carouri.

Şi Poloneza la fel! Ia priviţi! Are jumătate de fund fript! Ha! Ha! Ha! ...

Şi începu să râdă cu o şi mai mare poftă.

Distracţia a fost în toi în acea noapte, în adăpostul cerşetorilor, la turnul Nesle, peste drum de Luvru.

Angelica îi făcu o vizită Marelui Matthieu.

Îi inspira încredere. În spatele felului său zgomotos de a fi, ea simţea că se ascunde un adevărat vindecător. Era încredinţată că putea găsi printre leacurile sale anumite secrete ale lui Melusine.

Atunci când îi trecuse prin minte că ar putea purta copilul lui Nicolas, simţise un fel de greaţă.

Capitolul 2

— Priveşte mai jos! îi spuse Bujor Angelicăi. Îl vezi pe omul acela care se plimbă pe lângă apă, cu pălăria trasă pe ochi şi cu pelerina ridicată până la mustăţi... L-ai ochit? Ei bine, este o iscoadă.

— Iscoadă?

— Un copoi, dacă preferi. Un poliţist, ce mai încoace şi încolo.

— De unde ştii?

— Nu ştiu, simt.

Şi îşi pişcă şmechereşte nasul de beţiv şi apendicele borcănat şi stacojiu de la care i se dăduse şi numele de Bujor.

Angelica se sprijinea pe coate de marginea podului arcuit care trecea peste şanţurile din faţa intrării turnului Nesle. Un soare palid risipea ceaţa care se aşezase de câteva zile peste oraş. Celălalt mal, al Luvrului, rămânea nevăzut încă, dar o boare plutea în aer, semn că iarna se dădea dusă. Copii în zdrenţe pescuiau în şanţuri, în timp ce un lacheu aflat pe malul fluviului spăla doi cai după ce îi adăpase.

Bărbatul pe care Bujor îl arătase cu capătul pipei avea aerul unuia care se plimba nevinovat, al unui burghez care, pe malurile Senei, vine să facă vreo câţiva paşi înainte de cină. Privea cum lacheul ţesăla caii şi, din vreme în vreme, îşi ridica privirea spre turnul Nesle, ca şi cum l-ar fi interesat acest vestigiu dărăpănat dintr-o epocă atât de îndepărtată.

— Ştii ce caută? reluă Bujor suflând înspre Angelica fumul tutunului grosier.

Ea se îndepărtă puţin.

— Nu.

— Pe tine.

— Pe mine?

— Da, pe tine, Marchiză a îngerilor.

Angelica surâse uşor.

— Eşti un om plin de imaginaţie.

— Ce… sunt?

— Nimic. Vreau să spun că îţi faci prea multe idei. Nu mă caută nimeni. Nu se gândeşte nimeni la mine. Eu nu mai exist.

— Se poate. Dar, pentru moment, mai degrabă copoiul Martin nu mai există… îţi aminteşti, la Ramez l'Auvergnat, Barosanu şi-a strigat: „Ia-o la picior, Marchiză a îngerilor! „Asta le-a rămas în urechi, iar când l-au văzut pe poliţai cu burta tăiată… Marchiza îngerilor, şi-au spus ei, este bandita care l-a omorât. Şi acum te caută. Ştiu asta pentru că noi, foştii soldaţi, ne mai strângem uneori să mai bem un pahar cu foştii camarazi de război care au servit la Châtelet. Mai afli câte ceva.

— Haida de! se auzi vocea lui Balivernă în spatele lor, nu avem pentru ce să ne facem sânge rău. Dacă voiam, tipului care dă târcoale pe acolo îi făceam vânt în Sena. Ce pot ei să ne facă? Abia de sunt o sută, în timp ce noi…

Avu un gest de mândrie, ca şi cum ar fi avut întregul oraş în mână. În amonte, se auzea prin ceaţă zarva de pe Pont Neuf făcută de negustorii şarlatani.

O trăsură intră pe pod. Micul grup se risipi pentru a o lăsa să treacă; dar, la ieşirea de pe pod, caii se cabrară, deoarece un cerşetor se aruncase sub copitele lor. Era Pâine Neagră, unul dintre

cerşetorii lui Balivernă, un bătrân cu barba albă, împodobit cu tot felul de şnururi şi de cochilii Saint-Jacques.

— Milă! psalmodie el. Aveţi milă de un biet pelerin care, în drum spre Compostella ca să facă o rugăciune, nu mai are cu ce să-şi continue drumul… daţi-mi câţiva bănuţi şi mă voi ruga pentru domniile voastre la mormântul Sfântului Iacob.

Vizitiul îi arse o puternică lovitură de bici.

— Înapoi, trimis al necuratului!

O doamnă îşi arătă chipul în geamul portierei. Mantia sa întredeschisă lăsa să i se vadă la gât un şirag de bijuterii.

— Ce se petrece, Lorrain? Mână mai repede. Vreau să ajung la abaţia Saint-Germain-de-Pres pentru slujbă.

Nicolas făcu câţiva paşi şi puse mâna pe mânerul portierei.

— Credincioasă doamnă, spuse el ridicând pălăria găurită, dumneavoastră care mergeţi către slujbă refuzaţi un obol acestui pelerin care merge să se roage, Dumnezeu ştie unde prin Spania?

Doamna privi chipul înnegrit de barbă, care abia se vedea în apusul soarelui, îl scrută pe individul al cărui veşmânt găurit lăsa să se vadă bicepşii de luptător şi a cărui centură era împodobită cu un cuţit ca de măcelar. Ea deschise gura cât putu de tare şi începu să urle:

— Ajutor! Asasi…

Bujor proptise deja vârful spadei în burta vizitiului. Pâine Neagră şi Flipot, unul dintre copiii care pescuiau în şanţuri, luară caii de hăţuri. Precautu venea şi el în fugă. Balivernă sări în interiorul trăsurii şi, cu o mână brutală, sufocă strigătele femeii.

Strigă înspre Angelica:

— Dă-mi baticul tău! Dă-mi-l!

Angelica, fără să îşi dea seama, se văzu în interiorul trăsurii, înconjurată de un miros de pudră de stânjenei şi lângă o frumoasă crinolină cu pasmanterii aurii.

Balivernă îi smulsese baticul de la gât şi îl îndesă în gura doamnei.

— Mişcă-te, Precautule! Smulge-i inelele! Ia-i banii!

Femeia se zbătea cu putere. Precautu asuda în timp ce îi scotea bijuteriile, un lănţişor şi ceea ce se numea „medalie”, adică o placă de aur, pe care erau montate mai multe diamante de mari dimensiuni.

— Dă-mi o mână de ajutor, Marchiză a îngerilor! spuse el. Mă pierd în toate mărunţişurile astea.

— Mișcă-te, trebuie să acţionăm rapid! mormăi Balivernă. Îmi scapă. Parcă ar fi un ţipar!

Mâinile Angelicăi găsiră închizătoarea. Era foarte simplu. Şi ea purtase bijuterii asemănătoare.

— Dă-i bice, birjar! strigă Bujor cu voce gâjâită.

Trăsura se avântă cu mare zgomot pe rue du Faubourg-Saint-Germain. Fericit să fi scăpat doar

cu teama, vizitiul îşi înlătură legăturile. Puţin mai departe, femeia, care reuşise să îşi scoată căluşul, se puse din nou pe urlat.

Mâinile Angelicăi erau pline de aur.

— Adu lampa! strigă Balivernă.

În sala Nesle, se adunară în jurul mesei şi fiecare privea strălucirea bijuteriilor pe care Angelica le pusese acolo.

— Frumoasă lovitură!

— Pâine Neagră îşi va primi partea. El a pornit afacerea.

— Totuşi, suspină Precautu, a fost riscant. Era încă lumină.

— Ocazii ca astea nu se ratează, o să înveţi şi tu, dobitocule, blegule, cap sec! Of, putem spune că eşti descurcăreţ... Dacă marchiza nu ţi-ar fi dat o mână de ajutor...

Nicolas o privi pe Angelica şi avu un zâmbet straniu, victorios.

— Şi tu îţi vei primi partea, şopti el.

Şi îi aruncă un lanţ de aur. Ea îl respinse cu dezgust.

— Totuşi, mai spuse Precautu, a fost foarte riscant. Cu copoiul la doi paşi mai încolo, n-a fost chiar floare la ureche.

— Era ceaţă. N-a văzut nimic, iar dacă a auzit, trebuie că mai fuge şi acum. Ce putea face, ia zi! Doar de unul îmi e frică. Dar pe ăla nu l-am mai văzut de multă vreme. Trebuie să sperăm că a

crăpat prin vreun cotlon.

Păcat. Mi-ar fi plăcut să-l văd la faţă, ca, de altfel, şi pe câinele său.

— Oh! Câinele! spuse Precautu. M-a ţinut de…

Şi îşi puse mâna la gât.

— Omul cu câinele, murmură Balivernă, închizând ochii pe jumătate. Dacă stau să mă gândesc mai bine, te-am văzut cu el, într-o zi, lângă Petit Pont. Îl cunoşti? …

Se apropie de Angelica şi o privi gânditor, înainte de a zâmbi din nou într-un fel ciudat.

— Îl cunoşti, repetă el. Asta e foarte bine, căci ne vei ajuta şi îl vei da pe mâinile noastre, acum că eşti una de-a noastră.

— A plecat din Paris. Nu se va mai întoarce, ştiu sigur, spuse Angelica cu voce neutră.

— Oh! Ba da, va reveni…

Balivernă clătină din cap, iar ceilalţi îl imitară.

Bujor mormăi pe un ton lugubru.

— Omul cu câinele se întoarce întotdeauna.

— Ne vei ajuta, nu? repetă Nicolas. Luă lănţişorul de aur de pe masă. Ia-l, aşadar, frumoasa mea. L-ai câştigat de drept.

— Nu!

— De ce?

— Nu-mi place aurul, spuse Angelica, care fusese cuprinsă dintr-odată de un tremur convulsiv. Am oroare de aur.

Şi ieşi, nemaiputând suporta acest loc infernal.

Silueta poliţistului dispăruse. Angelica mergea de-a lungul malurilor. În ceaţa fumurie parcă înfloreau punctele galbene ale lămpilor agăţate în faţa şlepurilor. Auzi un marinar care îşi acorda chitara şi care începu să cânte. Se îndepărtă, mergând spre marginea mahalalei dinspre care venea un miros de câmp. Atunci când se opri, noaptea şi ceaţa stinseseră toate zgomotele. Nu auzi decât şipotul apei izbindu-se de stuf şi de bărcile ancorate la mal.

Angelica rosti cu jumătate de gură, ca un copil căruia îi este teamă de o prea mare linişte:

— Desgrez!

I se părea că aude o voce şuşotind în faldurile nopţii şi ale apei: „Se lasă noaptea peste Paris, pornim la vânătoare amândoi, îi dau să miroasă o bucată de cămaşă, un obiect care a aparţinut criminalului pe care îl urmăresc. Şi pornim la drum; coborâm până pe malurile Senei, dăm târcoale pe sub poduri şi pe după stâlpi, rătăcim prin mahalale şi pe vechile metereze, intrăm în curţi, ne aruncăm în cloaca plină de acea viermuiala de cerşetori şi tâlhari”.

„… şi acum, domnilor, a venit vremea să dăm glas unei voci măreţe, o voce care, dincolo de mizeriile omeneşti nu a încercat decât să lumineze credincioşii cu prudenţă…”

„Omul cu câinele se va întoarce… Omul cu câinele se întoarce întotdeauna…”

Îşi strânse umerii cu amândouă mâinile pentru a-

şi stăpâni strigătul ce i se ridica din piept.

— Desgrez! repetă ea.

Doar liniştea îi răspunse, o linişte tot atât de adâncă precum cea a zăpezii în care Desgrez o abandonase.

Făcu vreo câţiva paşi spre fluviu şi picioarele i se afundară în mâl. Apoi apa îi cuprinse gleznele. Simţea că îngheaţă... Barcarolă spunea: „Biata Marchiză a îngerilor! Trebuie să nu-i fi fost plăcut să moară în apa rece, ea care iubea atât de mult apa caldă!”

În stuf, o jivină se mişcă, un şobolan fără îndoială. Un ghemotoc de blană udă atinse uşor pulpele femeii. Scoase un ţipăt de dezgust şi urcă pe mal în grabă. Dar lăbuţele dotate cu gheare se prinseseră de fusta ei. Şobolanul urca pe ea. Ea lovi în toate părţile pentru a scăpa de el. Jivina începu să scoată ţipete ascuţite. Dintr-odată, Angelica simţi în jurul gâtului strânsoarea a doua braţe mici şi reci. Strigă cu surprindere:

— Ce e asta? Nu e un şobolan! ...

Pe drumul spre port, doi marinari treceau cu o lampă în mână. Angelica îi opri:

— Hei, marinari! Daţi-mi lampa.

Cei doi se opriră şi o studiară cu neîncredere.

— Frumoasă muiere! spuse unul.

— Şezi blând, zise celălalt, e femeia lui Balivernă. Las-o baltă dacă nu vrei să fii înjunghiat ca un porc. Pentru asta e chiar gelos! Un adevărat maur!

— Vai! O maimuţică! exclamă Angelica care reuşise în sfârşit să-şi dea seama ce fel de animal se agăţase de ea.

Maimuţica continua să îşi strângă braţele îngheţate în jurul gâtului său, iar ochii ei negri o priveau într-un fel aproape omenesc. Chiar dacă era îmbrăcată cu un fel de vestuţă din mătase roşie, tremura din toate încheieturile.

— Nu e a voastră sau a unuia dintre tovarăşii voştri?

Marinarii făcură semn că nu.

— Pe legea mea, nu. Trebuie că este a unuia dintre circarii din târgul Saint-Germain.

— Am găsit-o pe aici. Pe lângă fluviu.

Unul dintre bărbaţi legănă lampa în direcţia pe care o arăta femeia.

— E cineva acolo, spuse el.

Se apropiară şi descoperiră un trup întins al unui om care părea că doarme.

— Hei, omule! E cam frig să dormi pe jos!

Cum omul nu se mişca, îl întoarseră, şi apoi ţipară speriaţi, deoarece acesta purta o mască de catifea roşie. O barbă lungă şi albă i se întindea pe piept. Pălăria sa cu fund conic, înţesată de panglici roşii, tolba brodată, pantalonii de catifea, prinşi pe pulpe cu panglici uzate şi pline de noroi, erau cele ale unui circar italian, unul dintre aceia care dresează animale şi fac scamatorii, veniţi tocmai din Piemont, rătăcind din târg în târg.

Era mort. Gura sa întredeschisă era deja plină de mâl.

Maimuţica, agăţată în continuare de Angelica, scotea sunete plângăreţe.

Tânăra femeie se aplecă şi-i scoase masca roşie de pe faţă. Văzu chipul emaciat al unui bătrân. Moartea îi înţepenise trăsăturile, ochii îi deveniseră sticloşi.

— Nu ne mai rămâne decât să-i dăm brânci în apă, spuse unul din marinari.

Celălalt însă, care se închinase pios, spuse că ar trebui să meargă să caute un preot la Saint-Germain-des-Prés şi să îl îngroape creştineşte pe acest biet străin.

Angelica, fără un zgomot, îi lăsă în urmă şi îşi reluă drumul spre turnul Nesle.

Ţinea maimuţica lângă ea. Scutură din cap şi îşi aminti de scena căreia, pe moment, nu îi acordase nicio atenţie. La taverna Trei Ciocane văzuse prima oară această maimuţică. Îi distra pe clienţi, imitându-i cum beau şi cum mâncau. Iar Gontran spusese, arătăm du-i-l surorii sale pe bătrânul italian:

— Priveşte, ce minune, masca roşie şi barba strălucitoare! …

Îşi aminti că stăpânul animalului îl strigase cu numele de Piccolo.

— Piccolo!

Maimuţica scoase un ţipăt trist şi se lipi de ea.

Doar mai târziu, Angelica îşi dădu seama că păstrase în mână masca cea roşie.

Capitolul 3

Martie 1661

În noaptea adâncă, la castelul Vincennes. Mâna de femeie care se aşază pe umărul regelui adormit este cea a doamnei Hamelin, care i-a fost doică şi care a păstrat privilegiul, încă din copilăria regelui, să vină să îl trezească dimineaţa, înainte ca el să-şi înceapă ziua în faţa curţii, ca un suveran.

Totuşi, în acest moment, zorii sunt departe. Dar aşa s-au înţeles.

Această apăsare pe umăr înseamnă: „Treziţi-vă, sire! S-a terminat… cardinalul tocmai ce a trecut la cele sfinte!”

Trece pe culoarele pe care se înăbuşă primele suspine. Înaintează în singurătatea desăvârşită.

Şi toţi i se dau la o parte din cale.

Ieri, cardinalul i-a făcut ultimele recomandări:

— Fără prim-ministru, sire! Fără favoriţi! Doar dumneavoastră, stăpân absolut.

— A mai comunicat şi secrete cunoscute doar cel mult de trei sau patru persoane. Ceea ce numim secrete de stat, ameninţări sau comploturi vechi, care sunt ca nişte vulcani adormiţi, dar pe care trebuie să le ştie cel care îşi asumă responsabilitatea unui popor şi a istoriei acestuia.

Nu are nevoie de mai mult.

Este pregătit.

În apartamentul cardinalului, părintele Bissaro este cufundat în rugăciuni. Este un teatin, din acel ordin al clericilor conformişti fondat în 1524 de către Gaetano Thiene şi Pietro Carafa, care va şi conduce ordinul, după ce a fost numit episcop de Theate, ca mai apoi să fie numit papă sub numele de Paul al IV-lea. Au fost educaţi cu grija de a reforma moravurile clerului, mergând până la a-şi interzice cerşetoria, acceptând pentru trai doar pomenile voluntare. Predicau, vizitau bolnavi, asistau condamnaţii şi muribunzii. Papa Paul al IV-lea a chemat pe mulţi dintre aceştia la tribunalul suprem al Inchiziţiei de la Roma şi, la începutul mandatului său, a instituit Congregaţia Indexului, cea care are în grijă toate cărţile interzise.

Giulio Mazarini, italian, care îi îndrăgea, i-a chemat la Paris. Au chiar şi un sediu pe cheiul Malaquais.

Părintele Bissaro are încă buzunarele pline de petiţii şi de cereri cu care este covârşit la fiecare dintre venirile sale la Vincennes. Imediat ce îşi face apariţia cu veşmântul său negru şi lung, cu ciorapi albi, toţi roiesc, iar părintele se apără de ei cum poate. Degeaba a amintit că este chemat la Vincennes pentru o sarcină cu mult mai gravă. A fost însărcinat chiar de cardinal să îl pregătească de moarte şi să îl ajute să treacă precum un bun creştin ultimul prag al morţii.

Dar petiţionarii nu cereau mai puţin, arătându-i că trebuia să îl îndemne pe credincios să dea dovadă de generozitate, de spirit de justiţie, de recunoştinţă…

Este adevărat că Eminenţa Sa, în aceste ultime ceasuri, continuă să fie atotputernică.

În mâinile sale osoase, care se împreunează pentru pocăinţă, se află încă Puterea.

Toate petiţiile pe care părintele teatin i le-a prezentat au fost acordate. Şi le-a semnat cu mâna sa.

Dar se înţelege de la sine. Cardinalul nu mai este.

Se stinge o putere.

Ce se va întâmpla acum? Cui i se vor adresa?

— Mie, domnule arhiepiscop, a răspuns a doua zi Ludovic al XIV-lea, întâlnindu-l în anticameră pe preşedintele Adunării clerului, care îl întreba cui să i se adreseze pentru chestiuni care erau, de obicei, în sarcina cardinalului.

— Fără prim-ministru… Fără favoriţi atotputernici… Statul sunt eu, domnilor.

Regele ordonă să se facă rugăciuni timp de patruzeci de ore şi se îmbrăcă în doliu. Curtea se văzu obligată să facă la fel. Tot regatul murmură rugăciuni în faţa altarelor pentru italianul urât de toţi, iar dangătul neîntrerupt pluti peste Paris timp de două zile.

Într-o zi, în *Memoriile* sale, el scrise: „Un cardinal care mă iubea şi pe care îl iubeam…”

Apoi, după ce vărsă şi ultimele lacrimi ale unei inimi tinere care nu se mai voia slabă, Ludovic al XIV-lea se apucă de treabă.

Curtea surâdea, sceptic. Regele îşi făcuse un program, pe ore, în care totul ar fi fost programat ceas cu ceas, în care toate preocupările sale erau cuprinse, baluri sau metrese, dar mai ales munca, o muncă intensă, constantă, scrupuloasă. Cei din jur clătinau din cap. Asta nu va ţine mult, se şoptea.

Toate acestea vor dura cincizeci de ani.

Capitolul 4

De cealaltă parte a Senei, la turnul Nesle, prin povestirile lui Barcarolă, ecoul vieţii regale ajungea până la cerşetori. Piticul era întotdeauna informat despre ce se întâmpla la curte. Deoarece, în timpul pe care îl pierdea, îmbrăca un costum de „nebun” din secolul al XVI-lea, cu clopoţei şi pene, şi deschidea uşa uneia dintre cele mai mari ghicitoare din Paris.

— Iar frumoasele doamne care vin să o vadă degeaba se maschează, se acoperă de voaluri, pe toate le recunosc.

Pronunţa nume şi dădea astfel de detalii încât Angelica, care le cunoscuse, nu se putea îndoi, aflând că floarea cea vestită din anturajul regelui merge foarte des în acest sălaş sinistru al aşa-zisei ghicitoare.

Această femeie se numea Catherine Monvoisin. O

porecliseră „Vecina”. Barcarolă spunea despre ea că este de temut şi foarte pricepută. Ghemuit în poziţia sa familiară de lingău lângă prietenul său Cur-de-Lemn, Barcarolă, în fraze scurte, îi dezvăluia Angelicăi, devenită curioasă şi speriată în acelaşi timp, secretele intrigilor şi arsenalul atroce al practicilor şi al mistificărilor al căror martor era.

De ce aceste doamne din înalta societate sau aceşti prinţi ar părăsi Luvrul în mantii cenuşii, cu masca pe faţă? De ce ar merge pe străduţe noroioase din Paris şi ar bate la uşa pe care o deschide un pitic schimonosit? De ce ar încredinţa ele cele mai intime secrete urechii unei femei pe jumătate bete? …

Deoarece voiau ceea ce se obţine altfel decât cu bani.

Ei voiau iubire. Iubirea tinereţii, dar şi iubirea pe care o vor prizonieră femeile coapte care îşi văd iubiţii luându-şi zborul şi ambiţioasele care nu se alină niciodată, care caută să urce mai sus, întotdeauna mai sus…

Vecinei i se cerea licoarea magică ce leagă inimi, drogul afrodiziac care aţâţă simţurile.

Unii doreau moştenirea unui unchi bătrân, care nu se hotărăşte să plece pe lumea cealaltă sau moartea unui soţ bătrân, a unei rivale, a unui copil pe cale de a se naşte.

Avorturi, otrăviri, farmece, Vecina se pricepea de la toate.

Ce mai voiau? Să găsească comori, să comunice cu demonii, să revadă un defunct, moartea la distanţă prin vrăjitorie… Pentru toate astea, nu trebuia decât să mergi la Vecina. Era suficient să plăteşti preţul, iar Vecina făcea apel la complicii săi: savantul care fabrică otrăvurile, lacheul sau servitoarea care fură scrisori, preotul pungaş care rosteşte slujbe pentru cel rău, ca şi copilul jertfit, în clipa sacrificiului, căruia i se înfige un ac lung în gât, prin care i se bea sângele…

Ascunsă în străfundurile Curţii Miracolelor din pricina unui proces de falsă vrăjitorie, Angelica descoperea prin poveştile lui Barcarolă adevărata vrăjitorie. Îi făcea cunoscută şi coruperea înfricoşătoare a sentimentului religios din secolul în care trăiau sau faptul că Dumnezeu fusese înlocuit de Diavol.

Un anume Jean împuţitu vindea o mulţime de prunci Vecinei, pentru sacrificii. De altfel, prin intermediul său, Barcarolă ajunsese să fie uşierul ghicitoarei. Jean împuţitu aprecia munca serioasă, bine făcută, bine organizată.

Începu să toarne cu găleata.

— Ce baftă pe Palatul de Justiţie, rânjea Poloneza. Lemniţele vor fi şi ele spălate.

După bunul său obicei, atunci când era puţin cherchelită, intra într-o polemică violentă cu cei din jur cu privire la lemniţele şi carcerele din diferitele închisori ale capitalei.

Pentru carcere, de acord! între cele de la Grand Châtelet şi cele de la Palatul de Justiţie, nu se putea hotărî care era mai înfricoşătoare.

Dar pentru lemniţe, cele de la Palatul de Justiţie trezeau cea mai mare frică. Cu atât mai mult cu cât, mult timp, se pretinsese că aşa ceva nu mai exista în acest palat construit pentru a fi locuinţă a regilor şi a invitaţilor regali. Tăcerea în ceea ce le privea era ruptă în momentul inundaţiilor masive ale Senei, care adăuga şi mai mult mister acestor lemniţe. Puţine persoane ar fi putut spune unde se aflau, în acest imens edificiu care se extinsese de-a lungul secolelor.

Se aflau, spunea sigură pe ea Poloneza, în înfricoşătorul turn Bombec, chiar sub sala de tortură care îşi datora numele datorită ţipetelor ce se auzeau dinăuntru.

Chiar dedesubt, în subterane strâmte, se deschideau aşadar două puţuri sau cisterne care comunicau cu Sena, ai căror pereţi erau înţesaţi de ţepuşe de fier ce sfâşiau trupurile nefericiţilor pe care îi trimiteau la moarte.

Pe acest drum întunecos, pe unde îi conduceau în şir pe prizonieri, trapele acopereau fiecare carceră, iar printr-un mecanism ce se punea în mişcare sub paşii lor îi aruncau în străfunduri, zdrobiţi, sfâşiaţi, agonizând.

Doar marile inundaţii, cele care îi obligau pe cei de pe Île de la Cité să meargă cu bărcile pe

străduţe, puteau să ridice nivelul apei până la unde erau carcerele şi să le cureţe de cadavre.

— De unde ştii tu toate astea? o întrebau pe Poloneză. Ai crede că unul întors din morţi a venit să ţi se destăinuie…

Un norocos, de ce nu, care mergea prin subteran, îl văzuse pe cel de dinaintea lui cum dispare prin trapă, şi se oprise, apoi, cerând milă în numele Domnului, şi fusese iertat… Se mai întâmplă şi lucruri din acestea.

Pentru a scăpa de coşmar, Angelica îşi găsise refugiul în gesturi simple, din care îşi făcuse un ritual. Îşi găsea astfel un echilibru interior.

Ceea ce zgudui în ea satisfacţia maşinală provocată de sarcinile pe care le îndeplinea, cum era ciorba de legume, a fost constatarea că aprovizionarea cu zarzavaturi lăsa de dorit. „Trupele” sale, cum le numea Cur-de-Lemn sarcastic, se împuţinau. Degeaba căuta prin mulţimea ce mişuna prin marile săli de la parterul turnului Nesle o feţişoară cunoscută. În urma acestor absenţe, mintea sa făcu un efort să-şi pună întrebări şi să descopere şi răspunsurile. Aceasta se întâmpla atunci când acel individ cunoscut de Rolin îndesatu, pe nume Jean împuţitu, făcea vizite locuitorilor din turnul Nesle. „Fără să fie invitat”, remarca Poloneza, şi care, ca mulţi de pe acolo, nu prea îl aveau la inimă.

El furniza, de asemenea, numeroşi bebeluşi

Vecinei, pentru sacrificii.

Angelica nu putea să dea ochii cu acest personaj odios fără să o treacă fiorii.

Atunci când, prin uşa dărăpănată a sălii se strecura acest om de statură mică, cu chipul palid, cu ochi tulburi ca de peşte mort, femeia se înfiora. Nici măcar un şarpe nu ar fi înspăimântat-o mai mult.

Jean Împuţitu era negustor de copii. Undeva prin mahalaua Saint-Dénis, chiar în fieful Marelui Cocsre, se afla o colibă mare de lut, despre care până şi cei mai tari de înger vorbeau în şoaptă. Zi şi noapte se auzeau de acolo plânsetele inocenţilor martirizaţi. Copiii găsiţi sau furaţi erau îngrămădiţi acolo. Celor mai firavi li se răsuceau membrele pentru a-i închiria cerşetorilor care se foloseau de ei ca să-i înduplece pe trecători. Cei mai frumuşei, băieţei şi fetiţe, erau crescuţi cu grijă şi vânduţi de mici unor domni vicioşi care îi rezervau dinainte pentru a-şi satisface mai târziu plăcerile terifiante. Cei mai norocoşi erau cei pe care îi cumpărau femeile sterpe, avide să găsească un surâs de copil în căminul lor sau să facă pe plac unui soţ neliniştit. Alţii asigurau astfel, printr-o descendenţă aparentă, reîntoarcerea unei moşteniri.

Saltimbancii şi circarii cumpărau pentru câţiva bănuţi copii sănătoşi pe care îi dresau să facă acrobaţii.

Un trafic enorm, neîncetat, avea drept obiect

această marfă demnă de milă. Micile victime mureau cu sutele. Soseau tot timpul. Jean Împuţitu era neobosit. Vizita doicile, îşi trimitea oamenii prin sate, aduna copiii abandonaţi, mituia servitoarele de la creşele publice şi orfelinate, răpea copiii din Savoia şi Auvergne care, veniţi la Paris cu pământufuri şi perii de destupat coşurile de fum sau de lustruit pantofi, dispăreau pe vecie.

Parisul îi înghiţise, aşa cum îi înghiţea pe cei slabi şi pe cei săraci, singuratici, bolnavi incurabil, bătrâni, soldaţi fără pensie, ţărani alungaţi de războaie de pe pământurile lor, comercianţi ruinaţi.

Pe aceştia, lumea interlopă îi adăpostea la pieptul ei dezgustător şi le oferea toate resursele unei industrii codificate timp de secole.

Unii învăţau să devină epileptici, alţii, să fure. Bătrâni sau bătrâne erau închiriaţi pentru a îngroşa cortegiile funerare. Fetele se prostituau, iar mamele îşi vindeau fiicele. Câteodată, un senior plătea un grup de spadasini pentru a ucide un duşman la colţ de stradă. Sau se căutau în Curtea Miracolelor elementele unei răscoale destinate să ducă la triumful unei intrigi de la curte. Plătiţi pentru a striga sau a înjura, oamenii din această lume se îndeletniceau cu astfel de lucruri cu mare drag. În faţa unui cerc de oameni ameninţători, în zdrenţe, mulţi miniştri fuseseră văzuţi pe punctul de a fi aruncaţi în Sena, cedând astfel presiunilor rivalilor politici.

Iar în ajunul sărbătorilor anunţate cu glas de clopot, se întâmpla ca siluetele unor oameni ai bisericii să fie zărite strecurându-se prin locurile cele mai primejdioase, în ziua următoare, moaştele sfinţilor Saint Opportune şi Saint Marcel aveau să fie plimbate pe străzi. Tagma preoţească îşi dorea ca o minune bine ticluită să reînsufleţească atât cât trebuia credinţa mulţimii. Unde puteau fi găsite minuni, dacă nu la Curtea Miracolelor? Bine plătiţi, falşii orbi, sau surzii prefăcuţi, ori paraliticii de ocazie se aşezau în calea procesiunii şi, dintr-odată, strigau că s-au vindecat, vărsând lacrimi de bucurie.

Cine putea spune că oamenii din regatul cerşetorilor trăiau în lene? Şi că viaţa lor era uşoară?

Gagiu Mişto nu avea oare de furcă cu batalionul său de prostituate care îi aduceau, fireşte, salariul lor, dar trebuia să le împace atunci când se certau sau să le mai fure din podoabele necesare negustoriei pe care o practicau?

Bujor, Gobert şi toţi tâlharii sau cerşetorii de prin partea locului simţeau adesea frigul nopţii şi lipsa prăzii.

Pentru un palton furat, câte ore de pândă, câte ţipete şi câtă zarvă! …

Să scoţi spume din săpun atunci când te prefaci că eşti epileptic, rostogolindu-te pe jos, în mijlocul unui cerc de gură-cască nătângi, pare amuzant?

Cu atât mai mult cu cât la capătul drumului nu

aşteaptă decât moartea, în singurătate, prin stuful de pe maluri, sau, şi mai rău, în închisorile de la Châtelet, torturat până la deşirarea nervilor şi până când ochii sar din cap, sau spânzurătoarea din piaţa Greve.

Abaţia Regretelor[3], când criminalii erau urcaţi pe un eşafod, cum i se mai spunea în regatul cerşetorilor.

Aprilie 1661

Cu toate acestea, în regatul cerşetorilor, Angelica, protejată de Balivernă şi de prietenia lui Cur-de-Lemn, se bucura de o viaţă liberă şi sigură.

Era de neatins. Îşi plătise partea devenind tovarăşa unui tâlhar. Legile lumii interlope erau dure. Se ştia că gelozia lui Balivernă nu ierta nimic, iar Angelica se putea afla în plină noapte alături de bărbaţi grosolani şi periculoşi precum Bujor sau Gobert, fără a fi expusă celui mai mic gest echivoc. Oricare ar fi fost dorinţele pe care le-ar fi trezit, atâta vreme cât şeful nu ar fi ridicat interdicţia, ea aparţinea unui singur bărbat.

Astfel, viaţa sa, mizerabilă în aparenţă, pendula aproape tot timpul între ore lungi de somn sau de apatie şi plimbări fără ţintă prin Paris. Se găsea mereu ceva de mâncare pentru ea la turnul Nesle,

3 L’abbaye Mont-â-Regret, expresie folosită în secolul al XVII-lea pentru a desemna urcarea criminalilor pe eşafod pentru a li se tăia capul cu ghilotina, nu înainte de a-şi recunoaşte faptele (n.red.)

unde avea întotdeauna focul aprins în vatră.

Se putea îmbrăca decent, deoarece, uneori, hoţii aduceau rochii frumoase încă mirosind a stânjenei şi lavandă. Dar nu avea chef de ele. Păstrase acelaşi costum de serj brun, a cărui fustă se zdrenţuise. Părul îi era prins sub aceeaşi bonetă albă. Dar Poloneza îi dăduse o centură specială pentru cuţitul pe care îl ascundea sub corsaj.

— Dacă vrei, te voi învăţa să te foloseşti de el, îi propusese ea.

După scena cu pocalul de cositor şi cu poliţistul înjunghiat, se născuse între cele două o stimă care nu se afla prea departe de a deveni o prietenie.

Angelica ieşea foarte puţin în timpul zilei şi nu prea se îndepărta. Din instinct, adopta ritmul de viaţă al tovarăşilor săi, care nu mai erau căutaţi în timpul nopţii, printr-un acord tacit, de burghezi, negustori sau poliţişti.

Magister o duse într-o a doua plimbare. Îi spuse că era singura căreia i-ar putea încredinţa secretele vieţii sale ameninţate şi că, dacă într-o zi i s-ar întâmpla ceva rău, ar vrea ca ea să ştie totul.

De data aceasta, se îndepărtară de împrejurimile turnului Nesle şi trecură peste mai multe poduri. După ce făcuse nişte mutre tragice, acum părea stăpânit de o bucurie copilărească şi o anunţă că îi va face o surpriză. Era una dintre acele nopţi pe care le aleg tâlharii: foarte întunecoasă, dar luminată când şi când de o semilună ascunsă

printre nori.

Bătrânul reuşise, într-adevăr, să o surprindă pe Angelica, dar nu cu ceea ce voia să fi arate, ci pentru că ea recunoscu, cu o anumită emoţie, că se afla pe podul Notredame, la împodobirea căruia asistase, în timp ce aştepta intrarea triumfală a regelui în Paris. Or, ceea ce voia să fi arate era nimic altceva decât un rege printre regii Franţei ale căror busturi din bronz fals, pictat, decorau cele două laturi ale drumului, începând cu Pharamond, considerat primul şef al francilor, până la Ludovic al XIV-lea, care urma să treacă pe acolo câteva zile mai târziu. Fuseseră păstrate la locul lor, alături de cariatidele ce purtau flori şi fructe.

Magister adusese o lampă pe care o aprinse. Ici, colo, erau puse câteva opaiţe care luminau drumul cât de cât. Îi spuse că, în timpul nopţii, locul acesta făcea obiectul unei minime supravegheri, astfel încât cel mai frumos pod din lume să nu devină un reper rău famat. Doi poliţişti de la Châtelet treceau pe acolo la intervale regulate.

— Iată-l, spuse el cu un ton cucernic, pe cel care este responsabil de condamnarea mea la moarte. Dagobert al II-lea.

Cum tăcea, lăsând să plutească o linişte grea, Angelica îl întrebă, pentru a-l trezi la realitate:

— Este cel care se afla în mormânt?

Magister sări în sus, cu indignarea unui profesor care primeşte un răspuns greşit din partea elevului.

— Nicidecum! Cel din mormânt era Clovis I, el însuşi fiul lui Childeric I cel Mare.

— De ce spui că acest Dagobert al II-lea a fost cauza condamnării tale la moarte?

— Pentru că am vrut să-l înlocuiesc. L-am pus în mormintele regilor Franţei, în locul care era de drept al său. După ani şi ani de cercetare, aveam dovada existenţei sale, a originii sale. Dagobert, regele asasinat… dispărut… şters din istorie. Tăcu, uitându-se în jur cu nelinişte. S-o ştergem! Vin poliţiştii.

Ajunseră iute la baza turnului Nesle.

Magister îi mai spuse:

— Aminteşte-ţi de amplasarea sa. Se află sub casa ce are numărul 26, cu cifre de aur.

Apoi o reţinu în umbra unei străduţe învecinate unde privirea sa pătrunzătoare nu distinse nicio santinelă şi spuse cu voce joasă:

— Sufletul tău este încărcat de durere, dar ai memorie şi iei în serios lucrurile serioase. Nu uita tot ce te-am învăţat, când vei scăpa din lumea interlopă.

— Nicolas spune că nu poţi nicicând scăpa din lumea interlopă.

— Pentru cei care nu mai au nimic de salvat, da. Este mlaştina în care se vor îngloda şi vor muri, dacă nu de foame, cel puţin din pricina neputinţei de a trăi. Dar pentru alţii, este o vizuină, o genune, ascunzătoarea în care duşmanilor nu le dă prin cap

să fi caute.

— Cine poate avea ideea de a se ascunde printre atâtea orori?

— Tu, de pildă. Ha! Ha! Sau eu… sau salahorul care a furat cele două albine de aur. Hi! Hi!

Incoerenţa vorbelor sale, cărora se chinuia să le dea o aparenţă formală, ca de învăţătură, o bulversa atunci când se lansa în astfel de discursuri. Nu se putea împiedica să nu ciulească urechile şi să înţeleagă. Era Magister, simbolul acestui titlu – magister, maestru – conferit în mod obişnuit profesorilor de la Universitate, celor cu grade medii, celor care predau câte puţin din toate sau doar repetau cursurile cu studenţii, fără a deveni faimoşi într-o ştiinţă bine definită, lucru care i-ar fi catalogat printre savanţi.

— Este profesor în beţie, spunea cu nepăsare Nicolas, care îl invidia pentru că ştiuse să capteze atenţia Angelicăi şi că reuşise să o scoată din muţenie.

Muncea mult, scriind cu penele sale de gâscă prost tăiate, multiplicând, printre altele, fiţuicile cântecelor pe care coana Hurlurette le distribuia lălăind şi dansând alături de moş Hurlurot, într-o scârţâiala diabolică de vioară.

„Această poveste nu v-ar interesa, bietele de voi”, suspinase el în legătură cu opera „surioarei” pe care confesorul de la palatul Guenegaud i-o încredinţase. Deoarece i se mai întâmplase să

capteze atenţia tristei adunări feminine, cerşetoare, prostituate istovite pe care seara le aducea către adăpost, citindu-le pasaje din manuscrisele pe care le avea în mână. Le citise *Cidul* şi *Don Quijote,* în care o mulţime de bătălii şi de lovituri de sabie le trezeau interesul, ca şi pasaje din *L'Astree,* romanul la modă, în care peripeţiile poveştii de dragoste dintre un cioban şi o ciobăniţă aruncaseră publicul într-o melancolie visătoare.

Era foarte grijuliu cu întreţinerea perucii sale argintii, purtând pe ceafă o calotă neagră cusută, care derula până la baza gâtului buclele unei coame aspre, de care hoţii îşi băteau joc, spunându-i că ar fi aparţinut, mai degrabă, unei gloabe bătrâne sacrificate decât unei podoabe capilare umane. Dar ţinea la peruca sa, zicând că, astfel, nu putea fi confundat cu tagma preoţească, care, oricât de mult s-ar fi împopoţonat cu dantele şi catifele, primise interdicţie în privinţa purtării perucilor.

Capitolul 5

Într-o noapte, trecutul i se înfăţişă cu cruzime Angelicăi.

Banda lui Balivernă jefuise o casă din mahalaua Saint-Germain. Noaptea era fără lună, iar strada, prost luminată. Atunci când Broască Răsucită, un puşti cu degete iscusite, reuşise să întoarcă un ivăr de la o portiţă de serviciu, hoţii intraseră fără prea multe precauţii.

— Casa este mare, şi aici locuieşte doar un bătrân împreună cu servitoarea, care doarme la mansardă, explică Nicolas. O să ne putem face treaba ca nişte prinţi.

După ce îşi aprinsese lampa camuflată, îi îndreptă pe ciracii săi spre salon. Pâine Neagră, care venise să cerşească prin împrejurimi, îi arătase poziţia exactă a casei.

Angelica încheia plutonul. Nu era prima oară când trecea printr-o astfel de aventură. La început, Nicolas nu dorise să o ia cu ei.

— Vei primi o lovitură urâtă, spunea el.

Dar ea nu făcea decât ceea ce voia. Ea nu venea să fure. Se mulţumea să adulmece mirosul caselor adormite: tapiserii, mobile bine cernite, izuri de bucătărie sau mirosuri de plăcinte. Atingea bibelourile, le punea la locul lor. Niciodată vreo voce nu se ridicase înăuntrul său, spunând: „Angelica de Peyrac, ce tot faci?” Doar în această noapte în care Balivernă jefuia casa bătrânului savant Glazer, în mahalaua Saint-Germain…

În acea noapte, Angelica găsi pe o consolă un opaiţ cu o lumânare. Aprinse lumânarea din focul de la lampa hoţilor, în timp ce aceştia îşi umpleau sacii. Apoi, zărind o uşă mică în capătul camerei, o împinse curioasă.

— Pe legea mea! şuşoti Precautu în spatele ei, asta ce-o mai fi?

Flacăra se reflecta în globuri mari de sticlă cu

ciocuri lungi, şi se puteau distinge ţevile de cupru întortocheate, vase de porţelan ce purtau inscripţii în latină, fiole de toate culorile.

— Ce-o mai fi şi asta? repetă Precautu aiurit.

— Un laborator.

Foarte încet, Angelica înaintă şi se opri lângă un pat de cărămizi pe care era pusă un fel de sobiţă.

Înregistra fiecare detaliu. Văzu un pachet mic, pecetluit cu ceară roşie, pe care citi: „Pentru Monsieur de Sainte-Croix”. Apoi, într-o cutie deschisă, se afla un fel de pudră albă. Nasul femeii fremătă. Mirosul nu îi era necunoscut.

— Şi asta, întrebă Precautu, e făină? Miroase bine. Miroase a usturoi…

Luă puţin între degete şi duse la buze. Cu un gest involuntar, Angelica îi dădu peste mână. Îl revedea pe Fritz Hauer strigând: „Gift, *gnadige Frau!”*[4]

— Las-o, Precautule, că-i otravă. Arsenic.

Aruncă o privire speriată în jurul lui.

— Otravă! repetă Precautu bulversat.

Retrăgându-se, vărsă un vas de distilare, care căzu şi se sparse cu zgomot cristalin.

În grabă, toţi intruşii părăsiră camera. Acum, salonul era pustiu. Se auzi un baston care se izbea de podeaua acoperită cu dale de la etaj şi o voce de bătrân ţipând din capul scărilor:

— Marie-Josephe, iar ai uitat să închizi pisicile.

4 „Otravă, milostivă domnişoară!" (în limba germană, în original) (n.tr.)

Este insuportabil. Trebuie să cobor să văd ce se petrece. Apoi, aplecat spre vestibul, aceeaşi voce reluă: Tu eşti, Sainte-Croix? Ai venit să cauţi formula!

Angelica şi Precautu se grăbiră să ajungă în bucătărie, apoi în pivniţa spre care se deschidea uşiţa forţată de tâlhari. Câteva străduţe mai departe se opriră.

— Uf! suspină Precautu. Am tras o spaimă soră cu moartea! Dacă am fi avut vreo bănuială că mergem la un vrăjitor! … Trag nădejde că n-o să ne poarte ghinion! Unde sunt ceilalţi?

— Trebuie să se fi întors pe un alt drum.

— Ar fi putut să ne aştepte. Acum nu văd nici măcar pe unde calc.

— Of! Nu te mai plânge tot timpul, bietul meu Precaut. Oamenii de soiul tău trebuie să vadă bine pe timp de noapte.

Cu toate astea, îl prinse de braţ.

— Ascultă! spuse el.

— Ce este?

— N-auzi? Ascultă… repetă el cu o voce înspăimântată.

Deodată, adăugă urlând:

— Câinele! … Câinele!

Şi, aruncând pe jos sacul, o şterse cât ai clipi.

„Bietul băiat, şi el este zdruncinat la cap”, îşi spuse Angelica aplecându-se mecanic pentru a lua de jos prada hoţului.

Atunci, auzi şi ea. Zgomotul venea din străfundurile străduţelor liniştite.

Era ca un galop uşor, foarte rapid, care se apropia. Deodată, văzu fiara în celălalt capăt al străzii, precum o fantomă albă plutitoare. Angelica, purtată de o frică inexprimabilă, fugi la rândul ei. Alerga ca o nebună, fără să ţină seama de pietrele ieşite din pavaj, care îi răneau picioarele. Era orbită. Se simţea pierdută şi ar fi vrut să strige, dar niciun sunet nu îi ieşea din gâtlej.

Lovitura fiarei care îi sări în spate o aruncă cu faţa în noroi. Simţi acea greutate pe trupul ei, pe ceafă, presiunea unor colţi ascuţiţi ca nişte cuie.

— Sorbonne! ţipă ea. Apoi, repetă cu voce joasă: Sorbonne!

Încet, întoarse capul. Era Sorbonne, fără îndoială, deoarece o lăsase imediat... Ea ridică mâna şi mângâie capul mare al câinelui. Acesta o amuşina surprins.

— Sorbonne, viteazul meu Sorbonne, m-ai speriat de moarte. Nu e frumos, să ştii.

Câinele îi linse faţa cu o limbă aspră.

Angelica se lovise destul de rău în cădere. În acel moment, auzi un zgomot lângă ea. Sângele îi îngheţă. După Sorbonne... nu putea fi decât Desgrez. Angelica se redresă printr-un salt.

— Nu mă trăda, imploră ea încet, adresându-i-se câinelui. Nu mă da de gol.

Mai avu doar răgazul să se ascundă în umbra unei

porţi. Inima îi bătea să-i sară din piept. Spera nebuneşte să nu fie el. Ar fi trebuit să părăsească oraşul. Nu se putea întoarce. Aparţinea unui trecut îngropat…

Paşii erau aproape. Se opriră.

— Ei bine, Sorbonne, se auzi vocea lui Desgrez, ce te-a apucat? N-ai înhăţat-o pe hoaţă?

Aproape că o durea pieptul din pricina bătăilor ca de tamburină ale inimii.

Această voce cunoscută, această voce a avocatului!

„Şi acum, domnilor, a venit vremea să dăm glas unei voci măreţe, o voce care, dincolo de mizeriile omeneşti…”

Noaptea era adâncă şi neagră ca o prăpastie. Nu se vedea nimic, dar, la doi paşi, Angelica l-ar fi putut atinge pe Desgrez. Îi simţea mişcările, îi ghicea uimirea.

— Afurisită de Marchiză a îngerilor! strigă el deodată… N-aş spune că s-ar afla prea departe. Hai, Sorbonne, ia-i urma, ia-i urma. Hoaţa a avut o idee nemaipomenită să îşi lase legătura de la gât în trăsură. Aşa, nu ne mai scapă. Vino, să ne întoarcem în partea aceea, spre intrarea de la Nesle. Pe aici este drumul, sunt sigur.

Se îndepărtă, fluierând pentru a-şi chema câinele.

Sudoarea şiroia de-a lungul tâmplelor femeii. Picioarele îi tremurau. Se hotărî, în sfârşit, să facă doi-trei paşi în afara ascunzătorii. Dacă Desgrez

dădea ocol pe la poarta Nesle, era mai bine să nu se întoarcă acolo.

Va încerca să găsească bordeiul lui Cur-de-Lemn şi să fi ceară adăpost pentru ce mai rămăsese din noapte.

Gura îi era uscată. Auzi murmurând apa într-o fântână. Piaţeta în care se afla această fântână era abia luminată de un opaiţ atârnat deasupra prăvăliei unui negustor.

Angelica se apropie şi îşi plonjă faţa mânjită de noroi în apa proaspătă. Suspină uşurată.

Pe când se ridica, un braţ puternic o cuprinse, în timp ce o mână brutală o apăsă pe gură.

— Iată-te, frumoasa mea! se auzi vocea lui Desgrez. Credeai că-mi scapi aşa de uşor?

Angelica încercă să se desprindă din strânsoare, dar o ţinea în aşa fel, încât nu se putea mişca fără să ţipe de durere.

— Nu, nu, puicuţa mea, nu fugim! spuse el cu un râs surd.

Paralizată, ea regăsea mirosul familiar al veşmintelor lui uzate: de piele de centiron, de cerneală, de pergament şi de tutun. Era avocatul Desgrez, cu figura sa întunecată. Leşină, având un singur gând: „Numai să nu mă recunoască… Aş muri de ruşine… Numai să reuşesc să fug înainte să mă recunoască!”

Ţinând-o mereu cu o singură mână, Desgrez duse la gură un fluier şi lansă trei apeluri stridente.

Câteva minute mai târziu, cinci sau şase bărbaţi dădură buzna de pe străduţele învecinate. Se auzea zăngănind spadelor şi al tecilor acestora. Erau oamenii de pândă, gărzile.

— Cred că am prins pasărea! spuse Desgrez.

— Ei bine, iată o noapte fructuoasă. Am mai agăţat şi doi hoţi care fugiseră pe acolo. Dacă o prindem şi pe marchiză, se va putea spune, domnule, că ne-aţi fost o călăuză bună. Ştiţi toate ungherele.

— Câinele ne-a îndrumat. Cu eşarfa acestei hoaţe, trebuia să ne ducă drept la ţintă. Dar… este ceva ce nu am înţeles. La mustaţă era să-mi scape… o cunoaşteţi pe această Marchiză a îngerilor?

— Este femeia lui Balivernă. Nu ştim nimic altceva. Singurul dintre noi care a văzut-o de aproape este mort. Poliţistul Martin este cel pe care l-a proptit într-un cuţit. Dar e de ajuns să o aduceţi pe puştoaica pe care aţi prins-o, domnule. Dacă este ea, Madame de Brinvilliers o va recunoaşte. Era încă ziuă când trăsura sa a fost asaltată de tâlhari, şi a putut-o vedea foarte bine pe femeia care le-a fost complice.

— Câtă îndrăzneală, totuşi! tună unul dintre bărbaţi. Nu se mai tem de nimic bandiţii ăştia. Să ataci trăsura fiicei locotenentului civil de poliţie, în plină zi chiar, în mijlocul Parisului!

— O vor plăti, crede-mă!

Angelica asculta replicile care se încrucişau în

jurul ei. Încerca să rămână nemişcată, în speranţa că Desgrez ar mai fi slăbit strânsoarea. Atunci, dintr-un salt, ar fi sărit în noaptea complice şi ar fi fugit. Era încredinţată că Sorbonne nu ar fi urmărit-o. Iar aceşti oameni greoi şi incomodaţi de uniforme nu ar fi putut-o prinde din urmă.

Dar fostul avocat nu părea dispus să uite de prada sa. O cercetă cu o mână expertă.

— Asta ce mai e? făcu el.

Ea simţi cum degetele bărbatului alunecă pe sub corsaj. Acesta fluieră de uimire.

— Un pumnal, pe cuvânt! Şi nu e un briceag, vă rog să mă credeţi. Ei, bine, fetiţo, nu pari prea blândă.

Strecură pumnalul lui Rodogone Egipteanu într-unul din buzunare şi continuă inspecţia.

Tresări când mâna caldă şi aspră îi întârzie pe sân.

— Ce mai bate, ce sunet palpitant! spuse în bătaie de joc. Încă una care nu are conştiinţa împăcată. Să o ducem în dreptul felinarului de la prăvălie ca să o vedem cu ce seamănă.

Printr-un salt, ea reuşi să se elibereze. Dar zece mâini de fier o prinseră pe dată şi o ploaie de lovituri se abătu asupra ei.

— Nemernică ce eşti! Ai vrea să ne pui iarăşi să te fugărim.

O târâră până sub lampă. Desgrez îi prinse pletele cu o mişcare brutală şi îi dădu capul pe spate.

Angelica închise ochii. Nu avusese vreme să se cureţe în întregime. Desgrez nu o putea recunoaşte dacă avea noroi amestecat cu sânge pe faţă. Tremura atât de tare, încât îi clănţăneau dinţii.

Clipele ce se scurseră cât timp rămase expusă la lumina nemiloasă a candelei i se părură secole. Apoi o lăsă, cu un mormăit de dezamăgire.

— Nu, nu este ea. Nu este Marchiza îngerilor.

Poliţiştii înjurară de toate cele sfinte.

— De unde ştiţi, domnule? îndrăzni să întrebe unul dintre ei.

— Am văzut-o deja. Mi-a fost arătată într-o zi pe Pont Neuf. Fata asta seamănă cu ea, dar nu este ea.

— S-o arestăm, totuşi. Ne-ar putea furniza nişte indicii.

Desgrez părea că se gândeşte, cuprins de uimire.

— De altfel, mi se părea mie că era ceva în neregulă, spuse el gânditor. Sorbonne nu se înşală niciodată. Ei bine, pe fata asta nu a muşcat-o. A lăsat-o în pace, la câţiva paşi de el… dovadă că nu este periculoasă.

Concluziona cu un suspin:

— Am dat greş. Bine că aţi prins doi hoţi. Unde dăduseră spargerea?

— Pe rue Petit-Lion, la un bătrân farmacist, Glazer pe numele său.

— Să ne întoarcem acolo. Poate găsim o pistă.

— Şi cu fata ce facem?

Desgrez ezita.

— Mă întreb dacă n-ar fi mai bine să o lăsăm să plece. Acum că o ştiu la faţă, nu o s-o mai uit.

Fără a mai insista, poliţiştii o lăsară pe tânăra femeie şi, cu mare zarvă de spade zăngănite, dispărură în întuneric.

Angelica se furişă din cercul de lumină. Mergea pe lângă pereţi, cufundându-se uşurată, în întuneric. Distinse o pată albă lângă fântână şi auzi hăpăitul câinelui care bea apă. Umbra lui Desgrez era lângă el.

Angelica înţepeni din nou. Îl văzu pe Desgrez ridicând mantia şi aruncând un obiect în direcţia ei.

— Prinde, spuse vocea fostului avocat, ţi-l înapoiez, şişul. N-am furat niciodată de la o fată. Iar pentru o domnişoară care se plimbă la ora asta, un pumnal poate fi de folos. Aşadar, bună seara, frumoaso.

Cum Angelica tăcea mâlc, adăugă:

— Nu mă saluţi?

Îşi adună întreg curajul pentru a şopti:

— Bună seara.

Ascultă zgomotul încălţărilor ţintuite ale ofiţerului de poliţie Desgrez îndepărtându-se pe dalele răsunătoare. Apoi începu să rătăcească orbeşte prin Paris.

Capitolul 6

Zorii o găsiră la marginea Cartierului Latin, pe lângă rue des Bernardins. Cerul începea să

răspândească o lumină trandafirie pe acoperişurile întunecate ale colegiilor. Se vedeau în lucarne reflexele lumânărilor studenţilor treziţi devreme. Angelica mai întâlni şi alţii care, căscând, cu ochii cârpiţi de somn, se întorceau de la vreun bordel, unde o femeie de moravuri uşoare legănase timp de câteva ceasuri aceşti tinerei ponosiţi. Trecură aproape de ea, spunând cuvinte insolente. Aveau poalele mantiilor murdare, veşminte sărăcăcioase de serj uzat care miroseau a cerneală, ciorapi negri care le cădeau peste pulpele slăbănoage.

Clopotele capelelor începură să-şi răspundă.

Angelica se clătina de oboseală. Mergea desculţă deoarece îşi pierduse încălţările. Faţa îi era imobilă, având o expresie tâmpă.

Ajunsă pe cheiul Tournelle, simţi mirosul fânului.

Şlepurile erau acolo, agăţate unul de altul, cu încărcătura lor uşoară şi mirositoare. În zorii parizieni, şlepurile răspândeau o boare de tămâie călduţă, aroma miilor de flori uscate, promisiunea unor frumoase zile ce aveau să vină.

Se strecură până pe mal. La câţiva paşi, marinarii se încălzeau în jurul focului şi nu o văzură. Intră în apă şi se căţără la prova unui şlep. Apoi intră cu voluptate în fân. Sub prelată, mirosul era şi mai pătrunzător: umed, cald şi încărcat de furtună, în aceeaşi măsură ca o zi de vară. De unde putea veni acest fân timpuriu? Dintr-un sat liniştit şi bogat, fecund, obişnuit cu soarele. Acest fân o ducea cu

gândul la peisaje vaste, uscate de vânt, la ceruri pline de lumină şi la taina vâlcelelor care păstrează căldura şi hrănesc pământul.

Angelica se întinse cu braţele desfăcute. Ochii îi erau închişi. Se aruncase, se îneca în fân. Plutea pe un nor de mireasmă intensă şi nu îşi mai simţea trupul zdrobit. Monteloup o învăluia, o purta la sânul său. Aerul îşi recăpătase savoarea floralã, gustul de rouă. Vântul o mângâia. Plutea uşor şi se îndrepta spre soare. Lăsa în urmă noaptea şi grozăviile sale. Soarele o mângâia. Trecuse multă vreme de când nu mai fusese astfel mângâiată.

Fusese prada sălbaticului Balivernă; fusese tovarăşa lupului care, uneori, în cursul scurtei sale îmbrăţişări, reuşea să fi smulgă un ţipăt de plăcere, un geamăt de fiară posedată. Dar trupul ei uitase blândeţea unei adevărate îmbrăţişări.

Plutea spre Monteloup şi regăsea în fân mirosul de zmeură. Pe obrajii săi fierbinţi, pe buzele uscate, apa pârâului aducea sărutări proaspete. Ea deschise gura şi suspină:

— Mai vreau!

În somn, lacrimile curgeau pe chipul ei şi se pierdeau în plete. Nu erau lacrimi de durere, ci de o prea mare tandreţe.

Se întindea, se dăruia în întregime acestor plăceri regăsite. Se lăsa purtată, legănată de aceste voci şoptite ale câmpurilor şi ale pădurii care îi susurau la ureche: „Nu plânge… nu plânge, fetiţă… Nu-i

nimic… răul a trecut… Nu plânge, sărăcuţa de tine”.

Angelica deschise ochii. În penumbra prelatei, distinse o formă întinsă lângă ea în fân. Doi ochi jucăuşi o contemplau.

Bâigui cu greu:

— Cine eşti?

Necunoscutul îi puse un deget pe buze.

— Sunt vântul. Vântul dintr-un colţişor de ţară, din Berry. Când au cosit fânul, m-au cosit odată cu el… Şi buzunarele, priveşte, au fost cosite.

Se ridică repede în genunchi şi îşi scoase buzunarele în afară.

— Nici măcar un sfanţ! Niciun bănuţ! Lefter de-a binelea. Cu fânul. M-au pus pe un şlep şi uite-mă la Paris. Hazlie poveste pentru un vânticel de ţară.

J Dar… spuse Angelica.

Încercă să îşi adune gândurile.

Tânărul era îmbrăcat cu un costum negru ponosit şi chiar găurit pe alocuri. Purta în jurul gâtului un guler zdrenţuit, iar cureaua care îi ţinea hainele scotea şi mai mult în evidenţă cât era de slab.

Dar avea un chip care sărea în ochi, aproape frumos, în ciuda palorii de înfometat. Gura lui subţire şi mare părea făcută să pălăvrăgească fără încetare şi să râdă de toate şi de nimic. Trăsăturile lui nu se odihneau niciodată. Se strâmba, râdea, faţa lui avea tot felul de mimici.

Peste toate acestea se înălţa o claie de păr blond cânepiu, cu şuviţe care îi cădeau în ochi, adăugând

un nu ştiu ce naiv, de ţară, pe care expresia şmecherească a privirii îl dezminţea.

În timp ce Angelica îl cerceta curioasă, el continua să sporovăiască:

— Ce poate face un vânticel ca mine la Paris? Eu, care sunt obişnuit să suflu prin hăţişuri, aş sufla prin fustele doamnelor şi aş primi un sufleu… Aş lua pe sus pălăriile sfinţilor părinţi şi aş fi excomunicat. M-ar băga la închisoare în turnurile de la Notredame şi aş trage clopotele de-a-ndoaselea… Ce scandal!

— Dar… repetă Angelica încercând să se ridice.

O împinse în fân cu un gest prompt.

— Nu te mişca! Şşt!

„Este un student puţin sărit de pe fix”, îşi spuse ea.

Băiatul se întinse din nou şi îi mângâie obrazul murmurând:

— Nu plânge.

— Nu plâng, spuse Angelica.

Dar îşi dădu seama că obrajii îi erau scăldaţi în lacrimi.

— Şi mie îmi place să dorm în fân, reluă el. Când m-am strecurat pe şlep, te-am găsit. Plângeai în somn. Atunci te-am mângâiat ca să te alin, iar tu mi-ai spus: „Mai vreau!”

— Eu?

— Da. Ţi-am şters lacrimile şi am văzut că eşti foarte frumoasă. Nasul tău are fineţea unei cochilii,

aşa cum se poate găsi pe plajă. Ştii, acele cochilii care sunt atât de albe şi de fine, încât ai crede că sunt translucide. Buzele tale sunt ca nişte petale de clematită. Gâtul îţi este rotund şi şlefuit...

Angelica asculta ca într-un vis. Da, e adevărat, de multă vreme astfel de cuvinte nu îi mai fuseseră spuse. Părea că toate acestea veneau de undeva de departe, şi îi era teamă ca nu cumva să îşi bată joc de ea. Cum putea să fi spună că este frumoasă, când ea se simţea sfâşiată, întunecată, întinată pentru totdeauna de această noapte teribilă în care înţelesese că nu putea privi în ochi martorii trecutului ei!

El continua să fi murmure:

— Umerii tăi sunt sfere de fildeş. Sânii tăi nu se compară decât cu ei înşişi, atât sunt de frumoşi. Sunt făcuţi anume pentru a intra în palma unui bărbat, având un mugure delicios, de culoarea lemnului de trandafir, aşa cum poate fi văzut primăvara peste tot în natură. Coapsele tale sunt fusiforme şi mătăsoase. Pântecele tău este ca o pernuţă de satin alb, întins, unde e minunat să îţi odihneşti obrazul.

— Aş vrea să ştiu, de exemplu, spuse Angelica cu arţag, cum de poţi tu aprecia toate acestea!

— În timp ce dormeai, te-am privit în întregime.

Angelica se ridică brusc în şezut.

— Obrăznicătură! Loază de şcolar ce eşti! Adept al Satanei!

— Şşt! Nu aşa de tare. Vrei să vină barcagiii să ne arunce în apă? ... De ce te superi, frumoasă doamnă? Când găseşti în drum o bijuterie, nu e normal să te uiţi la ea? Vrei să ştii dacă este din aur fin, dacă este cu adevărat frumoasă precum pare, pe scurt, dacă merită sau este de preferat să o laşi acolo unde este. *Rem passionis suae bene eligere princeps debet, mundum examinandum.*[5]

— Tu eşti prinţul privit de lume? întrebă Angelica cu sarcasm.

El închise ochii cu o mirare neaşteptată.

— Înţelegi latina, cerşetoare mică?

— Un cerşetor ca tine o vorbeşte destul de bine...

Studentul îşi muşcă buza de jos în semn de uimire.

— Cine eşti? spuse el încetişor. Picioarele îţi sunt însângerate. Ai alergat multă vreme. De ce te-ai speriat?

Şi, cum ea nu îi răspundea, continuă:

— Ai şi un cuţit... o armă teribilă, un pumnal ţigănesc. Ştii să îl mânuieşti?

Angelica îl privi maliţios printre gene.

— Poate!

— Au! strigă el îndepărtându-se.

Luă un fir de fân şi începu să îl mestece. Ochii săi deveniră visători. Curând, i se păru că nici măcar nu se mai gândea la ea. La ce se gândea? Poate la

5 „Un prinţ trebuie să îşi aleagă cu grijă obiectul pasiunii sale, deoarece este privit de lume.“ (în limba latină, în original) (n.a.)

acele turnuri de la Notredame în care spusese că l-ar duce prizonier… Aşa cum stătea, nemişcat şi cu gândul rătăcindu-i aiurea, chipul său atât de palid părea mai puţin tânăr. Descoperi la colţul pleoapelor sale urmele veştejirii cu care mizeria şi desfrâul pot marca un bărbat în plină forţă.

De altfel, nu avea vârstă. Corpul lui slab, în haine prea largi, părea imaterial. Se temu să nu dispară precum o arătare.

— Cine eşti? murmură ea atingându-i braţul.

Întoarse spre ea o privire ce nu părea făcută pentru lumina zilei.

— Ţi-am spus deja. Sunt vântul. Dar tu?

— Eu sunt briza.

Începu să râdă şi o prinse de umeri.

— Ce fac vântul şi briza când se întâlnesc?

Încet, se lipi de ea. Se trezi întinsă în fân, iar deasupra ei, foarte aproape, aceste buze fremătătoare. Avea un rid mic în expresia buzelor care o înfricoşă, fără să ştie de ce. O pecete ironică, puţin crudă. Dar privirea era tandră şi amuzată.

Rămase aşteptând până când ea, magnetizată de această chemare, făcu o mişcare spre el. Atunci, el se întinse peste ea pe jumătate şi o sărută.

Acest sărut dură mult timp, preţ de zece sărutări care s-ar fi reluat în tihnă.

Pentru simţurile brutalizate ale Angelicăi, era ceva nou. Vechi delicii înviau, atât de diferite de plăcerile grosiere primite de la fostul valet – cu ce

ardoare, totuşi – și cu care era obişnuită.

„Până mai adineaori eram obosită”, gândi ea, „iar acum nu mai simt nimic, trupul meu nu mi se mai pare trist şi decăzut. Nu sunt chiar moartă…”

Se mişcă puţin în fân, fericită să resimtă înăuntrul ei o plăcere subtilă care, curând, deveni pătrunzătoare.

Bărbatul se ridicase şi, sprijinit pe un cot, continua să o privească cu un surâs în colţul buzelor.

Nu era nerăbdătoare, ci doar atentă la valul de căldură care i se răspândea în corp. Curând el o sărută din nou; aveau tot timpul din lume.

— Este ciudat, murmură el, ai o fineţe de mare doamnă. Nu s-ar spune, văzându-ţi hainele zdrenţuite.

Ea surâse uşor.

— Adevărat? Frecventezi marile doamne, monseniore?

— Uneori. Îi gâdilă nasul cu o floricică uscată şi îi explică: Când mi-e burta prea goală, trec pe la jupân Georges, la băile Saint-Nicolas. Acolo vin marile doamne să caute puţină picanterie în amorurile lor mondene. Ah, da, desigur, nu sunt o brută cum e Gagiu Mişto, iar favorurile trupului meu înfometat se plătesc mai puţin scump decât acelea ale unui hamal păros, care pute a ceapă şi a vin roşu. Dar am altfel de strune la arc. Da, draga mea. Nimeni din Paris nu are un repertoriu de

poveşti porcoase mai bun ca al meu. Partenerelor mele le plac îndeajuns pentru a se simţi aţâţate. Le fac să râdă pe aceste târfe frumoase. Ceea ce le trebuie femeilor, mai ales, este distracţia. Vrei să îţi spun povestea nicovalei şi a ciocanului?

— O, nu, spuse cu vioiciune Angelica, te rog, nu îmi place genul acesta de poveşti.

Păru impresionat.

— Sufleţel! Biet sufleţel ciudat! Este bizar! Am întâlnit mari doamne care păreau nişte otrepe, dar niciodată unele care să semene cu mari doamne. Eşti prima… Eşti atât de frumoasă de parcă ai fi un vis… Ascultă, auzi cum bate clopotul în La Samaritaine, pe Pont Neuf? … în curând va fi prânzul. Vrei să mergem acolo şi să furăm nişte mere pentru cină? Şi un buchet de flori în care să îţi afunzi feţişoara? … îl vom asculta pe Marele Matthieu cum îşi strigă marfa şi îl vom privi pe flaşnetar cum îşi pune marmota să danseze. Şi îi vom da cu tifla poterei care vrea să mă pună în ştreang.

— De ce vor să te spânzure?

— Păi… nu ştii că toţi vor să mă pună-n laţ? replică el cu uimire.

„Chiar că e puţin nebun, dar e amuzant”, îşi spuse Angelica.

A Se întinse. Avea chef din nou să fie mângâiată de el. Însă tânărul părea că visează la altceva.

— Acum îmi amintesc, spuse el deodată, te-am

văzut pe Pont Neuf. Nu cumva eşti femeia ilustrei căpetenii, Balivernă?

— Da, este adevărat, sunt a lui.

Se dădu în spate cu o expresie de teroare comică.

— Aoleo! În ce dandana m-am mai băgat, cuceritorul de mine! Şi nu cumva eşti acea Marchiză a îngerilor din cauza căreia căpetenia noastră este atât de geloasă?

— Da, dar…

— Uitaţi până unde merge inconştienţa muierilor! strigă el dramatic. Nu puteai să-mi spui mai devreme, nefericito? Chiar ţii cu tot dinadinsul să vezi şiroind acest sânge trist şi decolorat pe care îl port în vene? Aoleo! Vai! Balivernă! Hai, că am noroc, nu glumă! Mi-am găsit femeia vieţii, şi trebuia să fie a lui Balivernă! … Dar ce-mi pasă! Cea mai adorabilă metresă este viaţa însăşi. Adio, frumoasa mea…!

Ridică în aer o pălărie cu fund conic, cum purtau profesorii de şcoală, şi, înfundându-şi-o pe claia galbenă, se strecură de sub prelată.

— Fii bună, murmură el surâzând, şi nu povesti despre îndrăznelile mele stăpânului tău… Da, ştiu că nu-i vei spune nimic. Eşti un amor, Marchiză a îngerilor… Mă voi gândi la tine până în ziua când mă vor înălţa în ştreang… şi chiar şi după. Adio!

Îl auzi împiedicându-se pe puntea de jos a şlepului. Apoi îl zări alergând prin soare, pe mal. Îmbrăcat în negru de sus până jos, cu pălăria

ţuguiată, cu picioarele slăbănoage, acoperite de mantia găurită, semăna cu o pasăre ciudată.

Marinarii care îl văzuseră ieşind de pe şlep aruncară cu pietre după el. Întoarse spre ei un chip palid şi scoase un hohot de râs. Apoi dispăru brusc, precum un vis.

Această apariţie ca o nălucă o înseninase pe Angelica şi-i cufundase în subconştient amintirea întâlnirii amare cu Desgrez din cursul nopţii.

Mai bine nu se mai gândea. Scutură din cap şi îşi trecu mâna prin păr pentru a-l curăţa de firele de fân uscat. Pentru moment, nu trebuia să distrugă farmecul clipei. Suspină cu un regret uşor. Chiar fusese pe punctul de a-l trăda pe Nicolas?

Marchiza ridică din umeri şi avu un mic surâs maliţios. Nu se chema că îşi înşela un amant precum Nicolas. În afară de sclavia mizeriei, nimic nu o lega de el.

Văzând mişcarea de recul a tânărului, ea măsură încă o dată puterea protecţiei cu care o înconjurase banditul. Fără el şi fără dragostea lui exclusivă nu ar fi căzut şi mai jos?

În schimb, ea îi dăruise acest trup nobil şi rasat la care el visa de mult.

Erau chit. Nu avea niciun scrupul să se bucure de plăceri mai fine, al căror gust îl uitase. Dar băiatul fugise, şi era mai bine aşa. Nu ar fi suportat să ştie că pumnalul lui Balivernă l-ar fi adus la tăcere pe acest vorbăreţ sclipitor.

Angelica aşteptă o clipă înainte de a se strecura, la rându-i, dincolo de marginea şlepului. Atingând apa, i se păru rece, dar nu îngheţată şi, privind în jur, fu orbită de lumină, înţelegând că sosise primăvara.

Studentul îi vorbise, parcă, despre flori şi fructe pe Pont Neuf? Angelica descoperea, ca sub atingerea unei baghete magice, cum înfloreşte blândul anotimp.

Cerul cu nori uşori era rozaliu, iar Sena purta o armură argintie. Pe suprafaţa sa netedă şi liniştită, bărcile pluteau. Se auzeau lopeţile bătând. Mai jos, maiurile spălătoreselor răspundeau tic-tac-ului vaselor cu zbaturi.

Ascunzându-se de marinari, Angelica se spălă în apa rece care îi biciui în mod plăcut sângele. Apoi, îmbrăcându-se, merse pe lângă mal şi ajunse la Pont Neuf.

Spusele necunoscutului treziseră la viaţă simţurile Angelicăi, îngreunate de iarnă.

Pentru prima dată, văzu Pont Neuf în toată splendoarea sa, cu frumoasele arcade albe, cu viaţa sa spontană, veselă, neobosită.

0Larmă neîntreruptă se ridica dinspre el, în care se amestecau strigătele solicitanţilor de mici servicii, reclamele vracilor şi ale felcerilor, refrenele cântecelor, clopotele din La Samaritaine, văicărelile cerşetorilor.

În mijlocul unui cerc de gură-cască, bătrânul orb

chinuia o flaşnetă, iar zgripţuroaica bătrână îngâna o romanţă sentimentală, în care era vorba despre spânzuraţi, cadavre cu ochi mâncaţi de corbi şi despre tot felul de grozăvii pe care oamenii le ascultau plecând capul şi plângând. Spânzurările şi procesiunile făceau deliciul publicului din Paris, spectacole care nu costau mult şi în care era apreciat din plin faptul de a avea un trup şi un suflet.

Coana Hurlurette îşi fredona cântecul de jale cu mare convingere:

Ascultaţi cu toţii poliloghia mea când voi pleca Pe lumea cealaltă.

Pentru voi mă voi ruga Scoţând *limba la poarta raiului!*[6]

— De ce nu? protestă Angelica cu ton superior. Şi voi vă plimbaţi fără oprelişte, nu?

— Eu muncesc, spuse bătrâna jignită. Nu ştii cât câştig *io* cu cântecul ăsta! îi zic mereu Poetului

---

6 se vedea gura fără dinţi, larg căscată. O lacrimă i se prelingea din ochi şi se pierdea prin brazdele chipului. Era înspăimântătoare, admirabilă.

Când îşi termină cântecul, pe un tremolo suprem, îşi umezi în gură degetul mare şi începu să împartă foi din- tr-un teanc pe care îl purta sub braţ, strigând:

- E vreunul care să nu aibă spânzurat pe cineva?

Ajunsă lângă Angelica, scoase un ţipăt de bucurie.

-Hei, Hurlurot! Ia uite, puştoaica! Nici nu-ţi dai seama ce ne-a mai împuiat capul bărbatu-tău de dimineaţă! Spune că blestematul ăla de câine te-a căsăpit. Zice că va lua cu asalt Châtelet împreună cu toţi cerşetorii şi bandiţii din oraş. Şi marchiza noastră se plimbă pe Pont Neuf...!

Scârnei: „Dă-mi cu spânzuraţi. Nimic nu merge mai bine ca spânzuraţii”. Ţine, vrei unu? Nu te costă nimic, că eşti marchiza noastră.

— Veţi avea cârnaţi diseară la turnul Nesle, promise Angelica.

Se îndepărtă împreună cu ceilalţi pierde-vară, citind de pe bucăţica de hârtie:

Ascultaţi cu toţii poliloghia mea când voi pleca Pe lumea cealaltă.

Pentru voi mă voi ruga Scoţând limba la poarta raiului!

În colţ, jos pe pagină, se afla o semnătură pe care o cunoştea deja: Poetul Scârnei. O amintire amară, plină de ură se ivi în sufletul Angelicăi. Privi dincolo de calul de bronz, spre grădini. Undeva, între picioarele calului, poetul de pe Pont Neuf se căţăra să doarmă uneori. Bandiţii îi respectau somnul. De altfel, nici nu aveau ce să-i fure. Era mai sărac decât cel mai sărac dintre cerşetori, veşnic rătăcitor şi înfometat, întotdeauna urmărit şi mereu pus pe harţă, ca un jet de venin prin Paris.

„Cum de nu s-a găsit nimeni încă să-l omoare?” gândi Angelica. „L-aş omorî chiar eu, dacă l-aş întâlni. Dar mai întâi i-aş spune şi de ce…”

Mototoli hârtia şi o aruncă în apă. O trăsură trecu, precedată de cei care alergau în faţă, ca nişte veveriţe, în livrelele lor de mătase şi cu pene la pălărie arătau magnific.

Mulţimea încerca să ghicească cine se afla în

trăsură. Angelica se gândea la Picior Uşor, a cărui inimă cedase din cauza alergatului.

Bunul rege de bronz Henric al IV-lea strălucea în soare şi surâdea deasupra unor tejghele acoperite cu pânze roşii şi trandafirii, care le ferea de razele fierbinţi. Trotuarul era ocupat de negustori de portocale şi de flori. Un ţipăt pătrunzător aducea la cunoştinţă ţara de origine a fructelor aurii de pe tarabă.

— Portugalia! Portugalia!

Florăresele de pe Pont Neuf veneau să se instaleze acolo încă de dimineaţă. Coborau pe rue de la Bouqueterie, aproape de Saint-Julien-le-Pauvre, unde se afla sediul breslei lor, sau pe rue de l'Arbre Sec, unde se aprovizionau din grădinile fraţilor provensali.

Purtând coşurile cu tuberoze, trandafiri şi iasomie, cele mai tinere înaintau prin mulţime, în timp ce femeile mai vârstnice supravegheau tarabele, la adăpostul unei apărători de soare roşii.

Una dintre aceste cumetre o angajă pe Angelica să o ajute să facă buchete şi, cum le aranja cu gust, o plăti cu douăzeci de soli.

— Cred că eşti cam mare să mai fi ucenică, îi spuse, după ce îi luă seama. Dar o fetişcană ar pierde doi ani ca să înveţe să facă buchete ca tine. Dacă ai vrea să lucrezi cu mine, ne-am putea înţelege.

Angelica scutură din cap, refuzând, strânse cei

douăzeci de soli în pumn şi se îndepărtă. De mai multe ori, privi bănuţii pe care îi dăduse florăreasa. Erau primii bani câştigaţi.

Merse să cumpere gogoşi de la o dugheană şi le devoră, amestecându-se printre haimanalele care se hlizeau în faţa carului Marelui Matthieu.

Splendid carul Marelui Matthieu! Era aşezat în faţa bustul regelui Henric al IV-lea, de surâsul şi de măreţia căruia nu îi păsa.

Urcat pe carul-platformă, cu patru roţi şi balustradă, striga către mulţime cu vocea-i pătrunzătoare, care se auzea de la un capăt la altul al podului.

Orchestra sa particulară, compusă din trei muzicanţi, un trompetist, un toboşar şi un suflător, scanda discursuri şi acoperea printr-un vacarm de îţi crăpa capul plângerile clienţilor ai căror dinţi îi scotea.

Entuziast, perseverent şi prodigios în ceea ce priveşte îndemânarea şi vigoarea, Marele Matthieu venea mereu de hac dinţilor celor mai încăpăţânaţi, chiar dacă îi punea în genunchi pe pacienţi, ridicându-i cu vârful cleştelui. După care, îşi trimitea victima ameţită să îşi clătească gura la negustorul de rachiu. Intre doi clienţi, Marele Matthieu, cu pana de la pălărie în vânt, cu colierul dublu de dinţi etalat pe haina de satin, cu sabia lungă până la călcâie, mergea dintr-un capăt în altul al platformei sale, lăudându-şi înalta ştiinţă şi

excelenţa remediilor sale, a pudrelor, irurilor şi unguentelor de tot felul, îndoite din plin cu unt, ulei, ceară şi cu câteva buruieni nevinovate.

— Vedeţi, doamnelor şi domnilor, cel mai mare personaj din lume, un virtuoz, o pasăre măiastră în profesia sa, căpătâiul medicinii, succesorul lui Hipocrat în linie directă, cercetătorul naturii, flagelul tuturor facultăţilor, vedeţi cu ochii voştri un medic metodic, galianic, hipocratic, patologic, chimic, fizic şi empiric. Vindec soldaţii din curtoazie, săracii din iubire pentru Domnul, iar pe negustorii bogaţi pentru bani. Nu sunt nici doctor, nici filosof, dar unguentele mele fac tot atât cât filosofii şi doctorii. Experienţa valorează mai mult decât ştiinţa. Aici am o pomadă pentru albirea tenului; este albă ca zăpada, mirositoare ca un balsam şi ca moscul… Aici am un unguent de o valoare inestimabilă deoarece, ascultaţi-mă bine, femei şi bărbaţi galanţi, acest unguent îi apără pe cei care îl folosesc de spinii trădători ai trandafirului dragostei.

Şi, ridicând braţul cu entuziasm, spuse:

Veniţi, domnilor, goniţi să cumpăraţi Grozavul remediu al tuturor relelor.

Este o pudră admirabilă.

Care dă minte proştilor.

Onoare haimanalelor şi nevinovăţie vinovaţilor.

Bătrânelor, amanţi.

Moşului amorezat, metrese.

Şi ştiinţă, ignoranţilor…

Această ultimă tiradă pe care o debita rotind nişte ochi enormi o făcu pe Angelica să izbucnească în râs. O zări şi îi trimise un semn amical.

„Am râs. De ce am râs?” se întrebă Angelica. „Este o prostie ce tot spune acolo”.

Dar avea chef de râs.

În aceeaşi clipă, un bărbat o aborda.

— Frumoasa mea, văd că eşti în toane bune, dar nu eşti prea bogată. Vrei să câştigi douăzeci de livre?

— Cum? întrebă după ce îl măsură din cap până în picioare.

— Stăpânul meu este un străin respectabil care vine pentru prima oară la Paris. Arde de nerăbdare să cunoască farmecele ascunse ale pariziencelor şi m-a trimis să-i găsesc degrabă o companie plăcută şi veselă pentru noaptea asta. Am venit pe Pont Neuf pentru că ştiu că aici găsesc pe alese. Primeşti pantofi, rochie, o cină bună şi douăzeci de livre. Îţi mai spun că stăpânul meu nu este vreun ţap bătrân, ci un tânăr frumuşel, chiar dacă este puţin cam corpolent. Batem palma?

— Deloc.

— Vrei să vorbesc cu protectorul tău?

Angelica scoase un fluierat, ca şi cum şi-ar fi exprimat admiraţia.

— Tu, în orice caz, nu eşti deloc străin.

— O! Nu! spuse slujitorul. Sunt din Paris. Dar

sunt de trei ani deja în slujba unui gentilom olandez, din provincia Olandei. Războiul m-a purtat pe acele meleaguri; nici eu nu ştiu prea bine cum ajuns acolo. Azi mă aflu pentru prima oară pe Pont Neuf.

Privi în jur cu un aer mirat, iar Angelica profită de ocazie pentru a dispărea în ceaţă.

Puţin mai departe, pe o mică estradă, un bătrân hazliu cu un picior de lemn încerca să atragă atenţia trecătorilor.

— Veniţi să vedeţi omul roşu! Cel mai curios fenomen al naturii. Vă credeţi mari învăţaţi pentru că aţi văzut câţiva oameni cu piele neagră. Ce poate fi mai banal în zilele noastre decât aceşti marocani cu care împăratul turc ne copleşeşte. În timp ce eu vă voi arăta omul necunoscut din lumea necunoscută, vorbesc despre America, ţară minunată din care eu însumi provin…

Cuvântul „America” o reţinu pe Angelica în faţa estradei.

Rătăcitorul cu picior de lemn era un bătrân nebărbierit, cu un fular roşu pe cap. Nu părea să aibă vreo grijă în privinţa hainelor, precum ceilalţi saltimbanci sau vraci de pe Pont Neuf, cu podoabe scăpărătoare. Cămaşa soioasă cu dungi roşii şi albe, vesta zdrenţuită, vocea spartă şi care nu răsuna prea tare nu părea să fi reţină pe spectatori. Avea prins de o ureche un ineluş de aur.

— Eu sunt un bătrân matelot şi am dat ocol

Pământului pe corăbiile regelui, nefiind nimic să nu ştiu despre aceste tărâmuri necunoscute. Dar sunteţi grăbiţi, doamnelor şi domnilor, văd asta. Tot aşa, nu am adus suvenire, ci acest fenomen curios pe care l-am capturat cu mâinile mele, acolo, în America.

Arăta cu vârful unei baghete un fel de gheretă închisă cu o draperie şi care forma întregul arsenal al demonstraţiei sale.

— Omul roşu, doamnelor şi domnilor, omul roşu!

Angelica aruncă cele câteva monede care îi mai rămăseseră într-o cutiuţă aşezată în faţa estradei. Alţi trecători o imitară.

Atunci când şchiopul crezu că cercul de spectatori era destul de mare, trase draperia cu un gest teatral.

În fundul gheretei se afla o statuie care s-ar fi zis că era din lut ars, purtând pe cap şi în jurul şoldurilor rânduri de pene.

Statuia se mişcă şi înainta câţiva paşi în lumina zilei. Oamenii murmurară. Nu era nicio îndoială, era un om. Avea un nas, gură, urechi împodobite cu inele, ochi alungiţi care scrutau mulţimea cu o privire îndepărtată, mâini, picioare. Pielea sa era de un arămiu destul de accentuat, dar nu mai mult decât anumite tenuri de munteni spanioli sau italieni, după părerea spectatorilor. De fapt, în afară de aceste pene care creşteau din capul şi din şoldurile sale, omul roşu nu era ceva ieşit din

comun.

După ce îl priviră şi schimbară diverse comentarii între ei, oamenii plecară, iar fostul marinar îşi puse la adăpost fenomenul. Apoi îşi acordă timpul de a-şi fărâmiţa puţin tutun, pe care îl rulă într-o bilă şi începu să îl mestece.

Angelica rămăsese lângă estradă. Vântul care sufla dinspre Sena şi care îi mişca pletele se adăuga iluziei marelui nesfârşit pe care o născuse acest cuvânt: America. Se gândi la fratele ei, Josselin, îl revăzu ridicând înspre ea privirea-i strălucitoare şi sălbatică, în timp ce şoptea:

— Eu o să plec pe mare.

Pastorul Rochefort venise într-o seară, se aşezase în faţa căminului cu copiii din familia Sance, iar aceştia îl înconjuraseră, holbându-se de uimire. Josselin… Raymond… Hortense… Gontran… Angelica… Madelon… Denis… Marie-Agnes… Ce frumuşei erau copiii din familia de Sance, în inocenţa şi ignoranţa sorţii lor! îl ascultau pe străin, iar cuvintele sale le făceau inimile să tresalte.

— Nu sunt decât un călător curios al noilor teritorii, avid să cunoască aceste locuri în care nimănui nu-i este foame sau sete, şi unde omul se simte liber. Acolo am înţeles că răul vine din partea omului alb, deoarece nu numai că nu a urmat cuvântul Domnului, dar l-a mai şi răstălmăcit. Căci Domnul nu a poruncit să ucidem sau să distrugem, ci să ne iubim.

Angelica închise ochii.

Atunci când îi deschise, îi văzu la câţiva paşi de ea, în mulţimea de pe Pont Neuf, pe Gargară, pe Barosanu, pe Bujor, pe Gobert, pe Gagiu Mişto şi pe mulţi alţii, care o priveau.

— Surioară, spuse Bujor luând-o de braţ, voi aprinde o lumânare în faţa Tatălui Veşnic de la Saint-Pierre-aux Boeufs. Am crezut că n-o să te mai vedem în veci!

— Doar la Châtelet sau la spitalul general te mai puteam găsi.

— Asta dacă n-ai fi fost mai întâi sfâşiată de câinele blestemat.

— Broască Răsucită şi Precautu atârnă în ştreang. I-au spânzurat de dimineaţă în piaţa Greve.

Cu toţii o înconjurau. Astfel, ea revăzu feţele sinistre, vocile ruginite de beţivi şi lanţurile haitei din care făcea parte, lanţuri care nu se puteau rupe într-o singură zi. Totuşi, după ceea ce putea numi „ziua şlepului cu fân” sau „ziua Pont Neuf”, parcă avea o lumină de speranţă. Nici ea nu ştia de ce spera. Nu se iese din prăpastie la fel de repede cum se coboară.

— O să ne distrăm, frumoaso, spunea Bujor. Ştii de ce ne plimbăm ziua în amiaza mare pe Pont Neuf? Pentru că micul Flipot va trece azi examenul de hoţ de buzunare.

Flipot, unul dintre puştii mucoşi de la turnul Nesle, îşi schimbase pentru această ocazie

zdrenţele cu un costum din serj violet şi cu nişte pantofi mari în care abia mergea. Avea chiar un guleraş alb în jurul gâtului, purtând un sac de pluş în care se presupunea că ar fi avut cărţi, tăbliţe şi condeie, astfel încât trecea uşor drept un fiu de meşter care chiulea de la şcoală, căscând gura la marionete pe Pont Neuf.

Gargară explica doct:

— Ascultă-mă, puştiule. Azi nu este vorba să tai punga, cum ai mai făcut-o până acum… dar va trebui să vedem dacă eşti destul de isteţ să te descurci într-un scandal şi să pui mâna pe premiul cel mare. Ai înţeles?

— Oi! răspunse Flipot.

Ceea ce însemna „da” în limbaj argotic. Apoi îşi trase mucii nervos şi îşi şterse de mai multe ori nasul cu mâneca.

Îl împinseră în mulţime, predicându-i ultimele recomandări.

— Când vei termina cu foarfecă şi te doare mâna, ascunde-o în tolbă. Iar de acolo va găsi drumul spre buzunarele cumetrelor şi ale doamnelor, în faldurile şorţurilor sau ale frumoaselor rochii. Buzunarele sunt largi şi numeroase… Şi ia aminte să nu fii atins de vreun sergent cu baston, ia aminte! … Atâta vreme cât nu te-a atins cu bastonul, poţi încerca să scapi. Dar dacă fugi şi ai fost atins de pecetea regelui, eşti vinovat de lezmajestate şi pasibil de puşcărie… Dacă nu, nu!

Flipot se umfla în pene, pătruns de importanţa sa şi de cea a unei acţiuni care urma să facă din el bărbat adevărat, adică un individ capabil să săvârşească toate infracţiunile.

Tovarăşii săi luau aminte la trecători.

— Iată un domn prezentabil, ocupat cu frumoasa sa doamnă, care se îndreaptă încoace… Este o pleaşcă! Ai ginit cum vine grangurul, Flipot? Ia uite-i cum cască gura la Marele Matthieu. Acu e momentul! Ţine foarfecă, puştiule, şi du-te la cules.

Cu un gest solemn, Gargară îi întinse copilului o foarfecă ascuţită cu grijă şi îl împinse în mulţime. Complicii săi se şi strecuraseră printre spectatorii Marelui Matthieu.

Privirea exersată a Gargară îl urmări cu atenţie pe învăţăcelul în acţiune. Deodată, începu să strige:

— Atenţie, domnul Domnul Hei! Vă taie punga, bunule domn! …

Spectatorii priviră în direcţia indicată şi începură să fugă. Bujor se văicărea:

— Prinţişorule, ai grijă. E un copil care vă jefuieşte!

Gentilomul duse mâna la pungă şi dădu de mâna lui Flipot.

— Hoţul de buzunare! urlă el.

Femeia care îl însoţea scoase un ţipăt strident.

Busculada se crea imediat şi din toate părţile. Oamenii ţipau, loveau, se apucau de gât şi se puneau la pământ, în timp ce ciracii lui Balivernă

măreau dezordinea prin ţipete şi strigăte.

— E al meu!

— El e!

— Prinde-l! Scapă!

— Acolo!

— Pe aici!

Copiii striviţi plângeau. Femeile leşinau. Tarabele fură răsturnate. Prelatele de soare roşii zburară şi ajunseră în Sena. Pentru a se apăra, negustorii de fructe începură să arunce cu mere şi portocale.

Câinii din preajma omului care se ocupa cu tunsul lor începură să se agite şi se izbiră de picioarele oamenilor, cu blana numai smocuri-smocuri, horcăind şi lătrând.

Gagiu Mişto mergea de la o femeie la alta, prindea de mijloc burghezele, le săruta şi le mângâia plin de îndrăzneală, sub privirile speriate ale soţilor, care încercau în van să îl altoiască cu bastoanele. Loviturile cădeau asupra altora, care se răzbunau smulgând perucile soţilor ultragiaţi.

În mijlocul acestui vârtej, Gargară şi complicii lui tăiau pungile cu bani, goleau buzunarele, furau mantii, în timp ce Marele Matthieu, de la înălţimea carului său, în vacarmul orchestrei, dezlănţuit, îşi agita sabia, zbierând:

— Hai, băieţi! Zbateţi-vă! Este bine pentru sănătate!

Angelica se refugiase pe treptele rondului, la poalele statuii, de unde domina spectacolul.

Ţinându-se de bare, râdea cu lacrimi. Ziua nu putea să se sfârşească mai bine. Era exact ceea ce trebuia pentru a-i împlini dorinţa de a râde şi de a plânge care o chinuia de când se trezise pe şlepul cu fân, sub mângâierile necunoscutului.

Îi zări pe moş Hurlurot şi pe coana Hurlurette agăţaţi unul de altul, clătinându-se pe valurile bătăliei, ca un enorm dop de zdrenţe murdare.

Râsul i se înteţi. Se sufoca. Doamne! Chiar că era într-o stare jalnică…!

— E chiar aşa de amuzant, fetiţo? mormăi o voce tărăgănată în spatele ei.

Apoi, o mână îi prinse încheieturile. „Sticlete nu se recunoaşte, se simte”, îi spusese odată Bujor. Din acea noapte, Angelica învăţase să miroasă de unde vine primejdia. Continuă să râdă mai potolit şi luă un aer nevinovat.

— Da, este amuzant să vezi cum se bat oamenii ăştia, fără să ştie de ce.

— Şi oi fi ştiind tu, poate, hm…?

Angelica se aplecă înspre faţa poliţistului, surâzând. Deodată, cu o priză puternică, îi prinse nasul şi îi răsuci cartilagiul nazal şi, pentru că de durere el îşi dădu capul pe spate, îi trase una cu latul palmei în mărul lui Adam.

Era o figură pe care o învăţase de la Poloneză. Nu îndeajuns de grea pentru a pune la pământ un poliţist, dar destul cât să îl facă să fi dea drumul.

Eliberată, Angelica o zbughi precum o gazelă.

Unul câte unul reuşiră să ajungă la turnul Nesle.

— Ne putem număra roadele, spunea Gargară. Ce pradă, prieteni, ce pradă!

Iar pe masă se adunau mantii, săbii, bijuterii, pungi zornăitoare.

Flipot, burduşit de vânătăi ca o gâscă de Crăciun, adusese punga domnului care îi fusese indicat.

Fu sărbătorit şi mâncă printre veterani, la masa lui Balivernă.

— Angelica, murmură Nicolas, dacă nu te-aş mai fi găsit…

— Ce s-ar fi întâmplat?

— Nu ştiu…

O atrase spre el şi o strânse la pieptul lui puternic, mai să o frângă.

7 O, te rog! suspină ea desprinzându-se.

Îşi sprijini fruntea de barele ferestrei înguste. Cerul de un albastru profund îşi oglindea stelele în apa liniştită a Senei. Aerul era parfumat de mirosul migdalilor care înfloreau în grădinile şi curţile din mahalaua Saint-Germain.

Nicolas se apropie de Angelica şi continuă să o soarbă din priviri. Ea se simţi emoţionată de acea pasiune care nu pălea nicicum.

— Ce-ai fi făcut dacă nu mă întorceam?

— Depinde. Dacă ai fost prinsă de gărzile regale, i-aş fi pus pe toţi ai mei în mişcare. Am fi supravegheat închisorile, spitalele, închisorile de femei. Te-am fi eliberat. Dacă dulăul te-ar fi omorât,

i-aş fi căutat, pe el şi pe stăpânul lui, ca să fi ucid… în fine, dacă…

Vocea i se înăspri.

— Dacă ai fi plecat cu altul, te-aş fi găsit, iar pe el l-aş fi omorât.

Ea surâse, deoarece o figură palidă, batjocoritoare, trecea plutind prin gândurile sale. Dar Nicolas era mai perspicace decât credea ea, iar dragostea îi ascuţea instinctele.

— Să nu crezi că îmi vei putea scăpa aşa de uşor, reluă el pe un ton ameninţător. În lumea hoţilor nu se trădează ca în lumea bună. Iar dacă se întâmplă, mori. Nu va exista niciunde o ascunzătoare… Suntem prea mulţi, prea puternici. Te vom găsi oriunde, în biserici, în mănăstiri, chiar şi în palatul regelui… ştii că suntem bine organizaţi. Mie, de fapt, îmi place să organizez bătălii.

Îşi înlătură haina ruptă şi arătă un semn mic vineţiu aproape de sânul drept.

— Priveşte, vezi asta? Mama mi-a spus întotdeauna: „Este semnul tatălui tău!”, deoarece tatăl meu nu era umflatul ăla de moş Merlot. Nu. Mama m-a făcut înainte, cu un militar, un ofiţer, cineva din lumea bună. Nu mi-a spus niciodată numele lui. Dar, uneori, când Merlot voia să mă bată, îi striga: „Nu te atinge de cel mare, are sânge albastru*”. Nu ştiai de treaba asta, nu-i aşa?

— Bastardul unui mercenar! Ai de ce să fii mândru, spuse ea cu dispreţ.

Îi strânse umerii între mâinile sale puternice.

— Uneori, îmi vine să te sfărâm ca pe o alună. Dar acum ştii. Dacă vreodată mă înşeli… Dacă te culci cu altul…

— Nu te teme. Îmbrăţişările tale îmi ajung din plin.

— De ce spui asta cu atâta răutate?

— Pentru că ar trebui să am un temperament ieşit din comun ca să am nevoie de mai mult. Dacă ai putea fi mai blând…

— Eu nu sunt blând? zbieră el. Eu, care te ador. Mai spune o dată că nu sunt blând.

Ridică un pumn masiv. Ea îi strigă cu voce ascuţită:

— Nu mă atinge, nemernic ce eşti! Brută! Aminteşte-ţi de Poloneză!

Lăsă braţul să-i cadă. Apoi, după ce o contemplă sobru, scoase un suspin.

— Iartă-mă, Angelica. Eşti întotdeauna cea mai puternică.

Surâse şi îi întinse braţele cu un aer stângaci.

— Hai, totuşi. Voi încerca să *fiu* delicat.

Se lăsă culcată pe laiţa mizerabilă şi, indiferentă, pasivă, se oferi îmbrăţişării devenite familiare.

Atunci când fu satisfăcut, rămase mult după aceea ghemuit lângă ea. Îi simţea pe obraz peria aspră a părului pe care şi-l tundea foarte scurt, din pricina perucii.

Spuse, în sfârşit, cu o voce surdă:

— Acum ştiu… Niciodată, niciodată nu vei fi a mea. Deoarece nu vreau doar asta de la tine. Vreau şi inima ta.

— Nu putem avea totul, bietul meu Nicolas, spuse Angelica cu voce joasă şi înţeleaptă. Altă dată, aveai o parte din sufletul meu, acum ai trupul meu în întregime. Odinioară, erai prietenul meu, Nicolas, acum eşti stăpânul meu, Balivernă. Ai ucis în mine până şi amintirea afecţiunii pe care ţi-o purtam când eram copii. Dar ţin într-un alt fel la tine, totuşi, deoarece eşti puternic.

Bărbatul se crispă. Mormăi şi suspină încă o dată:

— Mă întreb dacă nu voi fi obligat să te omor într-o zi.

Ea căscă, fiindu-i somn.

— Nu spune prostii.

Pe fereastră, stelele aruncau săgeţi de lumină în sticla oglinzilor furate. Melopeea broaştelor de la piciorul turnului nu avea de gând să înceteze.

— Nicolas, spuse ea deodată.

— Ce-i?

— Îţi aduci aminte că am vrut să plecăm în America?

— Da.

— Ei bine, dacă am pleca de-adevăratelea?

— Unde?

— În America.

— Eşti nebună!

— Nu, te asigur… O ţară unde nu ne va fi nici

foame, nici frig… unde vom fi liberi. Ea insistă, stăruitor: Ce ne aşteaptă aici? Pentru tine, nu poate fi decât închisoarea, tortura, galera sau spânzurătoarea. Eu… Eu nu mai am nimic, ce mă aşteaptă dacă tu dispari pe veci? …

— Când te afli la Curtea Miracolelor, nu trebuie să te gândeşti niciodată la ce te aşteaptă. Nu există ziua de mâine.

— Acolo am putea avea pământuri noi pentru o nimica toată. Le-am cultiva… Te-aş ajuta.

— Eşti nebună! repetă el într-un acces de furie. Doar ce ţi-am spus că nu mă trag din ţărani. Şi crezi că o să spăl puţina, lăsându-i lui Rodogone Egipteanu clientela din târgul Saint-Germain?

Angelica nu-i răspunse, căzând în pasivitatea obişnuită.

El continuă să mormăie:

— Muierile astea, dacă le intră ceva în cap…!

Furios, se frământa şi nu reuşea să se liniştească. O voce parcă îi repeta: „Ce te aşteaptă? Abaţia Regretelor? Da. Şi apoi? Dar se poate trăi şi altundeva decât în Paris? …”

În noaptea de primăvară, pieptul său lat era plin de suspine înăbuşite.

O privi pe Angelica dormind şi, tulburat de gelozie, dori să o trezească, deoarece zâmbea în somn.

Ea visa că pleca pe mare cu o corabie plină de fân.

Capitolul 7

Într-o seară de început de vară, Jean împuţitu se strecură în adăpostul lui Balivernă din turnul Nesle. Venea să o vadă pe una, Fanny Clocitoarea, care avea zece copii pe care îi închiria pe rând unuia sau altuia. Rămăsese la afacerea asta, cerşetoria fiind pentru ea o distracţie, iar prostituţia, o obişnuinţă, fapte ce nu dăunau calităţii sale reproducătoare, dimpotrivă.

Jean împuţitu tocmai „rezervase” un copil pe care ea îl purta în pântece. Îl avertiză ca o bună negustorească:

— O să mi-l plăteşti mai scump, căci va fi şchiop de un picior.

— De unde ştii?

— Ăla care mi l-a făcut era strâmb de un picior.

— Ha, ha, râse batjocoritor Poloneza. Ai noroc să ştii cum era ăla care ţi l-a făcut. Eşti sigură că nu îi încurci?

— Măcar eu pot să aleg, spuse cealaltă cu demnitate.

Şi începu să toarcă un caier de lână murdară. Era o femeie harnică, căreia nu îi plăcea să stea degeaba.

Maimuţica Piccolo sări pe umerii lui Jean Împuţitu şi îi smulse cu vioiciune un smoc de păr.

— Oribilă creatură! strigă omul apărându-se cu pălăria.

Angelica era destul de mulţumită de iniţiativa favoritului ei. Aceasta nu îşi ascundea repulsia pe care i-o trezea călăul de copii. Dar, cum Jean Împuţitu era un individ de temut şi stimat de Marele Cocsre cu care împărţea adăpostul, ea chemă mica vietate.

Jean Împuţitu se masă pe locul dureros, înjurând printre dinţi. Deja îi spusese Marelui Cocsre că oamenii lui Balivernă erau obraznici şi periculoşi. Se credeau stăpâni. Va veni o zi în care ceilalţi borfaşi se vor revolta. În acea zi…

— Vino să bei un păhărel, îi spuse Poloneza pentru a-l calma.

Îi turnă un polonic plin cu vin fiert. Lui Jean împuţitu îi era întotdeauna frig, chiar şi vara. Se părea că prin vene îi curgea sânge de peşte. Avea, de altfel, ochii tulburi, pielea lipicioasă şi rece ca de reptilă.

După ce bău, un surâs oribil îi întredeschise buzele, lăsând la vedere dinţii stricaţi.

Thibault Flaşnetara se întorcea la adăpost, urmat de micul Linot.

— Ah! Iată-l pe puştiul cel drăguţ, spuse Jean împuţitu frecându-şi mâinile. Thibault, de data asta, e lucru hotărât, ţi-l cumpăr şi îţi voi da, ţine-te bine, cincizeci de livre, o avere.

Bătrânul privi încurcat pe sub pălăria ruptă de paie.

— Ce vrei să fac cu cincizeci de livre? Şi apoi, cine

îmi va bate din tobă dacă îl dau?

— Vei dresa alt copil.

— Acesta este nepotul meu.

— Ei bine, nu vrei să fie fericit? spuse înfricoşătorul Jean Împuţitu cu un surâs viclean. Gândeşte-te că nepotul tău va fi îmbrăcat în catifea şi dantele. Nu te mint, Thibault. Ştiu cui îl voi vinde. Va fi favoritul unui prinţ şi, mai mult, dacă este şmecher, va putea ajunge în lumea bună.

Jean împuţitu mângâie buclele brune ale băiatului.

— Ţi-ar plăcea, Linot, să ai haine frumoase, să mănânci pe săturate din vase de aur, să ronţăi bomboane?

— Nu ştiu, spuse copilul bosumflat.

Îşi imagina cu greu astfel de delicii, el, care cunoscuse doar mizeria urmând exemplul bunicului său.

O rază de soare arămie, furişată prin uşa întredeschisă, îi lumina chipul auriu. Avea gene lungi şi dese, ochi mari şi negri şi buze roşii precum cireşele. Îşi purta zdrenţele cu graţie. Ar fi putut fi luat drept un domnişor deghizat pentru o mascaradă, părând surprinzător că o astfel de floare ar putea creşte în bălegar.

— Hai, hai! Ne vom înţelege foarte bine noi doi, zise Jean împuţitu.

Îşi strecură mâna albă pe după umerii copilului.

— Vino, frumosul meu, vino, mieluşelule!

— Dar nu sunt de acord! protestă bătrânul care începea să tremure. Nu ai dreptul să îmi iei nepotul.

— Nu ţi-l iau, ţi-l cumpăr. Cincizeci de livre! E bine, nu? Stai liniştit. Dacă nu, praful de pe tobă. Asta e tot.

Îl împinse pe bătrân şi merse spre uşă împreună cu Linot.

În faţa uşii se afla Angelica.

— Nu îl poţi lua fără acordul lui Balivernă, spuse ea calm.

Şi, luând mâna băieţelului, îl duse în sală.

Faţa de ceară a negustorului de copii nu putea fi mai albă de atât. Jean împuţitu simţi că se sufocă preţ de câteva clipe bune.

— Asta-i bună! Asta-i bună! Şi, trăgându-şi un scăunel, spuse: Foarte bine, îl voi aştepta pe Balivernă.

— Poţi să îl aştepţi mult şi bine, spuse Poloneza. Dacă ea nu vrea, nu îl vei putea avea pe puşti. Face tot ce vrea ea, concluziona cu un amestec de admiraţie şi de ranchiună.

Balivernă, urmat de ai săi, se întoarse odată cu căderea nopţii. Înainte de orice, ceru de băut. Despre afaceri vor vorbi mai apoi.

În timp ce în sală se bea pe rupte, la uşă se auzi un ciocănit. Nu prea stătea în obiceiul lor acest lucru. Fiecare îl privi pe celălalt, iar Bujor trase sabia şi merse să deschidă.

O voce de femeie se auzi afară:

— Jean împuţitu e aici?

— Intră mai repede, spuse Bujor.

Torţele de răşină înfipte în pereţi în cercuri de fier luminară intrarea neprevăzută a unei fete înalte, drapate în mantie, şi a unui lacheu în livrea roşie, care ţinea un coşuleţ.

— Am mers să te căutăm în mahalaua Saint-Dénis, îi explică fata lui Jean împuţitu, dar ni s-a spus că te afli la Balivernă. Se poate spune că ne-ai pus pe drumuri. Fără să punem la socoteală că de la Tuileries, la Nesle am fi putut ajunge mai repede.

Tot vorbind, îşi aruncase mantia şi dăduse la iveală dantelele corsajului între care strălucea o cruciuliţă de aur, prinsă de gât cu o panglică de catifea neagră. Ochii bărbaţilor sclipiră în faţa acestei frumuseţi care purta pe cap o bonetă fină ce ascundea cu greu strălucitoarea coamă arămie.

Angelica se retrăsese în umbră. O sudoare uşoară îi perla tâmplele. Tocmai ce o recunoscuse pe Bertille, camerista contesei de Soissons care negociase cu ea, în urmă cu câteva luni, cumpărarea lui Kouassi-Ba.

— Ai ceva pentru mine? întrebă Jean împuţitu.

Cu un aer promiţător, fata ridică ştergarul de pe coşuleţul pe care lacheul îl pusese pe masă şi scoase din el un nou-născut.

— Iată, spuse ea.

Jean împuţitu examină sceptic bebeluşul.

— Gras, bine făcut… spuse el morocănos. Pe legea

mea, nu ţi-aş putea da mai mult de treizeci de livre.

— Treizeci de livre! exclamă ea indignată. Auzi, Jacinthe? Treizeci de livre. Nu, se pare că nu l-ai văzut. Nu eşti în stare să apreciezi marfa pe care ţi-o aduc?

Smulse scutecele şi arătă copilul gol la lumina flăcărilor.

— Priveşte-l bine.

Mica fiinţă, smulsă din somnul său, se mişcă uşor.

— O! exclamă Poloneza. Are bijuteriile negre!

— Este un copil de maur, şopti servitoarea, un amestec de alb şi negru. Ştii ce frumoşi se fac mulatrii, cu o piele ca de aur. Nu vezi des aşa ceva. Mai târziu, când va avea şase sau şapte ani, îl vei putea revinde foarte scump, ca paj. Pufni răutăcioasă şi adăugă: Cine ştie? îl vei putea revinde propriei mame, Madame de Soissons.

Ochii lui Jean Împuţitu se aprinseseră de lăcomie.

— Bine, hotărî el. Îţi dau o sută de livre.

— O sută cincizeci.

Nemernicul ridică braţul în aer.

— Vrei să mă ruinezi! îţi dai seama cât mă va costa să cresc copilul ăsta, mai ales dacă vreau să fie în continuare gras şi puternic…?

Urmă o discuţie sordidă. Pentru a perora mai bine, cu pumnii în şolduri, Bertille pusese copilul pe masă şi toată lumea se înghesuia să îl vadă, oarecum cu teamă. În afara sexului foarte închis la culoare, nu părea mult diferit de un alt nou-născut.

Doar pielea lui părea mai roşie.

— Mai întâi, cine îmi spune că este un mulatru? zise Jean Împuţitu la capătul argumentelor.

— Îţi jur că taică-său era mai negru decât fundul unui ceaun.

Fanny Clocitoarea scoase un ţipăt înspăimântat.

— O! Aş fi înţepenit de frică. Cum a putut stăpâna ta să…

— Nu se spune că este de-ajuns ca un maur să privească o femeie drept în ochi şi să o lase cu burta la gură? întrebă Poloneza.

Servitoarea hohoti vulgar.

— Aşa se spune… şi chiar se repetă pe la Tuileries şi pe la Palatul Regal, de când sarcina stăpânei mele a fost remarcată. Cuvintele au ajuns chiar până la camera regelui. Maiestatea Sa a spus: „Adevărat? înseamnă că a fost o ocheadă foarte profundă”. Şi, întâlnind-o pe stăpâna mea în anticameră, i-a întors spatele. Vă imaginaţi ce supărată a fost! Ea, care spera să pună gheara pe el! Dar regele este furios de când bănuieşte că un negru a fost găzduit de Soissons în aceeaşi cameră ca şi el. Şi, din nefericire, nici soţul, nici amantul, nemernicul marchiz de Vardes, nu sunt de acord să îşi asume paternitatea. Dar stăpâna mea are mai mulţi aşi în mânecă. Va şti să oprească bârfele. Mai întâi, oficial, va naşte abia în decembrie.

În acest punct al povestirii, Bertille se aşează, privind în jur cu un aer triumfător.

— Pune-mi un pahar, Polonezo, şi vă voi povesti ceva. Iată. Nu e o şmecherie. E suficient să ştii să socoteşti pe degete. Maurul a părăsit serviciul stăpânei în februarie. Dacă ea naşte în decembrie, nu el este tatăl, nu? Atunci îşi va mai slăbi cercurile rochiei şi se va plânge: „O, draga mea, pruncul acesta se mişcă mult! Mă paralizează. Nu ştiu dacă voi putea merge la balul regelui din această seară! „şi apoi, o naştere cu mare zarvă, chiar la Tuileries. Va fi momentul, Jean Împuţitu', să ne vinzi un copil chiar din ziua aceea. Şi tatăl îl va vrea. Maurul iese din discuţie; asta-i tot ce se doreşte. Toată lumea ştie că trage la galere pe corăbiile regelui, încă din februarie.

— De ce e la galeră?

— Pentru o poveste murdară de magie. Era complicele unui vrăjitor pe care l-au ars în piaţa Greve.

În ciuda stăpânirii de sine, Angelica nu se putu abţine să nu arunce o privire spre Nicolas. Dar acesta mânca şi bea fără să fi pese. Se ascunse şi mai bine în întuneric. Ar fi vrut să plece din sală, dar, în acelaşi timp, murea de curiozitate să audă mai multe.

— Da, o poveste murdară, reluă Bertille coborându-şi vocea. Diavolul acela negru ştia să descânte; l-au condamnat. Tocmai de aceea, Vecina nu a vrut să o ajute pe stăpâna mea să lepede copilul.

Barcarolă sări pe masă, aproape de paharul slujnicei.

— Hu! Am văzut-o o dată pe cucoana asta, şi pe tine te-am văzut de mai multe ori, cap de morcov creţ. Eu sunt micul diavol care deschide uşa celebrei mele patroane, ghicitoarea.

— Adevărat, te-aş fi putut recunoaşte după obrăznicie.

— Vecina nu a vrut să îi facă avort contesei deoarece purta copilul maurului.

— De unde a ştiut?

— Ştie tot, e ghicitoare.

— Doar i-a privit în palmă şi i-a spus de-a dreptul, comentă camerista cu un aer speriat. Că este un copil cu sânge amestecat, că omul negru care îl concepuse cunoştea secretele magiei, că nu îl poate ucide deoarece îi va aduce ghinion, tocmai ei, care este tot vrăjitoare. Stăpâna mea era în mare cumpănă: „Ce ne facem, Bertille?”, îmi spunea ea. Şi s-a înfuriat foarte tare. Dar Vecina nu a cedat. A spus că o va ajuta pe stăpâna mea să nască la soroc şi că nimeni nu va şti. Dar că mai mult nu putea face. Şi cerea şi mulţi bani. Treaba s-a petrecut azi-noapte la Fontainebleau, unde se află toată curtea pentru perioada de vară. Vecina a venit cu unul dintre oamenii ei, un magician, Lesage. Stăpâna mea a născut într-o căsuţă care aparţine familiei Vecinei, aproape de castel. În zori, am însoţit-o pe stăpâna mea şi, încă de la prima oră, purtând cele

mai frumoase bijuterii, fardată până în cel mai mic detaliu, s-a prezentat reginei, după uzanţă, deoarece este maestra de ceremonii a palatului. Iată ce va descumpăni mulţi inşi care se aşteaptă zilele acestea să o vadă însărcinată. Dar se vor înşela. Madame de Soissons este în continuare însărcinată, dar va naşte abia în decembrie un copil alb, fiind cu putinţă ca domnul conte să îl recunoască.

Un formidabil hohot de râs sublinie concluzia poveştii. Barcarolă făcu o glumă şi spuse:

— Am auzit-o pe patroana mea spunându-i lui Lesage că povestea cu Soissons ar face cât găsirea unei comori ascunse.

— O! Vecina este lacomă, mormăi Bertille cu ranchiună. S-a întrebat dacă este corect ca stăpâna mea să îmi dea un mic colier, în semn de mulţumire pentru ajutorul ce i l-am dat. Servitoarea îl privi pe pitic cu un aer visător. Tu cred că ai face deliciul cuiva de foarte sus, pe care îl cunosc.

— Întotdeauna m-am gândit că am fost născut pentru o soartă măreaţă, replică Barcarolă, înfigându-se mai bine pe picioruşele strâmbe.

— Piticul reginei a murit, iar asta a întristat-o mult pe regină, pe care o tulbură orice de când este însărcinată. Iar pitica ei este disperată. Nimeni nu o poate consola. I-ar trebui un tovarăş de talia ei…

— Sunt sigur că voi fi pe placul acestei nobile doamne! strigă Barcarolă, agăţându-se de fusta

servitoarei. Du-mă acolo, morcoveaţă, du-mă la regină. Nu sunt eu simpatic şi seducător?

— E adevărat că nici urât nu este, nu-i aşa, Jacinthe? spuse ea amuzată.

— Sunt chiar frumos, spuse avortonul. Dacă natura mi-ar fi dat încă o şchioapă în înălţime, aş fi fost cel mai dorit dintre bărbaţi. Şi pentru a îndruga verzi şi uscate femeilor, gura mea n-are odihnă.

— Pitica nu vorbeşte decât spaniola.

— Vorbesc spaniola, italiana şi germana.

— Trebuie să îl luăm cu noi! strigă Bertille aplaudând. Afacerea asta este excelentă şi ne va face remarcate de către regină. Să ne grăbim. Trebuie să ajungem până dimineaţă la Fontainebleau, ca să nu fie băgată de seamă absenţa noastră. Te punem în coşuleţul micuţului mulatru?

— Vă bateţi joc, doamnă, protestă Barcarolă, care se şi vedea mare senior.

Toată lumea râdea. „Barcarolă merge la regină! … Barcarolă merge la regină!”.

Balivernă se mulţumi să ridice nasul din strachină.

— Nu uita de tovarăşii tăi când vei fi bogat, spuse el.

Şi făcu un gest grăitor, frecându-şi degetul mare de cel arătător.

— Să mă omori dacă uit! protestă piticul, care cunoştea legile nemiloase ale breslei pungaşilor.

Sărind în colţul în care se afla Angelica, îi făcu o plecăciune ca la curte.

— La revedere, celei mai frumoase, la revedere, surioară, Marchiză a îngerilor.

Omuleţul cel ciudat ridică înspre ea nişte ochi ageri, straniu de perspicace. Adăugă, mimând afecţiunea unui maestru:

— Sper, draga mea, că ne vom revedea. Vă voi da întâlnire la regină.

Capitolul 8

Curtea se afla la Fontainebleau. Pe timp călduros, nu era nimic mai încântător decât acest castel alb, inundat de verdeaţă, cu heleşteul în care înotau crapi, iar printre ei trona femela albă, care purta în nas inelul lui Francisc I. Apă, flori, crânguri…

Regele lucra, regele dansa, regele vâna cu haita de copoi. Regele era foarte îndrăgostit. Frumoasa Louise de La Vallière, tremurând de emoţie pentru că trezise pasiunea în inima regelui, ridica înspre suveran ochii săi magnifici, de un brun albastru plin de langoare. Iar curtea, la dorinţa lui, celebra prin alegorii sugestive, în care Diana, alergând prin pădure, se oferea în sfârşit lui Endymion, ascensiunea modestei fete blonde, a cărei virginitate tocmai fusese culeasă de Ludovic al XIV-lea.

Şaptesprezece ani, abia scăpată dintr-o familie săracă şi numeroasă de provincie, izolată printre

domnişoarele de onoare ale reginei… Nimic nu o tulbura pe Louise de La Vallière atunci când toate nimfele şi silvanii din pădurile de la Fontainebleau şuşoteau, sub clar de lună, la trecerea ei: „Iat-o pe favorită”. Ce se mai înghesuiau în jurul ei! Nu mai ştia unde să ascundă intensitatea iubirii sale şi ruşinea păcatului ei! Dar curtezanii cunoşteau şiretlicurile meseriei lor subtile de paraziţi. Prin amante, ai acces la rege, ca să ţeşi intrigi, să obţii poziţii, favoruri, pensii. În timp ce regina, îngreunată de maternitate, rămânea ascunsă prin apartamentele sale, aproape de pitica de neconsolat, alţii, în strălucirea zilelor de vară, trăiau un lanţ neîntrerupt de plăceri şi de sărbători.

La gustarea de dinainte de cină, pe canal, cum nu mai era loc în bărci pentru ofiţerii degustători, aceştia se mulţumeau să-l vadă pe prinţul de Conde care, în loc de câştigarea bătăliilor şi de comploturi împotriva regelui, lua platouri cu mâncare dintr-o barcă învecinată şi le prezenta regelui şi metresei acestuia, exact ca un servitor model.

Pe 11 august, toate doamnele participară la o vânătoare de cerbi. Pe 14, avu loc un bal în aer liber în care regele, costumat în ciobănaş, dansă cu Mademoiselle de La Vallière. Pe 18, avu loc un concert în pădure, iar printre tufişuri, orchestrele rivalizau cu păsările cântătoare. Pe 25, avu loc o paradă cu făclii… Iar Amor ţinea isonul.

Aşezată pe malurile Senei, Angelica, în duhoarea

mâlului fierbinte al Parisului, privea cum coboară soarele după Notredame.

Deasupra înaltelor turnuri pătrate şi a absidei rotunde, cerul era galben, punctat de rândunici. Din timp în timp, o pasăre trecea aproape de această femeie aşezată şi atingea malul, cu un ţipăt ascuţit.

De cealaltă parte a apei, sub locuinţele mănăstireşti ale călugărilor de la Notredame, o lungă pantă de lut marca amplasarea celei mai mari adăpători din Paris. La ceasul acesta, mai mulţi cai se îndreptau spre acest loc, conduşi de căruţaşi sau de valeţi. Nechezatul lor urca până la ea, la ceasul acesta al înserării.

Deodată, Angelica se ridică. „Merg să-mi văd copiii”, gândi ea.

Un trecător, pentru douăzeci de soli, o duse la portul Saint-Landry. Angelica apucă pe rue de l’Enfer şi se opri la câţiva paşi de casa procurorului Fallot de Sance. Nu se gândea să se prezinte la casa surorii sale în starea în care se afla, cu fusta aceea zdrenţuită, cu părul dezordonat, legat cu un batic, cu pantofii rupţi. Dar ideea aceasta îi venise crezând că, dacă se aşeza aproape de casă, i-ar putea vedea pe cei doi fii ai săi. Devenise pentru ea, de ceva timp, o idee fixă, o nevoie care se accentua în fiecare zi şi care îi ocupa întreaga raţiune. Feţişoara lui Florimond se iţea din prăpastia uitării şi a indiferenţei în care fusese aruncată. Îi revedea cu ochii minţii părul buclat şi negru sub boneta

roşie. Îl auzea gângurind. Ce vârstă să fi avut acum? Puţin mai mult de doi ani. Iar Cantor? Şapte luni. Nici nu şi-l putea închipui. Îl lăsase aşa de mic!

Sprijinită de perete aproape de atelierul unui cizmar, Angelica începu să privească fix faţada acestei case în care locuise atunci când era încă bogată şi apreciată. Cu un an mai devreme, echipajul ei se blocase pe o străduţă strâmtă. De acolo, îmbrăcată somptuos, se dusese să vadă intrarea triumfală a regelui. Iar Prostituata Chioară îi transmisese cuvintele măgulitoare ale ministrului de finanţe Fouquét: „Acceptă, draga mea… nu este mai bine decât să-ţi pierzi viaţa?”

Refuzase. Atunci pierduse totul, şi nu era prea departe de a se întreba dacă, în realitate, nu îşi pierduse şi viaţa, deoarece nu mai avea nume, nu mai avea dreptul la existenţă. Era ca şi moartă în ochii celorlalţi.

Timpul trecea şi nimic nu se mişca pe trotuarul din faţa casei. Totuşi, în spatele geamurilor murdare ale biroului procurorului, se ghiceau siluetele pricăjite ale clericilor.

Unul dintre ei ieşi pentru a aprinde felinarul. Angelica îl abordă:

— Maestrul Fallot de Sance este acasă sau e plecat la moşiile sale?

Înainte de a răspunde, clericul tăcu puţin ca să îşi cerceteze interlocutoarea.

— E ceva vreme de când maestrul Fallot nu mai

locuieşte aici. Şi-a vândut partea. Ar fi avut nişte necazuri cu un proces de vrăjitorie, în care ar fi fost amestecată familia lui. A avut de suferit profesional. Mai mult de-atât, a fost şi jefuit. S-a mutat în alt cartier.

— Şi… nu ştiţi în ce cartier?

— Nu, spuse celălalt cu un ton arogant. Şi, dacă aş şti, nu ţi-aş spune. Nu eşti o clientă de nasul lui.

Angelica era distrusă. De câteva zile nu trăia decât cu gândul să zărească, chiar şi pentru o clipă, chipurile copiilor ei. Şi-i închipuia întorcându-se de la plimbare – Cantor în braţele lui Barbe, Florimond ţopăind vesel pe lângă ea. Şi iată că şi ei dispăruseră pe veci din viaţa sa!

Se văzu nevoită să se sprijine de un perete, cuprinsă de ameţeală.

Cizmarul, care tocmai voia să tragă obloanele pentru noapte şi care auzise conversaţia, spuse:

— Voiai aşa de mult să îl vezi pe maestrul Fallot? Era pentru un proces…?

— Nu, spuse Angelica încercând să se stăpânească, dar eu… aş fi vrut să văd o fată care era angajata lui… una pe nume Barbe. Nu se ştie adresa domnului procuror din noul cartier?

— În ceea ce îl priveşte pe maestrul Fallot şi familia sa, nu te-aş putea ajuta. Cât despre Barbe, pot. Nu mai este la ei. Ultima oară când a fost văzută, lucra la o rotiserie de pe rue Vallee-de-Misere, cu firma Cocoşul cel Viteaz.

— Oh, mulţumesc!

Angelica începuse să alerge pe străzile întunecate. Rue Vallee-de-Misere, în spatele închisorii Châtelet, era fieful rotiserilor. Zi şi noapte, nu încetau vaietele păsărilor tăiate şi zgomotul frigărilor ce se învârteau în faţa focurilor enorme.

Rotiseria Cocoşul cel Viteaz era cea mai îndepărtată şi nu se remarca prin nimic. Dimpotrivă, s-ar fi putut spune, doar privind-o, că postul şi începuse.

Angelica intră într-o sală abia luminată de câteva lumânări. Aşezat în faţa unei mari carafe de vin, un bărbat masiv, care purta o bonetă murdară de bucătar, părea mai ocupat să bea decât să îşi servească clienţii. Aceştia se numărau pe degete şi proveneau din rândurile meşteşugarilor şi ale călătorilor nevoiaşi. Cu pas târşâit, un tânăr încins cu un şorţ unsuros aducea nişte farfurii în care cu greu se distingea compoziţia.

Angelica se adresă bucătarului gras:

— Aveţi aici o servitoare pe nume Barbe?

Cu o mişcare neglijentă a mâinii, bărbatul arătă spre fundul bucătăriei.

Angelica o zări pe Barbe. Era aşezată în faţa focului şi jumulea o pasăre.

— Barbe!

Femeia îşi ridică privirea şi îşi şterse cu braţul sudoarea de pe frunte.

— Ce vrei, fato? întrebă ea cu voce moale.

— Barbe! repetă Angelica.

Servitoarea deschise ochii mari. Apoi, deodată, scoase un strigăt înăbuşit.

— Vai! Madame… Să mă iertaţi, Madame…

— Nu trebuie să îmi spui „Madame”, îi ceru Angelica scurt. Se lăsă să cadă pe piatra din faţa vetrei. Căldura era sufocantă. Barbe, unde sunt copiii mei?

Obrajii plini ai femeii tremurau ca şi cum ar fi vrut să se abţină să nu suspine. Înghiţi în sec şi reuşi să spună ceva.

— Sunt la o doică, doamnă… în afara Parisului, într-un sat, aproape de Longchamp.

— Sora mea, Hortense, nu i-a lăsat să stea cu ea?

— Madame Hortense i-a dus imediat la doică. Am fost o dată acolo să fi dau banii pe care mi i-aţi lăsat. Madame Hortense îmi ceruse să fi dau ei banii, dar nu i-am dat tot. Voiam să fie doar pentru copii. Apoi, nu m-am mai putut întoarce la doică… Am plecat de la Madame Hortense… Am fost pe la mai multe case… Este greu să îţi câştigi traiul.

Acum vorbea precipitat, evitând să o privească pe Angelica. Aceasta se gândea. Longchamp nu era un sat prea îndepărtat. Doamnele de la curte ajungeau până în locul acela pe jos, în plimbările lor. Acolo, puteau auzi imnurile călugăriţelor de la abaţie… Cu gesturi nervoase, Barbe reîncepuse să jumulească pasărea. Angelica avea senzaţia că cineva o privea

fix. Întorcându-se, îl văzu pe bucătarul care se uita la ea cu subînţeles, neascunzându-şi sentimentele pe care i le trezea această frumoasă femeie în zdrenţe. Angelica era obişnuită cu privirile lacome ale bărbaţilor. Dar, de data aceasta, era chiar agasată. Se ridică iute.

— Unde stai, Barbe?

— În casa asta, la mansardă.

În acel moment, stăpânul cârciumii Cocoşul cel Viteaz intră, cu boneta de-a curmezişul.

— Ei, ce tot faceţi? întrebă el cu vorba încleiată. David, te cheamă clienţii… şi pasărea asta e gata repede, Barbe? Pe cuvânt, ar trebui, poate, să fac eu treaba în timp ce voi leneviţi… şi cerşetoarea asta ce caută pe aici? Hai, tai-o, afară! Şi să nu încerci să-mi furi vreun clapon…

În seara aceea, Angelica nu era pasivă, ca de obicei, îşi puse mâinile în şolduri şi toate vorbele Polonezei i se rostogoliră de pe buze.

— Tacă-ţi fleanca, butoiule! Nici n-aş vrea cocoşii tăi de carton! Cât despre tine, tinerel în călduri, ai face mai bine să faci lampa mică şi să închizi oblonul, dacă nu vrei să-ţi trăsnesc una peste bot…

— Vai! Madame! strigă Barbe din ce în ce mai înspăimântată.

Angelica profită de stupoarea celor doi bărbaţi pentru a-i şopti:

— Te aştept afară, în curte.

Puţin mai târziu, atunci când trecu Barbe cu o

candelă în mână, Angelica o urmă pe scara dărăpănată, până la mansarda pe care stăpânul Bourjus i-o închiria slujnicei pe câţiva bănuţi.

— Este sărăcie lucie la mine, Madame, spuse Barbe umil.

— Nu te jena. Cunosc sărăcia.

Angelica îşi scoase pantofii pentru a se bucura de răcoarea pietrei şi se aşeză pe pat, care era, de fapt, o saltea de paie, fără baldachin, pusă pe patru picioare.

— Trebuie scuzat stăpânul Bourjus, reluă Barbe. Nu este un om rău. Dar, de la moartea soţiei, şi-a pierdut minţile şi nu face decât să bea. Bucătarul este un nepot pe care l-a adus din provincie pentru a-l ajuta, dar e cam împiedicat. Aşa că nici afacerile nu prea merg.

— Dacă nu te deranjează, Barbe, întrebă Angelica, dacă îmi petrec noaptea aici? Mâine plec încă din zori şi voi merge să-mi văd copiii. Pot împărţi patul cu tine? Mi-ar prinde bine.

— Madame, este o onoare pentru mine.

— Onoare, spuse Angelica cu amărăciune... Priveşte-mă, şi nu mai vorbi aşa.

Barbe izbucni în plâns.

— Vai, Madame, exclamă ea. Părul dumneavoastră frumos... pletele atât de frumoase! Cine vi le perie acum?

— Chiar eu... uneori. Barbe, nu plânge aşa de tare, te rog.

— Dacă Madame îmi permite, murmură camerista, am aici o perie… Aş putea, oare… profita… mai ales că sunteţi aici, Madame…

— Dacă vrei.

Mâinile abile ale cameristei începură să-i descâlcească buclele frumoase, cu reflexe blânde. Angelica închise ochii. Puterea gesturilor zilnice este nemăsurată. Erau de ajuns aceste mâini grijulii ale unei cameriste pentru a recrea o atmosferă pentru totdeauna pierdută. Barbe îşi reţinea lacrimile.

— Nu plânge, repetă Angelica, toate acestea se vor sfârşi… Da, cred că se vor sfârşi. Nu încă, ştiu, dar va veni o zi… Nu poţi înţelege, Barbe. Este ca un cerc infernal din care nu mai poţi ieşi decât murind. Dar încep să cred că voi putea scăpa, totuşi. Nu plânge, Barbe, fată bună…

Dormiră una lângă cealaltă. Barbe începea munca de cum mijeau zorile. Angelica o urmă în bucătăria hanului. Barbe îi dădu să bea vin fiert şi îi strecură în buzunar două plăcinte.

Acum, Angelica mergea pe drumul Longchamp. Trecuse de poarta Saint-Honore şi, după ce urmase pâlcurile de copaci de pe un sol nisipos, pe un drum de promenadă care se numea Champs-Elysées, ajunse în satul Neuilly, unde Barbe o asigurase că se aflau copiii ei. Încă nu ştia ce urma să facă. Să-i observe de departe, poate? Şi dacă, din întâmplare, Florimond s-ar apropia de ea în timp ce se juca, ar

încerca să îl atragă oferindu-i un pateu?

Ceru lămuriri despre casa cumetrei Mavaut. Apropiindu-se, văzu nişte copii care se jucau în praf, sub supravegherea unei fetişcane de vreo treisprezece ani. Erau destul de murdari şi prost îmbrăcaţi, dar păreau sănătoşi.

Încercă în van să îl recunoască pe Florimond printre ei.

O femeie ieşea din casă, iar Angelica presupuse că era doica, aşa că îşi luă inima în dinţi, intrând în curte.

— Aş vrea să văd doi copii care v-au fost încredinţaţi de Madame Fallot de Sance.

Ţăranca, o femeie zdravănă, brunetă, o măsură din cap până-n picioare fără a încerca să îşi ascundă neîncrederea.

— Aduceţi bani cu întârziere?

— Sunt întârzieri, aşadar, în plata lunară a doicii?

— Dacă sunt?! izbucni femeia. Cu ce mi-a dat Madame Fallot când i-am luat şi cu ce mi-a adus mai apoi slujnica nu îmi ajungea să fi hrănesc mai mult de o lună. Şi, de atunci, nici măcar o ceapă degerată! Am fost la Paris să cer, dar familia Fallot se mutase. Iată ce maniere mai au şi corbii ăştia de procurori!

— Unde sunt?

— Cine?

— Copiii.

— Eu de unde să ştiu? ridică ea din umeri. Am

destule pe cap ocupându-mă de ţâncii celor care plătesc.

O fetişcană care se apropiase, spuse vioi:

— Cel mai mic e pe aici. O să vi-l arăt.

O trase pe Angelica, traversând sala mare a fermei, şi o îndrumă spre grajd, unde se aflau două vaci. În spatele unei iesle, abia reuşi să distingă, în întuneric, un copil de vreo şase luni, într-o cutie. Era gol, în afara unei fâşii murdare peste pântece, al cărei colţ îl sugea cu poftă.

Angelica luă cutia şi o trase la lumină.

— L-am pus în grajd că era mai cald noaptea ca în pivniţă, şopti fata. Are bube peste tot, dar nu e slab. Eu mulg vacile dimineaţa şi seara. Atunci îi dau şi lui lapte.

Devastată, Angelica privea bebeluşul. Nu putea fi Cantor; oricum, nu era el acest viermişor hidos, acoperit de bube şi coji! Cantor se născuse cu părul blond, iar acest copil avea bucle negre. În acel moment, deschise ochii luminoşi, magnifici.

— Are ochii verzi, că ai dumneavoastră, spuse fata. Sunteţi mama lui, nu?

— Da, sunt mama lui, spuse Angelica calm. Unde este cel mare?

— Trebuie să fie în cuşca câinelui.

— Javotte, nu te băga unde nu-ţi fierbe oala! strigă ţăranca.

Le urmărea discuţia cu ostilitate, dar nu intervenea, sperând că, până la urmă, această biată

femeie îi va da nişte bani.

Luând cutia şi copilul, Angelica o urmă pe fată.

Cuşca era locuită de un dulău cu aer feroce.

Javotte trebui să facă tot felul de promisiuni şi şiretlicuri pentru a-l scoate afară.

— Fi o s-o ascunde mereu după Patou, pentru că îi e frică.

— Frică de ce?

Fata aruncă o privire iute în jurul ei.

— Să nu-l bată.

Trase ceva din fundul cuştii. Un ghem negru şi creţ îşi făcu apariţia.

— Dar este un alt câine! ţipă Angelica.

— Nu, este părul lui.

— Bineînţeles, murmură ea.

Fireşte, astfel de plete nu puteau aparţine decât fiului lui Joffrey de Peyrac. Dar, mai jos de coama aceea aspră, întunecată, se afla un biet trup scheletic şi cenuşiu, abia acoperit de zdrenţe.

Angelica îngenunche şi îndepărtă cu mâna tremurândă smocurile ciufulite. Descoperi chipul subţiat, palid, pe care luceau doi ochi negri, dilataţi. Chiar dacă era foarte cald, copilul tremura fără încetare. Oasele sale mici se vedeau ieşindu-i ascuţite prin pielea aspră şi murdară.

Angelica se ridică şi înaintă spre doică.

— I-ai lăsat să moară de foame, spuse ea cu voce egală şi apăsătoare. I-ai lăsat să moară în mizerie… De luni întregi, aceşti copii nu au primit nicio

îngrijire, nicio hrană. Doar resturile câinelui sau bucăţele pe care fetiţa asta le-a păstrat din cina ei sărăcăcioasă. Eşti o nemernică!

Ţăranca se făcuse roşie de furie. Îşi încrucişă braţele la piept.

— Asta-i bună! ţipă ea, sufocându-se de mânie. Mă potopesc cu ţânci fără să dea un sfanţ, dispar fără să lase o adresă, şi mă mai şi înjură o cerşetoare la drumul mare, o ţigancă, o nenorocită, o…

Fără să o asculte, Angelica intrase deja în casă. Luă un ştergar atârnat în faţa vetrei şi, apucându-l pe Cantor, îl urcă în spate, încrucişând capetele ştergarului peste piept, aşa cum îşi duc ţigăncile pruncii.

— Şi acum ce-o să faci? întrebă doica, care venise după ea. Doar n-o să-i iei, hm? Sau îmi dai bani…

Angelica scotoci prin buzunare şi aruncă pe jos câteva monede. Ţăranca rânji.

— Cinci livre! îţi baţi joc… mi se datorează trei sute. Hai, plăteşte! Sau chem vecinii şi câinii, şi îi asmut pe tine.

Înaltă, mare, se proptise în uşă, cu braţele întinse. Angelica strecură mâna în corsaj şi îşi scoase pumnalul. Lama lui Rodogone Egipteanu lucea în penumbră, având aceeaşi strălucire cu aceea din ochii celei care îl purta.

— Valea! spuse Angelica cu voce surdă. Valea, dacă nu vrei să te înţep.

Auzind astfel de cuvinte folosite de tâlhari, ţăranca păli. La porţile Parisului, era prea bine cunoscută îndrăzneala hoaţelor şi îndemânarea lor de a mânui cuţitul.

Se dădu în spate îngrozită, iar Angelica trecu prin faţa ei, ţinând vârful lamei în direcţia sa, aşa cum o învăţase Poloneza.

— Nu chema pe nimeni! Nu trimite nici câini sau vecini pe urmele mele, dacă nu vrei să ţi se întâmple vreo nenorocire. Mâine, ferma ta va fi scrum… iar tu te vei trezi cu gâtul tăiat… înţeles?

În mijlocul curţii, puse la loc pumnalul şi, ridicându-l pe Florimond în braţe, o apucă spre Paris.

Cu sufletul la gură, se avântă în capitala care înghiţea oameni, unde nu avea alt refugiu pentru cei doi copii ai ei pe jumătate morţi, decât ruinele şi bunăvoinţa sinistră a cerşetorilor şi a bandiţilor.

Trăsurile o ajungeau din urmă, ridicând nori de praf care i se lipeau pe faţa asudată. Dar nu îşi domolea pasul, nesimţind greutatea dublă pe care o purta în braţe.

„Toate acestea vor lua sfârşit! ” gândi Angelica. „Trebuie să se sfârşească, să fug într-o zi, să le ofer o viaţă…”

La turnul Nesle, o găsi pe Poloneza care îşi bea porţia de vin şi care o ajută să îşi îngrijească pruncii.

La vederea copiilor, Balivernă nu păru nici furios,

nici gelos, aşa cum se temuse ea. Dar văzu pe faţa lui aspră şi întunecată o expresie uimită.

— Nu cumva eşti nebună? spuse el. Doar n-ai luat-o razna să fi aduci aici pe copiii tăi? N-ai văzut ce se întâmplă cu copiii de aici? Vrei să ţi-i închirieze pentru a-i trimite la cerşit? ... Să îi mănânce şobolanii? ... Să ţi-i fure Jean împuţitu? ...

Copleşită de aceste reproşuri neaşteptate, ea ripostă:

— Unde ai fi vrut să fi duc, Nicolas? Uite cum au ajuns... Mureau de foame! Nu i-am adus aici ca să li se facă vreun rău, ci pentru a-i pune sub protecţia ta, Nicolas, căci eşti puternic.

Se ghemui lângă el, pierdută, privindu-l aşa cum nu o mai făcuse niciodată. Dar el părea că nu observă şi scutură din cap, repetând:

— Nu îi voi putea proteja tot timpul pe copiii tăi de viţă nobilă. Nu voi putea.

— De ce? Eşti puternic, eşti de temut.

— Nu sunt chiar atât de puternic. Mi-ai tocit inima. Pentru oameni ca noi, când inima este şi ea la mijloc, încep nenorocirile. Totul o ia la vale. Uneori, mă trezesc noaptea şi îmi spun: „Balivernă, ia aminte... Abaţia Regretelor nu este aşa de departe...”

— Nu vorbi aşa. Îţi cer şi eu o dată ceva. Nicolas, prietene Nicolas, ajută-mă să îmi salvez copiii!

Au fost numiţi „îngeraşii”. Protejaţi de Balivernă, împărtăşeau aceeaşi viaţă ca a mamei lor, în sânul

mizeriei şi al crimei. Dormeau într-o valiză mare de piele, căptuşită cu mantii confortabile şi cearşafuri fine. În fiecare dimineaţă, primeau lapte proaspăt. Pentru ei, Rigobert sau Bujor mergeau să le pândească pe ţărăncile care veneau la piaţa de la Pierre-au-Lait cu oala de aramă pe cap. Lăptăresele ajunseră să nu mai treacă pe drumul de lângă Sena. Trebuiră să le caute până la Vaugirard. În sfârşit, femeile înţeleseră că nu trebuiau decât să dea un urcior cu lapte pentru a avea drept de trecere, iar hoţii nu mai traseră spadele din teacă.

Florimond şi Cantor treziseră la viaţă sufletul Angelicăi.

După întoarcerea sa de la Neuilly, îi duse la Marele Matthieu. Voia o pomadă pentru plăgile lui Cantor, iar pentru Florimond… Ce îi trebuia, pentru a fi readus la viaţă, acestui trupuşor epuizat, tremurător, care se chircea cu spaimă sub mângâieri?

— Când l-am lăsat, vorbea, îi spuse ea Polonezei, iar acum nu mai spune nimic.

Poloneza o însoţi la Marele Matthieu. La vederea lor, acesta ridică perdeaua stacojie care separa estrada în două şi le invită să intre, ca pe nişte doamne, în cabinetul său particular unde se vedea un talmeş-balmeş de obiecte, supozitoare, bisturie, cutii cu pudră, ouă de struţ, ca şi doi crocodili împăiaţi.

Maestrul unse cu mâna lui augustă pielea lui

Cantor cu o pomadă făcută de el şi promise că în opt zile nu va mai avea nimic. Prezicerea se dovedi corectă; crustele căzură şi dădură la iveală un băieţel grăsuţ şi paşnic, cu pielea albă, cu părul şaten, buclat, un copilaş căruia îi mergea de minune.

În ceea ce îl privea pe Florimond, Marele Matthieu a fost mai puţin optimist. Luă copilul cu mare precauţie, îl examină, îl gâdilă şi i-l înapoie mamei sale. Apoi îşi scărpină bărbia cu perplexitate. Angelica era mai mult moartă decât vie.

— Ce are?

— Nimic. Trebuie să mănânce, foarte puţin la început. Apoi, va trebui să mănânce pe săturate. Asta îl va mai întrema.

— Când l-am lăsat, sărea, vorbea, repetă ea aiurită. Şi acum nu mai spune nimic. Abia dacă se ţine pe picioare.

— Cât avea când l-ai lăsat?

— Douăzeci de luni, nici măcar doi ani.

— Este o vârstă nepotrivită pentru a învăţa ce este suferinţa, spuse Marele Matthieu visător. Mai bine ar fi fost să fie mai devreme, după naştere. Sau mai târziu. Dar micuţii aceştia care încep să deschidă ochii asupra vieţii nu trebuie luaţi prin surprindere, cu prea multă cruzime, de durerile vieţii.

Angelica ridică spre Marele Matthieu ochii în care îi sclipeau lacrimile reţinute. Se întreba cum de

această brută vulgară şi ironică ştia atâtea lucruri delicate.

— Va muri?

— Poate.

— Dă-mi totuşi un leac, îl imploră ea.

Vraciul vărsă într-un cornet o pudră de plante şi îi recomandă să facă un decoct zilnic, din care să bea copilul.

— Asta îl va mai aduce în simţiri.

Chiar şi el, atât de vorbăreţ în privinţa virtuţilor medicamentelor sale, nu se lansă în nicio altă speculaţie.

După un moment de gândire, reluă:

— Ceea ce i-ar trebui ar fi ca multă vreme de acum înainte să nu îi mai fie niciodată foame, frig, fricǎ, să nu se simtă abandonat, să aibă în jurul lui aceleaşi chipuri... ceea ce i-ar trebui este ceva ce eu nu am prin borcanele mele... să fie fericit. Ai înţeles, fata mea?

Ea dădu afirmativ din cap. Era stupefiată şi bulversată. Nu i se vorbise astfel niciodată despre copii. În lumea în care trăise odinioară, aşa ceva nu se făcea.

Dar oamenii simpli aveau, poate, alte păreri despre anumite lucruri...

Un client cu falca umflată, legat cu o basma, urcase pe estradă, iar orchestra îşi reluase vacarmul. Marele Matthieu le împinse pe cele două femei afară, bătându-le amical pe umeri.

— Încercaţi să îl faceţi să râdă! le strigă el înainte de a lua cleştele.

De atunci, la turnul Nesle, toţi îşi dădeau silinţa să îl facă să surâdă pe Florimond. Moşul Hurlurot şi coana Hurlurette dansau pentru el, ţopăind ca apucaţii, pe picioarele lor bătrâne. Pâine Neagră îi împrumută rochiile sale de pelerin pentru a se juca cu ele. I se aduceau de pe Pont Neuf portocale, prăjituri, morişti de hârtie. Un băiat din Auvergne îi arătă o marmotă, iar unul dintre saltimbancii de la târgul Saint-Germain veni cu opt şobolani dresaţi, care dansau menuet la sunetul viorii. Dar lui Florimond îi fu frică şi îşi puse mâinile la ochi. Doar Piccolo, maimuţica, reuşea să îl amuze. Totuşi, în ciuda strâmbăturilor şi giumbuşlucurilor sale, nu fu chip să îl facă să surâdă.

Onoarea acestui miracol îi reveni lui Thibault Flaşnetaru. Într-o zi, bătrânul începu să cânte Moara *verde.* Angelica, care îl ţinea pe Florimond pe genunchi, îl simţi tresărind. Ridică ochii spre ea. Gura lui fremătă, descoperind nişte dinţişori ca boabele de orez. Cu o voce firavă, joasă şi răguşită, venită de undeva de departe, spuse:

— Mami!

Venirea copiilor pecetluise prietenia ei cu Poloneza.

Acestei femei, pe care nu o mira nimic, Angelica se trezi explicându-i de ce trebuise să fi abandoneze şi cum, de două ori, pe culoarele Luvrului, era să fie

asasinată.

— Vezi! îi spunea Poloneza. O femeie trebuie să aibă un pumnal asupra ei tot timpul!

Se indignă să audă că soţul Angelicăi fusese ars în piaţa Greve.

— Un gentilom? Ars! Aşa ceva nu se face, este interzis! Nobililor li se taie capul. Iar maestrul Aubin, cu securea sa mare, nu prea ratează lovitura!

Apoi ţinu o prelegere lungă despre maestrul Aubin.

Mai mult decât regele Franţei, la Curtea Miracolelor domnea călăul. Era stăpânul tuturor, căci cine se putea lăuda că nu va ajunge într-o zi pe mâinile sale?

Silueta sa înfăşurată în roşu, ieşind din piaţă, domina carul infamiei care aducea condamnatul pentru moartea onorabilă, bântuind mintea parizienilor. Era inevitabil să nu dai ochii cu el. Cei care avuseseră de-a face cu el, fie şi ca ajutoare, vorbeau de privirea lui de gheaţă, inflexibilă. În piaţa Pilori era o linişte deosebită de la o tarabă la alta, atunci când trecea, ridicându-şi taxa.

Poloneza, căreia îi plăcea să îşi aleagă cuvintele, impresionată de lecturile pe care li le făcea Magister, spunea despre maestrul Aubin: „Este un ermetic”. Avea un fel de a vorbi care îi pecetluia spusele cu adevăr şi dramă.

Angelica asculta. Poloneza avea dreptate. Se

puteau imagina forţa şi puterea călăului, urechile sale ciulite oricărei linişti, gura pecetluită peste o seamă de secrete ale capetelor încoronate sau ale celor mai infame canalii pe care le adusese viaţa pe lume, smulse în urletele de durere. Întrebarea! Toate aceste torturi în care, pentru motive greu de spus, nu trebuia să curgă sânge!

— Linişteşte-te în ceea ce îl priveşte pe soţul tău, spunea Poloneza. Nu l-au torturat cu apă, căci asta este pentru femei.

Nenorocirile care o copleşiseră pe Angelica i se păreau excesive.

— Ai ghinion, spuse ea hotărât. Trebuie să mergi să îl vezi pe vrăjitorul de la Palatul de Justiţie, maestrul Ludovicus. Te-ar elibera de demonii care te persecută.

Angelica tresări şi ceru explicaţii.

— Nu oamenii Bisericii se ocupă cu asta?

— Pentru demonii mari, îndărătnici, da. Dar pentru cei de toate zilele, care ne otrăvesc viaţa, nu e cineva mai bun ca maestrul Ludovicus. Se spune că este consultat de cei care ţin peceţile regale.

Îi explică apoi. Era un savant de cea mai înaltă speţă, într-o ştiinţă dintre cele mai folositoare oamenilor. Ştiinţa de a stăpâni demonii. Avea prăvălie în galeria negustorilor de la Palatul de Justiţie, iar pentru a-i cere ajutorul se făcea coadă. Erau rari oamenii care să aibă destul sânge rece şi curaj ca să înfrunte spiritele rele şi să le ţină piept.

Dar el, pe demoni, îi dresa ca pe o haită de câini neascultători şi vicleni, li scotea la lumină, îi ghicea în spatele celor care veneau să fi ceară ajutorul şi, după tot felul de moşmondeli de care numai el ştia, îi trimitea nu se ştie unde, dar era sigur că oamenii erau eliberaţi, iar acest fapt schimba multe lucruri în viaţa lor. Merita să dai banii.

— Nu mă crezi! Tot nu mă crezi! se enervă Poloneza în faţa figurii nehotărâte cu care Angelica îi întâmpina sfaturile.

Angelica mai spuse încă o dată că oamenii Bisericii se ocupau de astfel de exorcisme.

— Pentru demonii mari, da. Pentru Satana, da, încuviinţă Poloneza, cu un aer doct. Dar pentru cei obişnuiţi, care ne otrăvesc zilele, nu e cineva mai bun ca maestrul Ludovicus, crede-mă!

Într-o seară ceţoasă de octombrie, la Palatul de Justiţie, venind dinspre o tejgheaua pe care sclipea un corn de unicorn, o voce spuse avocatului Desgrez: „Spuneţi-i că o voi elibera de blestemul care a căzut asupra ei…”

Dintr-odată, Poloneza se închină de mai multe ori.

— E rău să vorbim despre astfel de lucruri!

Năvăli în sala de jos şi îl trimise pe Şoricioaică să caute apă sfinţită la bisericuţa Saint-Cosme.

Angelica coborî cu copiii şi o întrebă de ce nu căuta la abaţia Saint-Germain-des-Prés, mai aproape.

Polonezei nu îi plăceau „călugării negri”, vecinii

lor, căci o intimidau. Biserica Saint-Cosme îi adăpostea pe cei din breasla bărbierilor şi felcerilor, sub patronajul Sfântului Cosme şi a Sfântului Damian, care îi îngrijeau gratuit, în fiecare luni, pe bolnavii a căror stare nu cerea decât intervenţii manuale.

Şoricioaică reveni cu câteva sticle de apă sfinţită, îi cufundară pe copii în această apă şi stropiră camera în care dormeau, chiar şi în cufărul căptuşit cu mantii furate.

Balivernă nu era acolo. Nu se ştie dacă i-ar fi plăcut această ceremonie. Spadasinul spaniol era considerat cel mai credincios personaj al locului. Îi uimea pe toţi cu capacitatea sa de a înghiţi cantităţi uriaşe de hrană, rămânând slab ca un schelet. Balivernă spunea despre el că este costisitor, dar îi aprecia iscusinţa lungii sale spade, care îi apărase în mai multe ocazii cu rapiditate şi ferocitate.

Scăpase dintr-o teribilă luptă destinată să îl ducă la moarte, prin care trecuse în tinereţe şi pe care Magister o povestea în numele lui, ca învăţătură de minte: „Să fii sătul…! Cuvintele acestea rezumă pentru el arta de a trăi… Este lecţia pe care a învăţat-o în nopţile când cocea pâine şi în care i se interzicea să guste din ea. Suferinţele de pe câmpul de bătălie, pe care le-a cunoscut mai târziu printre terdos, nu au fost nimic pe lângă cele care i-au fost impuse pentru a-l servi pe Dumnezeu”.

Azi ştia că nimic nu este mai bun decât hrana. Din

păcate, fostul său stăpân, cavaler de Castilia, nu va ajunge la aceeaşi concluzie la bătrâneţe, pedepsit fiind pentru păcatele cărnii din tinereţe…

— Dar spaniolul a spus că ar fi fost o mare nenorocire, deoarece suflete ca al său, ca acela al cavalerului de Castilia, sunt sarea umanităţii, iar moartea lor ar fi un doliu pentru toţi… Priviţi-l pe acest om, conchise Magister reţinându-şi un zâmbet, şi veţi vedea de ce francezii nu seamănă cu spaniolii.

Capitolul 9

Veni septembrie, rece şi ploios. „Vine Moartea[7]”, se tânguia Pâine Neagră, trăgându-se aproape de foc, cu zdrenţele ude. Lemnul ud şuiera în vatră. În mod excepţional, burghezii şi marii comercianţi nu mai aşteptară sărbătoarea Tuturor Sfinţilor pentru a scoate hainele de iarnă şi a se lăsa pe mâna chirurgilor şi a lanţetei să le ia sânge, după cum cereau tradiţiile de igienă de patru ori pe an, la schimbarea anotimpurilor.

Dar nobilii şi cerşetorii aveau alte subiecte care îi preocupau, decât să discute despre ploaie şi frig.

Toate înaltele personaje de la curte erau şocate de arestarea ministrului de finanţe, un om foarte bogat, Monsieur Fouquét.

Şi toate personajele din lumea interlopă se

7 Iarna (n.a.)

întrebau ce întorsătură vor lua lucrurile, în momentul deschiderii târgului Saint-Germain, în lupta dintre Balivernă şi Rodogone Egipteanu.

Arestarea lui Monsieur Fouquét fusese ca un tunet pe un cer de vară. Cu câteva săptămâni înainte, regele şi regina-mamă, primiţi la Vaux-le-Vicomte de către fastuosul ministru de finanţe, admiraseră o dată în plus magnificul castel conceput de arhitectul Le v-au, contemplaseră frescele pictorului Le Brun, degustaseră produsele din bucătăria lui Vatel. Parcurseseră splendidele grădini concepute de Le Nôtre, acele grădini care purificau apele captate de inginerul Francini şi scoase la suprafaţă prin bazine, jeturi de apă, grote şi fântâni. În fine, toată curtea putuse aplauda, în teatrul în aer liber, plin de verdeaţă, una dintre comediile cele mai spirituale, Les *Fâcheux,* scrisă de un tânăr autor, Molière.

Apoi, ultimele torţe fiind stinse, toată lumea plecase la Nantes, unul din statele ducatului de Bretania[8]. Acolo, într-o dimineaţă, un muşchetar oarecare se prezentă la Fouquét, atunci când acesta urca în trăsură.

— Nu, domnule, nu acolo trebuie să urcaţi, spuse acest ofiţer, ci în acest scaun cu portiere şi grilaj, pe care îl vedeţi puţin mai încolo.

— Cum? Ce înseamnă asta?

8 O dată pe an avea loc întrunirea Parlamentului de la Paris la Nantes, în ducatul de Bretania. (n.red.)

— Că vă arestez în numele regelui.

— Regele este stăpân, murmură ministrul de finanţe, palid. Dar aş fi dorit, spre gloria lui, să acţioneze mai deschis.

Afacerea, o dată în plus, purta pecetea regalului elev al lui Mazarin. Semăna întrucâtva cu arestarea din urmă cu un an a unui mare vasal din Toulouse, contele Peyrac, cel care fusese ars ca vrăjitor în piaţa Greve…

Dar, în nebunia şi anxietatea în care dizgraţia Fouquét arunca curtea, nimeni nu se gândi să facă o paralelă cu tactica folosită, încă o dată, în aceste împrejurări. Cei mari nu prea se gândeau. Totuşi, ei ştiau că în socotelile lui Fouquét se vor regăsi nu numai urmele escrocheriilor sale, dar şi numele tuturor celor cărora li se plătiseră mofturile. Se vorbea chiar de anumite lucruri foarte compromiţătoare, legate de mari seniori, prinţi de sânge albastru, care se vânduseră subtilului finanţist în timpul Frondei.

Nu, nimeni nu recunoştea încă, în această a doua arestare, mai spectaculoasă şi mai fulgerătoare ca prima, aceeaşi mână autoritară şi aceleaşi cauze secrete…

Doar Ludovic al XIV-lea, rupând sigiliile unei depeşe care îi împărtăşea tulburările din Languedoc, iniţiate de un gentilom gascon Andijos, suspină zicând:

— A venit vremea!

Veveriţa, fulgerată în vârful copacului, se prăbuşea la pământ din creangă în creangă. Era vremea. Bretania nu se revolta pentru Fouquét, cum o făcuse Languedoc pentru celălalt, acel bărbat straniu pe care trebuise să îl ardă de viu în piaţa Greve.

Nobleţea, pe care Fouquét o asezona cu risipa, nu l-ar fi apărat, de teamă să nu se răsfrângă şi în pierderea averii. Şi imensele bogăţii ale ministrului de finanţe se vor întoarce în visteriile statului, ceea ce era corect şi just. Le v-au, Le Brun, Francini, Le Nôtre, până la veselul Molière şi la Vatel, toţi artiştii aleşi şi întreţinuţi de Fouquét împreună cu echipele de desenatori, pictori, muncitori, grădinari, comedianţi şi ucenici bucătari, lucrau acum pentru un singur stăpân. Urmau să fie trimişi la Versailles, acest mic castel pierdut printre mlaştini şi păduri, unde Ludovic al XIV-lea o strânsese în braţe pe frumoasa La Vallière. În cinstea acestei iubiri arzătoare, se vor ridica acolo cele mai strălucitoare dovezi ale gloriei Regelui Soare.

Această nelinişte profundă şi uşor inexplicabilă a lui Ludovic al XIV-lea, voinţa sa nemăsurată, această insistenţă de a obţine pedeapsa cu moartea pentru Nicolas Fouquét, într-o poveste în care nenumăraţii prieteni şi supuşi ai bogatului şi orbitorului stăpân de la Vaux-le-Vicomte nu puteau vedea, în cel mai rău caz, decât un exces de vanitate în ostentaţie şi necinstea din contabilitate,

aveau să marcheze pentru mult timp o Franţă seniorială, sensibilă, dezamăgită şi bulversată.

Fouquét a fost implicat într-un lung proces. Nu a fost judecat la Palatul de Justiţie, ci la Arsenal. Nu a fost închis la Bastilia. Sprintena Veveriţă va fi închisă într-o fortăreaţă îndepărtată din Piemont, Pignerol, cucerită de Ludovic al XIII-lea, cumpărată de Richelieu pentru a supraveghea statele ducelui de Savoia, în pregătirea unei posibile treceri a armatelor spaniole venite dinspre Napoli sau Milano, care urcau spre Franche-Comte, apoi Flandra…

Angelica nu avu vreme să mediteze asupra acestor noi evenimente. Destinul voia ca decăderea celui căruia Joffrey de Peyrac îi fusese sacrificat în secret să urmeze atât de repede după victorie. Dar era prea târziu pentru Angelica. Nu încercă să îşi amintească, să înţeleagă… Cei din lumea bună treceau, complotau, trădau, reintrau în graţii, dispăreau. Un rege tânăr, autoritar şi impasibil nivela capetele cu lovituri de coasă. Micul sipet cu otravă rămânea ascuns într-un turnuleţ din castelul Plessis-Belliere…

Angelica de Peyrac era doar o femeie fără nume, care îşi strângea copiii la piept şi care privea cu spaimă apropierea iernii.

Dacă lumea de la curte semăna cu un furnicar distrus de o lovitură de picior venită din senin, lumea interlopă fierbea în aşteptarea unei alte

bătălii care se anunţa teribilă. Chiar în clipa în care regina şi florăresele de pe Pont Neuf aşteptau un Delfin, ţiganii intrau în Paris…

Acea bătălie de la celebrul târg Saint-Germain, care fusese însângerat încă din prima zi a deschiderii sale, îi puse pe gânduri pe cei care căutau motiv de luptă.

Atunci au fost văzuţi lachei care altoiau studenţi, seniori care îşi treceau săbiile prin trupul barcagiilor, femei violate, trăsuri incendiate. La prima vedere, nimeni nu înţelese unde fusese aprinsă prima scânteie.

Şi în această poveste, unul singur nu se lăsă înşelat. Un bărbat, numit Desgrez, un om cu şcoală şi cu trecut frământat. Desgrez tocmai obţinuse funcţia de căpitan la Châtelet. Mult temut de toată lumea, se vorbea despre el ca despre unul dintre cei mai abili poliţişti din capitală. Prin urmare, acest tânăr trebuia într-adevăr să devină ilustru prin arestarea celei mai mari criminale prin otrăvire din timpurile sale şi, poate, din toate timpurile, marchiza de Brinvilliers, şi care, în 1678, ridică pentru prima oară vălul faimoasei Drame a Otrăvurilor, ale cărei dezvăluiri vor întina treptele tronului.

Aşteptând, la acest final de an 1661, edilii secreţi considerau că poliţistul Desgrez şi câinele său Sorbonne erau cei mai avizaţi locuitori ai Parisului, cunoscând toată fauna oraşului şi toate colţurile lui.

Urmărea de multă vreme rivalitatea care îi opunea pe cei mai puternici căpitani de bandiţi, Balivernă şi Rodogone Egipteanu, pentru posesia teritoriului târgului Saint-Germain. Ştia că sunt şi rivali în dragoste, disputându-şi favorurile unei femei cu ochi de smarald, numită Marchiza îngerilor.

Cu puţin timp înainte de deschiderea târgului, adulmecă mişcările strategice din sânul lumii interlope.

Chiar dacă era poliţist subaltern, reuşi, chiar în dimineaţa deschiderii târgului, să smulgă autorizaţia de a aduce toate forţele de poliţie din capitală la marginea mahalalei Saint-Germain. Nu putu evita declanşarea bătăliei, care se răspândi cu o rapiditate şi cu o violenţă ieşite din comun, dar el o reduse şi o încercui cu aceeaşi bruscheţe, stingând la timp incendiile, organizând în careuri de apărare gentilomii spadasini care se aflau acolo, şi trecând apoi la arestări în masă. Zorii acestei nopţi însângerate abia se iveau, când douăzeci de bandiţi de frunte erau conduşi în afara oraşului, până la sinistra închisoare comună de la Montfaucon şi spânzuraţi.

La drept vorbind, celebritatea târgului Saint-Germain justifica din plin asprul conflict dintre bandele de tâlhari din Paris, pe care aceştia îl aveau pentru a obţine exclusivitatea „culesului”.

Din octombrie până în decembrie şi din februarie

până în Postul Paştelui, tot Parisul trecea pe acolo. Regele însuşi nu dispreţuia plimbarea prin acele locuri, în anumite seri, împreună cu cei de la curte. Ce providenţă era acest stol de păsări mirifice pentru hoţii de buzunare şi pentru pungaşi!

Se vindeau de toate la târgul Saint-Germain. Marii negustori din oraşele de provincie Amiens, Rouen, Reims erau aici reprezentaţi prin marfa lor. În prăvăliile de lux se băteau pe lenjeria fină de Marsilia, pe diamantele din Alençon, pe bomboanele din Verdun.

Portughezii vindeau chihlimbar cenuşiu, porţelan fin. Provensalul vindea portocale şi lămâi. Turcul îşi lăuda balsamul de Persia, apele sale cu miros de Constantinopol. Flamandul îşi prezenta tablourile şi brânzeturile. Era Pont Neuf multiplicat la scară mondială, într-un vârtej de sunete, fluiere, drâmbe şi tamburine.

Dresorii de animale şi prezentatorii de ciudăţenii atrăgeau mulţimea. Se puteau vedea şobolani dansatori pe sunet de vioară şi două muşte care se duelau cu fire de pai.

Printre spectatori, plebea în zdrenţe stătea alături de oamenii de calitate. Fiecare, la târgul Saint-Germain, venea să găsească, în afara diversităţii mărfurilor sclipitoare, o libertate de moravuri şi de comportament care nu se putea afla niciunde altundeva.

Totul era acolo făcut pentru fericirea simţurilor.

Un dezmăţ fără frâu era prezent în această afacere a lăcomiei, frumoasele cabarete erau ornate cu oglinzi şi cu aur, tripourile erau pline de soldaţi şi de jocuri de cărţi.

Nu era fată sau băiat aflaţi în focurile dragostei să nu îşi găsească acolo satisfacţia.

Dar, din toate timpurile, ţiganii rămâneau cea mai mare atracţie a târgului Saint-Germain. Erau adevăraţi prinţi, fermecând cu acrobaţiile şi cu poveştile lor frumos ticluite.

Încă de la mijlocul verii, se puteau vedea sosind caravanele cu gloabe amărâte, având coame împletite, încărcate de femei şi de copii, înghesuiţi de-a valma printre ustensile de bucătărie, jamboane şi găini furate. Bărbaţii, aroganţi şi tăcuţi, cu părul lung şi negru, acoperit de pălării cu pene, în umbra cărora ochii de jar se aprindeau, purtau pe umeri interminabile muschete.

Pentru a-i contempla, parizienii aveau aceeaşi curiozitate avidă a părinţilor lor, care, pentru prima oară, în 1427, îi văzuseră apărând sub zidurile Parisului pe aceşti rătăcitori eterni, cu piele arămie. Li se spusese „egipteni”. Li se mai spunea „boemieni” sau „ţigani”. Tâlharii recunoşteau influenţa acestora asupra legilor lumii interlope şi, în timpul sărbătorii nebunilor, ducele de Egipt mergea alături de regele cerşetorilor, iar înalţii demnitari din imperiul Galileii precedau supuşii Marelui Cocsre.

Rodogone Egipteanu, el însuşi de rasă ţigănească, nu putea avea decât un rang foarte înalt printre delincvenţii din Paris. Era firesc să vrea să stăpânească acest teritoriu al sanctuarelor magice decorate cu broaşte râioase, schelete şi pisici negre, pe care ghicitoarele, vrăjitoarele brune cum li se mai spunea, le aveau în inima târgului Saint-Germain.

Totuşi, Balivernă, ca stăpân al porţii Nesle şi al Pont Neuf, cerea ca târgul să fie doar al lui. O asemenea rivalitate nu se putea termina decât prin moartea unuia din ei.

În timpul ultimelor zile de dinaintea deschiderii târgului, numeroase scandaluri izbucniră în cartier.

În ajun, trupele lui Balivernă au fost nevoite să se retragă în dezordine şi să se refugieze printre ruinele de la Nesle, în timp ce Rodogone Egipteanu stabilea un fel de cordon în jurul cartierului, de-a lungul vechilor şanţuri ale Senei.

Oamenii lui Balivernă se reuniră în marea sală, în jurul mesei pe care Cur-de-Lemn zbiera ca un demon:

— Sunt luni bune de când îl aştept pe chiştocul ăsta. Din cauza ta, Balivernă! Muierea ta te-a făcut să îţi pierzi minţile. Nu mai ştii să te baţi. Ceilalţi tâlhari sunt în avantaj. Simt că te datini. Îi vor da o mână de ajutor lui Rodogone ca să te răstoarne. L-am văzut pe Zar Albastru acum o seară…

La vederea Angelicăi cu masca cea roşie, el coborî

tonul puţin.

— Ce mai e şi carnavalul ăsta? mormăi Nicolas. Unde mergi?

— Doar să alung trupele lui Rodogone. Într-o oră, locul va fi curat ca-n palmă, domnilor. Vă puteţi prelua din nou cartierele.

Balivernă îl luă pe Cur-de-Lemn ca martor.

— Nu crezi că pe zi ce trece e şi mai nebună?

— Aşa e, dar, la urma urmei, dacă asta o face să aibă idei bune, las-o să fie. Nu se ştie niciodată, cu afurisita asta de Marchiză a îngerilor! Te-a adus în starea de cârpă. Tot ea poate să repare oalele sparte.

Angelica, la adăpostul nopţii, ajunse iute la poarta Saint-Jacques, şi acolo doar trecu şanţurile. Unul dintre ţiganii lui Rodogone se îndreptă către ea. Îi îndrugă în germană o poveste cu multe iţe: că era o negustorească din târgul Saint-Germain, care voia să ajungă la taraba ei. O lăsă să treacă fără nicio bănuială pe femeia mascată, înfăşurată în mantie neagră. Ea merse rapid la un dresor care îi era prieten, proprietarul a trei urşi enormi. Angelica îi sedusese pe cei trei urşi, dar şi pe stăpân şi pe băiatul care ţinea castronelul pentru bani.

Afacerea a fost repede încheiată, de dragul frumoşilor ochi ai vizitatoarei.

Clopotele abaţiei Saint-Germain-de-Pres băteau de ora zece, când oamenii lui Rodogone, care vegheau ca santinele de-a lungul fostelor şanţuri,

văzură, într-un clar de lună înceţoşat, înaintând spre ei o masă enormă şi mormăitoare. Gel care încercă să ghicească cine de încumeta să forţeze astfel barajul primi în plin piept o lovitură puternică, şi nişte gheare îi smulseră haina şi o bună bucată de carne.

Ceilalţi, fără să mai aştepte lămuriri amănunţite, săriră peste ziduri. Unii alergară spre Sena pentru a-i preveni pe complicii lor. Dar şi aceştia primiseră două astfel de vizite dezagreabile. Cea mai mare parte a bandiţilor se aflau în apă, înotând spre malul Luvrului şi către locuri mai au puţin periculoase. Să te baţi în luptă dreaptă cu cerşetorii şi tâlharii era uşor pentru unii de teapa lor. Dar să te pui cu un urs care, ridicat pe labele din spate, îi depăşea de două ori în înălţime, nu prea le venea la socoteală oamenilor lui Rodogone...!

Angelica reapăru în linişte la turnul Nesle şi avertiză că împrejurimile erau complet eliberate de prezenţele nedorite. Statul-major al lui Balivernă dădu o raită peste tot şi se convinse că aşa şi era.

Hohotele râsului cavernos al lui Cur-de-Lemn făcură să tremure de spaimă doamnele din cartier în spatele baldachinelor.

— Ha! Ha! Marchiza îngerilor, repetă el, zici că e o minune!

Dar Nicolas nu vedea astfel lucrurile.

— Te-ai înţeles cu ei ca să ne trădezi, repetă el strângând-o pe Angelica de încheieturi. Te-ai vândut

lui Rodogone Egipteanu!

Pentru a-i potoli furia de gelozie, trebui să fi explice stratagema sa.

De data aceasta, râsul stârpiturii atinse intensitatea tunetului. Locuitorii din mahala se arătară pe la ferestre, strigară că vor coborî cu spadele şi halebardele pentru a da o lecţie acestor nelegiuiţi, care nu îi lasă pe oamenii cinstiţi să doarmă.

Jumătate de om nu avea leac. Din piatră în piatră, traversă întreaga mahala Saint-Germain, râzând în hohote. Ani la rând, la şezătorile cerşetorilor, s-a spus de atunci povestea celor trei urşi ai Marchizei îngerilor! ...

Această supremă manevră nu evită însă drama. Căpitanul de poliţie Desgrez avea dreptate, în dimineaţa zilei de 1 octombrie, când mersese să fi caute pe Monsieur de Dreux d'Aubrays, senior de Offemont şi de Villiers, locotenent civil de la Viile de Paris, şi îl convinsese să aducă toate forţele de poliţie disponibile în împrejurimile târgului Saint-Germain.

Totuşi, ziua se arătă liniştită. Oamenii lui Balivernă domniră pe deplin asupra mulţimii din ce în ce mai mari. La apus, trăsurile din înalta societate începură să sosească.

Graţie sutelor de făclii aprinse în dreptul fiecărei prăvălii, târgul lua aspectul unui palat fermecat.

Angelica se afla aproape de Balivernă şi urmărea

împreună cu acesta peripeţiile unei lupte cu animale: doi câini împotriva unui mistreţ. Mulţimea, aţâţată de aceste spectacole pline de cruzime, se strivea de gardul micii arene.

Angelica era cam palidă după ce băuse de la tejgheaua de băuturi nişte vin muscat, oranjadă de cedru şi apă cu scorţişoară. Cheltuise fără să ţină seama şi fără scrupule banii dintr-o pungă pe care i-o dăduse Nicolas. Luase pentru Florimond marionete şi prăjituri. Cu această ocazie, pentru a nu se face remarcat, deoarece bănuia că gărzile vor fi pe urmele lor, Nicolas se bărbierise şi îmbrăcase o haină mai puţin găurită decât cea pe care o purta de obicei. Având pe cap o pălărie mare care îi acoperea ochii, îşi reluase aspectul unui biet ţăran care vine, în ciuda mizeriei în care trăieşte, să caşte gura la târg.

Totul era uitat. Luminile li se reflectau în priviri. Reveneau amintirile frumoaselor târguri din copilărie, de prin oraşe şi sate.

Nicolas îşi trecuse braţul pe după talia Angelicăi. Avea un fel al lui de a o ţine. Ea avea impresia că se afla închisă într-unul dintre acele cercuri de fier care se montează pe mijlocul prizonierilor. Dar această înlănţuire aspră nu era chiar neplăcută. Astfel, seara, prinsă de aceste braţe puternice, se simţea mică şi suplă, slabă şi protejată. Cu braţele încărcate de bomboane, jucării şi de mici flacoane de parfum, era pasionată de lupta animalelor, ţipa şi

tropăia odată cu mulţimea, când masa neagră şi sălbatică a mistreţului, scuturându-i pe asaltatori, arunca prin aer, la marginea arenei, unul dintre câini cu burta spintecată.

Deodată, în faţa lor, de cealaltă parte a arenei, îl zări pe Rodogone Egipteanu.

Legăna un pumnal lung şi subţire pe vârful degetelor. Arma lansată fluieră pe deasupra animalelor ce se luptau. Angelica se aruncase într-o parte, trăgându-l şi pe Nicolas. Lama trecu la un deget de gâtul bărbatului şi se înfipse în cel al unui vânzător de mărunţişuri. Fulgerat, omul avu un spasm care îl făcu să ridice braţele, aruncând în lături poalele hainei sale bălţate. Pentru o clipă, păru un fluture prins în insectar. Apoi scuipă un jet de sânge şi se prăbuşi.

Atunci, târgul Saint-Germain explodă.

Spre miezul nopţii, Angelica, împreună cu o duzină de fete şi femei, dintre care două aparţineau bandei lui Balivernă, a fost aruncată într-o celulă în străfundurile beciurilor de la Châtelet. Când poarta grea se închise în urma lor, i se păru că aude din nou rumoarea mulţimii isterice, ţipetele cerşetorilor şi ale bandiţilor împinşi de lanţul implacabil al poliţiştilor şi al gărzilor, luaţi apoi prizonieri şi aduşi în grupuri de la târgul Saint-Germain, la închisoarea comună.

— Iată-ne şi aici! spuse o fată. Ăsta, da, noroc! O dată mă plimb şi eu mai departe de Glatiguy, şi mă

şi bagă la pârnaie. Sunt în stare să te pună pe şevalet, dacă nu rămâi în cartierul de baştină.

— Doare şevaletul? întrebă o puştoaică.

— Vai, Doamne, am venele şi nervii întinşi ca marţipanul. Când călăul m-a pus pe el, strigam: „Doamne Iisuse, Fecioară Maria, aveţi milă de mine!”

— Mie, spuse o alta, călăul mi-a înfundat un corn de vită gol pe gâtlej şi mi-a turnat şase oale de apă rece. De-ar fi fost vin! Credeam că o să pocnesc ca o băşică de porc. Apoi m-au dus în faţa unui foc straşnic, la bucătăria de la Châtelet, ca să îmi vin în simţiri.

Angelica asculta aceste voci care ieşeau din obscuritatea putredă şi înregistra cuvintele fără a se tulbura la auzul acestor detalii. Ideea că va suporta tortura, aplicată preventiv, obligatorie pentru orice acuzat, nu ajungea până la raţiunea ei. Un singur gând o stăpânea: „Şi micuţii…? Ce va fi cu ei…? Cine se va ocupa de ei? Oare îi vor uita în turn? îi vor mânca şobolanii…”

Cu toate că în celulă era rece şi umed, sudoarea îi apăruse pe tâmple.

Ghemuită pe o mână de paie putrezite, se sprijinea de perete, cu braţele în jurul genunchilor, dându-şi silinţa să nu tremure şi să găsească motive pentru a se linişti: „Va fi măcar o femeie care să se ocupe de ei. Sunt neglijente, bune de nimic, dar, până la urmă, se gândesc totuşi să le dea un colţ de

pâine copiilor lor… le vor da şi alor mei. De altfel, dacă Poloneza e acolo, sunt liniştită… Iar Nicolas va veghea…”

Dar Nicolas nu fusese şi el arestat? Angelica retrăia panica pe care o resimţise când, alergând de pe o străduţă pe alta, încercase să scape de încercuirea însângerată şi văzuse de fiecare dată ridicându-se în faţa ei barajul de gărzi şi de poliţişti.

Toate ieşirile din târg şi din mahala erau păzite, de-ai fi zis că poliţia şi garda din Paris s-ar fi multiplicat.

Angelica încerca să îşi amintească dacă Poloneza părăsise târgul înainte de învălmăşeală. Ultima oară când o văzuse, era cu un tânăr provincial, în acelaşi timp speriat şi încântat, şi se îndrepta spre malurile Senei. Dar înainte se putuseră opri la nenumărate prăvălii, să hoinărească, să bea într-o tavernă…

Cu toată voinţa ei, Angelica reuşi să se convingă că Poloneza nu fusese prinsă, iar acest gând o linişti puţin. Din profunzimea angoasei sale, o chemare rugătoare se ridica, iar frânturi de rugăciuni uitate îi veneau pe buze, maşinal: „Milă pentru copii! Apără-i, Fecioară Maria… jur că, dacă sunt salvaţi, mă voi smulge din această mocirlă degradantă… voi fugi de această adunătură de criminali şi hoţi. Voi încerca să îmi câştig traiul prin munca mâinilor…”

Se gândi la florărească şi făcu câteva planuri. Orele i se părură mai puţin lungi.

Dimineaţa, se auzi zgomot mare de lacăte şi

scârţâit de chei, iar uşa se deschise. Un paznic îndreptă înspre ele lumina unei torţe. Lumina zilei care se strecura prin ferestruica îngustă din zidul gros era aşa de slabă, că nu puteai vedea mare lucru în celulă.

— Iată marchizele, băieţi! strigă paznicul cu un aer vesel. Hai mai aproape! Secerişul va fi frumos.

Trei alţi soldaţi intrară la rândul lor şi înfipseră torţele într-un inel din perete.

— Hai, frumoaselor, aţi fost cuminţi, nu-i aşa?

Unul dintre bărbaţi scoase de sub haină o pereche de foarfece.

— Scoate-ţi boneta, spuse el unei femei care se afla aproape de uşă. Pfui! Păr cărunt. În sfârşit, tot iei câţiva bănuţi. Cunosc un bărbier de lângă piaţa Saint-Michel care face din el peruci pentru preoţii bătrâni.

Tăie părul cenuşiu, îl legă cu un capăt de sfoară şi îl aruncă într-un coş. Tovarăşii săi examinau capetele celorlalte prizoniere.

— La mine nu vă mai bateţi capul, mi l-aţi tuns de curând, spuse una dintre ele.

— Ia te uită, e adevărat, spuse paznicul jovial. O recunosc pe cumătră asta. Ha! Ha! începe să îţi placă la hanul nostru, se pare!

Un soldat ajunsese lângă Angelica. Simţi mâna grosolană cum îi pipăie părul.

— Hei, prieteni, ia uite ceva fain. Apropiaţi puţin lumina, să vedem mai de aproape.

Flacăra răşinoasă lumină vălul frumosului păr de culoare caldă, traversat de meşe luminoase, pe care soldatul tocmai le eliberase desfăcând boneta Angelicăi. Fluieră admirativ.

— Magnific! Nu e chiar blond, dar are reflexe. Îi vom putea vinde pletele acestea lui Binet, pe Saint-Honore. Nu se uită la bani, ci la calitate: „Luaţi-vă ghemotoacele pline de viermi”, aşa îmi spune când îi duc părul prizonierelor. „Eu nu fac peruci din păr deja mâncat de viermi!”; dar de data asta nu va mai face pe deşteptul.

Angelica îşi duse mâna la cap. Nu îi vor tăia părul. Era de neconceput!

— Nu, nu, nu faceţi asta! îi rugă ea.

Dar o mână puternică îi prinse încheieturile.

— Hai, frumoaso, nu trebuia să vii aici, dacă voiai să îţi păstrezi pletele. Trebuie să avem şi noi ceva de câştigat, înţelegi?

Cu sunet de oţel, foarfecă tăia buclele de un brun cald, pe care, altă dată, Barbe le pieptănase cu atâta pietate.

Atunci când soldaţii ieşiră, Angelica trecu o mână tremurândă pe ceafa dezgolită. Capul i se părea că devenise mai mic şi mai uşor.

— Nu plânge, spuse una dintre femei. Va creşte. Cu condiţia să nu te mai laşi prinsă. Deoarece gărzile sunt nişte cosaşi afurisiţi. La naiba, părul se vinde scump la Paris, cu toţi filfizonii ăştia care vor să poarte peruci.

Tânăra femeie, fără a răspunde, îşi legă din nou boneta. Tovarăşele de celulă credeau că plânge, deoarece era cuprinsă de tremurături puternice. Incidentul se stinse. În fond, ce mare lucru? Ceea ce conta era soarta copiilor.

Capitolul 10

Orele treceau cu o încetineală înspăimântătoare. Celula în care fuseseră înghesuite prizonierele era aşa de mică, încât nu mai puteau respira. Una dintre femei spuse:

— E semn bun că ne-au pus în carcera asta mică. Este cea care se numeşte „Intre două uşi”. Aici sunt închişi oamenii despre care nu se ştie dacă trebuie să meargă în arest. De fapt, când ne-au prins, nu făceam nimic rău. Eram la târg, ca toată lumea. Dovada că toată lumea era acolo este că încă nu ne-au cercetat, deoarece până şi matroanele sadea din Châtelet plecaseră să caşte gura la târg.

— Şi poliţia era acolo, observă cu amărăciune o fată.

Angelica îşi atinse pumnalul de sub haine. Era asemănător cu cel pe care Rodogone Egipteanu îl lansase înspre Nicolas.

— Am avut baftă că nu ne-au percheziţionat, repetă femeia, care şi ea trebuie că ascundea o armă sau o pungă cu câţiva scuzi.

— O s-o facă şi pe asta, stai liniştită, i-o întoarse cea de lângă ea.

Cele mai multe femei nu se arătau prea optimiste. Povesteau întâmplări cu prizoniere uitate, închise vreme de zece ani înainte să îşi amintească cineva de ele. Iar cele care cunoşteau Châtelet descriau închisorile fortăreţei. Acolo se afla carcera „Sfârşitul fericirii”, plină de gunoaie şi de reptile, în care aerul era atât de infect, că nu se putea ţine o lumânare aprinsă; „Măcelăria”, numită aşa deoarece acolo se respira exalaţia greţoasă de la o mare măcelărie din vecinătate; „Lanţurile”, o sală mare, în care prizonierii erau înlănţuiţi unul de altul; „Barbaria”; „Balsamul”, care însemna „grota”; şi altele precum „Puţul”, „Groapa”, care avea forma unui con întors. Prizonierii stăteau în ea cu picioarele în apă şi nu puteau sta nici culcaţi, nici în picioare. În mod obişnuit, mureau după cincisprezece zile de detenţie. În sfârşit, despre „Uitare” se vorbea în şoaptă, lemniţa subterană din care nu se mai întorcea nimeni.

O lumină cenuşie intra prin ferestruica cu grilaj. Era cu neputinţă să ghiceşti ce oră era. O bătrână îşi scoase pantofii, scoase cuiele din talpă şi le puse invers, cu vârful în afară. Arătă această armă ciudată tovarăşelor de celulă şi le recomandă să facă la fel, pentru a omorî şobolanii care vor veni la noapte.

Totuşi, spre mijlocul zilei, uşa se deschise cu zarvă mare, iar halebardierii scoaseră prizonierele afară. Din culoar în culoar, le conduseră într-o sală

mare, împodobită cu tapiserii albastre cu flori de crin galbene.

În spate, pe o estradă în hemiciclu, era un fel de catedră din lemn sculptat, deasupra căreia se afla un tablou reprezentându-l pe Hristos pe cruce şi un mic baldachin.

Un bărbat în robă neagră, purtând un guler galonat cu alb şi cu perucă albă, stătea aşezat în spatele catedrei. Un altul, ţinând un teanc de pergamente, se afla lângă el. Erau prefectul Parisului şi locotenentul său.

Uşierii, sergenţii înarmaţi şi soldaţii de pază înconjurau grupul de fete şi femei. Le împinseră la picioarele estradei, trebuind să treacă prin faţa unei mese unde un grefier le scrise numele.

Angelica rămase ca prostită când i se ceru să îşi spună numele. Nu mai avea nume…! Până la urmă spuse că se numeşte Anne Sauvert, de la numele unui sat din împrejurimile Monteloup, care îi veni atunci în minte.

Judecata a fost rapidă. Châtelet era plin ochi în acea zi, trebuia să se facă rapid un triaj. După ce i puseră câteva întrebări fiecărei acuzate, locotenentul prefectului citi lista care i se dădu şi declară că „toate persoanele sus-numite” erau condamnate „la biciuire publică”, după care vor fi conduse la Spitalul general, unde „persoane pioase” le vor învăţa „să coasă şi să se roage Domnului”.

— Scăpăm ieftin, îi şopti o fată Angelicăi. Spitalul

general nu e nici pe departe închisoare. Este azilul săracilor. Ne duc acolo cu forţa, dar nu suntem păzite. Nu va fi greu să scăpăm.

Apoi, un grup de douăzeci de femei a fost condus într-o sală mare de la parter, iar sergenţii le aliniară de-a lungul peretelui.

Uşa se deschise şi un militar înalt şi corpolent intră. Purta o perucă brună foarte frumoasă, ce încadra un chip arămiu, tăiat de o mustaţă neagră. Cu vesta sa albastră, întinsă peste umerii plini de grăsime, cu eşarfa mare peste pântecele generos, cu manşete mari acoperite de pasmanterii, cu sabia şi gulerul enorme, cu ciucuri aurii, semăna cu Marele Matthieu, dar fără bonomia şi jovialitatea acestuia. Ochii înfundaţi sub sprâncenele stufoase erau mici şi aspri. Era încălţat cu cizme cu tocuri, care îl înălţau şi mai mult.

— Este cavalerul de gardă, suflă vecina Angelicăi. Of! E înfricoşător. I se spune Căpcăunul.

Căpcăunul trecea prin faţa prizonierelor, sunându-şi pintenii pe dale.

— Ha! Ha! Târfuliţelor, o să vă ţesălăm! Hai, jos cămaşa! Şi să ia aminte cele care vor ţipa prea tare! Vor primi o lovitură în plus.

Unele care cunoscuseră deja supliciul biciului îşi dădeau jos corsajul cu docilitate. Cele care aveau cămaşă o lăsau în jos, de-a lungul braţelor, să alunece peste şolduri. Paznicii mergeau la cele care şovăiau şi le dezbrăcau cu brutalitate. Unul dintre

ei, smulgând corsajul Angelicăi, îl rupse pe jumătate. Se grăbi să rămână goală de la brâu în sus, de teamă să nu îi fie văzută centura în care era ascuns pumnalul.

Căpitanul se plimba încoace şi încolo, examinând femeile aliniate în faţa lui. Se oprea în faţa celor mai tinere şi, în ochii ca de porc, i se aprindea o luminiţă. În sfârşit, cu un gest imperativ, o arătă pe Angelica.

Râzând complice, unul dintre paznici o scoase din rând.

— Hai, aduceţi-mi toate scursurile astea, ordonă ofiţerul. Să le tăbăcim pielea! Câte sunt?

— Douăzeci, domnule!

— E patru după-amiaza. Până la apus trebuie să terminaţi.

— Bine, domnule.

Paznicii scoaseră femeile. Angelica zări în curte o căruţă plină cu snopi de nuiele, care trebuia să urmeze jalnicul cortegiu până la locul rezervat pedepselor publice, aproape de biserica Saint-Dénis-de-la Châtre.

Uşa se închise. Angelica rămase singură cu ofiţerul. Îi aruncă o privire surprinsă, plină de nelinişte. De ce nu avea şi ea aceeaşi soartă ca tovarăşele sale? O vor duce la închisoare?

Această sală joasă cu bolţi, cu pereţi umezi, era ca de gheaţă. Chiar dacă afară era zi, aici se lăsase întunericul, şi trebui să fie aprinsă o torţă. Angelica,

tremurând, îşi încrucişă braţele peste umeri, mai puţin din cauza frigului, cât pentru a-şi ascunde sânii de privirea apăsătoare a Căpcăunului.

Acesta se apropie şi bolborosi:

— Ei, căprioara mea, ai cu adevărat chef să-ţi jupoi spatele frumos şi alb?

Cum ea nu răspundea, el insistă:

— Răspunde! Ai cu adevărat chef?

Fireşte, Angelica nu putea spune că avea chef de bici. Aşa că scutură din cap că nu.

— Ei, bine, o să cădem la învoială, reluă ofiţerul pe un ton mai blând. Ar fi păcat să rănim o puicuţă aşa de frumoasă. Poate că ne înţelegem cumva?

Îi strecură un deget pe sub bărbie pentru a o obliga să ridice capul şi fluieră admirativ.

— La dracu'! Ce ochi frumoşi! maică-ta a băut absint când era grea cu tine! Hai, zâmbeşte-mi puţin!

Degetele butucănoase se furişau, mângâindu-i gâtul fragil, şi coborau pe umărul rotund.

Ea se dădu un pas înapoi, fără a-şi putea stăpâni un fior de dezgust. Căpcăunul râse, zguduindu-şi burdihanul. Îl privea ţintă cu ochii ei verzi. Până la urmă, chiar dacă o domina prin statura lui, el fu primul care păru stânjenit.

— Ne-am înţeles, aşa-i? reluă el. Vei veni cu mine în apartamentul meu. Şi apoi, vei ajunge grupul din urmă. Dar paznicii te vor lăsa în pace. Nu vei fi biciuită… eşti mulţumită, puicuţă?

Râse vesel. Apoi, cu pas hotărât, o trase înspre el şi începu să fi lipească pe faţă sărutări zgomotoase şi lacome.

Contactul cu acest bădăran mirosind a tutun şi a vin roşu îi făcea greaţă. Se zbătea ca un ţipar ca să scape de strânsoarea lui. Centura şi pasmanteriile uniformei căpitanului îi zgâriau pieptul.

Reuşi să scape cumva şi se grăbi să îmbrace de bine, de rău corsajul zdrenţuit.

— Cum, ce-i asta? zise mirat uriaşul. Ce te-a apucat? N-ai priceput că vreau să te scutesc de pedeapsă?

— Vă mulţumesc, spuse Angelica ferm. Dar prefer să fiu biciuită.

Căpcăunul rămase cu gura căscată, mustăţile îi tremurară şi deveni stacojiu, ca şi cum şnururile de la gât l-ar fi strâns de gât dintr-odată.

— Ce… ce spui…?

— Prefer să fiu biciuită, repetă Angelica. Prefectul Parisului m-a condamnat la biciuire. Nu trebuie să mă sustrag justiţiei.

Şi merse hotărât spre uşă. Dintr-un pas, o prinse şi o luă de ceafă.

„Oh! Doamne!” gândi Angelica. „Nu voi mai lua niciodată o găină de gât. Este prea dureros!”

Căpitanul o examină cu atenţie.

— Eşti o nelegiuită cam ciudată, spuse el răsuflând puţin. Pentru ce ai spus adineauri te-aş putea bate cu latul spadei până te-aş lăsa lată pe

podea. Dar nu vreau să te rănesc. Eşti frumoasă, bine făcută. Cu cât mă uit la tine, cu atât te doresc mai mult. Ar fi o prostie să nu cădem la înţelegere. Pot să îţi fac un serviciu. Ascultă, nu face mutra asta. Fii drăguţă cu mine şi, când vei ajunge lângă celelalte, ei bine... poate că gardianul care te va conduce se va uita în altă parte...

Ca străfulgerată, Angelica întrevăzu scăparea. Chipurile copiilor, Florimond şi Cantor, dansară prin faţa ochilor săi.

Trasă la faţă, îi scrută faţa congestionată care se apleca asupra ei. Fără să vrea, trupul i se revoltă. Era cu neputinţă. Nu ar putea niciodată! De altfel, se putea evada de la azilul săracilor... şi chiar şi pe drum, în timp ce ar duce-o acolo, ar încerca să...

— Prefer azilul săracilor! ţipă ea din răsputeri. Prefer...

Restul se pierdu într-un vârtej de furtună. Scuturată până la sufocare, auzi căzând ca o grindină asupra ei un şir de injurii usturătoare. Se deschise o uşă şi fu aruncată ca un glonţ prin lumina acesteia.

— Să mi-o ţesălaţi pe târfa asta până i se jupoaie pielea!

Iar uşa se închise ca un tunet.

Angelica nimerise într-un grup de gărzi care intrau în schimbul de noapte. Aceştia erau, în cea mai mare parte, meşteşugari şi negustori liniştiţi care nu îşi asumau cu prea mare bucurie această

obligaţie impusă, rând pe rând, breslelor, pentru a asigura ordinea oraşului. Ei formau paza „pasivă” şi „trează”, şi ăsta era tot programul lor.

Abia îşi scoseseră cărţile de joc şi pipele când se pomeniră cu fata aceasta pe jumătate dezbrăcată. Ordinul căpitanului fusese urlat pe un aşa ton, încât nimeni nu înţelesese nimic.

— Încă una pe care valorosul nostru căpitan a aranjat-o bine, spuse unul dintre ei. Nu se poate spune că dragostea îl face tandru.

— Are succes, totuşi. Nu îşi petrece niciodată singur noaptea.

— La naiba, le alege dintre prizoniere şi le dă de ales între închisoare şi pat.

— Dacă ar şti prefectul Parisului, i-ar trage o săpuneală!

— Angelica se ridicase, zdrobită. Paznicii o priviră calm. Îşi umpleau pipele şi împărţeau cărţile de joc.

Şovăind, ea merse până la uşa de la intrare a corpului de gardă. Nu o opri nimeni.

Se pomeni sub pasajul boltit de pe rue Saint-Leufroy care făcea posibilă comunicarea dintre Châtelet, rue Saint-Dénis şi podul Change.

Oamenii treceau încolo şi încoace. Angelica înţelese că era liberă. Începu să alerge, fără ţintă.

— Psst! Marchizol. Atenţie! Stai pe loc!

Vocea Polonezei o opri pe Angelica pe când se apropia de turnul Nesle.

Se întoarse şi o văzu pe femeia care se ascundea

în penumbra unei intrări şi care îi făcea semn. Ajunse la ea.

— Ei, bine! Săraca de tine, suspină ea, uită-te la noi! Zici că e un făcut. Noroc cu Gagiu Mişto, care tocmai a venit. Şi-a tras o rasă de la un „călugăr” şi le-a spus curcanilor că este abate. În timp ce îl transferau de la Châtelet la închisoarea arhiepiscopiei, şi-a luat tălpăşiţa.

— De ce nu mă laşi să ajung la turnul Nesle?

— Pe dracu’! Rodogone Egipteanu e acolo cu toată banda lui.

Angelica păli. Poloneza explică:

— Ar fi trebuit să vezi cum ne-au uşuit! N-am avut timp să ne luăm nici praful de pe tobă! Ah, am putut totuşi să îţi salvez maimuţica şi cufăraşul. Sunt pe rue Val-d Amour, la o casă în care Gagiu Mişto are prieteni şi unde le va caza pe fetele lui.

— Dar copiii mei? întrebă Angelica.

— Cât despre Balivernă, nu se ştie ce-i cu el, continuă Poloneza volubilă. Prizonier, spânzurat? … Se spune chiar că ar fi fost văzut aruncându-se în Sena. Poate că a ajuns pe undeva, pe la ţară…

— Nu-mi pasă de Balivernă, spuse Angelica printre dinţi. O apucase de umeri şi îi înfigea unghiile în carne. Unde sunt micuţii mei?

Poloneza o privi cu ochii săi negri, puţin rătăciţi, apoi plecă privirea.

— N-am vrut, să ştii… dar ceilalţi erau mai puternici…

— Unde sunt? repetă Angelica cu o voce albă.

— L-a luat Jean Împuţitu… dimpreună cu toţi ţâncii pe care i-a găsit.

— I-a dus acolo… în mahalaua Saint-Dénis?

— Da. Adică… pe Florimond. Pe Cantor, nu. A zis că e prea gras ca să îl închirieze cerşetorilor.

— Ce-a făcut cu el?

— L-a… vândut… Da, pe treizeci de bănuţi… La nişte ţigani care aveau nevoie de un copil pe care să îl dreseze ca să fie acrobat.

— Unde sunt ţiganii ăştia?

— Eu de un să ştiu? protestă Poloneza desprinzându-se cu putere. Ia să-ţi mai tai ghearele, mâţă, că mă zgârii… Ce vrei să-ţi spun? Erau ţigani… Plecau. Bătălia de azi-noapte i-a pus pe fugă. Pleacă din Paris.

— Încotro au plecat?

— Acum două ceasuri au fost văzuţi îndreptându-se spre poarta Saint-Antoine. Am venit să dau târcoale pe aici, pentru că mi-a trecut prin cap că o să te întâlnesc. Doar eşti mamă! Mamele trec şi prin zid…

Angelica era sfâşiată de o durere plină de disperare. Simţea că înnebuneşte… Florimond era acolo, în mâinile ticălosului Jean împuţitu, şi plângea, chemându-şi mama! Iar Cantor fusese trimis în necunoscut!

— Trebuie să mergem să-l căutăm pe Cantor, spuse ea. Poate ţiganii nu au ajuns prea departe de

Paris.

— Ţi-ai pierdut minţile, biata mea marchiză!

Dar Angelica deja începuse din nou să meargă, aşa că Poloneza o urmă.

— La urma urmelor, zise ea resemnată, hai să mergem. Mai am ceva bănuţi. Poate că o să fie de acord să ni-l revândă...

Plouase peste zi. Aerul era umed şi mirosea a toamnă. Pavajul lucea.

Cele două femei urmară Sena pe malul drept, pe cheiul de la Arsenal. În zare, spre suburbii, cerul jos se deschidea printr-o spărtură a unui nor întunecat. Un vânt rece se porni la lăsarea serii. Oamenii din mahala le spuseră femeilor că îi văzuseră pe ţigani în dreptul podului Charenton. Mergeau repede. Din vreme în vreme, Poloneza ridica din umeri, înjura, dar nu protesta. O urma pe Angelica cu fatalismul unei creaturi care toată viaţa mersese mult şi străbătuse, fără să înţeleagă, toate timpurile şi toate drumurile.

În timp ce ajungeau aproape de podul Charenton, văzură focurile aprinse într-o poiană, dincolo de drum.

Poloneza se opri.

— Ei sunt, şopti ea. Avem baftă.

Înaintară spre şatră. Un pâlc de stejari îi făcuse pe călători să aleagă să înnopteze în acest loc. Nişte pânze întinse de la o creangă la alta reprezentau singurul adăpost al ţiganilor în această noapte

ploioasă. Femeile şi copiii erau aşezaţi în jurul focului. Frigeau o oaie înfiptă pe o ţepuşă grosolană. Mai departe, păşteau nişte cai amărâţi.

Angelica şi Poloneza se apropiară.

— Ai grijă să nu îi superi, şopti Poloneza. Nici nu ştii ce răi sunt! Ne-ar trage în ţeapă una-două, ca pe oaie, şi nimeni n-ar spune nimic. Să mă laşi să vorbesc eu. Ştiu câteva cuvinte din limba lor…

O pălugă, care purta o căciulă de blană, se desprinse de lângă foc şi veni spre ele. Făcură semnele de recunoaştere din lumea interlopă, iar bărbatul răspunse cu aroganţă. După aceea, Poloneza încercă să fi explice scopul vizitei lor. Angelica nu înţelegea nimic din schimbul de cuvinte. Încerca să ghicească pe faţa ţiganului ce gândeşte, dar era prea întuneric şi nu îi putea distinge trăsăturile.

În sfârşit, Poloneza îşi scoase punga; omul o cântări, i-o dădu înapoi, apoi se îndepărtă în direcţia focului.

— Spune că va vorbi cu cei din şatră.

Aşteptară, îngheţate de vântul care venea dinspre câmpie. Apoi bărbatul reveni cu acelaşi pas suplu şi egal.

Spuse câteva cuvinte.

— Ce zice? întrebă Angelica cu sufletul la gură.

— Spune… că nu vor să dea copilul. Li se pare că e frumos şi graţios. Deja îl iubesc. Zic că aşa este cel mai bine.

— Dar nu este cu putinţă! ... îmi vreau copilul înapoi! strigă Angelica.

Vru să se repeadă în direcţia şatrei, dar Poloneza o prinse cu o mână fermă.

Ţiganul trăsese spada. Se mai apropiau şi alţii.

Femeia o trase spre drum.

— Eşti ţicnită...? Vrei să te omoare?

— Nu este cu putinţă, repetă Angelica. Trebuie să facem ceva. Nu îl pot duce pe Cantor atât de departe... departe...

— Nu te mai gândi, aşa e în viaţă! Într-o zi sau alta, copiii pleacă... puţin mai devreme, puţin mai târziu, e totuna. Şi eu am avut copii! Ştiu eu pe unde mai sunt? Dar asta nu mă împiedică să trăiesc!

Angelica scutura din cap pentru a nu mai auzi această voce. Ploaia începuse să cadă fină şi deasă. Trebuia să facă ceva...!

— Am o idee, spuse ea. Să ne întoarcem la Paris. Vreau să mă întorc la Châtelet.

— Asta e, să ne întoarcem în Paris, aprobă Poloneza.

Începură din nou să meargă, clătinându-se prin băltoacele pline de noroi. Picioarele Angelicăi erau pline de sânge în pantofii rupţi. Vântul îi lipea de pulpe fusta udă. Simţi că leşină. Nu mâncase nimic de douăzeci şi patru de ore.

— Nu mai pot, murmură ea, oprindu-se pentru a-şi trage sufletul. Şi totuşi, trebuie să facem ceva repede... repede...

— Aşteaptă, văd lumini în spatele nostru. Sunt călăreţi care se îndreaptă spre Paris. Le vom cere să ne ia călare.

Cu îndrăzneală, Poloneza se înfipse în mijlocul drumului. Când grupul ajunse în dreptul lor, strigă cu vocea ei aspră, dar care ştia să devină şi dulceagă:

— Hei! Galanţi seniori! Aveţi milă de două fete la ananghie! Vom şti să vă mulţumim.

Călăreţii îşi struniră animalele. Nu li se vedeau decât mantalele cu gulere ridicate şi pălăriile ude. Schimbară cuvinte într-o limbă străină. Apoi, o mână se întinse spre Angelica şi o voce tânără spuse în franceză:

— Urcă, frumoasa mea.

Mâna era puternică. Tânăra femeie se trezi aşezată comod ca o amazoană, în spatele călăreţului. Caii îşi reluară galopul.

Poloneza râdea. Văzând că acela care o luase pe cal era un străin, începu să schimbe cu el vorbe în doi peri, într-o germană bolovănoasă pe care o prinsese pe câmpul de luptă.

Tovarăşul Angelicăi spuse fără să se întoarcă:

— Strânge-mă bine, fetiţo. Calul meu are galop puternic, iar şaua este îngustă. Să nu cazi.

Ascultă şi îşi strecură braţele în jurul bustului tânărului, împreunându-şi mâinile îngheţa te peste pieptul lui călduţ. Această căldură îi făcu bine. Îşi puse capul pe spatele puternic al necunoscutului şi

se bucură de o clipă de odihnă. Acum că ştia ce are de făcut, se simţea mai liniştită. Din vorbele călăreţilor, înţelese că erau nişte protestanţi care veneau de la templul Charenton.

Puţin mai târziu, intrară în Paris. Tovarăşul Angelicăi plăti pentru ea taxa porţii Saint-Antoine.

— Unde trebuie să te duc, frumoasa mea? întrebă el, întorcând de data aceasta capul pentru a-i zări chipul.

Ea îşi alungă moleşeala care o cuprindea de câteva clipe încoace.

— N-aş vrea să abuzez de timpul dumneavoastră, domnule, dar este adevărat că v-aş rămâne profund îndatorată dacă m-aţi duce până la închisoarea Châtelet.

— Aş face-o cu plăcere.

— Angelica, strigă Poloneza, vei face o tâmpenie. Păzeşte-te!

— Lasă-mă… şi dă-mi punga ta de bani. S-ar putea să am încă nevoie.

— Asta e… murmură femeia ridicând din umeri.

Sărise jos de pe cal, mulţumind în germană călăreţului său, care nu era neamţ, ci olandez, şi care părea încântat şi încurcat în acelaşi timp de această veselă cordialitate.

Călăreţul Angelicăi îşi ridică pălăria pentru a-şi lua adio, apoi îndreptă calul pe strada largă şi puţin aglomerată din mahalaua Saint-Antoine. Câteva minute mai târziu, se oprea în faţa închisorii

Châtelet, pe care Angelica o părăsise cu câteva ore mai devreme. Coborî.

Marile torţe înfipte sub bolta principală a fortăreţei luminau piaţa. La lumina lor roşiatică, Angelica îl văzu mai bine pe amabilul său companion. Era un băiat de douăzeci şi cinci de ani, îmbrăcat confortabil, dar simplu, după moda burgheză.

Ea spuse:

— Iertaţi-mă dacă v-am separat de prietenii dumneavoastră.

— Nu este un necaz prea mare. Acei tineri nu sunt tovarăşii mei. Sunt străini. Eu sunt francez, din La Rochelle. Tatăl meu, care este armator, m-a trimis la Paris pentru a mă familiariza cu comerţul din capitală. Eram pe drum cu aceşti străini pentru că i-am întâlnit la templul din Charenton, unde asistam la înmormântarea unui adept al religiei mele. Vedeţi prea bine că nu m-aţi abătut din planurile mele.

— Vă mulţumesc pentru că îmi spuneţi toate acestea atât de graţios, Monsieur.

Ea îi întinse mâna. El i-o luă, iar ea văzu cum se apleacă spre ea o faţă tânără şi serioasă, care îi surâdea.

— Sunt mulţumit că te-am îndatorat, draga mea.

Ea îl privi îndepărtându-se prin mulţime şi pe lângă tarabele stacojii din hala mare a măcelăriei. Nu se întoarse, dar această întâlnire îi dădu curaj tinerei femei.

Puţin mai târziu, Angelica intra cu pas hotărât în pasajul boltit şi se prezentă la corpul de gardă. Un paznic o opri.

— Vreau să vorbesc căpitanului gărzii regale.

Omul făcu din ochi complice.

— Căpcăunul? Ei bine, du-te, micuţo, dacă este pe gustul tău.

Sala era înceţoşată de fumul pipelor. Intrând, Angelica avu un gest maşinal de a-şi îndrepta fusta udă.

Îşi dădu seama că vântul îi smulsese boneta, şi se ruşina gândindu-se la capul ei descoperit. Îşi desfăcu legătura de la gât, se acoperi şi legă cele două capete sub bărbie.

Apoi se îndreptă spre fundul sălii. În faţa vetrei se detaşa întunecată impozanta siluetă a căpitanului. Perora zgomotos, ţinând într-o mână o pipă cu ţeavă lungă şi în cealaltă, un pahar de vin. Interlocutorii săi îl ascultau şi se legănau pe scaunele lor. Erau obişnuiţi cu poveştile lui plictisitoare.

— Ia te uită, o domnişoară care ne vizitează, remarcă unul dintre soldaţi, fericit să vadă şi altceva.

Căpitanul avu o tresărire şi se făcu vânăt recunoscând-o pe Angelica. Nu îi lăsă vreme să îşi recapete cuvintele şi strigă:

— Domnule căpitan, ascultaţi-mă. Şi dumneavoastră, domnilor militari, veniţi în ajutorul meu! Ţiganii mi-au răpit copilul şi îl duc în afara

Parisului. Acum sunt cu şatră cu tot aproape de podul Charenton. Vă implor, veniţi careva cu mine să-i obligăm să îmi dea copilul. Vor fi nevoiţi să asculte de ordinele gărzii…

Un moment de stupoare se produse, apoi un bărbat izbucni în râs dintr-odată.

— Vai! Asta e cea mai tare chestie pe care am văzut-o! O fată care deplasează toată garda pentru… Ha! Este prea amuzant! Dar cine te crezi, vreo marchiză?

— A visat! A crezut că este regina Franţei!

Râsul cotropise întreaga sală. De orice parte s-ar fi uitat, Angelica nu vedea decât guri căscate şi umeri scuturaţi de un râs de neoprit. Doar căpitanul nu râdea, iar faţa sa roşie lua o expresie teribilă.

„O să mă arunce în închisoare, sunt pierdută!” gândi Angelica.

Cuprinsă de panică, privi în jur.

— Este un bebeluş de opt luni, ţipă ea. Este frumos ca un înger. Seamănă cu copiii dumneavoastră atunci când dorm în leagănul lor, aproape de mama lor… Iar ţiganii îl vor duce departe… departe… Nu îşi va mai revedea niciodată mama… Nu îşi va cunoaşte patria, nici regele… El…

Suspinele o sufocau. Râsetele se şterseră de pe feţele amuzate ale soldaţilor şi ale gărzilor. Se mai auziră câteva râsete, apoi oamenii se uitară jenaţi unii la alţii.

— Pe legea mea, spuse un bătrân acoperit de

cicatrice este un lucru nemaipomenit să întâlneşti o cerşetoare care ţine la copilul ei… Sunt atâtea care îi lasă la colţul străzii…

— Linişte! tună căpitanul. Se proţăpi în faţa tinerei femei. Aşadar, spuse el cu un calm ameninţător, nu numai că este o târfă fără cămaşă, condamnată la biciuială, dar îşi mai şi permite mari ifose şi i se pare firesc să vină să deranjeze o trupă de militari! Şi ce dai la schimb, marchiză?

Ea îl privi înflăcărată.

— Pe mine.

Ochii colosului se strânseră şi parcă tresări.

— Vino pe aici, se hotărî el deodată.

Şi o împinse într-o cămăruţă învecinată, care servea drept secretariat.

— Ce-ai vrut să spui mai exact? mormăi el.

Angelica îşi înghiţi saliva, dar nu se răzgândi.

— Vreau să spun că voi face ceea ce doriţi.

Deodată, o cuprinse de o spaimă nestăpânită. Se temea că nu o va dori, că o va găsi mizerabilă. Vieţile lui Cantor şi a lui Florimond erau suspendate de dorinţa acestei brute.

Cât despre el, îşi spunea că nu mai văzuse niciodată o asemenea fată. Un trup de zeiţă! Da. Doamne, se putea ghici chiar şi sub zdrenţe. Ceva care ar fi altfel decât femeile grase şi trecute care erau prada obişnuită. Dar chipul, mai ales! Nu privea niciodată o târfă în ochi. Nu era interesant. A trebuit să trăiască până acum pentru a descoperi ce

însemna cu adevărat chipul unei femei! Să rămâi prostit, şi alta nu!

— Căpcăunul devenea visător, iar Angelica tremura, în sfârşit, el întinse mâinile, o luă de subsuori pentru a o atrage cu asprime către el.

— Ceea ce vreau, spuse el cu un aer feroce, ceea ce vreau…

Şovăia. Ea nu bănuia că în această ezitare se afla şi timiditate.

— Vreau o noapte întreagă, hotărî el… Ai înţeles? Nu o plimbare de la o uşă la alta, cum îţi propusesem mai devreme… Toată noaptea.

O eliberă şi îşi începu din nou să tragă din pipă, cu un gest răzbunător.

— Asta te va învăţa să nu mai faci altă dată pe isteaţa! Cum rămâne? Ne-am înţeles?

Neputând vorbi, ea dădu din cap afirmativ.

— Sergent! strigă căpitanul.

Apăru un subofiţer.

— Caii…! Şi cinci oameni. Rapid!

Mica trupă se opri în aşa fel încât să fie văzută de ţigani. Căpitanul dădu ordinele.

— Trebuie doi oameni acolo, în spatele pădurii, dacă le vine ideea să fugă spre câmp. Tu, fată, rămâi aici.

Instinctiv, ca nişte sălbăticiuni obişnuite să adulmece noaptea, ţiganii priveau spre drum şi se grupau.

Căpitanul şi soldaţii avansară, în timp ce doi

oameni operau o mişcare circulară.

Angelica rămase în umbră. Îl auzi pe căpitanul de gardă care, cu mare zarvă şi înjurături, explica şefului şatrei că toţi oamenii săi, femei şi copii, trebuiau să se aranjeze în faţa lui. Trebuiau număraţi. Era o formalitate obligatorie, ca urmare a ceea ce se întâmplase în ajun la târgul Saint-Germain. Apoi, îi vor lăsa în pace.

Liniştiţi, nomazii se executară. Hărţuielile oamenilor legii din toată lumea le erau familiare.

— Vino aici, femeie! strigă atunci căpitanul.

Angelica veni în fugă.

— Copilul acestei femei este printre voi. Daţi-i-l înapoi sau vă tăiem pe toţi.

În acea clipă, Angelica îl zări pe Cantor. Dormea pe sânul brun al unei ţigănci. Cu un răget de tigroaică, sări spre femeie şi îi smulse copilul, care începu să plângă. Ţiganca ţipă, dar cu o voce aspră, şeful şatrei îi porunci să tacă. Gărzile călare, ale căror halebarde îndreptate spre ei luceau la lumina flăcărilor, îl făcuseră să înţeleagă că orice rezistenţă era inutilă.

Totuşi, cu mare îndrăzneală, spuse că se plătiseră tren zeci de monede pentru copil. Angelica îi aruncă banii.

Braţele sale strângeau cu afecţiune micul trup rotunjor şi neted. Cantor era nemulţumit de această luare în posesie puţin cam brutală. Oricum, având facultatea de adaptare de care dăduse dovadă încă

de la naştere, se simţise foarte bine la sânul ţigăncii.

Trapul calului pe care se urcase Angelica în spatele unei gărzi îl legănă şi adormi din nou, cu degetul în gură. Nu părea să sufere de frig, chiar dacă era gol puşcă, precum puradeii ţiganilor.

Îl puse la pieptul său, sub corsaj, şi îl prinse cu o mână, iar cu cealaltă se ţinu de centironul gărzii.

La Paris era încă noapte, clipele scurgându-se uşor spre întunericul cel mai profund, pentru a renaşte apoi în zori, ca un pârâu ieşit dintr-o câmpie sau ca un nevăzut parcurs subteran.

Oamenii de treabă începeau să îşi închidă ferestrele şi să sufle în candele. Domnii şi burghezii mergeau la taverne sau la teatru. Cinele se prelungeau cu câteva pahare de vin roşu sau sărutări galante.

Orologiul de la Châtelet sună ora zece.

Angelica sări de pe cal şi alergă spre căpitan.

— Lăsaţi-mă să-mi duc copilul la loc sigur, imploră ea. Vă jur că voi veni noaptea următoare.

El se înfurie.

— Ah! Nu mă păcăli. Te va costa scump.

— Vă jur că mă voi întoarce.

Şi, neştiind cum să-l convingă de loialitatea sa, îşi încrucişa degetele şi scuipă pe jos, aşa cum fac cerşetorii când fac un jurământ.

— Bine, spuse căpitanul. N-am văzut să se trădeze prea des semnul acesta. Te voi aştepta… dar nu mă

face să îmi fie prea dor. Până atunci, vino să îmi dai un pupic arvună.

Dar ea sări în lături şi scăpă. Cum îndrăznea să o atingă, când avea la sân copilul ei drag?! Hotărât lucru, bărbaţii nu au nimic sfânt!

Rue Vallee-de-Misere se afla chiar în spatele clădirii Châtelet. Era nevoie doar de câţiva paşi. Fără să încetinească mersul, sosi la Cocoşul cel Viteaz, traversă sala şi intră în bucătărie.

Barbe era acolo, trăgând melancolic de penele unui cocoş bătrân. Angelica îi puse copilul în şorţ.

— Asta e Cantor! spuse ea abia respirând. Păzeşte-l, ai grijă de el! Promite-mi că orice s-ar întâmpla, nu îl vei abandona.

Paşnica Barbe strânse la piept, cu aceeaşi mişcare, şi bebeluşul, şi pasărea.

— Vă promit, Madame.

— Dacă stăpânul tău Bourjus se înfurie…

— Îl voi lăsa să strige, Madame. Îi voi spune că este copilul meu şi că mi l-a făcut un muşchetar.

— E bine. Acum, Barbe…

— Madame?

— Ia-ţi cărticica de rugăciuni.

— Da, Madame.

— Şi roagă-te pentru mine la Sfânta Fecioară.

— Da, Madame.

— Barbe, ai nişte rachiu?

— Da, Madame, pe masă, acolo…

Angelica luă sticla şi trase o duşcă chiar din

butelcă. Crezu că se va prăbuşi pe podea şi trebui să se sprijine de o masă. Dar, după o clipă, începu din nou să vadă limpede şi se simţi invadată de o căldură binefăcătoare.

Barbe o privea cu ochii cât cepele.

— Madame… Unde este părul dumneavoastră?

— Ei, de unde vrei să ştiu unde este părul meu? spuse Angelica arţăgoasă. Am altceva de făcut decât să îmi caut părul.

Cu pas hotărât se îndreptă spre uşă.

— Madame, unde mergeţi?

— Să îl caut pe Florimond.

Capitolul 11

La capătul unei case din chirpici, trona statuia zeului hoţilor: un Tată veşnic, furat de la biserica Saint-Pierreaux-Boeufs. Blasfemii şi obscenităţi erau rugăciunile pe care i le adresa poporul său.

Apoi, printr-un labirint de străduţe mizerabile şi împuţite, se intra în regatul nopţii şi al ororii. Statuia Tatălui veşnic marca frontiera pe care un poliţist sau o gardă izolată nu o putea trece decât riscându-şi viaţa. Nici oamenii cinstiţi nu se aventurau prin acele locuri. Ce ar fi putut face în acest cartier fără nume, unde case negre, pe jumătate dărâmate, cocioabe, trăsuri vechi şi care dezafectate, mori vechi şi şlepuri aduse acolo nu se ştie cum serveau drept locuinţă unui număr incalculabil de familii, ele însele fără nume şi fără

rădăcini, şi care nu aveau alt refugiu decât lumea interlopă?

În întunericul şi liniştea adâncă, Angelica înţelese că tocmai intrase pe domeniul Marelui Cocsre. Cântecele tavernelor se stingeau. Aici nu mai erau nici taverne, nici lumini, nici cântece.

Doar mizeria în stare pură, cu gunoiul său, şobolani şi câini vagabonzi…

Angelica venise o dată, în timpul zilei, cu Balivernă în cartierul rezervat mahalalei Saint-Dénis. Şi acesta îi arătase chiar fieful Marelui Cocsre, o casă ciudată, cu multe etaje, care trebuie să fi fost o veche mănăstire, deoarece turnuleţele cu clopote mici şi dărâmăturile unei capele rezistau încă printre grămezi de pământ, pietre şi lemne, cu care o acoperiseră pentru a o împiedica să se dărâme. Aplecată pe toate părţile, şchioapă şi oloagă, arătându-şi rănile căscate ale arcadelor şi ale ferestrelor în ogivă şi ridicând cu sobrietate crestele clopotniţelor, acesta era chiar palatul regelui cerşetorilor.

Marele Cocsre trăia aici cu curtea sa, femeile, supuşii şi saltimbancul său. Şi tot aici, sub aripa marelui maestru, Jean împuţitu îşi depozita marfa formată din copii furaţi, bastarzi sau legitimi.

Imediat ce intră în acest cartier de temut, Angelica încercă să găsească sălaşul. Instinctul îi spuse că Florimond se afla acolo. Mergea protejată de întunericul deplin. Siluetele pe care le întâlnea

nu păreau interesate de această femeie în zdrenţe, asemănătoare locuitoarelor acestor triste cocioabe. Ar fi abordat-o dacă ar fi încercat să nu trezească suspiciuni. Cunoştea foarte bine limbajul şi obiceiurile hoţilor.

Camuflajul pe care şi-l alesese era pur şi simplu cel care îi permisese să traverseze acest infern: era cel al mizeriei şi al decăderii.

În acea seară, cu hainele ude şi rupte, cu părul tuns, ca o prizonieră, cu faţa suptă de nelinişte şi de oboseală, care cerşetoare ar fi putut spune că nu era una de-a lor şi că a pătruns ca duşman în această fortăreaţă blestemată?

Totuşi, trebuia să fie atentă pentru a nu fi recunoscută. Două bande rivale celei a lui Balivernă se ascundeau în acest cartier.

Ce s-ar întâmpla dacă s-ar zvoni că Marchiza îngerilor dă târcoale prin preajmă? Vânătoarea nocturnă a animalelor în străfundurile pădurilor este mai puţin crudă decât cea a oamenilor porniţi în căutarea unuia de-al lor, în profunzimile unui oraş!

Pentru mai multă siguranţă, Angelica se aplecă şi se murdări cu noroiul dintr-o baltă.

La această oră, casa Marelui Cocsre se distingea de altele prin faptul că era luminată. Ici, colo, la ferestrele sale se vedea strălucind steluţa roşiatică a unei candele grosolane, compuse dintr-o strachină cu ulei în care era înmuiată o cârpă veche.

Ascunsă după un stâlp, Angelica o cercetă câteva clipe lungi. Casa acestuia era şi cea mai zgomotoasă. Acolo se ţineau adunările cerşetorilor şi bandiţilor, aşa cum se întâmpla odinioară la turnul Nesle, când oamenii lui Balivernă se reuneau şi se organizau.

Pentru că în seara aceea era frig, se puseseră scânduri vechi peste toate ieşirile.

Angelica se hotărî să se apropie de o fereastră şi să privească printr-o crăpătură dintre două scânduri. Sala era plină. Femeia recunoscu câteva chipuri: Micul Eunuc, Frigare cel Bătrân, cu barba sa răsfirată, Jean Împuţitu. Ultimul îşi întindea mâinile albe înspre flacără şi vorbea cu mai-marele hoţilor:

— Iată ceea ce numesc eu o treabă bună, dragul meu Magister. Nu numai că poliţia nu ne-a făcut niciun necaz, dar ne-a mai şi ajutat să împrăştiem banda de obraznici a lui Balivernă.

— Mi se pare că nu dai dovadă de măsură când spui că poliţia nu ne-a făcut niciun necaz. Cincisprezece dintre ai noştri au fost spânzuraţi fără judecată la spânzurătoarea de la Montfaucon! Şi nici nu suntem siguri că printre ei se află şi Balivernă!

— Oricum, are capul zdrobit şi multă vreme nu îşi va mai recăpăta rangul... admiţând că reapare, lucru de care mă îndoiesc. Rodogone a luat în stăpânire toate fostele sale domenii.

Bătrânul suspină.

— Va trebui, aşadar, să ne luptăm cu Rodogone într-o zi. Acest turn Nesle care comandă Pont Neuf şi târgul Saint-Germain este un loc strategic de temut. Pe vremuri, când predam istoria câtorva şnapani de la colegiul Navarre…

Jean Împuţitu nu îl asculta.

— Nu-ţi face griji în ceea ce priveşte viitorul turnului Nesle. Din partea mea, nu cer decât să se mai facă o revoluţie ca asta din când în când. Ce recoltă bogată am făcut la turnul Nesle! Vreo douăzeci de copii, care mai de care, de pe urma cărora voi face bani buni.

— Unde sunt frumuşeii ăştia?

Jean Împuţitu făcu un gest, arătând înspre tavanul dărăpănat.

— Acolo sus… Madeleine, fiica mea, apropie-te şi arată-mi pruncul tău.

O femeie masivă, cu aer bovin, desprinse un copil de la sân şi i-l întinse nevrednicului individ, care îl luă şi îl ridică cu admiraţie.

— Nu este frumos micuţul maur? Când va fi mare, îi voi face o haină albastră şi îl voi vinde la curte.

În acel moment, unul dintre cerşetori îşi aprinse pipa, alţi doi începură să încingă o horă ca la ţară, iar Angelica nu mai înţelegea cuvintele pe care le schimbau între ei Jean împuţitu şi bătrânul.

Măcar avea o certitudine. Copiii luaţi de la turnul Nesle se aflau în casă, se pare că într-o încăpere

situată deasupra sălii principale.

Foarte încet, înconjură zidul. Găsi o deschidere care dădea înspre o scară. Îşi scoase pantofii şi merse desculţă. Nu voia să facă vreun zgomot.

Scara urca în spirală.

Începu să urce. O lumină slabă venită de nu se ştie unde lumina treptele de pământ bătătorit, destul de ridicate şi de abrupte. Pe o parte, un fel de drum neted, tot de pământ bătătorit, mergea paralel cu scările, uneori tăindu-le treptele pe câte un palier şi continuându-se pe cealaltă parte.

În timp ce urca, sfârşită de spaimă, încercând să nu tremure şi înregistrând fiecare detaliu, îi veni în minte că acest plan înclinat, care urca odată cu scările, trebuie să fi fost conceput pentru o populaţie neobişnuită şi numeroasă a acestui labirint blestemat. Jumătăţi de om, precum Cur-de-Lemn, infirmi precum Marele Cocsre, Rolin îndesatu îşi păstrau astfel autonomia, forţa braţelor permiţându-le să îşi ridice cutia sau căruciorul şi să circule între etaje, fără a depinde continuu de vigoarea altor picioare. Cu gâtul prins ca într-o gheară, vedea această viaţă latentă şi monstruoasă, ca şi inteligenţa ascuţită aflată în slujba fiinţelor periculoase care făcuseră din această ruină plină de noroi şi lemne un reper inexpugnabil. Dar nimic nu o împiedică în drum ei spre profunzimile ostile în care copilul ei era ţinut prizonier.

Scara dădea înspre un culoar. Podeaua şi pereţii

erau acoperiţi cu un chirpici. În partea stângă, zări o cameră goală în care strălucea o candelă. De pereţi erau legate lanţuri. Pe cine legau acolo…? Pe cine torturau…? îşi aminti. Se povestea că Jean împuţitu, în timpul războaielor Frondei, răpea tineri şi ţărani izolaţi, pentru a-i vinde recrutorilor din armată… liniştea din această parte de casă era înspăimântătoare.

Angelica continuă să înainteze.

Un şobolan trecu pe lângă ea. Îşi înăbuşi un ţipăt.

Acum, dinspre măruntaiele casei părea că vine un alt fel de zgomot.

Erau gemete, vaiete îndepărtate care se conturau puţin câte puţin. Inima i se strânse; erau plânsete de copii. Îi apăru în minte chipul lui Florimond, cu ochii negri înspăimântaţi, cu lacrimile şiroind pe obrajii lui palizi. Îi era frică de întuneric. O chema… înaintă din ce în ce mai repede, atrasă de acest vaiet. Urcă încă un etaj, traversă două camere; candelele aruncau o lumină murdară. Văzu pe pereţi gonguri de aramă care formau, împreună cu maldărele de paie aruncate direct pe podea şi cu câteva străchini, singurul mobilier al acestei sinistre încăperi.

În sfârşit, ghici că se apropia de ţelul ei. Auzea clar acest trist cor de suspine, care se amestecau cu murmurele ce încercau să le potolească.

Angelica intră într-o cameră mică, la stânga unui culoar pe care mersese de curând. O candelă

strălucea într-o nişă. Dar nu era nimeni. Totuşi, zgomotele veneau de acolo. Zări, în spate, o uşă groasă, barată cu lacăte. Era prima uşă pe care o întâlnea, deoarece restul camerelor erau deschise în toate cele patru zări.

Uşa era străpunsă de o mică ferestruică cu grilaj. Nu putu vedea nimic prin ea, dar înţelese că cei mici erau închişi aici, în această groapă fără aer sau lumină. Cum ar fi putut atrage atenţia unui copil de doi ani?

Tânăra îşi lipi buzele de ferestruică şi strigă încet:

— Florimond! Florimond!

Plânsetele se potoliră puţin, apoi o voce şuşoti din interior:

— Tu eşti, Marchiză a îngerilor?

— Cine e acolo?

— Eu, Linot. Jean împuţitu ne-a luat pe sus împreună cu Flipot şi cu mulţi alţii.

— Florimond este cu voi?

— Da.

— El plânge aşa?

— Plângea, dar i-am zis că vei veni după el.

Angelica înţelese că băiatul se întorsese ca să fi murmure cu blândeţe:

— Vezi, Fi o, a venit mami.

— Aşteptaţi, vă voi scoate de acolo, promise ea.

Se dădu în spate şi cercetă uşa. Lacătele păreau solide, dar peretele era putred, aşa că se gândi să încerce să scoată grinzile. Zgârie cu unghiile în

moloz.

Atunci, auzi un zgomot ciudat în spatele ei. Era un fel de cotcodăcit, mai întâi stins, care se intensifică pentru a deveni un hohot.

Angelica se întoarse şi îl văzu în prag pe Marele Cocsre.

Monstrul se sprijinea pe un cărucior jos, aşezat pe patru roţi. Astfel, ajutându-se de două mâini puse pe sol, ologii circulau pe culoarele în pantă din acest labirint redutabil.

Din pragul încăperii, o fixa pe tânăra femeie cu privirea sa crudă. Iar ea, paralizată de spaimă, recunoştea apariţia fantastică de la Cimitirul Inocenţilor.

Continua să râdă cu cotcodăceli şi sughiţuri care scuturau bustul său infirm, prelungit de două picioare fragile şi flasce.

Apoi, fără a înceta să râdă, continuă să se deplaseze. Fascinată, urmărea din priviri mersul micului cărucior scârţâitor. Nu se îndrepta spre ea, ci pieziş. Iar apoi, deodată, zări pe perete unul dintre gongurile de cupru, aşa cum mai văzuse şi în alte încăperi. O bară de fier era depusă pe podea.

Marele Cocsre se pregătea să lovească gongul. Iar la această chemare, vor năvăli din măruntaiele casei, spre Angelica, spre Florimond, toţi cerşetorii, toţi banditii, toţi demonii din infern…

Ochii fiarei cu gâtul tăiat deveneau sticloşi.

— O, l-ai omorât! spuse o voce.

Pe acelaşi prag unde adineaori apăruse Marele Cocsre se afla acum o fată, aproape o fetiţă, cu chip de madonă.

Angelica privi lama pumnalului ei, care era roşie de sânge. Apoi spuse cu voce joasă:

— Nu striga! Sau te ucid şi pe tine.

— O, nu, nu voi striga. Sunt mulţumită că l-ai ucis! Se apropie. Nimeni nu avea curaj să-l ucidă, murmură ea. Tuturor le era frică. Totuşi, era doar un om înspăimântător. Apoi ridică spre Angelica ochii ei negri. Dar trebuie să pleci repede, acum.

— Cine eşti?

— Sunt Rosine… Ultima femeie a Marelui Cocsre.

Angelica puse pumnalul în teacă. Întinse o mână tremurândă şi mângâie acest obraz proaspăt şi îmbujorat.

— Rosine, ajută-mă. Copilul meu este în spatele acestei uşi. Jean împuţitu l-a închis acolo. Trebuie să-l scot afară.

— Dublura cheii este aici, spuse fetiţa. Jean împuţitu i-a încredinţat-o Marelui Cocsre. Este în căruciorul lui.

Se aplecă spre grămada de carne imobilă şi respingătoare. Angelica nu privea. Rosine se ridică.

— Iat-o! spuse ea.

Introduse ea însăşi cheia în încuietorile care scârţâiră. Uşa se deschise. Angelica se năpusti înăuntrul celulei şi îl luă pe Florimond, pe care Linot îl ţinea în braţe. Copilul nu plângea, nu ţipa,

dar era îngheţat şi strânse cu putere gâtul mamei sale, aproape să o sufoce.

— Acum ajută-mă să ieşim de aici, spuse ea lui Rosine.

Linot şi Flipot se grăbiră.

— Nu pot să vă iau pe toţi.

Se desprinse de mânuţele murdare, dar cei doi copii fugeau în spatele ei.

— Marchiză! Marchiză! Nu ne lăsa!

Deodată, Rosine, care îi dusese spre o scară, puse un deget la buze.

— Şşş! Urcă cineva!

Un pas greu răsuna la etajul de jos.

— Bălosule, nebun ce eşti! Veniţi pe aici.

Rosine începu să alerge ca o nebună, de-a lungul culoarelor şi pe scări. Angelica o urmă împreună cu copiii. Când ajunseră în stradă, un urlet inuman urcă din străfundurile palatului Marelui Cocsre. Era Bălosu, nebunul, care răgea de durere în faţa cadavrului avortonului regal, pe care îl îngrijise atâta amar de vreme.

— Să fugim, repetă Rosine.

Amândouă, urmate de copiii cu răsuflarea tăiată, fugeau una după cealaltă pe străduţele obscure. Picioarele goale le alunecau pe dalele pline de mâzgă. În sfârşit, tânăra fată îşi încetini mersul.

— Iată lămpile, spuse ea. Este rue Saint-Martin.

— Trebuie să mergem mai departe. Putem fi urmărite.

— Bălosu nu ştie să vorbească. Nimeni nu îl va înţelege; poate vor crede că l-a ucis chiar el. Vor pune un alt şef suprem. Iar eu nu mă voi mai întoarce niciodată acolo. Voi rămâne cu tine, pentru că i-ai venit de hac.

— Şi dacă Jean Împuţitu ne găseşte? întrebă Linot.

— Nu ne va găsi. Vă voi apăra pe toţi, spuse Angelica.

Rosine arătă, spre capătul îndepărtat al străzii, o lumină palidă care făcea lămpile să piardă din strălucire.

— Priveşte, noaptea e pe sfârşite.

— Da, noaptea s-a sfârşit, repetă Angelica apăsat.

Dimineaţa, la abaţia Saint-Martin-des-Champs, se distribuia supa săracilor. Doamnele din înalta societate care asistaseră la slujba de dimineaţă le ajutau pe călugăriţe, făcând un gest de caritate.

Săracilor, care uneori nu aveau decât o piatră pe care să pună capul, li se părea că marele refectoriu reprezenta o relaxare de moment. Fiecăruia i se dădea o strachină de supă caldă şi o pâine rotundă.

Acolo ajunse Angelica, cu Florimond în braţe, urmată de Rosine şi de cei doi băieţi. Erau toţi cinci zdrenţuiţi şi acoperiţi de noroi şi mizerie.

Li se permise intrarea într-un rând de nefericiţi şi se aşezară pe bănci în faţa meselor de lemn.

Apoi apărură călugăriţele care serveau, ducând două oale mari de supă.

Mirosul era destul de îmbietor. Dar Angelica, înainte de a se sătura, vru mai întâi să fi dea lui Florimond să bea.

Delicat, ea apropie bolul de buzele copilului.

Doar atunci îl putu vedea în lumina palidă care trecea printr-un vitraliu. Avea ochii pe jumătate închişi, nasul înfundat. Respira precipitat, ca şi cum inima sa, obosită de spaimă, nu putea intra într-un ritm normal. Inert, lăsa să fi curgă supa de pe buze. Totuşi, căldura lichidului îl însufleţi. Sughiţă, reuşi să înghită puţin, apoi întinse mâinile spre vas şi bău cu lăcomie.

Angelica privea acest chip amărât care se pierdea sub claia de păr neagră şi încurcată.

„Iată ce ai făcut din fiul lui Joffrey de Peyrac, din moştenitorul contelui de Toulouse, copilul Jocurilor florale, născut pentru lumină şi pentru bucurie!”

Ea se trezea dintr-o lungă sălbăticie, contemplând oroarea şi ruina vieţii sale. O mânie sălbatică împotriva ei înseşi şi împotriva lumii o cuprinse pe dată. Atunci când ar fi trebuit să fie doborâtă şi golită de orice substanţă, după această noapte oribilă, o cuprinse, de fapt, o forţă minunată.

„Niciodată”, îşi spuse ea, „nu îi va mai fi foame… niciodată nu îi va mai fi frig… Niciodată nu îi va mai fi teamă. Jur”.

Dar la poarta abaţiei nu pândeau foamea, frigul şi teama?

„Trebuie să fac ceva, imediat”.

Angelica privi în jur. Nu era decât una dintre acele mame sărace, una dintre acele „sărăntoace” cărora nu li se datorează nimic şi asupra cărora doamnele bine îmbrăcate se aplecau din milă, înainte de a merge să se întâlnească la o şuetă literară sau să se implice în intrigile de la curte.

Cu mantia pusă pe cap pentru a ascunde strălucirea perlelor, cu colierul acoperit de catifele şi mătăsuri, mergeau de la una la alta. O servitoare le urma, purtând un coş din care doamnele scoteau prăjituri şi fructe, uneori plăcinte şi jumătăţi de pui, resturi ale meselor princiare.

— O, draga mea, spuse una dintre ele, sunteţi foarte curajoasă să mergeţi la slujbă atât de devreme şi să faceţi pomană. Domnul vă va binecuvânta.

Râsetul uşor ce urmă i se păru familiar Angelicăi. Ea ridică privirea şi o recunoscu pe contesa de Soissons, căreia Bertille cea roşcată îi întindea o mantie de mătase de culoarea prunei. Contesa se înveli, cu un aer uşor înfrigurat.

— Domnul a făcut destul de rău atunci când a obligat femeile să poarte nouă luni în pântece fructul unei clipe de plăcere, spuse ea stareţei care o însoţea până la uşă.

— Ce le-ar rămâne călugăriţelor dacă totul ar fi plăcere pe lume? răspunse călugăriţa zâmbind.

Angelica se ridică brusc şi îl puse pe Florimond în braţele lui Linot.

— Ai grijă de el, spuse ea.

Dar copilul se agăţa de ea, plângând. Ea se resemnă să îl păstreze şi ordonă celorlalţi:

— Rămâneţi aici, nu vă mişcaţi.

O trăsură aştepta pe rue Saint-Martin. Pe când contesa de Soissons se pregătea să urce, o femeie sărăcăcios îmbrăcată, ţinând un copil în braţe, se apropie şi spuse:

— Doamnă, pruncul meu moare de foame şi de frig. Porunciţi ca un lacheu de-al dumneavoastră să aducă, într-un loc pe care i-l voi spune, o căruţă cu lemne, o oală cu supă, pâine şi câteva haine şi pături.

Nobila doamnă o privi cu surprindere pe cerşetoare.

— Asta-i curată îndrăzneală, fetiţo. Nu v-aţi primit strachina de dimineaţă?

— Nu e de ajuns o strachină ca să supravieţuieşti, Madame. Ceea ce vă cer este puţin faţă de bogăţia domniei voastre. O căruţă de lemne şi hrană să-mi daţi până reuşesc să mă pun pe picioare.

— De necrezut! exclamă contesa. Auzi, Bertille? Neobrăzarea hoaţelor ăstora devine mai mare pe zi ce trece! Lasă-mă, femeie! Nu mă atinge cu mâinile tale murdare, sau îmi pun lacheii să te bată.

— Aveţi grijă, Madame, spuse Angelica cu voce foarte joasă, aveţi grijă să nu încep să vorbesc despre copilul lui Kouassi-Ba!

Contesa, care îşi strângea fustele pentru a urca în

trăsură, rămase ţeapănă, cu piciorul ridicat pe scară.

Angelica continuă:

— Cunosc, în mahalaua Saint-Dénis, o casă unde este crescut un copil de maur…

— Vorbeşte mai încet, murmură Madame de Soissons, înfuriată.

Şi o împinse pe Angelica, obligând-o să se dea în lături de lângă trăsură.

— Ce mai e şi cu povestea asta? zise ea sec.

Pentru a se mai linişti, deschise evantaiul şi îl agită, fără prea mare folos însă, deoarece pastila era mult prea amară.

Angelica îl mută pe Florimond pe celălalt braţ, deoarece băieţelul părea că se îngreunase.

— Cunosc un copil de maur care este crescut de cineva, reluă ea. S-a născut la Fontainebleau, într-o zi pe care o ştiu, prin grija unei anume femei, al cărei nume îl voi putea spune cui va dori. Curtea nu va fi prea amuzată să ştie că Madame de Soissons a avut o sarcină de treisprezece luni…

— O, nemernica! strigă frumoasa Olympe, al cărei temperament meridional o trăda de fiecare dată.

O cercetă pe Angelica, încercând să o recunoască. Dar aceasta îşi coborâse privirea, convinsă că, în starea deplorabilă în care se afla, nimeni nu ar fi putut-o recunoaşte pe strălucitoarea Madame de Peyrac.

— Ajunge cu vorba! reluă Madame de Soissons cu

mânie. Înainte de a urca grăbită în trăsură, spuse: Meriţi să fii bătută cu nuiaua. Să ştii că nu-mi place să se râdă de mine.

— Nici regelui nu îi place, şopti Angelica în urma ei.

Nobila doamnă se făcu stacojie şi se trânti pe banchetă, aşezându-şi fustele cu fervoare.

— Regele! ... Să auzi o cerşetoare în zdrenţe vorbind despre rege! Este intolerabil! Aşa, şi...? Ce doreşti?

— V-am spus deja, Madame. Nu mare lucru. O căruţă de lemne, haine groase pentru mine, copilul meu cel mic şi băieţeii mei de opt şi zece ani, şi puţină mâncare...

— O, să auzi astfel de vorbe, ce umilinţă! zise printre dinţi Madame de Soissons, rupând cu dinţii o batistă de dantelă. Să mai spui şi că idiotul ăla de locotenent de poliţie se felicită pentru ce a făcut la târgul Saint-Germain, cum a pus el la pământ banda de tâlhari... Ce mai aşteptaţi ca să închideţi portierele, imbecililor? strigă ea spre lachei.

Unul dintre ei o împinse pe Angelica, ascultând porunca stăpânei, dar ea nu se dădu bătută şi se apropie din nou de portieră.

— Pot să mă prezint la reşedinţa Soissons, pe rue Sainthonore?

— Prezintă-te, spuse sec contesa. Voi da poruncă în ceea ce te priveşte.

Capitolul 12

Într-o zi, meşterul Bourjus, hangiu din Vallee-de-Misere, începându-şi sticla de vin şi visând melancolic la veselele refrene pe care le cânta odinioară coana Bourjus la acelaşi ceas al zilei, văzu intrând în curtea sa un straniu alai.

O familie de zdrenţăroşi formată din două femei tinere şi trei copii mergea în faţa unui valet de la o casă cu pretenţii, cu livrea roşie ca cireaşa, care trăgea o căruţă plină cu lemne şi cu haine.

Pentru a completa tabloul, o maimuţică, cocoţată pe căruţă, părea foarte fericită să se plimbe în acest fel, strâmbându-se la trecători. Unul dintre băieţei ţinea o flaşnetă care zdrăngănea vesel.

Meşterul Bourjus sări în picioare, bătu cu pumnul în masă şi intră în bucătărie, la ţanc să o vadă pe Angelica punându-l pe Florimond în braţele lui Barbe.

— Ce? Ce-i asta? bâigui el pierdut. O să-mi spui că şi ăsta e al tău? Şi eu, care te credeam fată cuminte, Barbe…

— Jupâne Bourjus, ascultaţi-mă…

— N-ascult nimic! Hanul meu e luat drept adăpost pentru săraci… Mă simt dezonorat…

Îşi aruncă boneta de bucătar pe jos şi alergă afară să cheme gărzile.

— Ţine copiii la cald, îi recomandă Angelica cameristei. Merg să fac focul în camera ta.

Lacheul lui Madame de Soissons, indignat şi nedumerit, trebui să urce buştenii la etajul al şaptelea, pe o scară ce se balansa, şi să fi depoziteze într-o cămăruţă care nu era nici măcar mobilată cu un pat cu baldachin.

— Şi îi vei recomanda doamnei contese să îmi trimită acelaşi lucru în fiecare zi, îi spuse Angelica trimiţându-l acasă.

— Ei bine, frumoasa mea, dacă vrei să îţi dau un sfat… începu lacheul.

— N-am nevoie de sfatul tău, băiete, şi îţi interzic să mă tutuieşti, i-o tăie pe un ton care nu se potrivea cu corsajul ei rupt şi cu părul tuns.

Lacheul coborî scara gânditor, spunându-şi, la fel ca jupânul Bourjus, că este dezonorat.

Puţin mai târziu, Barbe urcă scara, cu Florimond şi Cantor în braţe. Îi găsi pe Linot şi pe Flipot suflând din răsputeri asupra unui foc minunat de lemne. Căldura era sufocantă şi toată lumea devenise deja roşie la faţă.

Barbe povesti că hangiul era în continuare furios şi că Florimond era speriat.

— Lasă-i aici cu noi, e cald acum, spuse Angelica, şi du-te la treaba ta. Barbe, nu eşti supărată că am venit cu copiii la tine?

— O, Madame, este o mare onoare pentru mine.

— Şi pe aceşti bieţi copii trebuie să fi primim, spuse Angelica arătând spre Rosine şi cei doi puşti. Dacă ai şti de unde vin!

— Madame, umila mea cameră vă aparţine.

Un urlet de furie urcă dinspre curte:

— Baaarbe…! BAAARBE!

Era jupânul Bourjus. Împrejurimile răsunau din pricina urletelor sale. Nu doar că hanul îi era invadat de cerşetori, dar şi servitoarea sa îşi pierduse minţile. Lăsase să se facă scrum şase claponi… Şi ce mai era şi cu fuioarele de scântei ce ieşeau pe coş…? Dintr-un şemineu în care nu se mai făcuse focul de cinci ani. O să ardă totul! Era ruinat! Ah! De ce murise coana Bourjus…?

Oala trimisă de Madame de Soissons conţinea supă, carne şi legume. Mai erau şi două pâini şi un vas cu lapte.

Rosine coborî să găsească o găleată cu apă de la puţul din curte, şi o puseră la încălzit într-un ceaun agăţat deasupra vetrei. Angelica spălă copiii, îi îmbrăcă cu cămăşi noi şi îi acoperi cu pături călduroase. „Nu le va mai fi niciodată foame, nu le va mai fi niciodată frig…!”

Cantor sugea un os de pui rămas de la bucătărie şi gângurea, jucându-se cu picioruşele. Florimond nu părea restabilit încă. Adormea, apoi se trezea ţipând. Tremura, iar Angelica nu ştia dacă era din pricina febrei sau a fricii. Dar, după baie, transpiră abundent, apoi căzu într-un somn liniştit.

Angelica îi scoase din cameră pe Flipot şi pe Linot şi se spălă, la rândul ei, în albia de care se folosea de obicei modesta cameristă pentru a-şi face

toaleta.

— Ce frumoasă eşti! îi spuse Rosine. Nu te cunosc, dar cred că eşti una dintre femeile lui Gagiu Mişto.

Angelica îşi freca energic capul şi îşi dădu seama că era foarte uşor să te speli pe păr, atunci când nu-l mai aveai.

— Nu, sunt Marchiza îngerilor.

— O, tu eşti aceea! exclamă fetiţa uimită. Am auzit atâtea despre tine. Este adevărat că a fost spânzurat Balivernă?

— Nu ştiu nimic despre el, Rosine. Vezi, ne aflăm într-o cameră mică, foarte modestă şi foarte cinstită. Pe perete se află un crucifix şi un vas cu apă sfinţită. Nu trebuie să mai vorbim despre astfel de lucruri.

Îmbrăcă o cămaşă de pânză groasă, o haină şi un corsaj de serj albastru-închis care făcea parte din încărcătura şaretei. Talia fină a Angelicăi se pierdea în aceste veşminte grosiere şi fără formă; dar erau curate, şi încercă un sentiment de uşurare când aruncă cât colo zdrenţele de odinioară.

Luă o oglinjoară din cufăraşul pe care îl recuperase din Val-d Amour, dimpreună cu maimuţica Piccolo. În acest cufăraş se aflau tot felul de lucruri interesante la care ţinea mult, printre ele numărându-se şi un pieptene de os. Se pieptănă. Chipul ei, cu pletele tăiate, părea al unei necunoscute.

— La puşcărie ţi-au ras scăfârlia? întrebă Rosine.

— Da… Nu-i bai! Creşte. O, Rosine, ce am aici?

— Unde?

— În păr, priveşte.

Rosine se uită cu luare-aminte.

— Este o şuviţă de păr alb, spuse ea.

— Păr alb, repetă Angelica, cu oroare. Dar nu este cu putinţă. Eu… chiar ieri, nu era acolo, sunt sigură.

— A apărut deodată. Poate în noaptea asta?

— Da, în noaptea asta.

Cu picioarele tremurânde, Angelica se aşează pe patul lui Barbe.

— Rosine… Am îmbătrânit?

Tânăra fată, îngenuncheată în faţa ei, o privi foarte serios. Apoi o mângâie pe obraz.

— Nu cred. Nu ai riduri, iar pielea ta e netedă.

Angelica se pieptănă de bine, de rău, încercând să ascundă şuviţa buclucaşă sub altele. Apoi îşi puse pe cap un fular de lână negru.

— Ce vârstă ai, Rosine?

— Nu ştiu. Paisprezece, poate cincisprezece.

— Acum îmi aduc aminte de tine. Te-am văzut într-o noapte la Cimitirul Inocenţilor. Mergeai în alaiul Marelui Cocsre şi aveai pieptul dezvelit. Era iarnă. Nu mureai de frig aşa golaşă?

Rosine ridică înspre Angelica ochii mari şi întunecaţi, iar ea văzu în ei o umbră de reproş.

— Chiar tu ai spus. Nu trebuie să mai vorbim despre asta, murmură ea.

În acea clipă, Flipot şi Linot bătură uşor la uşă. Intrară, veseli. Barbe le dăduse pe furiş o tigaie, o bucată de slănină şi o ulcea cu aluat. Vor face clătite.

În acea seară, în tot Parisul nu găseai un loc mai vesel ca în acea cămăruţă de pe rue Vallee-de-Misere. Angelica învârtea clătitele, Linot zdrăngănea la flaşneta lui Thibault Flaşnetara. Poloneza găsise instrumentul într-un colţ şi i-l dăduse nepotului bătrânului muzicant. Nu se ştia ce se întâmplase cu el în timpul scandalului.

Puţin mai târziu, Barbe urcă cu o lumânare. Spuse că nu mai era nici măcar un client în han şi că jupânul Bourjus, nemulţumit, închisese uşa. Pentru a completa nenorocirile hangiului, i se mai furase şi ceasul.

Pe scurt, Barbe era mai liberă ca de obicei. Cum nu înceta să vorbească, privirea îi căzu pe o adunătură ciudată de obiecte, puse pe cufărul din lemn care o ajuta să îşi aranjeze vechiturile.

Erau acolo două pungi de tutun, o gentuţă din fire împletite cu câţiva scuzi, nasturi, iar în mijloc…

— Dar… este ceasul jupânului Bourjus! exclamă ea.

— Flipot! strigă Angelica.

Flipot luă un aer nevinovat.

— Da, eu sunt. Când am mers la bucătărie pentru coca de clătite…

Angelica îl luă de urechi şi îl trase cu convingere.

— Dacă o iei de la capăt, pui de hoţ, te dau afară şi te poţi întoarce la Jean Împuţitu!

Trist, puştiul merse să se culce într-un colţ al camerei, unde adormi pe dată. Linot făcu la fel. Apoi, Rosine adormi şi ea, după ce se întinse de-a curmezişul saltelei de paie. Ţâncii îşi reluaseră şi ei somnul.

Doar Angelica, îngenuncheată în faţa focului, rămase trează, aproape de Barbe. Se auzeau doar zgomote slabe din camera ce dădea spre curte, nu spre stradă, care era cotropită la această oră de băutori şi cartofori.

— Nu este târziu. Bate de ora nouă la orologiul de la Châtelet, spuse Barbe.

Se miră să o vadă pe Angelica ridicând fruntea cu o expresie puţin rătăcită, apoi sculându-se brusc.

Tânăra femeie se opri să fi privească o clipă pe Fiorimond şi pe Cantor care dormeau. Apoi se îndreptă spre uşă.

— Pe mâine, Barbe, şopti ea.

— Unde merge Madame?

— Mi-a mai rămas ceva de făcut, spuse Angelica. Apoi, am terminat. Viaţa va putea reîncepe.

Avea doar câţiva paşi de făcut pentru a ajunge de pe rue Vallee-de-Misere la Châtelet. De la rotiseria Cocoşul cel Viteaz se vedeau turnurile ascuţite ale turnului fortăreţei.

Angelica, chiar dacă abia mergea, se trezi pe dată în faţa porticului principal al închisorii, încadrat de

două turnuleţe, având deasupra o clopotniţă şi un orologiu.

Ca şi în ajun, torţele luminau bolţile.

Angelica merse spre intrare, apoi făcu câţiva paşi în spate şi începu să dea ocol pe străduţele învecinate, sperând că o minune venită din senin va face dispărut lugubrul castel, ale cărui ziduri groase rezistaseră şase sute de ani. Peripeţiile acestei ultime nopţi îi şterseseră din memorie promisiunea pe care o făcuse căpitanului gărzii. A fost nevoie de cuvintele spuse de Barbe pentru a-i reaminti. Acum venise clipa să-şi ţină promisiunea.

Străduţele pe unde rătăcea Angelica miroseau îngrozitor. Erau străzile Pierre-ă-Poisson, Tuerie, Triperie, pe unde şobolanii îşi disputau resturile cele mai variate.

„Hai”, îşi spuse ea, „nu am nimic de câştigat dacă pierd vremea pe aici. Oricum ar fi, trebuie să o fac”.

Reveni la închisoare şi intră în sala gărzilor.

— Ah! Iată-te, spuse căpitanul.

Fuma, aşezat, cu amândouă picioarele pe masă.

— Nu credeam că se va mai întoarce, spuse unul dintre soldaţi.

— Eu eram sigur că va veni, afirmă căpitanul. Am văzut bărbaţi care nu se ţin de cuvânt, dar o târfă, niciodată! Ei, micuţa mea…?

Ea aruncă acelui chip congestionat o privire de gheaţă. Căpitanul întinse mâna şi o ciupi amical de fund.

— Vei fi condusă la chirurg ca să te spele şi să vadă dacă nu eşti bolnavă. Dacă eşti, îţi va pune pomadă. Eu, ca să ştii, sunt un delicat. Hai, valea!

Un soldat o duse pe Angelica până la camera chirurgului. Acesta se afla într-o conversaţie galantă cu una dintre matroanele abonate ale închisorii.

Angelica trebui să se întindă pe o banchetă şi să se lase în voia respingătoarei examinări.

— Vei spune căpitanului că este curată ca un ban nou şi proaspătă ca un trandafir, strigă chirurgul soldatului care se îndepărta. Nu prea vedem adesea aşa ceva pe aici!

După care, matroana o conduse până la camera căpitanului, pompos botezată „apartament”.

Angelica rămase singură în această cameră, cu grilaje pe toate părţile, ai cărei pereţi groşi erau abia ascunşi de tapiserii de Bergame, roase şi zdrenţuite.

O lampă pusă pe masă, aşezată lângă o sabie şi o călimară, abia alunga umbrele acumulate sub bolta încăperii. Camera mirosea a piele veche, a tutun şi a vin. Angelica rămase lângă masă, incapabilă să se aşeze sau să facă ceva, bolnavă de nelinişte. Şi, pe măsură ce timpul trecea, îi era din ce în ce mai frig, deoarece umezeala locului îi pătrundea în oase.

În sfârşit, îl auzi pe căpitan venind. Acesta intră aruncând un potop de înjurături:

— Haită de puturoşi...! Nu sunt în stare să se descurce singuri. Dacă n-aş fi aici!

Îşi aruncă din zbor sabia şi pistoletul pe masă, se aşează pufăind şi porunci, ţinând piciorul întins spre Angelica:

— Scoate-mi cizmele!

Angelica simţi cum îi fierbea sângele în vine.

— Nu sunt servitoarea dumneavoastră!

— Ia te uită! murmură el punându-şi mâinile pe genunchi pentru a o privi în voie.

Angelica îşi spuse că este nebună să aţâţe furia Căpcăunului, în momentul în care era cu totul la cheremul lui. Încercă să se scuze:

— Aş face-o cu plăcere, dar nu cunosc mare lucru despre echipamentul militar. Cizmele dumneavoastră sunt atât de mari, iar mâinile mele sunt atât de mici! Priviţi!

— Aşa e, sunt mici, acceptă el. Ai mâini de ducesă.

— Pot încerca să…

— Lasă, turturico, tună el, respingând-o.

Îşi prinse una dintre cizme și începu să tragă de ea, sucindu-se şi strâmbându-se. În acel moment, se auzi zgomot de paşi pe culoar şi o voce strigă:

— Căpitane! Căpitane!

— Ce este?

— Tocmai au adus un cadavru pe care l-au pescuit lângă Petit-Pont.

— Duceţi-l la morgă.

— Da… Numai că a primit o lovitură de sabie în burtă. Ar trebui să veniţi să constataţi.

Căpitanul blestemă de se putea prăbuşi clopotniţa bisericii vecine şi se grăbi să plece.

Angelica aşteptă din nou, din ce în ce mai îngheţată. Spera ca toată noaptea să se petreacă astfel sau ca bărbatul să nu se mai întoarcă, ori, cine ştie, să primească o lovitură urâtă. Dar curând auzi iar răsunetul vocii sale puternice. Un soldat îl însoţea.

— Scoate-mi cizmele, îi spuse el. E bine. Acum, şterge-o. Iar tu, fată, pune-te în pat, în loc să stai acolo, dreaptă ca lumânarea, clănţănind de frig.

Angelica se apropie de alcov. Apoi începu să se dezbrace. Parcă avea un ghem în stomac. Se întrebă dacă trebuia să îşi dea jos cămaşa şi hotărî să o păstreze. Urcă în pat şi, în ciuda voinţei sale, simţi o plăcere deosebită strecurându-se sub aşternuturi. Pernele erau moi. Încet, încet se încălzi. Cu pătura sub bărbie, îl privea pe căpitan cum se dezbracă.

Era ca şi cum ar fi urmărit un fenomen al naturii. Trosnea, sufla, gemea, mormăia, iar umbra staturii sale enorme umplea un perete întreg.

Îşi scoase superba perucă neagră şi, chiar dacă era gol ca un Hercule sculptat de Praxiteles, căpitanul rămânea încă puternic şi impozant. Îl auzi bolborosind într-o găleată cu apă. Apoi reveni, cu un prosop agăţat pudic peşte şolduri.

În acea clipă, bătăi puternice se auziră în uşă.

— Căpitane! Căpitane!

Merse să deschidă.

— A venit straja şi zice că au prădat o casă pe rue des Martyrs şi…

— Doamne, cu ce ţi-am greşit!? tună căpitanul. Când veţi învăţa că martirul sunt eu! Nu vedeţi că am o puicuţă caldă în pat, care mă aşteaptă de trei ore? Credeţi că am timp să mă ocup de prostiile voastre?

Trânti uşa, puse zăvorul cu mare zgomot şi rămase nemişcat, gol şi colosal, aruncând un potop de înjurături.

Apoi, calmându-se, îşi legă un fular în jurul capului, iar capetele le aşează cochet pe frunte.

După aceea, luând lampa, se apropie de alcov cu grijă.

Ghemuită sub aşternuturi până la bărbie, Angelica îl privi venind ca pe un uriaş roşiatic, cu două coarne care aruncau o umbră grotescă pe tavan.

Destinsă de căldura patului, moleşită de aşteptare şi aproape adormită, i se păru atât de comic, că nu putu să se abţină să nu pufnească.

Căpcăunul se opri şi o privi surprins. O expresie jovială apăru pe chipul său hilar.

— Ha! Ha! Micuţa râde de mine! La asta chiar nu mă aşteptam! mai ales că te pricepi de minune să arunci priviri de gheaţă! Dar văd că ştii şi de glumă. Hai! Râzi, frumoasa mea! E bine! Ha! Ha! Ho! Ho!

Începu să râdă cu poftă, fiind atât de amuzant cu corniţele sale şi cu lumânarea în mână, încât

Angelica aproape că se sufoca de râs în pernă. În sfârşit, cu ochii în lacrimi, reuşi să se stăpânească. Era furioasă pe ea însăşi, deoarece îşi promisese că o să fie demnă, indiferentă, să nu dea decât ceea ce i se ceruse. Şi iată că se prăpădea de râs, ca o prostituată care vrea să facă pe plac clientului.

— Este bine, drăguţă, este foarte bine, repetă căpitanul mulţumit. Dă-te mai încolo acum, fă-mi un locşor lângă tine.

Acest „locşor” aproape că îi provocă un râs nebun Angelicăi. Dar, în acelaşi timp, se îngrijoră de ceea ce o aştepta. Se strânse la marginea patului, mută şi paralizată, în timp ce căpitanul ocupase patul, cu o încredere marţială.

Salteaua se curbă sub greutatea lui enormă. Căpitanul suflase în lumânare. Mâna sa trase perdelele alcovului şi, în întunericul umed, mirosul său puternic de vin, de tutun şi de cizme se înteţi insuportabil. Sufla precipitat şi mormăia nişte înjurături. În sfârşit, pipăi salteaua pe lângă el, iar mâna lui mare se aşeză pe Angelica. Aceasta se crispă.

— Hai, hai! spuse el. Te-ai făcut ca scândura. Nu este momentul, frumoasa mea. Totuşi, nu vreau să te bruschez. O să îţi spun frumos, pentru că este vorba de tine. Mai devreme, doar după cum mă priveai, de parcă aş fi fost mai mic ca un bob de mazăre, m-am îndoit că ţi-ar plăcea vreun pic să ai de-a face cu mine. Totuşi, sunt un bărbat frumos şi,

de obicei, sunt pe placul doamnelor. Oricum, nu trebuie să îţi baţi capul să înţelegi domnişoarele… ceea ce ştiu sigur este că îmi placi. Eşti o frumuseţe! Nu semeni cu altele. Eşti de zece ori mai frumoasă. Nu mă gândesc decât la tine, de ieri…

Degetele sale butucănoase o ciupeau şi o pipăiau afectuos.

— Nu prea eşti obişnuită, s-ar zice. Totuşi, frumoasă cum eşti, trebuie să fi avut o mulţime de bărbaţi! Oricum, în ceea ce ne priveşte, o să-ţi spun sincer. Mai devreme, când te-am văzut în sala gărzilor, cu aerele tale de mare doamnă, era să nu mai fiu în stare de nimic. Se întâmplă şi celor mai buni. Atunci, pentru a-ţi face faţă şi ca să nu terminăm prea repede, am cerut un urcior de vin cu scorţişoară. Vai de capul meu! De atunci au început să vină tot felul de poveşti cu hoţi şi înecaţi. Ai fi zis că o făceau intenţionat, se omorau ca să mă enerveze pe mine. Trei ore am pierdut alergând de la grefier la morgă, şi vinul ăla blestemat îmi fierbea în sânge. Aşa că acum sunt gata, nu ţi-o ascund, dar va fi mai bine pentru amândoi dacă ai fi binevoitoare, fetiţo…

Aceste vorbe o liniştiră pe Angelica. Contrar majorităţii femeilor, reflexele şi reacţiile sale, chiar fizice, rămâneau sensibile gândirii raţionale. Căpitanul, care nu era deloc prost, avusese această intuiţie. Doar nu participase la jefuirea atâtor oraşe şi nu violase atâtea femei şi fete de toate rasele, din

toate ţările, fără să fi câştigat puţină experienţă!

Eu recompensat pentru răbdare, găsind lângă el un trup suplu, imobil, dar supus. Cu un mormăit de plăcere, o luă în stăpânire.

Angelica nu mai avu timp să simtă repulsie sau revoltă. Scuturată de această îmbrăţişare ca de un vârtej de furtună, se văzu eliberată aproape imediat.

— Gata, am făcu i-o şi pe asta, suspină căpitanul.

Cu podul palmei, o rostogoli ca pe o buturugă spre marginea patului.

— Hai, bagă somn, frumoaso. O mai facem spre dimineaţă şi suntem chit.

După două secunde, sforăia zgomotos.

Atunci când se trezi în întuneric, îi trebui un timp destul de lung ca să înţeleagă unde se afla. Sforăitul căpitanului se mai potolise. Era atât de cald, încât Angelica îşi scoase cămaşa, a cărei ţesătură aspră îi irita pielea delicată.

Nu îi mai era teamă. Totuşi, stăruia o nelinişte înăuntrul ei. Nu se simţea în largul ei, şi nu era din pricina enormei mase adormite a Căpcăunului de lângă ea. Era altceva… nedefinit, neliniştitor…

Încercă să adoarmă, apoi se răsuci de mai multe ori de pe o parte pe alta. Ascultă cu atenţie.

Atunci prinse zgomotele vagi şi difuze care, în ciuda voinţei sale, o treziseră. Erau ca nişte voci îndepărtate, dar care se auzeau pe un ton de melopee plângăreaţă şi continuă. Deodată, înţelese:

erau prizonierii.

Prin podelele şi zidurile groase veneau până la ea plânsetele înăbuşite, ţipetele de deznădejde ale nefericiţilor înlănţuiţi, îngheţaţi de frig, luptând cu lovituri de bocanc împotriva şobolanilor din celule, împotriva apei, a morţii. Criminalii huleau numele Domnului, iar nevinovaţii îl invocau. Alţii, epuizaţi de tortura anchetei, pe jumătate asfixiaţi, extenuaţi de foame şi de frig, parcă răgeau. De aici veneau zgomotele misterioase şi sinistre.

Angelica tremură. Fortăreaţa Châtelet parcă o apăsa cu greutatea secolelor şi a ororilor sale. Va mai vedea ea soarele? se întreba tânăra femeie. Căpcăunul o va lăsa să plece? Dormea. Era puternic şi dominator. Era stăpânul acestui infern.

Uşor, se apropie de această masă enormă care sforăia lângă ea şi se miră, punând mâna pe ea, să i se pară plăcută această piele groasă.

Căpitanul se mişcă şi aproape că o zdrobi întorcându-se spre ea.

— He! He! He! Bibilica s-a trezit, spuse el cu limba încleiată.

O trase înspre el, iar ea se simţi acoperită de acest trup cu muşchi puternici care se mişcau pe sub piele.

Bărbatul căscă zgomotos. Apoi trase perdelele şi văzu o lumină palidă în spatele barelor ferestrei.

— Eşti chiar matinală, pisicuţa mea.

— Ce zgomote sunt cele care se aud?

— Sunt prizonierii. Să fiu al naibii dacă se distrează, aşa ca noi.

— Suferă…

— Nu îi băgăm acolo doar ca să glumim. Ai noroc, să ştii, că ai ieşit de acolo. Hai, eşti mai bine în patul meu decât de cealaltă parte a zidului, pe paie. Zi că nu-i adevărat!

Angelica aprobă din cap cu o convingere care îl încântă pe căpitan. Acesta luă o carafă de vin roşu de pe masa de lângă pat şi trase o duşcă zdravănă. Mărul lui Adam urca şi cobora pe gâtul lui puternic.

Apoi întinse carafa Angelicăi.

— E rândul tău.

Ea acceptă, deoarece simţea că doar vinul putea să o salveze de disperarea dintre zidurile sinistre ale închisorii; doar vinul şi satisfacerea simţurilor provoacă o stare de bine brutală, care te face să uiţi.

El o încuraja:

A – Bea, pisicuţo, bea, frumoasa mea. Este un vin bun. Îţi va face bine.

Când se întinse, capul i se învârtea, lichidul aspru şi violent îi înceţoşa mintea. Nu îi mai păsa de nimic, decât de faptul că era vie.

El se întoarse greoi spre ea, dar acum nu îi mai era teamă. Simţi chiar un început de plăcere când o mângâie cu mâna lui mare, fără prea multă blândeţe, dar energic şi experimentat. Mângâierile sale erau mai degrabă un masaj puţin mai aspru

decât o adiere de zefir, dar îi aduceau o adevărată uşurare. O sărută ţărăneşte, cu sărutări pofticioase şi zgomotoase, care o uimeau pe Angelica şi o făceau să râdă.

Apoi o îmbrăţişă cu braţele sale păroase şi o aşeză de-a curmezişul patului. Ea înţelese că era hotărât de data aceasta să profite de răsplată, aşa că închise ochii.

Totuşi, nu era aşa de neplăcut precum îşi imaginase. Căpcăunul nu era rău; acţiona, poate, ca unul care nu era conştient de greutatea şi de forţa sa, dar, cu toate că acest inconvenient o lăsa pe jumătate zdrobită, trebui să îşi mărturisească că nu se aflase prea departe de o anumită voluptate, simţindu-se prada acestui colos plin de forţă şi de viaţă. După aceea se simţi uşoară ca un fulg.

Căpitanul se îmbrăca şi fredona un marş militar.

— Să fiu afurisit, repeta el, m-ai făcut să mă simt bine! Şi mi-era o frică de tine…!

Chirurgul de la Châtelet intră, înarmat cu ustensilele de bărbierit.

Angelica termină cu îmbrăcatul, în timp ce greoiul său amant de o noapte se lăsa aranjat, cu prosopul sub bărbie şi împodobit cu spumă pe faţă. Continua să îşi etaleze satisfacţia.

— Aşa cum ai spus, bărbierule! Proaspătă ca un trandafir!

Angelica nu ştia cum să plece. Deodată, căpitanul aruncă o pungă pe masă.

— Asta e pentru tine!

— Am fost deja plătită.

— Ia-o, zbieră căpitanul, şi spală puţina.

Angelica nu aşteptă să i se spună de două ori.

Imediat ce se văzu în afara închisorii, nu avu curaj să intre imediat pe rue Vallee-de-Misere, fiind prea aproape de teribilul loc. Coborî spre Sena. Pe cheiul Morfondus, băieşiţele instalaseră pe timpul verii băi pentru femei. Din toate timpurile, parizienii petreceau cele trei luni de căldură bălăcindu-se în Sena. Băile erau, de fapt, nişte stâlpi peste care era pusă o pânză. Femeile coborau în apă doar cu cămaşa şi cu boneta.

Băieşiţa căreia Angelica vru să fi plătească, strigă:

— Nu eşti în toate minţile de vrei să te uzi la ora asta? E răcorică, vezi bine.

— N-are nimic.

Într-adevăr, apa era rece. După ce clănţăni câteva clipe, Angelica se simţi în largul ei. Cum era singura clientă, îşi dădu jos cămaşa şi înotă puţin între stâlpii de susţinere. Când se uscă şi se îmbrăcă, mai merse încă o vreme de-a lungul malului, bucurându-se de soarele cald al toamnei.

O precupeaţă de fructe, care îşi aranja taraba, îi întinse un coşuleţ plin cu mere zbârcite, roşii şi galbene.

— Ţine, frumoaso! Ia-le. Nu le va cumpăra nimeni. Şi, cu toate astea, ţi-o spun eu, aceste măruţe de

iarnă sunt cele mai bune! Ia-le şi prinde puţină inimă. Şi păstrează coşuleţul.

Apoi adăugă cu un aer gânditor, privind-o cum se îndepărtează:

— Du-te! Eşti frumoasă ca o prinţesă.

Angelica savură visătoare aceste mere, cu egoism, într-un colţ al cheiului.

Parfumul şi pulpa lor densă, dar moale i se părură un adevărat regal. Apoi continuă să meargă şi ajunse lângă Pont Neuf, neobişnuit de pustiu la acea oră matinală.

Se opri, respirând cu un amestec de teamă şi de satisfacţie.

Vântul ce venea dinspre Sena îi atingea uşor buzele cu o mângâiere umedă. Nori deşi se întindeau încă pe cer, dar soarele îi străpungea, iar în zarea pastelată a fluviului se profila silueta fermecătoare a împrejurimilor Parisului: păduri şi câmpii, mori, case noi de piatră albă.

Privirea ei reveni spre locurile familiare, asupra Palatului de Justiţie, care îşi proiecta umbra turnurilor peste pod şi îi trezea amintiri. Însă acestea rămâneau în ceaţă. Se simţea bine şi la adăpost. Se gândi că, ţinând coşuleţul în mână, avea un aer mai puţin suspect. Începea să facă parte din lumea celor vii.

Balivernă, marele hoţ de pe Pont Neuf, dispăruse cu adevărat? Unde era? Spânzurat? înecat?

Privi ţintă valurile leneşe, de un cenuşiu albăstrui,

ale Senei. Nu simţea nimic. Îşi descoperea chiar un sentiment de uşurare profundă la ideea de a fi scăpat de acest pumn de fier, care o şi protejase, ce-i drept, dar care o târâse în acelaşi timp în cele mai întunecate prăpăstii ale fărădelegilor.

Se simţi îmbătată de libertatea regăsită.

„S-a terminat”, îşi spuse ea. „Nu mai vreau sărăcie. Nu vreau să mai fac lucruri cumplite, cum ar fi uciderea Marelui Cocsre, sau neplăcute, cum a fost să mă culc cu căpitanul gărzilor. Vreau că ai mei copii să nu mai sufere niciodată de foame sau frig…”

Forţa pe care o simţea în ea i se păru infinită. Pas cu pas, ea urca din nou muntele, pentru a oferi un nume copiilor ei. Nu le va mai fi niciodată frig, niciodată foame, niciodată frică…

Partea a doua
Rotiseria Cocoşul cel Viteaz

Capitolul 13

Pe când Angelica se strecura pe cât de discret putea în curtea rotiseriei Cocoşul cel Viteaz, meşterul Bourjus, înarmat cu un polonic, apăru şi se repezi la ea.

Nu se aştepta la asta şi abia avu timp să se ascundă în spatele micii fântâni. Se fugăriră o vreme în jurul ghizdurilor puţului.

— Afară de aici, cerşetoareo, târfo! zbiera jupânul. Ce-am făcut rău, Doamne, de m-am trezit pe cap cu unii care au fugit de la adăpostul săracilor sau de la puşcărie…? Sau şi mai rău? Ştim ce înseamnă să nu mai ai păr, ca tine… Întoarce-te la Châtelet! Acolo ţi-e locul… Sau te duc eu acolo… Nici nu ştiu ce m-a împiedicat să nu chem garda ieri… Sunt prea bun. Ah, ce-ar spune pioasa mea soţie văzând locul ăsta dezonorat în aşa hal!

Angelica, ferindu-se de atacurile poloniculuí, începu să strige şi mai tare ca el.

— Şi ce-ar spune pioasa soţie despre un soţ atât de dezonorant… care începe să bea de cum se crapă de ziuă…?

Jupânul se opri ca trăsnit. Angelica profită de avantaj.

— Şi ce-ar spune de afacerea ei acoperită de praf şi de fripturile vechi de-o săptămână, întărite ca pergamentul, de pivniţa goală, de mesele şi băncile neceruite…?

— La dracu’! bâigui el.

— Ce-ar spune despre un soţ care blestemă? Biata Madame Bourjus, care, din înaltul cerului, contemplă această dezordine! Pot să te asigur, fără teama de a greşi: soţia dumitale nu mai ştie unde să-şi ascundă ruşinea în faţa îngerilor şi a tuturor

sfinţilor raiului!

Expresia jupânului Bourjus era din ce în ce mai rătăcită. Sfârşi prin a se aşeza greoi pe marginea fântânii.

— OA gemu el, de ce a murit? Era o gospodină aşa de pricepută, tot timpul hotărâtă şi veselă. Nu ştiu ce mă mai împiedică să caut uitarea în fundul acestei fântâni!

— O să-ţi spun eu ce te împiedică. Gândul că te va întâmpina acolo sus, spunând: „Iată-te, meştere Pierre…”

— Pardon, meştere Jacques.

— Iată-te, meştere Jacques! N-am de ce să te laud. Am zis mereu că nu te vei descurca singur. Mai rău ca un copil…! Ai dovedit-o! Când văd ce ai făcut din rotiseria mea frumoasă şi strălucitoare, atât de primitoare pe vremea mea… Când văd frumoasa noastră firmă ruginită, care scârţâie în nopţile cu vânt de nu pot dormi vecinii… Şi vasele mele de cositor, tăvile de tarte, platourile zgâriate pentru că netotul ăla de nepot le curăţă cu cenuşă, în loc să folosească praf de cretă moale, anume cumpărat de la prăvălia Temple… şi când văd cum te laşi jecmănit de toţi negustoraşii de păsări şi de vin, care îţi dau cocoşi cu crestele tăiate în loc de claponi, şi butoaie cu poşircă în loc de un vin bun, cum vrei să mă bucur de rai, eu, care am fost o femeie sfântă şi cinstită…?

Angelica tăcu, nemaiavând aer. Jupânul Bourjus

păru dintr-odată în extaz.

— Aşa este, bâigui el, aşa este. Chiar aşa ar vorbi. Era aşa de… de…

Obrajii săi plini tremurară.

— Nu foloseşte la nimic plânsul, spuse aspru Angelica. Nu aşa vei scăpa să nu fii măturat de la poarta raiului. Doar dacă te pui pe treabă, meştere Bourjus. Barbe este fată bună, dar înceată, trebuie să i se spună ce-are de făcut. Nepotul dumitale parcă e pe altă lume. Iar clienţii nu intră într-un loc în care sunt întâmpinaţi cu mârâieli scoase parcă de un câine de pază.

— Cine mârâie? întrebă meşterul Bourjus, cu ton ameninţător.

— Dumneata.

— Eu?

— Da. Soţia dumitale era aşa de veselă, nu te-ar fi suportat nici trei minute dacă te-ar fi văzut ce faţă ai în faţa oalei de vin.

— Şi crezi că ar fi suportat să vadă o obraznică plină de purici ca tine?

— N-am purici, protestă Angelica ridicându-se. Hainele mele sunt curate, priveşte chiar dumneata.

— Crezi că ar fi suportat să vadă mişunând prin bucătărie nişte pui de hoţi, nişte obrăznicături? I-am prins mâncând slănină în pivniţă şi sunt sigur că tot ei mi-au furat ceasul.

— Iată ceasul dumitale, spuse Angelica, scoţând dispreţuitor ceasul din buzunar. L-am găsit sub

treptele scării. Bănuiesc că l-ai pierdut urcând la culcare ieri-seară, atât de beat erai… întinse ceasul pe deasupra fântânii, înspre hangiu, adăugând: Vezi, că nici eu nu sunt o hoaţă. Aş fi putut să îl păstrez.

— Vezi să nu îţi cadă în fântână, spuse el neliniştit.

— Aş vrea să ţi-l aduc, dar mi-e frică de polonicul dumitale.

Înjurând printre dinţi, jupânul Bourjus aruncă polonicul pe caldarâm. Angelica se apropie de el, luând un aer supus. Simţea că experienţa din noaptea petrecută cu căpitanul nu trecuse fără să o înveţe mici trucuri ale artei de seducţie a unor căpoşi şi să facă faţă neciopliţilor. Se alesese cu o dezinvoltură care de acum înainte nu i se va mai părea fără rost.

Nu se grăbi să fi înapoieze ceasul.

— Este un ceas frumos, spuse ea examinând cu interes obiectul.

Deodată, faţa jupânului se lumină.

— Nu-i aşa? îl am de la un neguţător din Jura, unul din acei munteni care petrec iarna la Paris împreună cu marfa lor. Au adevărate comori prin buzunare… dar nu le arată tuturor, nici măcar prinţilor. Trebuie să ştie cu cine au de-a face.

— Preferă să bată palma cu adevăraţi negustori, nu cu fraieri… mai ales dacă e vorba de astfel de mici mecanisme, care sunt adevărate opere de artă.

— Precum spui, adevărate opere de artă, repetă hangiul, oglindind căpăcelul de argint al ceasului în soarele timid ce se strecura printre nori.

Apoi îl puse în buzunăraş, îl fixă cu numeroasele lănţişoare şi brelocuri de butonierele speciale şi aruncă o privire bănuitoare spre Angelica.

— Mă întreb cu adevărat cum a putut să-mi cadă ceasul din buzunar, spuse el. Şi mă mai întreb de unde ai tu felul acesta de a vorbi ca o doamnă bine, când aseară turuiai pe limba hoţilor, de ni se făcuse părul măciucă. Eu cred că vrei să mă păcăleşti, ca o hoaţă ce eşti.

Angelica nu se clinti.

— Nu este prea amuzantă discuţia cu dumneata, meştere Jacques, zise ea cu reproş. Nu te pricepi prea bine la femei.

Hangiul îşi încrucişă braţele scurte pe burdihanul rotund ca un butoi şi luă un aer feroce.

— Le cunosc şi nu mă las dus de naz!

Urmară câteva clipe lungi de tăcere, cu ochii aţintiţi înspre vinovată, care îşi coborî privirea.

— Ei? spuse el pe un ton mustrător.

Angelica, care era mai înaltă ca el, credea că este foarte amuzant cu boneta pe-o ureche şi cu figura sa severă. Totuşi, spuse umil:

— Voi face ce îmi vei spune, meştere Bourjus. Dacă mă vei goni împreună cu cei doi copii, voi pleca. Dar nu ştiu unde să merg, unde să fi duc pe micuţi ca să fi apăr de frig şi de ploaie. Crezi că

soţia dumitale m-ar fi gonit? Stau în camera lui Barbe. Nu te deranjez. Am de băut şi de mâncat. Băieţii şi fata care sunt cu mine ar putea să îţi facă mici servicii: să aducă apă, să măture podeaua. Cei mici vor sta sus…

— De ce să stea acolo? behăi hangiul. Locul copiilor nu este la hulubărie, ci în bucătărie, lângă vatră, unde se pot încălzi şi plimba în voie. Aşa sunt cerşetorii…! Târla de copii! Ia dă-i jos de acolo, la bucătărie, dacă nu vrei să mă supăr! Fără să mai pun la socoteală că o să îmi aprindeţi casa şi-o să ia foc şiţa de lemn…!

Angelica urcă cu uşurinţa unui spiriduş cele şapte etaje care duceau la mansarda cameristei. Casele erau foarte înalte şi strâmte în acest cartier de negustori în care se îngrămădiseră în Evul Mediu, impulsionate de oraşul tumultuos, în plină expansiune. Erau doar două camere pe etaj, una cel mai adesea, înconjurată de scara în spirală care părea să urce până la cer.

Pe un etaj, Angelica se intersecta cu o siluetă grăbită, apoi îl recunoscu pe David, nepotul patronului. Bucătăraşul se lipi de perete şi îi aruncă o privire plină de ranchiună. Angelica nu îşi mai amintea cuvintele grele pe care i le aruncase în faţă în ziua în care venise pentru prima oară la Cocoşul cel Viteaz să o vadă pe Barbe.

Îi surâse, hotărâtă să îşi facă prieteni în această casă în care voia să înceapă un trai cinstit.

— Bună, micuţule.

— Micuţ? mormăi el tresărind. Ţi-aş spune că aş putea să mănânc prăjitură de pe capul tău. Am făcut şaisprezece ani la culesul viilor.

— Oh, iertare, domnule! Este o mare greşeală din partea mea. Aţi avea amabilitatea de a mă scuza?

Băiatul care, după toate aparenţele, nu era obişnuit cu astfel de vorbe, ridică stângaci din umeri şi bâigui:

— Se poate că da.

— Sunteţi prea bun. Sunt emoţionată. Şi ar fi o urmare a bunei dumneavoastră educaţii să nu mai tutuiţi atât de familiar o doamnă de calitate?

Bietul ucenic părea deodată supus unui chin. Avea ochi negri, destul de frumoşi, o faţă palidă şi alungită. Siguranţa de sine îl părăsise.

Deodată, Angelica care începuse să urce scările, se opri.

— Cu accentul ăsta, cred că eşti din Sud, pe puţin!

— Da… doamnă. Sunt din Toulouse.

— Toulouse, strigă ea. Oh! Unul de prin partea mea! îi sări de gât şi îl sărută. Toulouse! repetă ea.

Ucenicul era roşu ca o pătlăgea. Angelica îi mai spuse câteva cuvinte în limba d’oc, iar emoţia lui David crescu.

— De acolo sunteţi?

— Aproape.

Era ridicol de fericită din pricina acestei întâlniri.

Ce contrast! Să fi fost una dintre marile doamne din Toulouse şi să ajungi să îmbrăţişezi un ucenic bucătar, doar pentru că avea în vorbă acel accent însorit, cu miros de usturoi şi de flori!

— Un oraş aşa de frumos! murmură ea. De ce n-ai rămas la Toulouse?

David o lămuri:

— Mai întâi, a murit tata. Apoi, el a vrut dintotdeauna să vin la Paris, unde se fac marile afaceri, pentru a învăţa meseria de vânzător de limonadă. El era maestru în condimente. Am făcut ca el şi chiar eram gata să obţin diploma de patiser, vânzător de limonadă şi tot aşa, când a murit. Atunci, am venit la Paris, unde am ajuns chiar în ziua în care mătuşa mea, Madame Bourjus, murea de variolă. Eu nu am avut niciodată noroc. Întotdeauna nimeresc prost.

Se opri, cu gura uscată.

— O să vină şi norocul, îi promise Angelica, continuând să urce.

În mansardă, o regăsi pe Rosine, care supraveghea hârjoana dintre Florimond şi Cantor. Barbe era la parter. Băieţii plecaseră la „plimbare”. În limba hoţilor, însemna că plecaseră la cerşit.

— Nu vreau să mai cerşească, spuse Angelica cu hotărâre.

— Nu vrei să fure, nu vrei să cerşească. Ce-ai vrea să facă?

— Să muncească!

— Dar asta e muncă! protestă fata.

— Nu. Hai, să ne mişcăm. Ajută-mă să duc copiii în bucătărie. Îi vei supraveghea şi o vei ajuta pe Barbe.

Era încântată să fi lase pe cei mici în sala caldă şi cu mirosuri îmbietoare. Focul sălta în vatră cu mai multă strălucire.

„Să nu le mai fie niciodată frig sau foame!” îşi repetă Angelica. „Pe legea mea, nu puteam să fac mai bine decât să fi aduc la un han!”

Florimond era înveşmântat într-o rochiţă de etamină maronie, un corsaj de serj galben şi un şorţuleţ de serj verde. Avea pe cap o boneţică de serj, tot verde. Aceste culori făceau ca tenul lui să pară şi mai palid, iar chipul, şi mai fragil. Îi pipăi fruntea şi îşi puse buzele în podul palmei sale, să vadă dacă nu are febră. Părea vesel, chiar dacă puţin capricios şi fără chef. Cât despre Cantor, se distra de dimineaţa până seara scoţând hainele pe care i le pusese Rosine, încercând destul de stângaci să îl îmbrace. În coşuleţul în care fusese pus, se ridică în curând, gol ca un îngeraş, vrând chiar să iasă din el şi să meargă spre flăcări.

— Copilul acesta nu a fost bine crescut, observă Barbe cu îngrijorare. I-au înfăşat mâinile şi picioarele aşa cum se cade? Nu se va ţine drept şi poate să rămână cocoşat.

— Pentru moment, pare mai zdravăn decât un copil de nouă luni, zise Angelica care admira

funduleţul durduliu al mezinului.

Dar Barbe nu era liniştită. Libertatea de mişcare a lui Cantor o preocupa.

— Imediat ce voi avea o clipă de linişte, îi voi face scutece şi îl voi înfăşa. În dimineaţa asta, nici vorbă. Meşterul Bourjus pare ca turbat. Imaginaţi-vă, Madame, mi-a poruncit să frec pe jos, să ceruiesc mesele şi să mai merg şi la Temple pentru a cumpăra praf de cretă moale ca să frec oalele. Îmi pierd minţile…

— Cere-i lui Rosine să te ajute.

Punând pe toată lumea la punct, Angelica porni veselă pe drumul spre Pont Neuf.

Florăreasa nu o mai recunoscu. Angelica trebui să fi dea detalii despre ziua în care avusese ideea de a face buchetele pentru care primise laude.

— Ei, cum ai vrea să te recunosc? exclamă femeia. În acea zi aveai păr, dar nu şi pantofi. Azi ai pantofi, dar nu mai ai păr. Oricum, degetele sunt aceleaşi, sper… Vino să te aşezi lângă noi. Nu ducem lipsă de treabă, acum de Toţi Sfinţii. În curând, toate cimitirele şi bisericile se vor umple de flori, ca să nu mai vorbim de portretele celor trecuţi la cele veşnice.

Angelica se aşează sub prelata roşie şi începu treaba cu conştiinciozitate şi dexteritate. Nu îşi ridica privirea, temându-se să nu vadă în zarea colorată a fluviului vechea siluetă a turnului Nesle sau să recunoască vreun supus de-al lui Balivernă

printre trecătorii de pe Pont Neuf. Dar podul era liniştit în acea zi.

Nu se auzea nici măcar vocea pătrunzătoare a Marelui Matthieu, deoarece la acea vreme, îşi dusese carul cu podium şi orchestra la târgul Saint-Germain, despre care nu se ştia dacă îşi reluase activitatea obişnuită, plină de veselie.

Pe Pont Neuf părea că se petrece o eclipsă. Erau mai puţini hoinari, mai puţini acrobaţi, chiar şi cerşetorii erau mai rari. Angelica se felicita pentru alegere.

Negustoresele vorbeau cu părere de rău despre bătălia de la târgul Saint-Germain. Se numărau încă, se pare, cadavrele acestei lupte deosebit de sângeroase.

Măcar de data asta, poliţia nu fusese sub aşteptările îndatoririlor sale. De la faimoasa seară, se vedeau trecând pe străzi şiruri de cerşetori, conduşi de gărzi la azilul săracilor, sau condamnaţi la galeră trecând în lanţuri. Cât despre execuţii, fiecare mijire a zorilor descoperea doi sau trei spânzuraţi în piaţa Greve.

— Veţi vedea, spuse cu convingere negustoreasa durdulie, care părea să ocupe un loc important în breasla florăreselor, veţi vedea cum regele cel tânăr ne va elibera de această râie. Se spune că e pornit pe fapte mari. Săracii, cerşetorii ori vagabonzii care nu vor putea să spună unde stau vor fi arestaţi şi duşi la azil.

— Iată un rege pe gustul nostru! exclamă o fată drăguţă care ducea un coş cu garoafe. E şi frumos! L-am văzut într-o zi când trecea cu trăsura pe rue Vannerie. Am strigat: „Trăiască regele!” şi i-am aruncat un bucheţel. A căzut pe rigolă, dar el l-a văzut şi a surâs amabil.

— Se pare că este îndrăgostit de una dintre doamnele reginei şi că şi-a făcut-o favorită. Cred că o copleşeşte cu bijuterii.

— Este o vrăjeală a viperei de Poet al Scârnei, zise negustoreasa durdulie. Bine, se ştie deja că bărbaţii nu fac doi bani. Totuşi, îmi place să cred că, de data asta, poetul a minţit, deoarece, oricât de porc ar fi, nu cred să existe vreun bărbat care să-i facă asta soţiei sale când e însărcinată cu primul lor copil. După, e altceva. Trupul este păcătos.

— Jupâneasă, o să-i povestesc poetului ce-ai spus despre rege.

— Poţi să-i spui ce vrei, inimioară. E la răcoare şi o să îl agaţe-n şţreang.

— Nu prea cred. Iese de fiecare dată. De altfel, vom avea nevoie de el ca să scriem felicitările pentru regină.

— Nu suntem obligate să ne ducem la acest potrivitor de rime, spuse florăreasa care nu îl avea deloc la inimă. Sunt destui poeţi care s-ar da peste cap pentru poemul nostru; şi trebuie să aşteptăm prima lovitură de tun…

— La cea de-a douăzeci şi cincea lovitură de tun,

se va şti dacă va fi băiat sau fată. Douăzeci şi patru pentru o prinţesă, o sută pentru un Delfin.

Discutară apoi cu entuziasm despre podoabele pe care urmau să le poarte aceste doamne florărese şi vânzătoare de portocale din Pont Neuf atunci când aveau să meargă împreună cu vânzătoarele ambulante de la Hale ca să prezinte complimentele negustorilor din Paris în faţa tinerei regine lăuze şi a Delfinului.

— Şi, până atunci, reluă protectoarea Angelicăi, îmi tot umblă prin cap un gând. Unde va face breasla noastră petrecerea, pentru a serba cum se cuvine ziua de Sfântul Valbonne? Hangiul de la Băieţii Buni ne-a jefuit ca-n codru anul trecut. Nu vreau să mai pun nici măcar un bănuţ în punga lui.

Angelica luase parte la conversaţia pe care o ascultase până atunci, cu gura închisă, aşa cum trebuia să facă o ucenică respectuoasă.

— Cunosc o rotiserie excelentă, pe rue Vallee-deMisere. Preţurile sunt mici şi se fac mâncăruri gustoase, după reţete noi.

Enumeră rapid specialităţile de pe mesele de la taverna Ştiinţa Veselă, pe care le încercase odinioară:

— Pateuri cu creveţi, curcă umplută cu fenicul, măruntaie de miel, ca să nu mai vorbim de prăjituri cu migdale şi fistic, chiftele, gofre cu anason. Totodată, doamnelor, veţi mânca în acest han ceva ce Maiestatea Sa Ludovic al XIV-lea însuşi nu a

văzut pe masă: brioşe fierbinţi şi uşoare, având la mijloc o nucă de foie gras glasat. O adevărată minunăţie!

— Hmm! Fetiţo, ne faci să ne plouă în gură, strigară florăresele, cu faţa aprinsă de poftă. Unde locuieşti?

— La Cocoşul cel Viteaz, ultima cârciumă de pe rue Vallee-de-Misere, spre Cheiul Vopsitorilor.

— Pe legea mea, nu cred că facem vreo afacere. Omul meu, care lucrează în hala mare a măcelăriei, mai merge pe acolo să înfulece câte ceva şi zice că locul este mohorât şi cam neprimitor.

— Nu ai fost destul de bine informată, prietena mea. Jupânul Bourjus, patronul, tocmai a primit de la Toulouse un nepot care este un fin bucătar şi care cunoaşte tot felul de mâncăruri meridionale. Nu uitaţi că Toulouse este unul dintre oraşele Franţei în care florile sunt regine. Sfântul Valbonne nu va putea fi decât încântat să fie sărbătorit sub o astfel de egidă! Şi mai este la Cocoşul cel Viteaz o maimuţă care face o sumedenie de strâmbături. Şi un cântăreţ la flaşnetă care ştie toate cântecele de pe Pont Neuf. Pe scurt, tot ceea ce trebuie pentru o distracţie pe cinste.

— Fetiţo, mi se pare că eşti mai potrivită să faci reclamă decât să faci buchete. Te voi însoţi la acest han.

— O, azi nu. Bucătarul din Toulouse a plecat la ţară să aleagă cu mâna lui varza pentru o mâncare

cu jambon fript, al cărei secret îl ştie numai el. Dar, mâine seară, vă aşteptăm, pe dumneavoastră şi pe două doamne din breaslă, ca să punem la cale felurile ce vă sunt pe plac.

— Iar tu ce faci în acest han?

— Sunt o rudă a hangiului Bourjus, le asigură Angelica.

Amintindu-şi că prima oară când o văzuse era într-o stare jalnică, ea explică:

— Soţul meu era un mic meşter patiser. Nu trecuse examenul pentru a intra în breaslă, când a murit de ciumă, iarna asta; m-a lăsat într-o sărăcie lucie, deoarece făcusem datorii mari la farmacist pentru boala sa.

— Se ştie ce înseamnă o notă de plată la farmacist! spuseră printre suspine femeile, ridicându-şi privirile spre cer.

— Meşterul Bourjus m-a luat de milă, şi îl ajut cu afacerea. Dar cum clienţii sunt rari, încerc să mai câştig un bănuţ pe unde pot.

— Cum te cheamă, frumoasa mea?

— Angelica.

Acestea fiind spuse, ea se ridică anunţând că pleacă să îl anunţe degrabă pe cârciumar.

În timp ce se întorcea în grabă spre rue Vallee-deMisere, fu uimită de minciunile pe care le înşirase într-o singură dimineaţă. Nu încerca să înţeleagă cum de îi trecuse prin cap să cheme clienţi pentru jupânul Bourjus. Voia astfel să îşi

dovedească recunoştinţa faţă de cârciumarul care, până la urmă, nu o dăduse afară? Spera din partea lui la o recompensă? Nu se mai întreba. Mergea dusă de valul care o punea să facă un lucru, apoi altul. Instinctul de mamă care îşi apără puii, trezit dintr-odată, o împingea înainte.

Dintr-o minciună într-alta, dintr-o idee într-alta, dintr-o îndrăzneală într-alta, va reuşi să se salveze, să îşi salveze copiii. Era încredinţată de acest lucru!

La colţul cheiului Megisserrie, apărură turnurile de la Châtelet; dar faptele petrecute peste noapte păreau să dispară în uitare. Avu un gest maşinal, ca şi cum ar fi aruncat ceva peste umăr. Arunca amintirile urâte în spate, împreună cu atâtea altele.

Capitolul 14

A doua zi de dimineaţă, Angelica se trezi la primele raze ale răsăritului, şi tot ea o trezi şi pe Barbe.

— Hai, sus, prieteni! Să nu uităm că vin doamnele să ne vadă pentru prânzul confreriei. Trebuie să le umplem burţile.

În mod clar, vajnica fată nu înţelesese încă prea bine care era rolul jucat de Angelica în pregătirea prânzului pentru confrerie.

— Culcaţi-vă la loc, doamnă contesă, spuse ea căscând şi frecându-se la ochi. Cu siguranţă când locuiaţi împreună cu toată familia, nu aveaţi obiceiul să vă treziţi aşa de devreme.

— Te înşeli, Barbe. Îmi place să mă trezesc devreme. E un vechi obicei de la ţară. Iar în ceea ce priveşte familia mea, nu o cunoşti, cu excepţia surorii mele, iar ea nu este cel mai bun exemplu. Oricum, trecutul este trecut, iar dacă vrei să îmi faci pe plac, nu mai aduce vorba despre el de acum înainte.

Barbe rămăsese cu gura căscată. Se şterse zgomotos la nas şi protestă:

— Eu? Să aduc vorba? Vai, Madame!

Cu grijă, Angelica îi trezi pe Linot şi pe Flipot care dormeau pe jos, înfofoliţi în pături.

Flipot se amestecă în vorbă:

— De ce tot noi trebuie să muncim? întrebă el. De ce trântorul de David trage încă la aghioase şi coboară în bucătărie doar când focul este aprins, oala este fierbinte şi toată sala măturată? Ar trebui să îl cam scuturi de purici, marchiză!

— Atenţie, copii, nu mai sunt Marchiza îngerilor, iar voi nu mai sunteţi cerşetori. Pentru moment, suntem servitori, slujnice şi buni la toate. Şi curând vom deveni burghezi.

— Să dea naiba, atunci! spuse Flipot. Mie nu-mi plac burghezii. Burghezilor le numărăm banii din pungă, le luăm paltonul. Nu vreau să mă fac burghez.

— Şi cum să te strigăm, dacă nu mai eşti Marchiza îngerilor? întrebă Linot.

— Spuneţi-mi „doamna” şi adresaţi-vă cu

„dumneavoastră”.

— Nici mai mult, nici mai puţin! protestă Flipot.

Angelica îi arse o palmă care îi reaminti că viaţa redevenea serioasă. În timp ce se smiorcăia, ea verifică ţinuta celor doi puştani. Erau îmbrăcaţi cu haine vechi, trimise de contesa de Soissons, refăcute şi urâte, dar curate şi decente. Mai mult, aveau pantofi solizi, cu cuie, în care păreau pui de bogdaproste, dar măcar îi apărau de frig toată iarna.

— Flipot, mă vei însoţi împreună cu David la piaţă. Linot, tu vei face ce spune Barbe. Vei merge după apă, lemne şi ce-o mai fi. Rosine, îi vei supraveghea pe cei mici şi frigările din bucătărie.

Trist, Flipot suspină:

— Nu este prea veselă noua meserie. Ca cerşetor şi hoţ de buzunare, duceam o viaţă de boieri. Într-o zi, eşti plin de bani, mănânci până crăpi şi bei până te îneci, în ziua următoare, nu mai ai nimic. Atunci, de foame, te aşezi într-un colţ şi dormi cât vrei. Aici, munceşti pe rupte şi mănânci tocană.

— Dacă vrei să te întorci la Marele Cocsre, nu te împiedic…

Cei doi copii protestară.

— O, nu! De fapt, nici nu mai avem dreptul. Ne-ar lua gâtul. Guiţ…!

Angelica suspină.

— Aventura este cea care vă lipseşte, micuţii mei. Vă înţeleg. Dar, nu uitaţi, la capătul drumului se

află spânzurătoarea. În timp ce, pe drumul acesta, vom fi poate mai săraci, dar vom deveni persoane stimate. Hai, valea!

Întreaga trupă o luă la goană, cu zgomot, pe scări.

La unul dintre etaje, Angelica se opri şi bătu uşor la uşa tânărului Chaillou, apoi intră.

— Sus, ucenic!

Adolescentul scoase de sub aşternut o faţă aiurită.

— Cum, dumneavoastră? se bâlbâi el. Ascultaţi-mă, nu sunt nici ucenic, nici valet, ci nepotul patronului şi, mai ales… fiul tatălui meu, Monsieur Chaillou, din Toulouse.

— Foarte interesant ce spui tu acolo, făcu ea sarcastică. Ia gândeşte-te, toată lumea este fiul sau fiica unui tată!

Se opri, înţelegând deodată că ea însăşi era fără rădăcini şi că nu mai avea dreptul, cum avea acest tânăr de familie modestă, să poarte cu mândrie numele tatălui sau al soţului. Dar ridică imediat din umeri, se scutură şi îl luă de braţ pe băiatul care părea gol sub cearşaf.

— Hai, sus, David Chaillou! repetă vesel Angelica. Nu uita că de azi eşti un celebru bucătar, ale cărui reţete le va vrea tot Parisul.

El se ghemuise timid sub pături şi tăcea. Ea văzu cum faţa lui din stacojie devine albă de nelinişte.

— Ce ai, David? Dacă eşti bolnav, rămâi culcat. Pot să mă descurc şi fără tine la cumpărături.

— Nu, nu! protestă el agitat. Vreau să vă însoţesc.

Dar trebuie să ieşiţi ca să mă pot ridica şi îmbrăca.

Angelica îi aruncă o privire resemnată lui Flipot, care o urmase. Băiatul îi făcu cu ochiul, apoi, cu degetul ridicat, arătă înspre ucenicul bucătar.

— E topit după dumneavoastră!

Tânăra femeie nu se putu împiedica să nu surâdă şi ieşiră împreună.

„Nu va fi uşor să lucrezi cu un viţeluş bulversat”, îşi spuse ea. „Bine, dacă devine prea insistent, va primi una peste urechi. Şi pot să îmi imaginez că nu este atât de idiot pe cât pare, în orice caz în ceea ce priveşte talentele sale culinare. Şi asta este cel mai important”.

Patronul Bourjus, mai de voie, mai de nevoie, gemând, emoţionat fără să vrea şi cuminţit de autoritatea Angelicăi, fu de acord să fi dea o pungă destul de plină.

— Dacă vă este frică că vă fur, mă puteţi urma la Hale, îi spuse ea, dar aţi face mai bine să rămâneţi aici să pregătiţi claponi, curci, raţe şi fripturi. Înţelegeţi că doamnele care vor veni curând vor să se afle într-un cadru care să le inspire încredere. O curte cu orătănii pline de praf, o sală de mese neagră şi puţind a tutun, un aer de sărăcie şi de jenă, iată lucruri care nu îi fac pe oameni să scoată bani din buzunar. Degeaba le-aş promite eu un meniu excepţional, că nu m-ar crede.

— Dar ce vei cumpăra în dimineaţa asta, din moment ce alegerea acestor persoane nu este încă

făcută?

— Voi cumpăra decorul.

— Deco… ce?

— Tot ce are nevoie localul pentru a primi un aspect îmbietor: iepuri, peşti, mezeluri, fructe, legume frumoase.

— Dar nu sunt furnizor! se lamentă grăsanul. Sunt bucătar. Vrei să mă fugărească bucătarii şi patiserii?

— Ce credeţi c-o să vă facă?

— Femeile nu vor înţelege niciodată nimic din aceste chestiuni serioase, gemu bucătarul ridicând braţele scurte spre tavan. Avocaţii acestor bresle îmi vor intenta proces, mă vor târî prin tribunale. Pe scurt, o să mă ruinezi!

— Deja eşti ruinat, îi aruncă Angelica. Prin urmare, nu ai nimic de pierdut, încercând altceva şi scuturându-te puţin. Pune păsările pe foc, şi apoi dă o tură prin portul Greve. Am auzit un agent de vin anunţând o frumoasă încărcătură de butoaie din Bourgogne şi Champagne.

Halele din Paris aveau reputaţia de a fi bine aprovizionate, mai puţin, spuneau gurile rele, „pe timp de foamete, război, ciumă sau răscoală”. Ceea ce le caracteriza era abundenţa şi diversitatea mărfurilor oferite. Domnea în acest cartier un parfum puternic şi o risipă care aveau drept urmare, pe de o parte, să facă mai dificilă o alegere avizată, iar pe de alta, să favorizeze activitatea

hoţilor de buzunare.

În momentul în care Angelica sosea în piaţa Pilori, funcţionarii intendenţei regale tocmai treceau pentru a cere taxele, iar călăul îşi terminase chiar atunci turul standurilor care îi plăteau o taxă pentru poziţie, fie în virtutea unui vechi privilegiu, fie pentru că standurile îi aparţineau, mai mult sau mai puţin.

Era cea mai bună oră pentru gospodinele trezite devreme. Angelica profită pentru a pipăi iepurii cu blana brună prinşi de dimineaţă în crescătoria din Vaugirard, calzi încă, pentru a adulmeca aroma brânzeturilor şi a pepenilor şi pentru a examina peştii cu reflexe argintii care, păstraţi în gheaţă, făcuseră mai puţin de două zile pentru a sosi de pe coastele normande.

Îşi făcu cumpărăturile fără a se lăsa dusă de nas de precupeţele cu gura mare, care puteau rivaliza cu şarlatanii de pe Pont Neuf în arta de a vinde clientelor timide marfă stricată sau de proastă calitate.

Pentru ea, ucenicia în această lume nouă era complicată de David, care nu înceta să repete:

— Este mult prea bun! Este mult prea scump. Ce va spune unchiul meu…?

— Zgârie-brânză! îi spuse ea. Nu ţi-e ruşine, ţie, un băiat din sud, să vezi lucrurile cu atâta zgârcenie ca un avar cu inima îngheţată! Să nu-mi spui că eşti din Toulouse.

— Ba da, sunt din Toulouse! protestă bucătăraşul, ca muşcat de şarpe. Tatăl meu era Monsieur Chaillou. Acest nume nu vă spune nimic?

— Ce făcea mai precis tatăl tău?

David păru dezamăgit ca un copil căruia i se ia bomboana din faţă.

— Doar ştiţi bine, e culmea! Marele vânzător de mirodenii din piaţa Garonne! Singurul care avea plante exotice pentru parfumarea mâncărurilor!

„În acele timpuri, nu mergeam eu la piaţă”, gândi Angelica.

— Adusese multe lucruri necunoscute din călătoriile sale, fiind bucătar pe corăbiile regelui, reluă David. Ştiţi… El este cel care a vrut să lanseze ciocolata la Toulouse.

Angelica făcu un efort pentru a extrage din memorie un incident de care îi amintea cuvântul „ciocolată”. Da, se vorbise despre acest lucru prin saloane. Îi veniră în minte cuvintele unei doamne din Toulouse. Şi spuse:

— Ciocolata…? Dar este o băutură din India!

David păru tulburat, deoarece părerile Angelicăi aveau deja pentru el o importanţă nemăsurată. Se apropie de ea şi îi spuse că, pentru a o convinge de ideile minunate pe care le avusese stimabilul său tată, îi va încredinţa un secret neîmpărtăşit nimănui până atunci, nici măcar unchiului său. O asigură că tatăl lui, mare călător în tinereţe, gustase ciocolata din diferite ţări străine, fabricată din boabe

importate din Mexic. Astfel, în Spania ori Italia, şi până şi în Polonia, se convinsese de fineţea noului produs, care avea un gust plăcut şi poseda excelente calităţi terapeutice. Odată lansat asupra acestui subiect, tânărul David se arătă de neoprit. În emoţia lui de a capta interesul doamnei gândurilor sale, începu să expună, cu voce nefiresc de ascuţită, tot ceea ce *ştia* despre acest lucru.

— Pfui! zise Angelica, care asculta doar cu o ureche, nu am gustat niciodată din aşa ceva şi nici nu sunt tentată. Se spune că regina, care e spanioloaică, e nebună după ea. Dar curtea întreagă este jenată de acest gust bizar şi o ironizează.

— Deoarece oamenii de la curte nu sunt obişnuiţi cu ciocolata, afirmă nu fără logică ucenicul bucătar. Tatăl meu credea la fel şi a obţinut o autorizaţie de la rege pentru a face cunoscut acest produs. Dar, din păcate, a murit şi, cum nici mama nu mai era deja, doar eu mai pot folosi autorizaţia. Nu ştiu cum să fac. Nici despre asta nu i-am vorbit unchiului meu. Mi-era teamă să nu râdă de mine sau de tatăl meu. Repetă la orice îi povestesc despre el că tata era nebun.

— Scrisoarea asta e la tine? întrebă brusc Angelica, oprindu-se şi aşezând coşurile ca să îl privească ţintă pe tânărul întristat.

Acesta aproape că leşină sub privirea ei de smarald. Când Angelica se gândea mai mult sau mai puţin intens, ochii ei căpătau o lumină aproape

magnetică, care nu se putea să nu îl impresioneze pe interlocutor, mai ales că această lumină nu putea fi explicată întotdeauna.

Bietul David era, pentru acei ochi, o victimă pierdută dinainte. Nu rezistă.

— Ai scrisoarea? repetă Angelica.

— Da, suflă el.

— De când datează?

— Din 28 mai 1659, iar autorizaţia este valabilă douăzeci şi nouă de ani.

— Ca urmare, timp de douăzeci şi nouă de ani ai autorizaţia de a pune în vânzare acest produs exotic?

— Cam aşa…

— Trebuie să vedem dacă ciocolata nu este periculoasă, murmură Angelica, visătoare, şi dacă publicul i-ar prinde gustul. Tu ai băut?

— Da.

— Ce părere ai?

— Mie mi se pare mai degrabă dulceagă. Dacă îi pui piper şi ardei iute, pişcă puţin. Cât despre mine, prefer un pahar bun de vin, adăugă el cu un aer vesel.

— Atenţie la apă! strigă o voce deasupra lor.

Avură timp doar ca să facă un salt în lături pentru a se feri de duşul rău mirositor. Angelica prinse braţul ucenicului. Îl simţi cum tremură.

— Aş vrea să vă spun, se bâlbâi el grăbit, nu am văzut niciodată… o femeie la fel de frumoasă ca

dumneavoastră.

— Ba da, ai văzut, bietul meu băiat, spuse ea agasată. Nu trebuie decât să priveşti în jurul tău, în loc să îţi rozi unghiile şi să te târăşti ca un vierme la soare. Până atunci, dacă vrei să îmi fii pe plac, vorbeşte-mi de ciocolata ta, mai degrabă, decât să îmi faci complimente naive.

Apoi, în faţa aerului său demn de milă, vru să îl mai liniştească. În sinea ei îşi spunea că nu trebuia să îl respingă. Putea deveni interesant cu scrisoarea aceea pe care o avea.

Spuse râzând:

— Nu mai sunt, din păcate, o fată de cincisprezece ani, băiete. Priveşte, sunt bătrână. Am deja păr alb.

Trase de sub bonetă şuviţa de păr devenită albă în mod atât de ciudat, în timpul nopţii terifiante din mahalaua Saint-Dénis.

— Unde este Flipot? continuă Angelica, privind în jur. Tâlharul ăsta mic taie frunză la câini?

Era puţin neliniştită, temându-se ca Flipot, în mijlocul mulţimii, să nu încerce să pună în practică învăţăturile Gargară.

— Nu aveţi dreptate când vă faceţi griji pentru acest băieţandru, spuse David cu un ton acru de gelozie. L-am văzut mai devreme schimbând un semn cu un cerşetor plin de bube, care cerea de pomană în faţa bisericii. Apoi, a şters-o… cu coşul în spate. Unchiul meu se va înfuria cumplit!

— Vezi tot timpul lucrurile în negru, bietul meu David.

— Fir-ar să fie, nu am avut niciodată noroc!

— Să ne întoarcem, o să îl găsim pe afurisit!

Dar, deja, puştiul apărea în fugă. Angelicăi i se păru frumuşel, cu ochii lui ageri de vrabie pariziană, cu nasul roşu, cu părul negru lung şi drept, sub o pălărie înfundată. Se ataşa de el, ca şi de micul Linot, pe care îl smulsese de două ori din ghearele lui Jean Împuţitu.

— Să-ţi povestesc, Marchiză a îngerilor, şuieră Flipot, uitând de orice consemn din cauza emoţiei. Ştii cine este acum Marele Cocsre? Cur-de-Lemn, da, draga mea, omul nostru de la turnul Nesle!

Coborî vocea şi adăugă cu un murmur înspăimântat:

— Mi-au zis acolo: „Păzea, copii, nu e bine că vă ascundeţi în spatele unei trădătoare!”

Angelica simţi cum îi îngheaţă sângele.

— Crezi că ştiu că eu l-am ucis pe Rolin îndesatu?

— Nu mi-au zis absolut nimic. Totuşi, dacă… Pâine Neagră a povestit despre curcanii pe care i-ai chemat pentru ţigani.

— Cine era acolo?

— Pâine Neagră, Picior Uşor, trei babe de la noi şi doi bolnavi închipuiţi dintr-o altă bandă.

Femeia şi copilul schimbaseră aceste cuvinte în jargonul hoţilor, pe care David nu îl putea înţelege, dar ale cărui intonaţii de temut le recunoştea. Era,

în acelaşi timp, neliniştit şi plin de admiraţie în faţa misterioasei cunoaşteri de care noua sa pasiune dădea dovadă în legătură cu această lume interlopă tăcută şi omniprezentă, care juca un rol important în Paris.

Angelica nu vorbi la întoarcere, dar, imediat ce trecu de pragul tavernei, se scutură cu hotărâre de orice temere.

„Fetiţo”, îşi spuse ea, „se poate să te trezeşti într-o dimineaţă cu gâtul tăiat sau pe cale de a sta la marinat în apa Senei. Este un risc pe care ţi-l asumi de multă vreme. Când nu îi ameninţi pe prinţi, îi ameninţi pe tâlhari! Care-i diferenţa?! Trebuie să lupţi, chiar dacă este ultima zi din viaţa ta. Nu ieşi din necaz fără să iei taurul de coarne şi să te sacrifici puţin… nu mi-a spus cândva toate acestea Monsieur Molines…?”

— Înainte, copiii mei, reluă ea cu voce tare. Doamnele din breasla florilor trebuie să se simtă înmuiate ca untul la soare când vor trece acest prag.

Doamnele au fost într-adevăr fermecate când coborâră, la asfinţit, cele trei trepte ale pragului de la Cocoşul cel Viteaz. Nu numai că înăuntru plutea un miros delicios de gofre, dar înfăţişarea sălii era originală şi apetisantă în acelaşi timp.

Focul mare din vatră lansa, scânteind, o lumină aurie. Ajutat de câteva lumânări puse pe mesele învecinate, arunca reflexe frumoase pe toată vesela

şi pe ustensilele de cositor dispuse cu artă pe tejghele: oale, căni, platouri de peşte, tăvi pentru tarte. Mai mult, Angelica adusese câteva piese de argintărie, pe care meşterul Bourjus le închidea gelos în cufere, două sosiere, un recipient pentru oţet, două suporturi de ou, două vase pentru spălatul degetelor. Acestea din urmă erau garnisite din plin cu fructe, struguri şi pere, dispuse pe mese pe lângă carafe frumoase de vin roşu şi alb, în care focul aprindea reflexe rubinii şi aurii. Acestea au fost detaliile care le surprinseră cel mai mult pe cumetre.

Deoarece fuseseră chemate adesea să îşi aducă marfa în marile case princiare, cu ocazia vreunui ospăţ, acum regăseau, în această dispunere a argintăriei, a fructelor şi a vinului, o reminiscenţă a recepţiilor nobilimii, care le flata în mod plăcut.

Fiind însă nişte negustorese pricepute, nu îşi exprimară prea făţiş satisfacţia, aruncară o privire critică iepurilor şi jamboanelor prinse de grinzi, adulmecară cu neîncredere felurile cu mezeluri, cele cu carne rece, peştii acoperiţi cu sos verde, pipăiră cu un deget avizat păsările. Decana breslei, care era numită cumătră Marjolaine, găsi în sfârşit hiba acestui tablou prea desăvârşit.

— Nu sunt flori, spuse ea. Acest cap de viţel ar fi avut un cu totul alt aspect cu două garoafe în nări şi cu un mac între coarne.

— Madame, noi nu încercăm să luptăm nici măcar

cu un fir de pătrunjel împotriva graţiei şi măiestriei de care daţi dovadă în acest domeniu în care sunteţi regine, răspunse foarte galant meşterul Bourjus.

Cele trei distinse persoane au fost poftite să ia loc în faţa focului, iar din pivniţă li se aduse un urcior cu cel mai bun vin.

Încântătorul Linot, aşezat pe piatra de lângă vatră, învârtea încet manivela armonicii, iar Florimond se juca cu Piccolo.

Meniul cinei festive a fost stabilit într-o atmosferă dintre cele mai cordiale. Se înţeleseră foarte bine.

— Ei, poftim! suspină cârciumarul atunci când, după nenumărate plecăciuni, le conduse pe florărese la uşă. Ce-o să facem acum cu toate farafastâcurile astea de pe masă? Artizanii şi muncitorii vor sosi în curând pentru gustare. Doar nu ei o să le mănânce, cu atât mai puţin să le plătească. La ce bun cheltuiala asta inutilă?

— Mă uimeşti, jupâne Bourjus, protestă Angelica cu severitate. Vă credeam mai priceput în ceea ce priveşte negustoria. Această cheltuială inutilă v-a înlesnit o comandă care vă va aduce de zece ori mai mult decât aţi cheltuit azi. Fără să mai punem la socoteală că, odată ce pornim petrecerea, nu se ştie până unde îşi vor deschide punga aceste doamne. Le vom face să cânte şi să danseze, iar trecătorii de pe stradă, văzând acest han de unde răzbate veselia, vor vrea şi ei să ia parte la petrecere.

Chiar dacă nu fu de acord cu ea, jupânul Bourjus

împărtăşea speranţele Angelicăi. Implicarea şi forţa pe care le puse la bătaie pentru pregătirea petrecerii de Sfântul Valbonne îl făcură să uite de aplecarea spre deliciile bahice. Îşi regăsea, ţopăind pe picioarele scurte, abilitatea de maestru bucătar, iar vocea sa deveni autoritară cu negustorii, ca şi amabilitatea firească şi uleioasă a oricărui cârciumar care se respectă. Angelica, convingându-l că un aspect cochet era necesar pentru succesul afacerilor sale, îl făcu să comande chiar un costum complet de ucenic bucătar pentru nepotul său şi un altul pentru Flipot.

Bonete enorme, veste, pantaloni, şorţuri, feţe de masă şi şervete au fost trimise la spălătorese, de unde se întoarseră ţepene de scrobeală şi albe ca zăpada.

În dimineaţa zilei celei mari, jupân Bourjus, surâzător şi frecându-şi palmele, o abordă pe Angelica.

— Mititica mea, îi spuse el prieteneşte, recunosc că ai ştiut să aduci în casa mea veselia şi voia bună care domneau odată aici, datorită bunei şi sfintei mele soţii. Aşa că asta mi-a dat o idee. Vino puţin cu mine.

Încurajând-o, făcându-i cu ochiul complice, o îndemnă să îl urmeze. Urcă în spatele lui scara în spirală a casei. La primul etaj, se opriră. Angelica pătrunse în camera conjugală a cârciumarului Bourjus şi fu cuprinsă de o teamă pe care nu o

încercase până atunci. Nu cumva el se gândea să fi ceară celei care o înlocuise atât de bine pe soţia lui să împingă puţin mai departe potrivirea acestui rol atât de delicat?

Surâsul pe sub mustăţi al meşterului, atunci când închidea uşa şi se îndrepta cu aer misterios spre dulapuri, nu era menit să o liniştească.

Cuprinsă de panică, Angelica se întreba cum să facă faţă acestei situaţii catastrofale.

Va trebui, oare, să renunţe la planurile frumoase, să plece de sub acest acoperiş confortabil, să o ia din loc iar cu cei doi copii şi cu gaşca ei de amărâţi?

Să cedeze? Simţi cum îi iau foc obrajii şi privi cu nelinişte în jur, prin camera hangiului, care avea un pat mare cu baldachin de serj verde, două scaune cu spătar, o masă de toaletă din lemn de nuc, cu lavoar şi cană de argint.

Deasupra căminului, se aflau două tablouri reprezentând scenele Patimilor şi, puse pe rastel, armele, mândria oricărui artizan sau burghez: două puşti mici, o muschetă, o archebuză, o lance, o spadă cu gardă şi un pumnal de argint.

Patronul de la Cocoşul cel Viteaz, atât de moale cum părea în viaţa obişnuită, era sergent în miliţia burgheză, iar acest lucru îi plăcea foarte mult. Faţă de mulţi alţi colegi ai săi, el mergea de bunăvoie la Châtelet atunci când îi venea rândul să facă de gardă.

Pentru moment, Angelica îl auzea cum pufăie şi se

foieşte zgomotos în mica încăpere vecină.

Reapăru, împingând un cufăr mare de lemn înnegrit.

— Ajută-mă, fetiţo.

Ea îi dădu o mână de ajutor ca să tragă cufărul în mijlocul încăperii.

Jupânul Bourjus se şterse pe frunte de sudoare.

— Uite, m-am gândit… Oricum, tu mi-ai spus că, pentru această cină, trebuie să fim cu toţii arătoşi ca nişte gărzi elveţiene. David, cei doi ucenici, eu însumi, vom fi sub arme. Îmi voi pune pantalonii de mătase brună. Dar tu, biată fată, ne faci de ruşine, chiar dacă eşti frumuşică. Atunci, m-am gândit…

Se întrerupse, ezită, apoi deschise cufărul. Aranjate cu grijă şi parfumate cu câteva fire de lavandă, se aflau acolo hainele lui Madame Bourjus, corsajele, bonetele, şalurile, eşarfele, pălăria de catifea neagră, încrustată cu pătrate de satin.

— Era un picuţ mai grasă ca tine, spuse cârciumarul cu voce sufocată. Dar cu nişte ace… Cu un deget, îşi strivi o lacrimă şi strigă deodată: Nu sta şi te uita! Alege după cum ţi-e voia.

Angelica ridică veşmintele defunctei. Haine modeste de serj sau de ferandină, dar ale căror pasmanterii de catifea, dublurile în culori vii, fineţea lenjeriei dovedeau că, spre sfârşitul vieţii, patroana de la Cocoşul cel Viteaz fusese una dintre hangiţele cele mai cochete din cartier. Avusese chiar şi un manşon de catifea roşie, cu margini

aurite, pe care Angelica îl puse pe mână cu o plăcere nedisimulată.

— O nebunie! spuse meşterul Bourjus cu un surâs indulgent. L-a văzut la galeriile de la Palais şi mi-a împuiat urechile. I-am spus: „Amandine, acest manşon la ce o să-ţi fie bun? E făcut pentru o nobilă doamnă din Marais, care merge să cocheteze la Tuileries şi la Cours la Reine, într-o zi însorită de iarnă”. „Ei, bine”, mi-a răspuns ea, „voi merge să cochetez la Tuileries şi la Cours la Reine”. Şi asta mă făcea să turbez. I l-am dăruit de ziua ei. Ce bucuroasă a fost! Cine ar fi zis că, la doar câteva zile… avea să fie… moartă.

Angelica îşi stăpâni emoţia.

— Sunt sigură că îi face plăcere să vadă din înaltul cerului cât sunteţi de generos. Nu voi purta acest manşon, deoarece este de o sută de ori mai frumos decât ceea ce am eu nevoie. Dar accept bucuroasă darul dumitale, meştere Bourjus. O să văd ce îmi vine bine. Mi-aţi putea-o trimite pe Barbe să mă ajute să modific aceste haine?

Faptul de a avea o cameristă la îndemână şi de a se afla în faţa unei oglinzi a fost considerat un prim pas spre ţelul pe care şi-l propusese. Cu gura plină de ace, Barbe simţea şi ea acelaşi lucru şi înteţea apelativele „doamnă” cu o satisfacţie pe care nu şi-o ascundea.

„Unde mai pui că am drept avere doar câţiva bănuţi pe care mi i-au dat florăresele de pe Pont

Neuf şi pomana pe care mi-o trimite în fiecare zi contesa de Soissons!” îşi spunea ea amuzată.

Alesese un corsaj şi o rochie de serj verde, cu pasmanterii de satin negru. Un şorţ de satin negru, punctat cu floricele de aur, îi completa ţinuta de negustoreasă cu stare. Pieptul generos al lui Madame Bourjus nu permitea ajustarea exactă a rochiei pe sânii mici, fermi şi ridicaţi ai Angelicăi. O eşarfă roz, brodată cu verde, mai ascundea puţin decolteul amplu al corsajului.

Într-un săculeţ, Angelica găsi bijuteriile simple ale hangiţei: trei inele de aur garnisite cu cornaline şi turcoaze, două cruciuliţe, cercei şi opt mătănii frumoase, dintre care una era din hematit negru, iar celelalte de cristal.

Angelica coborî, purtând sub boneta care îi ascundea părul tuns, cerceii de agate şi perle, iar la gât, o cruciuliţă de aur pe o panglică de catifea.

Bunul hangiu nu îşi ascunse bucuria în faţa acestei apariţii graţioase.

— Pe toţi sfinţii, semeni cu fata pe care am aşteptat-o mereu şi pe care nu am avut-o niciodată! Uneori mai visam. Ar fi avut acum cincisprezece, şaisprezece ani, ziceam noi. Ar fi fost îmbrăcată aşa sau aşa… Ar fi plecat sau ar fi venit în hanul nostru şi ar fi râs veselă cu clienţii…

— Sunteţi gentil, meştere Jacques, făcându-mi aceste frumoase complimente. Din păcate, nu mai am şaisprezece ani. Sunt mamă.

— Nu ştiu ce eşti, spuse scuturând drăgăstos din cap. Nu pari deloc adevărată. De când ai început să mişti lucrurile pe aici, am impresia că timpul nu mai curge la fel. Nu sunt sigur că într-o zi nu vei dispărea, aşa cum ai venit… mi se pare îndepărtată seara aceea când te-ai ivit din întuneric, cu pletele pe umeri, şi m-ai întrebat: „Aveţi aici o servitoare pe nume Barbe?” Vorbele astea au sunat în capul meu ca un clopot… Asta cred că însemna încă de-atunci că vei juca un rol aici.

„Sper din toată inima”, gândi Angelica. Dar protestă, dojenindu-l afectuos:

— Eraţi ameţit, iată de ce v-a sunat clopoţelul.

Acest moment cu nuanţe sentimentale, cu presentimente mistice, i se părea nepotrivit pentru a vorbi cu jupânul Bourjus despre răsplata bănească pe care nădăjduia să o primească ea şi trupa ei, pentru munca prestată.

Când bărbaţii încep să facă planuri, nu trebuie să fi aduci brusc cu picioarele pe pământ, pentru că au oricum tendinţa să îţi ţină predici. Angelica se hotărî să desfăşoare toate resursele firii sale spontane pentru a juca fără ascunzişuri, vreme de câteva ceasuri, rolul fiicei fermecătoare a cârciumarului.

Petrecerea breslei florăreselor cu ocazia sărbătoririi Sfântului Valbonne a fost un succes, iar sfântul nu regretă decât faptul că nu se putea întrupa pentru a profita din plin.

Trei coşuri cu flori fuseseră folosite la decorarea meselor. Jupânul Bourjus şi Flipot, sclipitori, făceau onorurile şi aduceau mâncarea. Rosine o ajuta pe Barbe la bucătărie. Angelica mergea de la o masă la alta, supraveghea oalele şi frigările, răspundea vesel la saluturile cordiale ale mesenelor şi încuraja, prin complimente amestecate cu mici reproşuri, talentele lui David, promovat ca mare bucătar de specialităţi meridionale. De fapt, nu se compromisese prezentându-l ca pe un maestru bucătar talentat. Ştia multe lucruri, dar din pricina lenei şi, poate, a lipsei de noroc, fusese împiedicat să arate ce putea cu adevărat. Subjugat de veselia Angelicăi, fermecat de aprobările sale, îndrumat de ea, se depăşi pe sine. A fost aplaudat şi ovaţionat atunci când Angelica îl aduse, roşu ca racul, în sala de mese. Doamnele, înveselite de vinul cel bun, îi lăudară ochii frumoşi, îi puseră întrebări indiscrete şi vesele, îl îmbrăţişară, îl bătură pe umăr, îl gâdilară…

Linot îşi luă flaşneta şi toată lumea cântă, cu paharul ridicat, apoi Piccolo îşi făcu numărul imitând fără milă mimica cumetrei Marjolaine şi a colegelor sale.

Pe când se petreceau toate aceste, o trupă de muşchetari, care bătea strada în căutare de distracţie, auzi hohotele de râs vesele şi feminine şi năvăli în rotiseria Cocoşul cel Vesel, cerând „de băut şi de haleală”.

Petrecerea luă o întorsătură care nu i-ar fi fost pe plac bunului sfânt provensal Valbonne, prieten al soarelui şi al veseliei, dacă nu ar fi fost indulgent din fire în ceea ce priveşte întâlnirile dintre florărese şi militarii galanţi. Nu se spune că şi tristeţea este un păcat? Şi dacă vrei să râzi iar şi iar, nu îţi trebuie prea multă osteneală. Cea mai bună alegere este un han călduros şi înmiresmat cu vin, cu miros de sosuri şi de flori, un flaşnetar dezlănţuit care face oamenii să cânte şi să danseze, o maimuţă care te lasă cu gura căscată şi femei vesele, care nu sunt chiar pioase, care se lasă sărutate, chiar la îndemnul indulgent al cumetrelor durdulii, bine dispuse şi puse pe râs.

Angelica îşi limpezi mintea atunci când clopotul de la biserica Sainte Opportune anunţa slujba Angelus. Cu obrajii îmbujoraţi, pleoapele grele, braţele obosite de atâta cărat de tăvi şi urcioare, buzele usturătoare din pricina unor sărutări îndrăzneţe ale unui mustăcios, mai prinse un pic de viaţă atunci când îl văzu pe Bourjus numărând banii de aur cu un aer de cunoscător.

Strigă:

— Nu-i aşa că ne-am descurcat de minune, jupâne Jacques?

— Bineînţeles, fata mea. Este ceva vreme de când hanul meu nu a mai văzut o petrecere ca asta! Iar aceşti domni nu s-au arătat atât de rău platnici pe care credeam când le-am văzut pălăriile cu pene şi

săbiile.

— Nu crezi că îi vor aduce şi pe prietenii lor?

— Tot ce se poate.

— Iată ce propun, spuse Angelica. Voi continua să te ajut cu toţi copiii mei: Rosine, Linot, Flipot şi maimuţica. Şi îmi vei da un sfert din profit!

Cârciumarul ridică din sprânceană. Acest fel de a face afaceri i se părea neobişnuit. Nu era chiar aşa de sigur că într-o zi nu o să aibă necazuri cu breslele şi cu decanul negustorilor. Dar licorile de peste noapte îi înceţoşau încă mintea şi îl lăsau fără apărare în faţa voinţei Angelicăi.

— Vom face un contract în faţa notarului, reluă ea, dar va rămâne secret. Nu e nevoie să te destăinui vecinilor. Spui că sunt o nepoată tânără pe care ai primit-o la dumneata şi că lucrăm în familie. Vei vedea, jupâne Jacques, presimt că vom face nişte afaceri pe cinste. Toată lumea din cartier te va lăuda pentru simţul negustoresc, iar oamenii te vor invidia. Cumătră Marjolaine mi-a şi vorbit despre petrecerea breslei vânzătorilor de portocale de pe Pont Neuf, care cade la Sfântul Fiacre. Crede-mă, ai făcut treabă bună când ne-ai lăsat să stăm aici. Uite, de data asta, îmi datorezi atât.

Numără rapid partea care îi revenea şi plecă, lăsându-l perplex pe bravul cârciumar, dar care credea deja despre el că era un negustor nemaipomenit şi plin de îndrăzneală.

Angelica ieşi în curte şi respiră aerul proaspăt al

dimineţii. Ţinea banii de aur în pumn, strângându-i la piept. Aceste monede erau cheia libertăţii sale. Bourjus nu fusese jefuit. Dar ea socotea că mica sa trupă va trage folos de pe urma petrecerilor şi se va hrăni cu tot ce va rămâne de la masă, iar din ce câştiga va aduna o mică avere. Atunci, vor putea încerca să facă şi altceva. Cum ar fi exploatarea acestei autorizaţii pe care David Chaillou pretindea că o deţine şi care se referea la fabricarea unei băuturi exotice numite ciocolată? Fără îndoială, oamenii din popor nu vor gusta această băutură, dar filfizonii şi snoabele preţioase, avizi de noutăţi şi bizarerii, poate că vor lansa o nouă modă.

Angelica vedea deja trăsurile nobilelor doamne şi pe domnii cu eşarfe oprindu-se pe rue Vallee-de-Misere.

Scutură din cap pentru a-şi risipi visurile. Nu trebuia să vadă prea departe, prea sus. Viaţa era încă precară, instabilă. Ceea ce trebuia să facă era să adune, să strângă ca o furnică. Bogăţia era cheia libertăţii, dreptul la viaţă, şansa de a-şi vedea copiii teferi, dreptul de a le vedea zâmbetul. „Dacă bunurile mele nu ar fi fost sub sechestru”, îşi spuse tânăra femeie, „l-aş fi putut salva pe Joffrey!”

Deodată, scutură din cap. Nu trebuia să se mai gândească la asta deoarece, de câte ori o făcea, în sânge i se insinua fiorul morţii, fiind cuprinsă de dorinţa de a dormi pentru totdeauna, aşa cum te laşi dus de valurile apei.

Nu se va mai gândi niciodată la aceste lucruri. Avea altceva de făcut. Trebuia să îi salveze pe Florimond şi pe Cantor. Va aduna, va aduna…! Va închide aurul obţinut în cufărul de lemn, relicvă preţioasă din timpurile negre, în care pusese deja pumnalul lui Rodogone Egipteanu. Aproape de arma acum nefolositoare, aurul, această armă a puterii, se va înmulţi.

Angelica îşi ridică privirea spre cerul umed, pe care se estompa reflexia aurie a zorilor, lăsând loc unui cenuşiu ca de cositor.

Negustorul de rachiu striga pe stradă. Un cerşetor, la intrarea în curte, începu să se vaite. Privindu-l, îl recunoscu pe Pâine Neagră. Acesta era ca întotdeauna zdrenţuit, rănit, un veşnic pelerin al mizeriei.

Cuprinsă de frică, alergă să caute o bucată de pâine şi o strachină cu supă şi i le aduse. Cerşetorul o privi sălbatic din spatele sprâncenelor albe şi stufoase.

Capitolul 15

Noiembrie 1661

Timp de mai multe zile, Angelica îşi împărţi priceperea între cratiţele jupânului Bourjus şi florile cumetrei Marjolaine. Florăresele îi ceruseră puţin ajutor, deoarece se apropia naşterea moştenitorului regal şi erau copleşite de treabă.

Într-o zi de noiembrie, pe când erau aşezate pe

Pont Neuf, orologiul palatului începu să bată. Mecanismul de la Samaritaine îşi ridică ciocanul, iar în depărtare se auziră loviturile înfundate de tun de la Bastilia.

Întreg poporul intră în transă.

— Regina a născut! Regina a născut!

Cu sufletul la gură, mulţimea număra:

— Douăzeci, douăzeci şi unu, douăzeci şi doi…

La a douăzeci şi treia lovitură, oamenii începură să se neliniştească. Unii ziceau că va fi şi a douăzeci şi cincea, alţii că era doar a douăzeci şi două. Optimiştii erau în avans cu numărătoarea, pesimiştii, în urmă. Iar alarmele, clopotele, loviturile de tun continuau să sune peste un Paris în delir. Nu mai încăpea nicio îndoială; era băiat!

— Un Delfin! Un Delfin! Trăiască Delfinul! Trăiască regina! Trăiască regele!

Oamenii se îmbrăţişau. Pont Neuf răsună de cântece. Farandolele se porniră. Prăvăliile şi atelierele închiseră obloanele. Prin fântâni curgeau râuri de vin. Pe mesele mari, puse pe străzi de valeţii regelui, oamenii se ghiftuiră cu plăcinte şi prăjituri.

Seara, pe Sena, în faţa Luvrului, avu loc un spectacol cu artificii, care entuziasmă tot poporul. O corabie încadrată de monştri marini care lansau scântei, personificându-i pe inamicii Franţei, plutea lin pe fluviu. Un cavaler pe un cal de luptă sări de pe acoperişul galeriei Luvrului şi străpunse monştrii

cu lancea. Viscerele acestora ţâşniră sub forma unor roiuri de insecte multicolore.

În sfârşit, în mijlocul artificiilor, un soare orbitor urcă pe cerul nocturn, şi sute de stele formară numele regelui şi al reginei: Ludovic şi Maria Tereza.

Când regina se întoarse de la Fontainebleau şi se reinstala la Luvru cu moştenitorul regal, breslele oraşului se pregătiră să fi aducă omagiu.

Cumătră Marjolaine îi spuse Angelicăi, pe care începuse să o îndrăgească:

— Vei veni cu noi. Nu este chiar bine, dar te voi numi ucenică, şi îmi vei căra coşurile cu flori. O să-ţi placă, nu-i aşa, să vezi unde locuiesc regii, palatul frumos de la Luvru? Cică au nişte camere mai mari şi mai înalte ca bisericile!

Angelica nu îndrăzni să refuze. Femeia îi făcea o mare onoare. Tot aşa, fără să îşi mărturisească, era neliniştită să revadă acele locuri care fuseseră, în ceea ce o privea, martorele atâtor evenimente şi drame. O va zări pe Marea Domnişoară, cu ochii plini de lacrimi, pe insolenta contesă Soissons, pe fermecătorul Lauzun, pe tenebrosul Guiche, pe Vardes...? Care dintre aceste mari doamne şi aceşti mari seniori ar putea-o recunoaşte, în mijlocul negustoreselor, pe cea care, odinioară, în rochiile scumpe, cu ochii arzători, urmată de un maur impasibil, parcurgea culoarele de la Luvru, mergea de la unul la altul, neliniştită, apoi rugătoare,

cerând imposibila graţiere a unui soţ condamnat dinainte…?

În ziua cu pricina, ajunse în curtea palatului în care florăresele, negustoresele de fructe de pe Pont Neuf şi cele de peşte de la Hale îşi amestecau vocile ascuţite şi îşi foşneau fustele scrobite. Mărfurile lor, la fel de frumoase, dar cu miresme diferite, le însoţeau.

Coşuri cu flori, panere cu fructe şi butoaie cu peşte erau aşezate unele lângă altele în faţa prinţului moştenitor, care trebuia să atingă cu mânuţa trandafirii catifelaţi, portocalele sclipitoare sau frumoşii peşti argintii.

În timp ce femeile mergeau în grup zgomotos şi purtător de miresme, urcând scara ce ducea către apartamentele regale, ele se întâlniră cu nunţiul apostolic care tocmai dusese presupusului moştenitor al tronului Franţei trusoul oferit în mod tradiţional de papă, „drept dovadă că era recunoscut ca prim fiu al Bisericii”.

În anticameră, unde trebuiră să aştepte, vajnicele cumetre se minunară în faţa unor odoare scoase din trei cutii de catifea roşie, cu încuietori de argint.

Apoi au fost conduse în camera reginei. Femeile din fiecare breaslă îngenuncheară şi îşi etalară marfa. Urmându-le exemplul, îngenuncheată pe covorul în culori vii, Angelica o vedea în penumbra patului înconjurat de ornamente aurite pe regina întinsă, îmbrăcată într-o rochie somptuoasă. Avea

aceeaşi expresie puţin ţeapănă pe care o prezenta la Saint-Jean-de-Luz, la ieşirea din palatele sale tenebroase din Madrid. Dar moda şi coafura franceză îi veneau mai puţin bine decât pieptănăturile fantastice de infantă şi părul umflat cu meşe care încadrau odinioară, cu largi linii hieratice, chipul şi silueta sa de tânără zeiţă, promisă Regelui Soare.

Mamă împlinită, iubită asaltată de atenţiile regelui, regina Maria Tereza îndrăzni să surâdă înspre grupul colorat, atrăgător, care o vizita după ce avusese parte de compania plină de dulcegării a ambasadei apostolice.

În emoţia vie care o cuprinse atunci când se văzu în genunchi, la picioarele regelui, printre aceste femei umile, Angelica se simţi orbită şi paralizată. Îl vedea doar pe rege.

Mai târziu, când ieşi din apartament împreună cu tovarăşele sale, i se spuse că fuseseră prezenţi şi regina-mamă, şi Madame d'Orléans, şi Mademoiselle de Montpensier, ducele de Enghien, fiul prinţului Conde, şi nenumăraţi tineri şi tinere din casa regală.

Ea nu văzuse nimic, doar pe regele care surâdea, în picioare, pe treptele patului mare al reginei. Îi fusese teamă. Nu mai semăna cu tânărul care o primise la Tuileries şi pe care dorise atât de mult să îl scuture de gulerul de dantelă. În acea zi fuseseră faţă în faţă, ca două forţe egale şi care se luptau

sălbatic, sigur fiecare că merită victoria.

Ce nebunie! Cum de nu înţelesese imediat că, sub aparenţa unei sensibilităţi încă vulnerabile, în acest suveran se ascundea un adevărat caracter, care toată viaţa nu va accepta nici cea mai mică atingere adusă autorităţii sale? încă de la bun început, regele era cel care trebuia să triumfe, iar ea, Angelica, pentru că nu îl cunoscuse îndeajuns, fusese distrusă ca un copil fără apărare.

Acum, ea urma grupul ucenicelor care se îndreptau spre sala comună, pentru a ieşi din palat. Doamnele din breaslă rămâneau să asiste la un mare festin, dar ucenicele nu aveau dreptul la o astfel de agapă.

Pe când traversa oficiile în care platourile şi fripturile aşezate unele peste altele aşteptau să fie duse la masă, Angelica auzi un fluierat în spatele ei, un sunet lung şi două scurte. Recunoscu semnalul bandei lui Balivernă şi crezu că visează. Aici, la Luvru…?

Se întoarse. Prin întredeschiderea unei uşi, o siluetă mică îşi arunca umbra pe podea.

— Barcarolă!

Alergă spre el cu elanul unei bucurii sincere. Piticul se umflă în pene, demn şi mândru.

— Intră, surioară. Intră, draga mea marchiză. Vino, vom sta de poveşti o vreme!

Ea râse.

— O, Barcarolă, ce frumos eşti! Şi ce bine

vorbeşti!

— Sunt bufonul reginei, spuse Barcarolă cu îngâmfare.

O duse într-un fel de mic vorbitor şi o lăsă să fi admire hainele din satin, jumătate galbene, jumătate portocalii, prinse cu o centură cu clopoţei. Apoi începu să facă tot felul de sărituri şi de piruete pentru ca ea să poată aprecia efectul tuturor acestor zdrăngănele sunătoare. Cu părul tuns la nivelul cefei, cănit, piticul părea fericit şi vesel. Angelica îi spuse că îl găseşte mai tânăr.

— Pe legea mea, este şi de la viaţa pe care o duc aici, mărturisi modest piticul. Nu duc lipsă de veselie şi cred, până la urmă, că sunt pe placul acestei case. Sunt fericit că, la vârsta mea, am atins culmea carierei mele.

— Ce vârstă ai, Barcarolă?

— Treizeci şi cinci de ani. Este culmea maturităţii, când toate facultăţile morale şi fizice ale omului înfloresc. Vino, surioară. Trebuie să îţi prezint o nobilă doamnă, pentru care nu îţi ascund că încerc un sentiment tandru… Şi care simte la fel.

Luând un aer de îndrăgostit cuceritor, piticul, foarte misterios, o conduse pe Angelica prin labirintul tenebros al încăperilor de la Luvru.

O introduse într-o cameră întunecată unde Angelica zări, aşezată în spatele unei mese, o femeie de vreo patruzeci de ani, extrem de urâtă, negricioasă, care fierbea ceva pe un mic încălzitor

de aramă.

— Doña Teresita, v-o prezint pe doña Angelica, cea mai frumoasă madonă din Paris, anunţă pompos Barcarolă.

Femeia o sfredeli pe Angelica cu privirea întunecată şi perspicace şi spuse ceva în spaniolă, din care putu înţelege cuvintele „Marchiza îngerilor. Barcarolă făcu cu ochiul înspre Angelica.

— Întreabă dacă nu eşti tu acea Marchiză a îngerilor, despre care i-am împuiat urechile. Vezi, surioară, eu nu îmi uit prietenii.

Înconjuraseră masa, iar Angelica văzu că picioarele minuscule ale doñei Teresita abia depăşeau marginea scaunului pe care era urcată. Era pitica reginei.

Angelica îşi apucă fusta cu două degete şi schiţă o reverenţă pentru a sublinia consideraţia pe care o purta acestei doamne de rang înalt.

Cu un semn din cap, pitica o îndemnă să ia loc pe un alt scaun, continuând să amestece lent. Barcarolă sărise pe masă. Spărgea şi ronţăia alune, povestind iubitei sale ceva în spaniolă.

Un ogar frumos, alb, veni să o amuşineze şi se aşeză la picioarele ei. Animalelor le plăcea din instinct să stea lângă ea.

— Este Pistolet, ogarul regelui, spuse Barcarolă, iar acestea sunt femelele, Dorinde şi Mignone.

Era frumos şi liniştit în acest colţ al palatului, în care doi pitici, între două bufonerii, îşi ascundeau

iubirea. Nasul Angelicăi palpita de curiozitate, simţind mirosul ce ieşea din vas. Era un miros nedefinit, agreabil, în care domina puţină scorţişoară şi ardei iute roşu. Cercetă ingredientele de pe masă: nuci şi migdale, un buchet de ardei iuţi, un vas cu miere, o căpăţână de zahăr spartă pe jumătate, cupe umplute cu seminţe de anason şi boabe de piper, cutii cu scorţişoară pisată. În sfârşit, un fel de păstăi pe care nu le recunoştea.

Fiind prinsă cu sarcina pe care o îndeplinea, pitica nu părea dispusă să stea de vorbă cu nou-venita. Totuşi, vorbele de duh ale lui Barcarolă îi smulseră un surâs.

— I-am spus, o lămuri el pe Angelica, că m-ai găsit întinerit, şi că asta se datorează faptului că ea mă face fericit. Draga mea, duc aici o viaţă de boier. Ca să fiu drept, m-am îmburghezit. Uneori mi-e şi frică. Regina este o femeie bună. Când este prea tristă, mă cheamă lângă ea şi îmi spune: „Ah, bietul meu băiat! „Iar eu nu sunt obişnuit aşa. Îmi dau lacrimile, aşa cum mă vezi, mie, Barcarolă.

— De ce este tristă regina?

— La naiba, începe să se îndoiască de rege şi crede că soţul îi pune coarne!

— Atunci este adevărat ce se spune, că regele are o favorită?

— Păi, cum nu?! O ascunde pe La Vallière a lui. Dar regina va sfârşi prin a afla. Biata femeie! Nu e prea şireată şi nu ştie prea multe despre viaţă. Vezi

tu, surioară, privind de aproape, viaţa prinţilor nu este deosebită de cea a umililor supuşi. Se poartă urât unul cu altul, lovind murdar, se ceartă în căsnicie, ca lumea obişnuită. Ar trebui să o vezi pe regina Franţei când aşteaptă seara venirea soţului său care, în acest timp, tremură de plăcere în braţele alteia. Dacă putem fi mândri de un lucru noi, francezii, acela este capacitatea de a iubi a stăpânului nostru... Acum nu foarte multă vreme, Maiestatea Sa a rămas la amantă de la prânz, până la patru dimineaţa. Şaisprezece ore! îţi dai seama? Regina aştepta în faţa şemineului cu Madame de Chevreuse. Când regele s-a întors, a întrebat pe un ton contrariat: „Ce faceţi aici?". „Sire, vă aşteptam", a răspuns regina cu lacrimi în ochi. „Mă aşteptaţi? Dar asta se întâmplă destul de des. De ce vă plângeţi? Oare nu dorm în fiecare noapte în apartamentele voastre?". „În apartamentele mele, da", spuse regina posac, „dar..." „înţeleg... Ce doriţi, Madame? Nici chiar regii nu primesc tot ceea ce vor. Uitaţi de micile neplăceri şi mergeţi să dormiţi". Regina se aruncă la picioarele sale şi spuse: „Vă voi iubi mereu, orice mi-aţi face". La care, Madame de Chevreuse s-a retras discret. Regele nostru s-a întins lângă regină. Dar dorinţele ei nu s-au înfăptuit, deoarece Maiestatea Sa petrecuse şaisprezece ore în compania lui Mademoiselle de La Vallière. Cinci secunde după aceea, regele sforăia ca un ceainic, iar noi am auzit-

o pe regină plângând încet. Biata regină a Franţei!

— Dormiţi în apartamentele reginei? întrebă Angelica curioasă.

— Şi câinii dorm acolo. Nu suntem nişte animale de companie? Iar eu, care am creier de bărbat într-un trup ciudat, mă îndeletnicesc cu cercetarea sufletului celor din lumea bună. Vrei să mai auzi o poveste?

— Barcarolă, ai devenit vorbăreţ ca un curtezan. Spune-mi mai degrabă ce tot fierbe doña Teresita cu atâta grijă. Acest amestec răspândeşte un miros ciudat, căruia nu reuşesc să fi dau un nume.

— Este ciocolata reginei.

Imediat, Angelica privi în vas. Văzu un amestec negricios, dens, care nu avea nimic apetisant. Prin intermediul lui Barcarolă, începu o conversaţie cu pitica, care îi spuse că, pentru a duce la bun sfârşit opera de artă, avea nevoie de boabe de cacao, două fire de chili sau de piper de Mexic, o mână de anason, şase trandafiri de Alexandria, un bob de lemn dulce, două drame de scorţişoară, douăsprezece migdale, tot atâtea alune şi o jumătate de bucată de zahăr.

— Pare extrem de complicat, spuse Angelica, dezamăgită. Măcar este bun? Aş putea gusta?

— Din ciocolata reginei?! O cerşetoare ca tine! Ce erezie! strigă piticul, prefăcându-se indignat.

Cu toate că piticei i se păru un lucru foarte îndrăzneţ, ea catadicsi să îi întindă Angelicăi, într-o

lingură de aur, puţin din amestecul cu pricina.

Pasta îi încleia gura şi era foarte dulce. Angelica spuse din politeţe:

— Este excelentă.

— Regina nu s-ar putea lipsi de ea, comentă Barcarolă. Are nevoie de mai multe ceşti pe zi, dar i se duc pe furiş, deoarece regele şi curtea îşi bat joc de pasiunea ei. Doar ea şi regina-mamă beau aşa ceva la Luvru.

— De unde se pot procura boabe de cacao?

— Regina comandă să i se aducă special din Spania, prin intermediul ambasadorului. Trebuie prăjite, măcinate şi apoi degresate. Adăugă cu jumătate de gură: Nu înţeleg de ce se face atâta zarvă pentru ceva atât de dezgustător!

În acel moment, o fetiţă intră rapid în cameră şi ceru, într-o spaniolă repezită, ciocolata Maiestăţii Sale. Angelica o recunoscu pe Philippa. Se zicea că era bastarda regelui Filip al IV-lea al Spaniei, şi că infanta Maria Tereza, găsind-o abandonată pe culoarele mănăstirii El Escurial, o crescuse. Făcea parte din suita spaniolă care plecase de la Bidassoa şi care putuse rămâne lângă noua regină a Franţei.

Angelica se ridică şi îşi luă rămas-bun de la doña Teresita. Piticul o însoţi până la mica uşă care dădea spre Sena.

— Nu m-ai întrebat ce s-a întâmplat cu mine, îi spuse Angelica.

Deodată, crezu că piticul se transformase într-o

portocală, deoarece îi vedea doar enorma pălărie portocalie. Barcarolă privea în jos.

Angelica se aşează pe prag, pentru a fi la aceeaşi înălţime cu omuleţul şi pentru a-l privi în ochi.

— Răspunde-mi!

— Ştiu ce e cu tine. L-ai lăsat baltă pe Balivernă şi te-ai făcut fată cinstită.

— S-ar zice că mă acuzi de ceva? N-ai auzit de lupta de la Saint-Germain? Balivernă a dispărut. Eu am reuşit să scap de la Châtelet. Rodogone este acum la turnul Nesle.

— Nu mai faci parte dintre ai noştri.

— Nici tu.

— O! Eu fac parte pe vecie din această lume. Întotdeauna voi face parte. Este regatul meu, spuse Barcarolă cu o solemnitate stranie.

— Cine ţi-a spus de mine?

— Cur-de-Lemn.

— L-ai văzut pe Cur-de-Lemn?

— Am fost să fi aduc omagiu. El este acum şeful suprem. Nu ştiai, nu?

— Aşa este.

— Am fost să-i duc o pungă plină cu ludovici de aur. Ha, ha! Draga mea, eram cel mai răsărit de pe acolo.

Angelica luă mâna lui Barcarolă, o mânuţă ciudată, rotofeie şi rotundă ca aceea a unui copil.

— Barcarolă, o să îmi facă rău?

— Nu cred că mai este în Paris vreuna mai

ameninţată ca tine.

Totuşi, exagera puţin, folosind o expresie răutăcioasă. Dar ea înţelese că ameninţarea nu era închipuită. Scutură din cap.

— Cu atât mai rău! Voi muri. Nu mă voi întoarce acolo. Poţi să i-o spui lui Cur-de-Lemn.

Piticul reginei îşi acoperi ochii cu un gest tragic.

— Ah! Este groaznic să vezi o fată aşa de frumoasă cu gâtul tăiat!

Deoarece Angelica dădu să plece, o prinse de fustă.

— Între noi fie vorba, ar fi mai bine să fi spui chiar tu.

De acum înainte, Angelica îşi petrecu întregul timp în folosul hanului. Clientela creştea. Faptul că petrecăreţele din breasla florăreselor fuseseră mulţumite avu efectul unui bulgăre de zăpadă. Cocoşul cel Viteaz se specializă în pregătirea de mese pentru bresle. Meseriaşi gata să se ghiftuiască şi să crape de băutură, în onoarea sfinţilor protectori, veniră să îşi facă agapele sub bârnele proaspăt vopsite şi mereu împodobite cu ce era mai bun ca vânat sau ca mezeluri.

Chiar şi sacrosancta breaslă a măcelarilor, cea mai mare şi mai veche din Paris, hotărî să organizeze aici festinul tradiţional de Sfântul Silvestru. Nu mai ştiau cum să organizeze vârtejul festivităţilor. După Crăciun, venea Anul Nou, apoi serbarea regilor, apoi carnavalul.

Angelica se dedicase umplerii gâtlejurilor şi burţilor nesătule ca şi cum ar fi încălecat pe un cal sălbatic, ce o ducea departe, ca vântul şi ca gândul.

După muncitori, artizani şi comercianţi, începură să fie văzute la Cocoşul cel Viteaz bande de libertini, filosofi de doi bani sau mai rafinaţi, care propovăduiau dreptul la orice tip de plăcere, dispreţul femeii şi negarea lui Dumnezeu. Nu era uşor să scapi de mâinile lor indiscrete. Mai mult, se arătau mofturoşi când îşi alegeau mâncarea. Dar, cu toate că era înspăimântată de cinismul lor, Angelica conta pe ei pentru a face din tavernă un loc renumit, care îi va aduce o clientelă şi mai bună.

Veniră chiar şi actori care, fără a se debarasa de nasul roşu fals, soseau în grup pentru a admira năzdrăvăniile lui Piccolo.

— Acesta este stăpânul nostru, spuneau ei. Ah, dacă acest animal ar fi fost om, ce comediant ar fi ieşit din el!

Cu fruntea asudată, cu obrajii aprinşi de la căldura vetrei, cu degetele unsuroase şi pătate, Angelica îşi făcea treaba fără să se gândească la altceva decât la clipa de atunci. Râsul, vorbele de duh, descotorosirea de o mână mai îndrăzneaţă nu o costau mai nimic. Amestecatul în sosuri, tocatul mirodeniilor, discuţiile despre mâncare, toate acestea o amuzau.

Îşi amintea că, pe când era fetiţă la Monteloup, ajuta bucuroasă la bucătărie. Dar la Toulouse

prinsese gustul aventurilor culinare, sub îndrumarea rafinatului Joffrey de Peyrac, a cărui masă de la Ştiinţa Veselă era celebră în întreg regatul.

Recompunerea unor reţete, amintirea unor principii sfinte ale artei gastronomice îi provocau uneori o bucurie melancolică.

Jupânul Bourjus era în acelaşi timp ameţit şi impresionat de afluenţa acestei noi clientele. Popularitatea de care se bucura taverna îi aducea spaime îngrozitoare şi, prin nepăsarea lui firească, se vedea depăşit de fapte. Totuşi, cârciumarul nu îşi neglija arta. Se pricepea de minune să aleagă şi să frigă păsările, carnea şi vânatul, dar şi să tranşeze şi să aleagă cele mai bune bucăţi. Nu se pricepea la peşte, unul dintre motivele pentru care rotiseria sa nu avea dreptul să pregătească mâncăruri cu peşte, pe care trebuiau să le ia de la bucătari specializaţi.

După ce îi rugase pe anumiţi clienţi să intervină, Angelica obţinu ajutorul breslei cârciumarilor şi autorizaţia de a servi peşte vinerea, precum şi apetitive şi prăjituri dulci. Făcu în aşa fel încât îl scoase pe jupânul Bourjus din bucătărie şi îl instală în sala de mese, unde îi înveselea pe clienţi cu jovialitatea pe care şi-o regăsise. Îi lăsă domeniul vinului şi pregătirea mâncărurilor de zi cu zi pentru clientela mai puţin pretenţioasă: muncitori şi artizani. Dar, treptat, încercau să-i satisfacă şi pe clienţii cu manşete de dantelă şi pălării cu pene,

care cheltuiau într-o seară mai mult decât un modest meşteşugar într-o lună.

Angelica alegea cu cea mai mare grijă legumele, pentru a găsi în ele surse de inspiraţie şi pentru a oferi noi mâncăruri clienţilor. Se mirară cu toţii, apreciind supa de legume uşoară, gustoasă, savuroasă, care în zilele călduroase revigora şi împrospăta mai mult ca o băutură rece. Era supa pe care ea o numea, doar pentru sine, supa copiilor.

Astfel, institui cu o precizie de ceasornic, zilnic, pregătirea unui fel de drob cu tot felul de bucăţele alese. Erau noutăţi pentru ea, dar care aveau un parfum de vagi amintiri, gustate odinioară. Mai bine ca orice cumătră din ţinut, Nourrice reuşea să facă drobul, un fel de pateu cu ierburi şi varză verde, măcriş, spanac, lăptucă, cepşoară, foi de sfeclă sălbatică, totul tăiat mărunt, la care se adăugau ouă ca liant, o bucată de porc afumată, o bucată de porc proaspătă. Toate acestea erau fierte la ceaun, bolborosind lungă vreme pe jar. Iarna, nu era nimic mai bun ca să te încălzeşti, iar vara era dreasă şi răcită cu schinduf. Pe la ţară, toată lumea avea reţeta proprie de plăcintă cu mirodenii, dar nici unii nu se îndurau să spună secretul. Plăcinta cu mirodenii era specifică provinciei Poitou. Deoarece se spunea că era un semn de sănătate.

Dar când sosi iarna, Florimond se îmbolnăvi grav.

Un singur lucru nu suporta Angelica, acela de a-l auzi tuşind. O frică o pătrunse imediat, crezând că

aceasta ar putea ascunde o boală fără leac. Era deja atât de plăpând. Vecinele spuneau, la vederea feţişoarei slăbite a copilului: „Nu o să mai scape… Am pierdut trei… Eu, cinci… Domnul a dat, Domnul a luat”. O resemnare profundă domnea printre aceşti oameni simpli, muncitori, zilieri, mici meşteşugari. O credinţă bine ancorată, convingerea că, prin încercările acestea ale vieţii, împărtăşeau suferinţele lui Iisus pe cruce, şi vor ajunge în rai. Ajunseseră astfel să poată trece cu uşurinţă peste dolii, sărăcie şi să devină, de-a lungul secolelor, nu cea mai resemnată parte a populaţiei, ci aceea care îndura cel mai mult şi se bucura cu foarte puţin. Cu repeziciune se scuturau de griji, devenind fericiţi, şi puteau fi auziţi râzând cu gura până la urechi.

Lui Florimond îi curgeau nasul şi urechile.

De douăzeci de ori pe zi, Angelica profita de un moment de linişte şi fugea pe scări până la mansarda în care trupşorul înfierbântat îşi ducea, singur, lupta împotriva morţii. Ea tremura apropiindu-se de pat şi suspina văzând că fiul ei mai respiră. Cu blândeţe, îi mângâia fruntea bombată pe care se vedea o sudoare fină.

— Iubirea mea! Frumosul meu! Să îmi fie lăsat băieţelul meu plăpând…! Nu voi cere nimic altceva de la viaţă, Doamne. Mă voi întoarce la biserică, voi face slujbe. Dar lasă-mi-l pe copilaşul meu…

În a treia zi de boală a lui Florimond, jupânul Bourjus, arţăgos, îi porunci Angelicăi să coboare şi

să se instaleze în camera cea mare de la primul etaj, în care nu mai stătea de când murise soţia lui. Oare putea fi îngrijit un copil aşa cum se cuvine într-o mansardă nu mai mare ca un dulap, în care se înghesuiau noaptea şase persoane şi maimuţa? Astea erau obiceiuri de ţigancă, de vagabondă…!

Florimond se însănătoşi, dar Angelica rămase cu cei doi copii în camera mare şi primitoare de la primul etaj, în timp ce o a doua mansardă era acum a lui Linot şi Flipot. Rosine continua să împartă patul cu Barbe.

— Şi aş mai vrea, concluziona jupânul Bourjus, roşu de mânie, să nu mă mai faci de ruşine în fiecare zi, să văd cum îmi aduce un valet în curte lemne, în văzul tuturor vecinilor. Dacă vrei să te încălzeşti, poţi să-ţi iei câte lemne vrei din magazie.

Angelica o anunţă aşadar pe contesa de Soissons, prin intermediul lacheului, că nu va mai avea nevoie de darurile sale şi că îi mulţumeşte pentru intervenţia sa caritabilă. Ea îi dădu un bacşiş servitorului, când acesta veni pentru ultima oară. Lacheul, care din prima zi nu se dezmeticise încă, clătină din cap.

— Culmea, pot spune, am fost obligat să fac multe în viaţă, dar nu am văzut niciodată o femeie ca tine!

— Ar fi doar pe jumătate rău, replică Angelica, dacă nu aş fi fost nevoită să te văd, la rândul meu.

În ultima vreme, împărţise cerşetorilor şi amărâţilor mâncarea şi hainele trimise de Madame

Soissons, vagabonzii fiind din ce în ce mai numeroşi, înghesuindu-se prin împrejurimile tavernei Cocoşul cel Viteaz. Printre ei apăreau numeroase chipuri cunoscute, ameninţătoare şi taciturne. Le împărţea şi lor, încercând îmblânzirea unor forţe ostile.

În tăcere, ea cerea acestor mizerabili dreptul la libertate. Dar, pe zi ce trecea, ei cereau mai mult. Valul de zdrenţe şi de cârje asalta refugiul în care se adăpostise. Clienţii tavernei protestau împotriva acestei invazii, spunând că împrejurimile cârciumii erau mai pline de săraci ca uşa unei biserici. Mirosul şi vederea plăgilor lor purulente nu prea te îndemnau să mănânci. Jupânul Bourjus tuna şi fulgera, fără să se mai prefacă.

— Îi atragi precum cheamă cucuveaua şerpii. Nu le mai da de pomană şi scapă-mă de mizerabilii ăştia, căci, altfel, voi fi nevoit să mă despart de tine.

Ea replica:

— De ce crezi că taverna dumitale are mai mulţi cerşetori ca altele? Nu ai auzit că foametea se răspândeşte în regat? Se spune că ţăranii înfometaţi intră, ca armata, în oraşe, iar numărul amărâţilor creşte… Aşa se întâmplă iarna, hrana este pe sponci…

Dar şi ei îi era teamă.

Noaptea, în camera liniştită în care se auzea doar respiraţia copiilor, se ridică şi privea pe fereastră cum apele leneşe ale Senei străluceau sub razele

lunii. Lângă casă era un loc invadat de gunoaie şi de resturi de la alte cârciumi: pene, gheare, măruntaie, tot ce nu se putea mânca. Câinii şi amărâţii veneau aici să caute de mâncare. Puteau fi auziţi cum scotocesc prin gunoaie. Era ora la care strigătele şi fluierăturile bandiţilor se ridicau deasupra Parisului. Angelica ştia că, la câţiva paşi, la stânga, dincolo de capătul podului Change, începea cheiul Gesvres, a cărui boltă răsunătoare adăpostea cea mai temută peşteră a hoţilor din capitală. Îşi amintea de acea văgăună umedă şi vastă, prin care curgea în valuri sângele de la abatoarele de pe rue Vieille Lanterne.

Fireşte, ea nu se amesteca cu păsările de noapte blestemate. Făcea parte dintre cei care, în spatele uşilor ferecate, îşi făceau cruce la auzul unui ţipăt de moarte ce venea dinspre străduţele întunecate.

Era deja prea mult. Dar greutatea acestui trecut nu o va opri din drumul său? Nu era aşa de uşor să spui: „Sunt liberă! 1* Putea cineva ieşi din această lume interlopă?

Într-o zi, pe când îşi făcea piaţa, Gagiu Mişto veni la ea. Din întreaga lui atitudine îşi putea da seama că ea rămânea pentru el, din motive multiple şi pe care nu şi le explica nici el, „domeniu interzis.

Dar îi ceru să fi spună ce are de gând cu Rosine. Angelica, luată din scurt, răspunse că Rosine era bine acolo unde era şi că nu avea ce propunere să-i facă în ceea ce o privea.

— Dar, spuse Gagiu Mişto, este una dintre femeile lui Rolin îndesatu. Ne aparţine.

Angelica îşi propuse să fie precaută. Căuta ceva care să îl poată face să se răzgândească pe cel mai faimos proxenet al Parisului, în ceea ce o privea pe Rosine.

Îi spuse, ceea ce era şi adevărat, că unul dintre clienţi, un pictor din breasla Saint Luc, care expunea la Pont Neuf, avea pentru ea un tandru sentiment. Nu numai că o voia de model, dar şi de soţie. Spunea că figura ei inocentă seamănă cu a unei madone.

Răspunsul lui Gagiu Mişto dovedi, dacă mai era nevoie, prăpastia de neînţelegere care exista în concepţia sa despre existenţă şi cea a Marchizei îngerilor.

Ochii bărbosului se aprinseră de poftă.

— Tocmai, am clienţi pentru o astfel de frumuseţe. Îi făcu cu ochiul, complice. Sataniştii…!

În sala mare, bine încălzită, Angelica era din nou neliniştită.

Nu putea nega realitatea, iar jupânul Bourjus pusese degetul pe rană; ea era cauza acestei adunături ameninţătoare de cerşetori din jurul tavernei.

Se lăsau înghiţiţi de această lume. Puţini scăpau. Angelica se gândea cu recunoştinţă la Magister, care o obligase să se plimbe prin Paris, povestindu-i întâmplări cu căutători de comori şi regi trădaţi, ca

să o ajute să nu o ia razna.

Unde o fi Magister?

Angelica reveni lângă patul copiilor.

Genele lungi ale lui Florimond îi umbreau obrazul sidefiu. Părul său părea o coroană întunecată. Cantor avea plete la fel de dese şi de exuberante. Dar buclele sale erau de un castaniu auriu, în timp ce ale lui Florimond erau negre ca pana corbului.

Angelica recunoştea că micuţul Cantor era din „neamul ei”. Avea felul de a fi, în acelaşi timp rafinat şi rustic, al familiei Sance din Monteloup. Nu prea mult curaj, dar multă pasiune. Puţină educaţie, dar simplitate. Cantor îi amintea de Josselin cu fruntea lui înaltă, de Raymond, prin calm, de Gontran, prin gustul pentru singurătate. Fizic, semăna cu Madelon, dar fără sensibilitatea sa.

Acest omuleţ rotofei, cu ochi limpezi şi ageri, forma deja o lume, un rezumat de virtuţi şi de experienţe seculare. Cu condiţia să fie lăsat liber, stăpân pe independenţa sa, el creştea fără dificultate. Barbe, voind să îl înfeşe strâns, ca pe toţi copiii de vârsta lui, văzuse cum paşnicul Cantor, după câteva clipe de nedumerire, fusese cuprins de o furie înspăimântătoare.

După câteva ceasuri, vecinii asurziţi ceruseră să fie eliberat.

Barbe spunea că Angelica îl prefera pe Florimond şi că nu îşi făcea griji pentru cel mic. Angelica riposta spunând că pentru Cantor chiar nu trebuia

să îşi facă griji. Întreaga atitudine a lui Cantor însemna, înainte de toate, că vrea linişte, în timp ce lui Florimond, sensibil, îi plăcea să se ocupe cineva de el, să i se vorbească, să i se răspundă la întrebări. Florimond avea nevoie de mai multă grijă şi atenţie.

Între Angelica şi Cantor, legătura se stabilea fără cuvinte, fără gesturi. Erau de aceeaşi stirpe. Îl contempla, îi admira carnea rozalie şi durdulie, şi chiar calitatea acestui micuţ care nu împlinise un an şi care, de când se născuse, şi chiar dinainte, gândea ea, luptase pentru a trăi şi refuzase din capul locului moartea care îi ameninţase fragila existenţă.

Cantor reprezenta forţa sa, iar Florimond, fragilitatea. Erau cei doi poli ai existenţei sale.

Se anunţau trei luni teribile.

Se întâmpla rar ca acest regat întins al Franţei, foarte populat, să nu cunoască, fie din lipsa ploilor de iarnă, fie din pricina slabelor recolte sau a revoltei unei provincii, perioade de foamete care se repercutau asupra capitalei, mai ameninţată prin faptul că aici trăia o enormă populaţie ce trebuia hrănită.

Foametea de care vorbea Angelica nu era doar un simplu zvon. Nu venise mijlocul lui ianuarie, că lipsurile ajunseră la porţile Parisului. Recolta din acel an fusese neîndestulătoare. Multe trupe armate, neeliberate în ciuda tratatului din Pirinei,

trăiau încă în tabere. Şi, pe deasupra, speculanţii aveau mână liberă.

Protejaţi de breslele lor, care avuseseră la dispoziţie atâtea sute de ani să se organizeze în faţa acestor nenorociri inevitabile, meseriile ce erau legate de hrană sufereau mai puţin decât alte profesii.

Brutari, măcelari, cârciumari, la ei se găsea mereu de mâncare, dar greutăţile în ceea ce priveşte aprovizionarea se înteţeau. Clientela părea că se cam împuţinează.

Angelica se frământa la gândul că perioada sărbătorilor nu adusese cât şi-ar fi dorit. Oricum, fie numele Domnului lăudat, Cocoşul cel Viteaz şi mica lui trupă erau la adăpost de orice grijă. Se felicita pentru că îşi adusese copiii la adăpostul unei taverne. Altfel, ar fi fost morţi de foame în timpul acestor luni tragice.

Parizienii sufereau din nou de foame, de ciumă, prietena eternă a celei dintâi. Pe străzi treceau iar medicii cu măşti de forma unor păsări cu cioc, în care puneau bucăţi de camfor sau diverse lucruri parfumate, respirând astfel efluviile acestora în locul miasmelor epidemiei. Au fost văzute din nou grupurile breslei Saint-Lazare, însărcinate cu îngroparea morţilor. Apoi procesiunile care implorau Cerul aduceau cu ele chivoturile aurite cu relicve protectoare, iar în faţă fluturau prapurii de mătase, parcurgând astfel străzile îngheţate unde

zăceau trupurile răpuse de boală, frig şi foame. Cea mai importantă procesiune făcu turul zidurilor Parisului; de la o poartă la alta, procesiunea Sfintei Genevieve, care nu era numai patroana Parisului, ci era şi renumită apărătoare împotriva foametei şi a cărei sărbătoare cădea pe 3 ianuarie.

La Luvru, regele împărţi grâu săracilor. Acesta a fost numit „grâul regelui”.

Valurile de înfometaţi, de zdrenţăroşi, de oameni care, ca şi cum ar fi fost ruşinaţi de ce li se întâmpla şi se ascundeau ca să moară, creşteau pe zi ce trecea.

Până la urmă, afacerile de la Cocoşul cel Viteaz se dovediră destul de prospere.

Dotaţi cu o pungă plină care le permitea să nu facă sacrificii prea mari, mulţi clienţi bogaţi se refugiară pe rue Vallee-de-Misere, gata să plătească orice preţ pentru a-şi procura o masă demnă de acest nume.

Atunci când Angelica înţelese care era situaţia, îşi spuse că era de datoria ei să îşi urmărească interesul. Sezonul nu era chiar un dezastru din punct de vedere financiar. Preţul pe care îl propusese acestor domni, spre spaima jupânului Bourjus, nu era mic în comparaţie cu osteneala pe care şi-o dădeau pentru a face rost de păsări şi de carne? Nu trebuia să fie răsplătită pentru primejdiile prin care trecea în timpul expediţiilor făcute alături de David, prin satele din jurul

Parisului, pentru a cumpăra clandestin oi şi găini? Da, era corect ca toate acestea să fie plătite.

Clienţii dădeau dovadă de înţelegere. Erau bogaţi, dar nu puteau mânca aur, aşa încât cârciumarii, măcelarii şi patiserii le permiteau să-şi continue traiul confortabil.

Săracii deveneau ameninţători.

Angelica se hotărî să meargă să îl vadă în cele din urmă pe Cur-de-Lemn.

Barcarolă o sfătuise să o facă. Dar aproape că leşina la ideea de a se afla în faţa casei Marelui Cocsre. Ar fi vrut să uite coşmarul. O dată în plus, trebui să se stăpânească, să treacă un nou prag, să câştige o nouă bătălie.

Într-o noapte îngheţată şi întunecată, ajunse în mahalaua Saint-Dénis.

A fost adusă în faţa lui Cur-de-Lemn. Acesta se afla în cea mai îndepărtată încăpere a casei de pământ, pe un fel de tron, învăluit de fumul scos de grăsimea opaiţelor.

În faţa lui, pe pământ, era pus un vas de aramă. Ea aruncă în el o pungă destul de grea şi îi mai arătă şi un alt dar, un şold enorm de oaie, proaspăt, şi o pâine, mâncare destul de rară la vremea aceea.

— Nu te-ai prea grăbit! grohăi Cur-de-Lemn. E multă vreme de când te aştept, marchiză. Ştii că ai jucat un joc primejdios?

— Ştiu că, dacă acum sunt în viaţă, ţie ţi-o datorez.

Se apropie de el. De cele două părţi ale tronului infirmului se aflau cele două personaje de coşmar ale regatului înspăimântător: Marele şi Micul Eunuc, cu insignele lor de bufoni; mătura, furca cu câine mort şi Frigare cel Bătrân, cu barba sa lungă, păstrând nuielele rămase de pe vremea când era monitor la colegiul Navarre.

Cur-de-Lemn, îmbrăcat impecabil, ca de obicei, purta o magnifică pălărie cu două rânduri de pene roşii.

Angelica se angajă să fi aducă sau să fi trimită de fiecare dată aceeaşi sumă şi îi promise că niciodată masa lui nu va duce lipsă de ceva. În schimb, voia să fie lăsată să-şi vadă de noua ei viaţă. Ceru, de asemenea, ca tuturor cerşetorilor să li se ordone să debaraseze pragul cârciumii „sale”. Mai plăti şi pentru Flipot, Linot şi Rosine.

Înţelese, privindu-l pe Cur-de-Lemn, că acţionase în sfârşit aşa cum trebuia şi că acesta se declara mulţumit, îşi reglase socotelile cu lumea interlopă, iar el o va proteja întotdeauna.

Plecând, îi făcu, grav, o reverenţă.

Capitolul 16

— Fetiţo, să mă trăsnească Dumnezeu dacă mai calc vreodată într-o speluncă în care îşi permit să îl păcălească în aşa hal pe unul dintre cei mai fini clienţi ai Parisului!

Barbe, auzind această declaraţie solemnă, alergă

la bucătărie. Clientul se plângea! Nu era pentru prima oară când acesta venea la taverna Cocoşul cel Viteaz şi se aşeza singur la masă, tăcut şi împopoţonat cu panglici şi mătăsuri.

El însuşi costumat ca într-o piesă de teatru, mânca cu o expresie aproape religioasă şi plătea dublul notei primite. De aceea, cuvintele sale ce răsunau ca un tunet pe un cer fără nori meritau să li se acorde atenţie.

Angelica se prezentă imediat în faţa lui. Gentilomul o măsură din cap până în picioare. Părea că este în toane foarte proaste. Dar frumuseţea şi, poate, distincţia acestei tinere cârciumărese îl surprinseră.

După ce şovăi, el spuse din nou:

— Fata mea, ţin să te previn că nu voi mai călca în taverna voastră dacă o singură dată mai sunt astfel înşelat.

Angelica se forţă să adopte tonul cel mai umil pentru a-l întreba ce nu îi fusese pe plac.

La această întrebare, clientul se ridică valvârtej. Era roşu la faţă, şi aproape că Angelicăi îi veni să îl bată pe spate, întrebându-se dacă nu cumva un os de pasăre îi rămăsese de-a curmezişul gâtului.

În sfârşit, îşi regăsi vocea:

— Frumoasa mea, poţi vedea după faţa mea că am acasă destui servitori ca să nu fiu nevoit să vin aici să mănânc. Nu aş fi intrat în acest loc prima oară dacă, din întâmplare, nu aş fi fost atras de mirosul

divin care plutea la uşa cârciumii. Mi-a prins bine, căci, spre marea mea uimire, am mâncat una dintre acele omlete cum eu însumi, ia aminte, eu, consilier la Parlament, nu ştiu să fac!

Angelica, după o privire rapidă pe masă, se putuse convinge, văzând sticla de vin abia începută, că beţia nu avea de-a face cu stranietatea acestui discurs. Astfel, îşi înăbuşi râsul şi spuse pe un ton nevinovat:

— Stăpâne, nu suntem decât o cârciumă modestă şi încă mai învăţăm. Nu ştiam, mărturisesc, despre faptul că Parlamentul are consilieri atât de pretenţioşi…

Turuind despre omletă, clientul îşi expunea plângerea. Cea de azi nu amintea cu nimic de aceea căreia îi păstrase o divină amintire.

— Ouăle sunt totuşi proaspete… îndrăzni Angelica.

Dar consilierul Parlamentului o întrerupse cu un gest dramatic:

— Asta ar mai fi lipsit, să nu fie! Nu este vorba despre asta. Vreau să ştiu cine a făcut omleta de atunci. Deoarece nu trebuie să credeţi că mă veţi face să o mănânc pe aceasta la fel ca pe cealaltă.

Gândindu-se, Angelica îşi aminti că ea pregătise faimoasa omletă.

— Sunt mulţumită că v-a plăcut, spuse ea, dar vă mărturisesc că v-a fost servită aproape din întâmplare.

De obicei, trebuie să mi se facă dinainte comanda, ca să pot strânge toate ingredientele.

O sclipire de poftă se aprinse în ochii magistratului. Cu o voce imploratoare, o rugă pe Angelica să fi dea reţeta, iar ea trebui să îşi apere secretul cu tot atâta cochetărie ca şi cum şi-ar fi apărat virtutea.

Practică şi măsurând rapid omul din faţa ei, hotărî că era unul dintre acei oameni pe care trebuie să fi iei din scurt, intuind ceea ce putea deveni o sursă inepuizabilă de venituri pentru Cocoşul cel Viteaz.

Hotărâtă, îşi puse mâinile în şolduri, pentru a-şi juca rolul de cârciumăreasă sprintenă şi isteaţă, şi îi spuse că, din moment ce se pricepea aşa de bine, trebuia să ştie că, prin tradiţia de sute de ani, maeştrii bucătari nu îşi dezvăluiau reţetele cele mai faimoase decât în schimbul unor sume convingătoare şi generoase.

În ciuda nobilei sale apartenenţe, corpolentul domn rosti două, trei înjurături, apoi, cu un suspin, conveni că aşa era corect. Se înţelege, va plăti un preţ bun, dar cu condiţia ca noua capodoperă să fie la înălţimea celei dintâi. Pentru arbitrajul unei astfel de omlete, va aduce cu el şi pe unii dintre cei mai fini degustători de la Palat şi de la Parlament.

Angelica se dovedi a fi la înălţime şi a fost călduros felicitată de eleganta asistenţă. Apoi reţeta a fost dezvăluită în schimbul unei pungi grele date de consilierul Bernay, care o citi cu o voce la fel de

emoţionată ca şi când ar fi citit un bileţel de amor.

— „Puţină cepşoară verde se pune în douăsprezece ouă bătute, apoi una sau două creste de cocoş prăjite, şase frunze mici de salvie, trei sau patru fire de sorbestrea, două sau trei frunze de limba-mielului, tot atâta de miruţă, cinci sau şase frunze de măcriş, două sau trei frunze de lăptucă fragedă, puţin măghiran, isop şi creson. Totul se sotează într-o tigaie în care se pune jumătate ulei, jumătate unt de Vanves. La sfârşit se adaugă smântână proaspătă”.

După ce aceste cuvinte au fost citite, se lăsă o linişte pioasă, iar consilierul îi spuse grav Angelicăi:

— Domnişoară, recunosc că eu însumi, pentru o sumă mai importantă decât cea pe care tocmai am plătit-o, nu aş fi încredinţat niciodată un astfel de secret, demn doar de zei. Vreau să răsplătesc cu mai mult dorinţa de a ne fi pe plac. Eu şi Prietenii mei vom aprecia acest lucru, venind adesea în acest loc primitor.

Aşa câştigă Angelica clientela rafinată a iubitorilor de feluri alese. Pentru aceşti domni, plăcerile mesei le depăşeau pe toate celelalte, chiar şi pe cele ale amorului. Iar trăsurile şi lecticile începură să se oprească sub firma Cocoşul cel Viteaz, aşa cum visase ea.

Aveau obiceiul să ţină discursuri până rămâneau fără suflu despre proprietăţile medicale ale mâncărurilor ce le erau aduse.

— Iată un spate de cerb în sos ragu, pe care vi-l recomand, domnilor, spunea doctorul Lambert-Martin prietenilor săi. Credem că mişcările acestui animal, lejeritatea sa şi veselia purifică trupul de toate relele… şi, după acest ragu, ce ne dai, frumoasa mea?

— Coarne de cerb fripte, răspundea Angelica. Se spune că sunt nemaipomenite pentru a le ţine la locul lor pe cele ale anumitor soţi.

Era apreciat faptul că îşi condimenta cu umor reflecţiile pertinente.

După cei rafinaţi, urmară mâncăii, care găsiră la rândul lor drumul spre tavernă.

Într-o zi, masa gentilomilor îl primi cu urale pe un bărbat cu burta mare, care apăruse în prag. Se numea Montmaur. Era îmbrăcat fără mari pretenţii şi avea o faţă roşie şi jovială.

După ce răspunsese chemării celor rafinaţi cu un zâmbet circumspect, nou-venitul se aşează la o masă mai îndepărtată şi comandă cu voce puternică un clapon la frigare, un purceluş fript, un crap cu pătrunjel şi şase porumbei.

Printre epicurieni izbucniră hohote de râs. Unul dintre ei, contele de Rochemont, se ridică şi se apropie de masa celui care îşi lua cina în singurătate.

— Acest brav Montmaur, spuse el, este mereu incorigibil. Trebuia să te fi născut gâscă, ca să te bucuri de plăcerea de a fi îndopat până ce crăpai.

Deschide, aşadar, gura. Mi-ar plăcea să ştiu dacă mama Natură a uitat să îţi dea şi un gâtlej.

Mâncăul înghiţi mai întâi o bucată de pâine cu unt şi cu brânză, care îi ţineau de apetitiv, apoi mormăi:

— Aşa şi? Fiecare cu gusturile lui!

— Ce sentinţă, prietene! Cum poţi vorbi despre gusturi în timp ce dumneata, ilustru profesor la Collège de France, te faci vinovat de trei monstruoase erori de gusturi culinare dintre cele mai elementare?

— Eşti un chiţibuşar! zise profesorul vesel. La naiba, gustul a ceea ce mănânc mă satisface şi nu văd care ar fi pretinsele greşeli de care mă acuzi.

— Bine, să ştii mai întâi că nu se începe niciodată masa cu brânză. Una la mână. Apoi, nu este permis să se pună pătrunjel pe crap. Apoi, este de neconceput să se mănânce peştele după carne şi vânat. Asta este a treia. Şi mă gândesc că nu e totul. Ai mai comis încă una. Cine o va găsi?

Toţi cei de faţă căzură pe gânduri. Rochemont suspină şi zise:

— Domnilor, domnilor, câtă lipsă de strălucire a spiritului aveţi azi! La drept vorbind, pot să vă înţeleg. Doar la auzul meniului domnului profesor, şi ţi se goleşte mintea. Regret că scumpa şi nobila noastră prietenă, marchiza de Sabie, nu este prezentă să îmi dea răspunsul corect, ea care cunoaşte toate nuanţele etichetei gastronomice. Bine, domnilor, nu vă lăsaţi intimidaţi de prezenţa

acestui barbar care reprezintă specia mâncăilor. Cine găseşte greşeala?

— Cârciumăreasa are şi ea un cuvânt de spus? întrebă Angelica.

Contele surâse şi îşi trecu braţul în jurul taliei sale.

— O cârciumăreasă obişnuită nu ar fi ascultată de adunarea noastră de epicurieni şi de perfecţionişti, dar o zână, cum eşti tu, are toate drepturile.

— Ei, bine, domnilor, a patra greşeală comisă de Monsieur Montmaur este aceea de fi pus în meniu porumbei, înainte de sărbătorile pascale.

— Pe legea mea, aşa este, desigur! exclamă consilierul. În această perioadă a anului, porumbeii sunt deja prea bătrâni sau prea tineri.

Angelica a fost aplaudată frenetic, iar contele de Rochemont o sărută.

Micile incidente de acest fel întăreau reputaţia ambianţei plăcute de la Cocoşul cel Viteaz. Rar se întâlnea o cârciumăreasă în stare să gătească minunat şi care să dea replică interlocutorilor obişnuiţi ai curţii, familiarizaţi cu discuţiile de salon şi anticameră. Unii ştiau din experienţă că avea o virtute de nezdruncinat, dar amabilitatea şi caracterul ei vesel ostoiau rănile amorezaţilor refuzaţi. Siguranţa şi experienţa pe care şi le câştigase îi permiteau să dozeze cu măsură picanteria cuvintelor şi, dacă nu făcea un pas înapoi la auzul anumitor vulgarităţi, îi plăcea, când ocazia

o permitea, să facă aluzii, demne de o adevărată doamnă, la divinităţile mitologice.

Aşteptând, Angelica îşi pierdea apetitul între rafinaţi şi lacomi, până la pofta obositoare. Uneori visa că se sufoca sub munţi de carne sau că se îneca în torente de sos. Aviditatea anumitor clienţi o înspăimânta.

— Cu mâna pe inimă vă spun, domnilor, că postul vă va face bine.

— Nu vorbi despre acest chin! suspinau pofticioşii şi lacomii.

Regulile postului fuseseră înăsprite de către Biserică după Reformă, pentru a constrânge la ascultare strictă un popor care s-ar fi lăsat mai degrabă crucificat decât să renunţe la consumul de carne. Credincioşii erau din această cauză obligaţi, din pricina celor mai grele ameninţări, să se hrănească fără carne timp de patruzeci de zile, cele care precedau învierea Domnului. Aveau voie să mănânce doar de două ori pe zi, iar dispensa se acorda doar bolnavilor şi celor mai bătrâni de şaizeci de ani. Cârciumarii şi vânzătorii de păsări ocoleau regulile, riscându-şi pielea.

Se amintea de pedeapsa meşterului Gardy, măcelar pe rue Vieille Lanterne, care, pentru faptul de a fi încălcat interdicţiile, fusese expus la stâlpul infamiei cu un spate de viţel în jurul gâtului. Trecătorii îl priveau cu ochii rotunzi de uimire, dar salivau de poftă văzând bucata de carne.

Angelica adusese la Cocoşul cel Viteaz muncitorii şi meşteşugarii din cartier, pe care faima nu prea bună a cârciumarului şi apatia lui David îi goniseră până atunci.

De când cântau cocoşii, erau ademeniţi cu un terci cald şi aromat pe care îl însoţea, ca să le mai vină inima la loc, cu un păhărel de rachiu din partea casei.

— Asta e risipă! protesta meşterul Bourjus. O sticlă plină care nu îmi aduce niciun profit.

— M-am servit doar de sticla aceea de rachiu de sfeclă din care nu mai bei, din care chiar dumneata pui în sosuri şi în ragu. Şi ai dreptate, Monsieur. Mai bine cheltui pe ceva pe care oferi gratis şi poţi să le dai oamenilor o masă bună, decât să ceri bani pentru orice, ca un zgârcit, şi să dezamăgeşti astfel un client fidel. Prietenii noştri de dimineaţă sunt atât de recunoscători pentru acest mic cadou, încât ne fac reclamă peste tot. A Jupânul Bourjus suspină din nou şi nu mai stărui, încă o dată trebui să recunoască faptul că Angelica avea idei şi raţionamente care nu erau lipsite de un anumit interes. Şi când Angelica, în loc să fi spună „jupâne Jacques”, îi spunea „Monsieur”, rămânea fără cuvinte.

Chiar şi ea se mira de cât de diversă era clientela cârciumii, alcătuită în mare măsură din oameni simpli şi fără prea mulţi bani, care se amestecau cu câţiva călători, cei care veneau de pe străzile

Parisului, dar care, cu toţii, acordau o extremă importanţă acelei clipe în care cumpărau această hrană necesară oricărei fiinţe umane pentru a trăi.

Ceea ce remarcase era diversitatea gusturilor fiecăruia, clienţii părând să caute în ceea ce li se dădea ceva în plus, indispensabil, adăugat simplului fapt de a se hrăni. Să fi fost aerul Parisului de vină, atunci când se spunea că locuitorii săi erau greu de mulţumit şi mofturoşi? Chiar şi călătorii, cel mai adesea mesageri sau comercianţi din provincie, erau atenţi la ce băgau în gură, fără a avea excesele rafinaţilor sau ale pofticioşilor, cerând uneori lămuriri despre secretele acestor mâncăruri care le oferiseră, în acea zi, satisfacţia unei mese bune.

La urma urmelor, perioada sărbătorilor, răvăşite de foamete şi de dumă, şi cea a postului marcat de lipsa cărnii şi a păsărilor rumenite nu fuseseră chiar aşa de catastrofale pentru afacerea lor.

Angelica putu spune, numărând galbenii, că această perioadă nefericită fusese mai rodnică decât prevăzuse.

Puse deoparte acest profit neaşteptat, binemeritat graţie ardorii muncii şi isteţimii investite de mica sa echipă în acest proiect de care era atât de ataşată.

Angelica se mută de la tavernă.

Din diverse motive, nu îi plăcea acest cartier înghesuit şi agitat, în umbra zidurilor de la Châtelet. Descoperi în frumosul cartier Marais o casă cu etaj, cu trei camere, care i se păru un palat.

Se afla pe rue des Frânes-Bourgeois, nu departe de întretăierea cu rue Vieilledu-Temple. Sub domnia lui Henric al IV-lea, un om de afaceri începuse acolo construcţia unei case frumoase, din cărămidă şi piatră tăiată. Dar, ruinat de războaie sau din cauza escrocheriilor, fusese nevoit să lase construcţia neterminată. Finalizase doar poarta flancată de două logii ce precedau curtea mare interioară. O bătrânică pipernicită care era proprietara imobilului, nu se ştia prea bine de ce, locuia pe o latură a logiei; pentru un preţ modest, ea îi închirie cealaltă parte Angelicăi.

La parter, două ferestre bine închise cu grilaj luminau un culoar ce conducea către o bucătărie minusculă şi o cameră destul de mare, unde locuia Angelica. Camera frumoasă de la etaj le fusese rezervată copiilor, care se instalaseră acolo, însoţiţi de guvernanta lor, Barbe, aceasta părăsind cârciuma jupânului Bourjus pentru a intra în slujba „lui Madame Morens”. Aşa hotărâse Angelica să se numească. Într-o zi, poate, va adăuga acestui nume şi particula de in acest fel, copiii vor purta numele tatălui lor: de Morens. Mai târziu, va încerca să revendice pentru ei titlurile, dacă nu şi averea.

Nutrea o speranţă nebună. Cu bani se putea face orice. Nu se afla deja „acasă”?

Nu era decât casa unui bancher elveţian, dar poarta de la intrare dădea iluzia unei reşedinţe de lux. Chiar dacă nu fuseseră montate uşile de stejar

care erau destinate acestui portal, sculpturile erau terminate: două capete de berbec, printre ghirlande de flori şi de fructe. Uşa căsuţei bătrânei dădea sub bolta cea mare de la intrare.

Barbe părăsise fără regrete taverna. Nu îi plăcea meseria de rotiser şi era mulţumită să stea doar cu copiii. De ceva vreme se ocupa numai de ei. Pentru a o înlocui, Angelica angajase două fete la bucătărie şi un bucătar. Rosine devenise o chelneriţă descurcăreaţă şi plină de voie bună, Flipot era bucătar ucenic, Linot era mai degrabă însărcinat cu distracţia clienţilor şi cu vânzarea de gofre, chiftele şi biscuiţi, iar numărul angajaţilor de la Cocoşul cel Viteaz devenea astfel destul de important.

Pe rue des Frânes-Bourgeois, Barbe şi copiii se aflau la adăpost.

Angelica era fericită că îl putuse, în sfârşit, îndepărta pe Florimond de atmosfera zgomotoasă a tavernei. Acestuia nu îi plăceau zarva şi agitaţia pe care o produceau aşa-zişii oameni ai casei.

Gentilomii veneau în tavernă pentru a se elibera de corvoada etichetei, iar lucrurile degenerau adesea. Îşi aruncau cu urcioarele în cap, se scoteau săbiile. Angelica nu se ferea să se arunce în mijlocul tumultului. Cu astfel de ocazii, îşi amintea de Poloneză şi de vocabularul ei grosier, pe care îl folosea uneori şi care avea ca efect potolirea spiritelor mai încinse. Nu era greu pentru ea. Făcea parte din lupta ei de zi cu zi. Dar gândul că

Florimond se trezea plângând şi tremurând îi declanşa o criză de furie.

Aici va fi linişte. În locul mirosurilor de gunoaie şi de mâncare, va respira aerul proaspăt al grădinilor şi al parcurilor care înfrumuseţau cartierul unde, de la începutul secolului, nobilimea îşi construia reşedinţele. Copiii vor merge la plimbare în grădinile Temple şi vor bea lapte de capră, sau în cele ale reşedinţei de Guise, sau se vor plimba la adăpostul zidurilor de la Celestins ale căror foişoare erau renumite pentru fructele şi viile fără pereche.

În seara mutării, Angelica nu se mai sătura să urce de la un etaj la altul, cuprinsă de agitaţie. Nu aveau mult mobilier: un pat mare în fiecare cameră, un pătuţ pentru cei doi copii, două mese, trei scaune, perne de pluş pentru stat pe jos. Focul sălta în vatră, iar camera de zi mirosea a clătite. Aşa se botează un cămin, cu clătite.

Câinele Patou dădea din coadă, iar mica servitoare Javotte îi surâdea lui Florimond, care îi răspundea la rândul lui.

Angelica mersese să fi caute la Neuilly pe vechii prieteni de suferinţă ai lui Cantor şi Florimond. Mutându-se pe rue des Frânes-Bourgeois, se gândise la nevoia de a avea un câine de pază. Cartierul Marais era izolat şi primejdios pe timpul nopţii, cu terenurile sale pustii şi câmpurile cultivate care izolau casele unele de altele. Protecţia ei era asigurată de Cur-de-Lemn, dar, pe

întuneric, hoţii puteau greşi adresa. Astfel, îşi amintise de fetişcana căreia cei doi fii ai săi îi datorau viaţa, fără nicio îndoială, şi de animalul care îl adăpostise pe Florimond, aflat în suferinţă.

Doica nu o recunoscu, deoarece Angelica purta mască şi venise cu o trăsură închiriată. Pentru suma propusă, femeia a fost numai un zâmbet şi o lăsă să plece pe fata care îi era chiar nepoată.

Cât despre câine, ea spuse că era oricum bătrân şi că nu îi mai folosea la nimic. Nu era nici măcar în stare – şi doamna e martoră – să latre când intra cineva străin în curte. Urma să îl omoare, „nu înainte de a-l fi înfometat”, gândi Angelica. Şi el, bietul dulău, îşi datora existenţa vajnicei Javotte. Dar Angelica trăgea nădejdea ca măcar să latre, să asmuţă ceilalţi câini din vecini şi să pară înfricoşător, în cazul în care vreun intrus răufăcător ar fi încercat să pătrundă în refugiul lor.

Angelica se întreba care va fi reacţia lui Florimond, dar cei doi nou-veniţi părură a-i fi trezit doar amintiri frumoase. Până la urmă, ea era cea care, privindu-i pe Javotte şi pe Patou, îşi simţea inima sfâşiată amintindu-şi-l pe Florimond în cuşcă, şi îşi jura o dată în plus că fiii ei nu vor mai suferi niciodată de foame şi de frig. Sub acoperişul ei se adăposteau oameni fericiţi.

În acea seară, îşi făcuse de cap. Cumpărase jucării. Nu luase morişti şi căluţi prinşi de capătul unui băţ, pe care îi putea cumpăra pe câţiva bănuţi

de pe Pont Neuf, ci jucării de la galeriile Palais, fabricate la Nürnberg: o trăsurică de lemn aurită, cu patru păpuşi, trei căţeluşi de sticlă, un fluier de fildeş şi, pentru Cantor, un ou de lemn pictat în care se ascundeau altele mai mici.

Privindu-şi mica familie, Angelica îi spunea lui Barbe:

— Barbe, într-o zi, aceşti doi tineri vor merge la academia Mont-Parnasse şi îi vom prezenta la curte.

Iar Barbe răspundea, împreunându-şi mâinile:

— Vă cred, Madame.

În acel moment, un cioclu trecu pe stradă:

Ascultaţi, voi cei care dormiţi.

Rugaţi-vă Domnului pentru cei de mult plecaţi.

Angelica, agasată, alergă la fereastră şi îi turnă cana cu apă în cap.

Una dintre ideile pe care le avea era aceea de a lansa în societatea pariziană băutura exotică numită ciocolată. Ideea nu îi mai ieşise din cap, în ciuda decepţiei pe care i-o provocase primul contact cu acest amestec ciudat.

David îi arătase faimoasa autorizaţie a tatălui său. Scrisoarea i se păru că avea toate însemnele autenticităţii şi legalităţii. Avea până şi semnătura regelui Ludovic al XIV-lea, care îi acorda lui Monsieur Chaillou privilegiul exclusiv de a fabrica şi a vinde ciocolată în Franţa, specificând că prezenta scrisoare este valabilă douăzeci şi nouă de ani.

„Viţeluşul ăsta este complet neştiutor în ceea ce

priveşte valoarea acestei comori pe care a moştenit-o”, gândi Angelica. „Trebuie să reuşim să facem ceva cu hârtia asta”.

Ea îl întrebă pe David dacă avusese ocazia să fabrice ciocolată împreună cu tatăl său. Şi de ce ustensile ar avea nevoie. Ucenicul bucătar, fericit la culme să capete astfel atenţia Dulcineei sale, îi explică cu un aer important că ciocolata venea din Mexic şi că fusese introdusă la curtea Spaniei pe la 1500, de către celebrul navigator Hernan Cortés. Din Spania, ciocolata trecuse în Flandra. Apoi, la începutul secolului, Florenţa şi Italia prinseseră drag de această nouă băutură, prinţii germani, la fel, iar acum se bea până în Polonia.

— Tatăl meu m-a bătut la cap cu poveştile acestea încă de când eram copil, explică David, puţin nedumerit de erudiţia sa.

Ochii Angelicăi, aţintiţi asupra lui, îl făceau să roşească şi să pălească rând pe rând. Îl rugă puţin cam aspru să îşi continue explicaţiile.

Acesta îi mărturisi că un mic arsenal pentru ciocolaterie, fabricat de răposatul său tată, se găsea încă în casa natală din Toulouse, păstrat de nişte rude îndepărtate. Fabricarea ciocolatei era în acelaşi timp simplă şi complicată.

Tatăl lui David adusese mai întâi tecile din Spania, apoi direct din Martinica, de unde un negustor pe nume Costa i le trimitea.

Aceste seminţe trebuiau lăsate la fermentat.

Operaţiunea avea loc primăvara, când căldura nu era aşa de mare.

După fermentare, boabele trebuiau uscate, dar nu exagerat, astfel încât să nu fie zdrobite în timpul decorticării. Apoi, mai trebuiau uscate o dată, pentru a le putea mă ci na, dar nu prea mult, ca să îşi păstreze toată aroma. În sfârşit, erau măcinate şi cernute. În această operaţiune stătea marele secret al reuşitei ciocolatei. Trebuia să stai în genunchi, iar maiul să fie pe jumătate din lemn, pe jumătate din fier, şi uşor încălzit. Această unealtă se numea *metatl,* nume dat de azteci, oamenii roşii din America.

— Am văzut o dată, pe Pont Neuf, unul dintre aceşti oameni, spuse Angelica. Poate că îl vom găsi. Ciocolata va fi şi mai bună dacă o macină chiar el.

— Tatăl meu nu era din rasa roşie, iar ciocolata sa era renumită, spuse Chaillou, insensibil la ironie. O să ne descurcăm şi fără indian. Pentru prăjire avem nevoie de cratiţe mari de fontă. Mai întâi, boabele sunt vânturate de coji şi germeni, şi mai ales mărunţite foarte fin. Apoi se adaugă zahăr în cantitatea corectă, ca şi mirodenii şi alte ingrediente.

— La urma urmei, conchise Angelica, să presupunem că vom putea aduce aici ustensilele pentru ciocolaterie ale tatălui tău şi boabele. Ai şti atunci să prepari această băutură?

David rămase perplex. Apoi, în faţa expresiei

Angelicii, spuse că ar putea, şi primi un zâmbet radios şi o mângâiere prietenească pe obraz.

Din acel moment, Angelica căută cu orice ocazie să se informeze asupra a ceea ce se ştia deja în Franţa despre această băutură nealcoolică.

Se duse chiar la Luvru, ca să o revadă pe pitica reginei, şi, de data aceasta, putu să guste amestecul atunci când nu era prea iute şi nici prea dulce. I se păru bun. Doña Teresita, mândră de secretul ei, o asigură că puţini oameni, chiar veniţi din străinătate, erau în stare să prepare ciocolata. Dar răutăciosul Barcarolă îi spuse că auzise vorbindu-se despre un tânăr burghez care mersese în Italia pentru a studia arta culinară şi care ştia să prepare de minune această băutură.

Acest tânăr burghez, numit Audiger, era acum, din ce i se spusese, maestru bucătar al reşedinţei contelui de Soissons şi era pe punctul de a obţine permisul de a fabrica ciocolata în Franţa.

„Ah! Asta nu!” îşi spuse Angelica. „Eu sunt cea care are patentul exclusiv al fabricării”.

Se hotărî să afle mai multe despre maestrul Audiger. Oricum, aceasta dovedea că ideea ciocolatei plutea în aer şi că trebuia să se grăbească să o pună în fapt, dacă nu voia să fie lăsată în urmă de concurenţii mai abili sau care se bucurau de protecţia mai-marilor zilei.

La câtva timp după aceea, într-o după-amiază în care, ajutată de Linot, era pe cale să aranjeze nişte

flori în vasele de cositor puse pe mese, un tânăr frumos, îmbrăcat ca în înalta societate, coborî scările şi veni către ea.

— Mă numesc Audiger, sunt maestru bucătar al reşedinţei contelui de Soissons, spuse el. Mi s-a spus că aveţi de gând să fabricaţi ciocolată, dar că nu deţineţi o autorizaţie. Ei bine, eu am acest permis. Iată de ce vin să vă avertizez prieteneşte că este inutil să urmaţi această idee. Altfel, veţi fi înfrântă.

— Vă sunt recunoscătoare pentru atenţia dumneavoastră, Monsieur, răspunse ea, dar, dacă sunteţi sigur că veţi câştiga, nu înţeleg de ce veniţi să mă căutaţi, deoarece riscaţi să vă trădaţi arătându-vă o parte din arme şi, de ce nu, slăbiciunea planurilor dumneavoastră.

Tânărul tresări, descumpănit. Îşi măsură mai atent interlocutoarea şi un surâs îi destinse buzele, subliniind o mustaţă brună, fină.

— Doamne, dar ce frumoasă sunteţi!

— Dacă deschideţi focul în această manieră, mă întreb ce fel de bătălie aţi venit să purtaţi prin aceste locuri? spuse Angelica, neputându-se împiedica să nu surâdă la rândul ei.

Audiger îşi aruncă mantia şi pălăria pe o masă şi se aşeză în faţa ei. Câteva clipe mai târziu aproape că deveniseră prieteni.

Avea vreo treizeci de ani. Era puţin plinuţ, dar nu îi stătea rău. Ca toţi maeştrii culinari aflaţi în slujba

unui senior, purta spadă şi era la fel de bine îmbrăcat ca stăpânul său.

Povesti că părinţii săi erau mic-burghezi dintr-o provincie care se învecinează cu Normandia Inferioară şi cu Perche, ţinuturi bogate în tot felul de delicatese care fac poftă de mâncare. Părinţii săi îl încurajaseră să facă studii. Cumpărase drepturile unui post de ofiţer bucătar în armată şi, după câteva campanii în serviciul contelui de Soissons, personaj de rang înalt, după cum ea ştia foarte bine, se amuzase făcându-şi specializarea în arta culinară. În sfârşit, ca să îşi completeze cunoştinţele, fusese doi ani în Italia, pentru a studia specialităţile din limonaderie şi cofetărie, îngheţatele şi sorbeturile, drajeurile şi bomboanele. Şi ciocolata.

— La întoarcerea mea din Italia, anul trecut, am avut şansa să fiu pe placul Maiestăţii Sale, astfel că viitorul mi-este asigurat de acum înainte. Iată prin ce aranjament: atunci când traversam ţinuturile din preajma Genes, am remarcat pe câmpuri o mazăre-păstăi foarte frumoasă. Dar era luna ianuarie. M-am gândit să culeg şi să le pun în lădiţe şi, cincisprezece zile mai târziu, am prezentat-o regelui, prin intermediul lui Monsieur Bontemps, primul său valet. Da, draga mea, nu este nevoie să mă priveşti aşa de mirată. L-am întâlnit pe rege şi am avut o conversaţie plăcută. Din câte îmi amintesc, Maiestatea Sa era acompaniată de Mondcut, de contele de Soissons, care mă cunoştea,

de mareşalul de Gramont, de marchizul de Vardes, de contele de Noailles, de ducele de Crequi. Într-un glas, aceşti prinţi au strigat, după ce au cercetat mazărea mea, că nu mai văzuseră niciodată ceva atât de frumos. Domnul conte de Soissons a desfăcut nişte păstăi în faţa regelui. Mărturisindu-şi satisfacţia, acesta mi-a poruncit să i-o duc lui Monsieur Beaudoin, consilier culinar, şi să fi spun să utilizeze o parte pentru a face mai multe mâncăruri, una destinată reginei-mame, cealaltă reginei şi a treia cardinalului, care se afla pe atunci la Luvru, şi să i se păstreze restul de mazăre, pe care o va mânca seara cu contele. În acelaşi timp, îi ordonă lui Monsieur Bontemps să îmi dea un dar în bani, dar eu i-am mulţumit refuzând. Atunci, Maiestatea Sa a insistat şi a spus că îmi acordă ceea ce îi voi cere. Gândindu-mă şi făcându-mi calculele, am hotărât să fi cer regelui autorizaţia de a avea o limonaderie care să distribuie, printre altele, şi ciocolată. Tocmai ce am primit asigurarea că o voi obţine în scurt timp.

— De ce nu v-aţi apucat deja de treabă?

— Uşurel, frumoasa mea. Aceste lucruri au nevoie de timp. Dar, la urmă, cancelarul Seguier, după ce a cercetat scrisoarea de la rege, mi-a promis că o va înregistra, punând pecetea regală şi semnătura, pentru a o face executorie imediat. Vedeţi, frumoasa mea prietenă, având această exclusivitate de vânzare, nu vă va fi prea uşor să mă înfrângeţi,

presupunând că aţi obţine o autorizaţie asemănătoare cu a mea.

Angelica tresărise auzind că se recomandă ca fiind din partea contelui de Soissons, personaj de rang foarte înalt, apropiat al prinţilor cu sânge albastru, dar înţelese imediat că nu era decât o coincidenţă cu ceea ce o lega pe ea de contesa de Soissons, Audiger făcând parte cu abilitate din personalul casei prinţului, care putea număra câteva sute de servitori. Important era ceea ce urmase cuvintelor generoase ale regelui.

În ciuda simpatiei pe care voia bună şi sinceritatea vizitatorului i-o inspirau, încerca o adevărată decepţie şi era gata să îl contrazică pe interlocutor cu vehemenţă, tăindu-i din avânt, dezvăluindu-i că şi ea, sau mai degrabă tânărul Chaillou, se afla în posesia unei exclusivităţi asemănătoare, care avea şi avantajul de a fi fost înregistrată anterior.

Dar se opri la timp din a-şi devoala atuurile. Unul dintre documente putea să nu fie valabil; trebuia să se mai informeze pe lângă bresle şi pe lângă decanul negustorilor.

Cum nu prea înţelegea mare lucru din aceste poveşti, preferă să nu se contreze cu acest concurent care avea anumite avantaje: averea, relaţiile din înalta societate şi o anumită uşurinţă în afaceri.

Spuse atunci cu o anumită şiretenie:

— Dacă reuşiţi să progresaţi cu ciocolata, din ce breaslă credeţi că veţi putea face parte?

— Din niciuna, deoarece posed o autorizaţie regală specială care îmi permite să trec de toate breslele.

„Este bine de ştiut”, îşi spuse ea şi zise cu voce tare:

— În ceea ce priveşte comerţul, jupânul Bourjus, care îmi este şi rudă şi pe care vi-l voi prezenta când se va întoarce, a cumpărat o autorizaţie pentru restaurant, ca să poată servi şi peşte clienţilor în zilele de post. Credeam astfel că era de ajuns să ne înţelegem cu breslele pentru a obţine permisul potrivit.

Audiger ridică braţele şi ochii către cer.

— Dar, biata mea copilă, în ce te bagi?! Chiar dacă ai putea acoperi costurile, va trebui de asemenea să plăteşti sume astronomice diverşilor maeştri din bresle şi, în plus, cenzorului regal. Te-ai ruina şi ţi-ai pierde timpul.

— Ce trebuie să fac, aşadar?

— Nimic, deoarece eu deţin autorizaţia de a vinde ciocolată.

— Oh, asta-i bună! exclamă Angelica, bătând din picior. Nu sunteţi galant, Monsieur, opunându-vă astfel dorinţelor unei femei. Şi dacă eu sunt nerăbdătoare să vând ciocolată, dacă visez să fiu printre acele doamne tinere şi gurmande şi să le umplu ceştile cu o băutură parfumată…?

— Ei, bine, este foarte simplu.

— Cum aşa? Tocmai mi-aţi spus că va fi complicat sau, mai exact, imposibil!

— Să ne ferească sfântul de femeile cu judecată! S-ar zice că eşti o obişnuită a salonului lui Mademoiselle de Scudery. Mărturisesc că uneori merg acolo cu plăcere, dar nu cunosc nimic mai vesel decât aceste femei care pretind că au judecată, când ştim că, de la facerea lumii, sunt lipsite de aşa ceva. Dar să revenim la oile noastre. Dacă vrei cu tot dinadinsul să vinzi ciocolată, există un mijloc foarte simplu să îţi realizezi visul: mărită-te cu mine!

Chiar dacă făcuse această declaraţie pe un ton glumeţ, se vedea că Angelica îl sedusese deja, până într-acolo încât să lase deoparte obişnuita lui gravitate, acum zdruncinată şi căzută la pământ.

Un ţipăt surd se auzi dinspre bucătărie, apoi un zgomot de vase sparte. Uşa se deschise violent, şi David apăru cu mânecile suflecate pe braţele lui slăbănoage.

Audiger nu păru să înţeleagă ce voia acest ajutor de bucătar.

— Este fratele mai mic?

— Nu, este nepotul jupânului Bourjus şi este deja un bucătar excepţional.

— Pentru un bucătar, nu este prea… împlinit şi nici prea amabil. De ce ridică pumnii la mine?

Audiger puse într-o doară mâna pe mânerul

sabiei.

— Nu aţi şti să vă bateţi cu mâinile goale? strigă David cu vocea sa în schimbare, nereuşind să obţină de la maestrul culinar decât un surâs glacial.

— Termină cu prostiile astea, David! îi porunci Angelica ferm.

Bietul băiat lăsă braţele să fi cadă pe lângă corp şi făcu o faţă de copil certat. Dar nu se putea hotărî să abandoneze lupta, aşa că termină prin a mormăi:

— Unchiului meu nu îi plac clienţii care nu consumă nimic şi ne fac să pierdem timpul.

— Ai dreptate, băiete, încuviinţă Audiger, vesel. Adu-ne o ulcea cu vinul cel mai bun, pe cheltuiala mea.

— Aici nu este o tavernă. Aici se vine la masă.

— La ce oră?

— La primăvară, nu înainte de ora opt.

— Pe scurt, mă dai afară. Bine, nu vreau să ne certăm. Voi reveni altă dată.

Audiger se ridică şi îşi aruncă elegant mantia pe umeri. El surâse spre Angelica, iar ei i se păru că are buze frumoase, pline şi bine desenate.

— Dar voi reveni, frumoasă hangiţă… Pentru a obţine un răspuns. Şi am vorbit serios, să fii încredinţată de asta. Gândeşte-te bine!

Angelica se forţă să râdă.

— Cum puteţi fi atât de lipsit de griji? Să vă iau de soţ? … Nu ştiţi nimic despre talentele mele casnice!

— Ştiu multe despre dumneata, şi anume că eşti o

magiciană în domeniul artei culinare, ceea ce, de altfel, nu ar fi aşa de important din moment ce eu sunt tot bucătar. În ceea ce priveşte restul, ei bine, o să îl iau ca atare, spuse el jovial.

Cu o plecăciune profundă, ca la curte, o părăsi.

Seara, ea aşteptă să plece ultimul client pentru a-i povesti jupânului Bourjus despre vizita lui Audiger.

— M-a asigurat că va obţine autorizaţia foarte curând. Am cugetat asupra acestui lucru şi cred că nu trebuie să pierdem nicio clipă. Eşti de părere ca şi mine că…

— Fireşte că sunt de acord! exclamă cârciumarul gesticulând. Şi dacă n-aş fi, tot nu s-ar schimba ceva.

— Îmi dai mână liberă să conduc afacerea după placul meu?

— Ai mai condus şi în alt fel afacerile? Condu, fetiţo, condu! Ştii bine că toate aceste proiecte mă neliniştesc. Se va sfârşi prost, presimt.

— Desigur, se poate să nu iasă nimic, dar nu riscăm încercând.

— Încearcă, fata mea, încearcă.

Cum era de gardă în noaptea aceea, merse să îşi caute halebarda.

Angelica îl întrebă dacă poate dormi în camera pe care o ocupa înainte de a se muta pe rue des Frânes-Bourgeois. Era târziu şi se simţea sfârşită. I se întâmpla asta uneori. Nu îşi făcea griji pentru copii deoarece cartierul era liniştit şi vecinii de

treabă, iar Patou era de pază.

— Fireşte, rămâi acolo. Casa îţi aparţine… Totul îţi aparţine…

— Jupâne Bourjus, spuse Angelica întristată, vorbeşti ca şi cum prezenţa mea te-ar deranja.

Cârciumarul râse şi o mângâie pe obraz.

— Tu eşti soarele casei mele, iar eu sunt un bunic bătrân şi morocănos… Doamne! Ar fi trebuit să mă cunoşti deja!

Surâzând cu blândeţe, îl privi cum se îndepărtează ţopăind, cu halebarda în mână şi cu felinarul în cealaltă.

Apoi închise ferestrele, trase ivărul, urcă şi se întinse pe pat cu un suspin de uşurare. Înainte să fi adormit cu totul, un pas făcu să trosnească treptele scărilor. Uşa se întredeschise şi lumina palidă a unei lumânări scoase în evidenţă silueta lui David.

— Madame Angelica?

Ea se ridică în capul oaselor.

— Ce se întâmplă? Ce vrei?

Lumina pâlpâia straniu. David tremura din toate încheieturile.

— Nu poate fi adevărat, nu? Doar nu o să… vă măritaţi cu el?

Angelica căscă.

— Asta te frământă, bietul meu David? N-ai înţeles nimic, nătângule? Acest domn este frumos, bogat, se crede irezistibil, vrea să-mi facă curte pentru a mă îmbrobodi, astfel încât să îşi facă el

afacerea cu ciocolata. Dar poate aştepta mult şi bine. Mâine vom merge amândoi la decanul negustorilor pentru a face proba autenticităţii autorizaţiei, asigurându-ne astfel prioritatea.

— Atunci… atunci, este adevărat? Nu era serios? Tânărul domn nu v-a fost pe plac? L-aţi privit cu un surâs atât de bizar!

— Nu trebuia să trezesc bănuieli. Stai puţin, cu ce drept mă judeci? Ai văzut că aş fi avut cea mai mică aventură de când mă aflu aici? Crezi că pe lângă munca mea la tavernă şi obligaţiile mele de mamă, mai am timp de fantezii?

Adolescentul se apropie uşor de pat şi puse lumânarea pe noptieră. Scoase un suspin profund.

— Ce fericit sunt! spuse el în extaz. Doar gândul că acel bărbat v-ar fi pus mâna pe talie mă făcea să o iau razna.

Închise ochii, păru că se gândeşte şi zise:

Are cinci unelte ce-mi sunt dragi.

Mai întâi, mâinile, apoi ochii.

Al cincilea şi cel din urmă, nu trebuie spus.

Ca să fim galanţi.

— Vai, David! exclamă Angelica râzând. De unde ai mai scos-o şi pe asta?

— De la Poetul Scârnei, care mi-a scris poezia. Eu… i-am cerut ceva care să vă facă să înţelegeţi că vă iubesc. Dar râdeţi de mine! exclamă bietul băiat. Vă bateţi joc de mine tot timpul!

— Şşş! Trezeşti toţi vecinii! Râd pentru că eşti un

mare nătărău. Ca toată lumea, ştii că sinistrul Poet al Scârnei este un şmecher şi un băiat rău. Hai, acum, du-te la culcare.

David mai făcu un pas şi se aplecă spre ea. Lumina lumânării făcea umbre pe chipul lui, care îşi pierduse expresia copilărească. Fără să vrea, ea îşi ridică breteaua cămăşii de noapte, care îi alunecase pe braţ.

— Vă iubesc, spuse el cu voce fermă şi profundă. Nu există femeie mai frumoasă ca dumneavoastră. Noaptea visez că vă pun mâna pe piept, că vă ating buzele cu ale mele. Vreau să mă întind alături de dumneavoastră în acest pat, să vă strâng în braţe până vă doare. Şi atunci, s-ar întâmpla ceva atât de minunat, că aş muri…

„Nu-i rău”, îşi spuse Angelica. „Oamenii din Sud au din fire o înclinaţie poetică, pe care nimeni nu le-o poate contesta. Chiar trebuie să mă lupt cu puştiul ăsta de şaisprezece ani?”

Între timp, trăsăturile lui David se crispaseră, ca sub efectul unor crampe. Se prăbuşi suspinând lângă pat.

— Vai, să nu vă supăraţi pe mine, vă implor! Nu ştiu ce m-a apucat… De parcă aş fi devenit nebun! Sunt bolnav, aşa-i?

Angelica surâse şi mângâie matern părul aspru al tânărului.

— Nu, nu eşti bolnav. Este firesc. Ai devenit bărbat, în sfârşit, nu chiar. Ai fost vreodată cu vreo

femeie, David?

Adolescentul îşi coborî privirea pentru a-şi ascunde roşeaţa pe care Angelica nu o băgase de seamă, în penumbra camerei.

— Nu, spuse el timid. Nu îmi plac femeile. Mi-e frică de ele.

— Dar eu? Eu care cât e ziua de lungă îţi vorbesc sec, îţi mai dau vreo două, te cert, de mine nu ţi-e frică?

— Ba da, puţin. Mai ales când mă priviţi într-un anumit fel. Dar cred că nu sunteţi nici batjocoritoare, nici rea. De când m-aţi sărutat…

— Te-am sărutat, eu?

— Da, în ziua în care aţi aflat că sunt din Toulouse. Am dedus că aveţi suflet bun. Şi m-am gândit că m-aţi putea învăţa…

— Da, te-aş putea învăţa ce anume, David?

Coborându-şi privirea, el murmură:

— Păi… acel lucru minunat…

— Dragostea? Aşa cum te învăţ să găteşti? Nu, micuţul meu. Vezi, un bărbat învaţă aceste lucruri de la o fată de vârsta lui, sau, mai degrabă… Nu sunt destul de tânără sau destul de bătrână pentru acest rol. În plus, cred că îţi faci iluzii despre sentimentul pe care ţi se pare că îl inspir. De fapt, îţi vei da seama că noaptea, în pat, când lumânarea este stinsă, că toate femeile sunt la fel. Ceea ce n-ai aflat este felul în care ele se aseamănă. Hai, dă-mi şalul de pe scaun şi lasă-mă să mă ridic.

Ea merse la masă, mâzgăli câteva cuvinte pe o bucată de hârtie, puse şi câteva monede şi-i dădu toate astea lui David.

— Aşa, cu astea ieşi, traversezi Pont au Change şi te duci pe rue Glatigny. Baţi la uşa celei de-a treia case pe stânga, acolo unde vezi o lanternă roşie. Îi spui că vii din partea Angelicăi. Nu ştie să citească, dar Gagiu Mişto îţi va spune ce trebuie şi, văzând şi banii, va înţelege despre ce e vorba şi că trebuie să te trateze ca pe un gentilom. Du-te, băiete, nu-ţi fie frică. Hai, valea, mi-au îngheţat picioarele pe podea!

David plecă cu coada între picioare. Fiind însă un băiat ascultător, îl auzi părăsind casa şi, imediat după aceea, îl văzu pe fereastră mergând spre Pont au Change, în lumina lunii.

„Nu este tocmai moral ceea ce am făcut acum”, îşi spuse Angelica culcându-se din nou, „dar situaţia o cerea”.

Se ghemui sub cuverturi şi adormi gândindu-se la Sfânta Maria Magdalena, patroana prostituatelor, femeia uşoară din Evanghelie care plânsese la picioarele lui Hristos şi pe care cultura populară o numea „iubita lui Iisus”.

A doua zi de dimineaţă, merse cu David la decanul negustorilor. Au fost primiţi de un rotofei asudat, cu manşete cam slinoase, care confirmă că scrisoarea având rol de autorizaţie, acordată tânărului Chaillou, era valabilă, cu condiţia să achite şi nişte

drepturi.

Angelica obiectă:

— Dar pentru cârciumă abia ce-am reînnoit dreptul pentru rotiserie, bucătărie şi băuturi! De ce mai trebuie să plătim ca să putem servi încă o băutură?

— Aveţi dreptate, dar situaţia prezentă mă face să spun că, în plus faţă de cei din breasla condimentelor, va trebui să plătiţi şi breslei limonadierilor. Dacă totul merge bine pentru dumneavoastră, veţi avea privilegiul de a plăti două permise suplimentare: unul către condimente, altul către limonaderie.

Angelica abia îşi ascundea furia.

— Şi asta e tot?

— Oh, nu, replică el cu prefăcută remuşcare. Fireşte, nu vom vorbi de taxele regale corespunzătoare, nici de cele ale juraţilor vizitatori, nici de controlorii de greutate şi calitate…

— Dar cum veţi putea pretinde că verificaţi produsul, din moment ce nu îl cunoaşteţi?

— Nu asta-i problema. Acest produs fiind o marfă, toate breslele de care ţine trebuie să deţină şi controlul… şi partea lor de profit. Din moment ce ciocolata este, spuneţi dumneavoastră, o băutură condimentată, trebuie să angajaţi un maestru al mirodeniilor şi unul limonadier, trebuie să fi plătiţi generos, să fi găzduiţi, să plătiţi preţul noului fond de comerţ faţă de fiecare breaslă. Şi cum nu mi se

pare că sunteţi „generoasă”, vă previn de pe acum că vom veghea îndeaproape să fiţi în regulă.

— Ce vrea să spună mai exact acest lucru? întrebă Angelica, luând cea mai îndrăzneaţă atitudine, cu mâinile în şolduri.

Asta îi amuză pe negustorii prezenţi, serioşi până atunci, iar cel mai tânăr dintre ei crezu că este de datoria lui să fi explice:

— Vrea să spună că intrând într-o breaslă vă angajaţi, prin însuşi acest fapt, să admiteţi că noul dumneavoastră produs poate fi pus în vânzare de toţi cei din breasla condimentelor şi a limonadierilor, presupunând că acest produs bizar place clienţilor, bineînţeles.

— Sunteţi cum nu se poate mai încurajatori, domnilor. Dacă înţeleg bine, trebuie să facem toate cheltuielile, să angajăm noi maeştri cu tot cu plozii lor, să facem reclamă, să fim deschizători de drumuri, şi apoi ori ne ruinăm, ori să împărţim profitul şi truda eforturilor noastre, ca şi secretul de fabricaţie cu cei care nu vor fi făcut nimic pentru a ne ajuta?

— Care vor fi făcut totul, dimpotrivă, frumoasa mea, acceptându-vă şi nepunându-vă beţe în roate.

— De fapt, îmi cereţi un fel de taxă?

Tânărul maestru încercă să o liniştească cu blândeţe:

— Nu pierdeţi din vedere că breslele au nevoi din ce în ce mai mari de bani. Ştiţi, negustorească fiind,

că la fiecare nou război, victorie sau naştere regală, sau chiar princiară, ni se impune să ne răscumpărăm încă o dată privilegiile greu obţinute. Mai mult, regele ne ruinează inventând de fiecare dată, cu sau fără motiv, noi taxe şi îndatoriri, cam de felul celei pe care ne-o prezentaţi în numele acestui Monsieur Chaillou…

— Eu sunt Monsieur Chaillou, remarcă ucenicul. Sau tatăl meu. Şi vă asigur că şi-a plătit autorizaţia foarte scump!

— Întocmai cu asta, tinere, nu eşti în regulă în ceea ce ne priveşte. Mai întâi, nu eşti şi nici nu vei fi maestru al condimentelor, iar breasla noastră nu a primit nimic de la tine.

— Dar, din moment ce tatăl să a prezentat breslei o inovaţie… începu Angelica.

— Demonstraţi-ne-o mai întâi pe cheltuiala dumneavoastră. Apoi angajaţi-vă că vom beneficia şi noi de aşa-numita inovaţie.

Angelica crezu că îşi pierde minţile şi scoase un suspin adânc. Plecă, spunându-şi că va cugeta la misterele administraţiei negustorilor şi că va fi sigură că, până data viitoare, aceşti domni vor găsi încă un bun motiv pentru a o împiedica să facă ceva nou.

Pe drumul de întoarcere, îşi reproşa că dăduse dovadă de lipsă de prudenţă, lăsând să i se vadă furia. Dar înţelesese că, oricât ar fi zâmbit, n-ar fi ajuns la o înţelegere cu aceşti oameni.

Audiger avusese dreptate afirmând că o autorizaţie din partea regelui ar ocoli patronajul breslelor, şi nu vedea altă cale mai bună.

Dar el era bogat şi avea sprijin puternic, în timp ce Angelica şi bietul David erau destul de dezarmaţi în faţa ostilităţii breslelor.

Să ceri protecţia regelui pentru această primă autorizaţie, acordată în urmă cu cinci ani, i se părea pe cât de delicat, pe atât de dificil.

Încercă să caute un mijloc de a se înţelege cu Audiger. Până la urmă, în loc să se lupte unul cu celălalt, nu aveau oare un interes comun să îşi unească forţele şi să îşi împartă necazurile? Astfel, Angelica avea autorizaţia şi ustensilele pentru ciocolaterie şi putea să se angajeze să aducă boabele de cacao şi să le facă bune de consum, adică până la fabricarea pudrei îndulcite şi aromate cu scorţişoară sau cu vanilie. Maestrul culinar ar transforma pudra în băutură şi în tot felul de specialităţi de cofetărie.

În cursul primei conversaţii, Angelica îşi putuse da seama că tânărul nu se gândise serios la sursele de finanţare. Răspundea cu uşurinţă că „nu va avea nicio dificultate”, că va fi „mereu timp pentru autorizare”, că va face rost de ea oricând va dori, „prin prietenii lui”.

Ori, graţie piticei reginei, Angelica ştia că aducerea în Franţa a câtorva saci de cacao necesari poftelor Maiestăţii Sale reprezenta o adevărată

misiune diplomatică, necesita numeroşi intermediari, relaţii la curtea Spaniei sau a Florenţei…

Nu aşa se poate pune la punct aprovizionarea pentru cantităţi mai mari. Despre această aprovizionare doar tatăl lui David părea că s-ar fi ocupat până atunci.

Vara 1662

Audiger revenea adesea la Cocoşul cel Viteaz. În stilul lacomului Montmaur, se instala la o masă mai retrasă şi îi evita făţiş pe ceilalţi clienţi. După introducerea foarte plină de viaţă şi de veselie, devenise dintr-odată taciturn, iar Angelica se simţea puţin vexată că acest confrate deja renumit nu îi făcea niciun compliment asupra felului în care gătea. Mânca din vârful buzelor şi nu o slăbea din ochi pe tânăra femeie, în timp ce mergea şi venea în sală.

Privirea de vultur a acestui bărbat frumos, bine îmbrăcat, sigur pe el o intimida pe Angelica. Îi părea rău că flirtase cu el în prima zi şi nu ştia cum să abordeze subiectul care o preocupa: ciocolata. Fără îndoială, Audiger îşi dăduse seamă că o rivală ca ea va fi mai dificil de îndepărtat de cât crezuse. Oricum, o supraveghea cu mare atenţie.

Împingea această supraveghere puţin mai departe deoarece, de mai multe ori, în cursul plimbărilor pe care întreaga familie le făcea duminica la ţară, Angelica îl vedea apărând călare şi mimând

surpriza, apoi autoinvitându-se la picnic. Ca din întâmplare, avea în tolba de la şa un pateu de iepure şi o sticlă de şampanie.

Sau îl întâlneau pe vasul ce ajungea la Chaillot pe râu, iar panglicile, penele şi hainele sale de stofă fină făceau notă discordantă.

Zilele de sărbătoare erau dese – prea multe, se plângea poporul care trebuia să muncească pentru a-şi câştiga pâinea de zi cu zi –, mai erau şi duminicile, ajunurile sărbătorilor religioase, sărbătorile în sine, sfinţii protectori ai breslelor, naţionale sau universale, care trebuiau cinstiţi. Când soarele strălucea şi anotimpul părea mai blând, încă din zori, toate drumurile principale din jurul Parisului, pe mai mult de o leghe de jur-împrejur, erau pline de plimbăreţi cu trăsuri, pe cal sau pe jos, care ieşeau să ia aer şi să se bucure de cerul albastru, unii mergând la casele lor de la ţară, ceilalţi, în satele din jur.

După ce ascultau slujba de dimineaţă într-o bisericuţă, mergeau să danseze sub ulmi cu ţăranii, degustau vinurile albe de Secaux, vinurile uşoare de Vanves, de Issy sau de Suresnes.

Iar Poetul Scârnei, dovedindu-se în cele din urmă ceva mai blând, celebra veşnica nevoie de evadare a parizienilor:

La sărbătoare şi pe timp frumos.

Parisul se revarsă ca un râu.

Pământul este acoperit De oameni aşezaţi pe

iarba verde...

Moş Bourjus şi cei din preajmă urmăreau ce se întâmplă.

— La Chaillot! La Chaillot! Hai, un bănuţ fiecare! strigau barcagiii.

Barca trecu prin faţa Cours la Reine şi prin faţa mănăstirii Bonshommes. Mai încolo, se debarca pentru a merge la plimbare prin pădurea Bois de Boulogne şi pentru a lua masa la iarbă verde.

Uneori, ambarcaţiunile ajungeau până la Saint-Cloud, şi oamenii se bucurau de câmpurile din jur. David şi curtezanul lui Rosine, un ucenic patiser pe care trebuia să îl ia de soţ în toamnă, duceau copiii, pentru a le mai uşura povara femeilor.

Trăgeau o fugă apoi până la Versailles, ca să-l vadă pe rege mâncând. Dar Angelica refuzase această plimbare. Îşi promisese că nu va merge la Versailles decât dacă va fi chemată la curte de însuşi regele. Era un jurământ pe care şi-l făcuse sieşi. Cu alte cuvinte, nu va merge niciodată la Versailles... Rămânea, aşadar, pe malurile Senei, cu cei doi băieţi ai ei, îmbătaţi de aerul curat.

Se lăsa seara.

— La Paris! La Paris! Să mergem! Un bănuţ fiecare! strigau barcagiii.

La porţile oraşului, se întâlneau cu grupuri de beţivi.

În timpul unei astfel de expediţii câmpeneşti, cuvântul Versailles se implantă în mintea ei nu ca

un scop, imposibil de atins, ci ca un soare strălucitor care răsărea doar pentru ea.

Fără să înţeleagă imediat, această viziune îi dictă refuzul spontan pe care îl dădu invitaţiei îmbietoare a lui Audiger de a merge „să îl vadă pe rege mâncând la Versailles”.

Mica familie tocmai debarcase pe malul din împrejurimile Saint-Cloud, iar Audiger apăruse încă o dată, foarte elegant, cu pene şi dantele, satisfăcut de proiectele despre care povestea. Închiriase o trăsură care urma să fi ducă până la castelul Versailles, unde regele era prezent la serbările ce se ţineau în parcul din ce în ce mai frumos, în onoarea reginelor Ana de Austria şi Maria Tereza, ca şi în onoarea amantei lui Ludovic al XIV-lea, Mademoiselle de La Vallière.

Acolo va închiria săbii pentru domni – jupânul Bourjus şi ucenicul patiser –, şaluri brodate pentru doamne – Angelica, Barbe şi Rosine. Cât despre copiii care nu aveau vârsta necesară pentru a purta spadă, aceştia n-aveau decât să deschidă ochii miraţi şi să descopere splendorile curţii şi ale suveranului lor.

Angelica simţi cum îi fierbe sângele şi se auzi cum întoarce fără menajamente replica – mirându-se de propriul arţag – că aceste planuri nu însemnau nimic pentru ea.

— Dar, protestă Audiger, nu este interesant să vezi maeştrii culinari cum aduc în procesiune

mâncare regelui? Să priveşti ce i se serveşte… ce mănâncă cu cea mai mare plăcere…

— Mănâncă de toate cu plăcere, spuse tăios Angelica, se ştie! Şi nu văd de ce să bat atâta drum ca să mă asigur de asta.

„Să se ducă!” Cât despre ea, nu va merge la Versailles decât invitată de rege însuşi, cu toată pompa vestimentară pe care o impune un astfel de demers. Iar Maiestatea Sa îi va arăta grădinile.

Chiar dacă erau obişnuiţi cu schimbările de dispoziţie şi cu declaraţiile ei intempestive, uneori ciudate, cei din familie şi cei câţiva prieteni cu care se aflau în trăsura închiriată nu rămaseră mai puţin uimiţi de vehemenţa ei.

Audiger era dezamăgit. Mizase mult pe această plimbare la Versailles, în urma căreia sperase ca, după ce va descoperi o lume atât de strălucitoare, Angelica să îşi mai domolească puţin îndrăzneala şi încrederea în sine, pe care el le credea exagerate. I-ar fi prezentat câteva relaţii pe care le avea, cu precădere printre gazdele de la Versailles, şi ar fi găsit, poate, ocazia de a-i vorbi puţin mai departe de ochii lumii.

Se discuta aprins despre malurile Senei, în talmeş-balmeşul care domnea în acest loc, deoarece drumul spre Versailles trecea pe acolo şi era un du-te vino neîncetat de trăsuri, de căruţe şi chiar de cărucioare cu pietre sau cu materiale destinate ridicării palatului şi extinderii grădinilor din jur.

Angelica îi încurajă pe ceilalţi să îşi urmeze planurile. Nu în fiecare zi puteau avea ocazia să se apropie de rege, în toată măreţia sa.

Ea îi va aştepta, împreună cu cei doi copii ai ei, la hanul aflat puţin mai sus de drum, în locul unde se opriseră adesea pentru a se răcori şi care se numea La Patru Regi.

Până la urmă, însoţitorii ei plecară, în învălmăşeala şi căldura acelei zile de vară.

În ciuda firmei, La Patru Regi nu mai era de mult un han prăfuit, ci unul mare şi primitor, la care trăgeau mai mereu, în zilele frumoase, toţi cei care se plimbau prin ţinut, ca să nu mai vorbim de călătorii din trăsuri, de viziţii, muncitori, căruţaşi, care veneau să prindă aici puţin curaj înainte de a ataca şi ultima bucată de drum ce ducea la Versailles.

Se spunea că aceeaşi familie se ocupa de aproape un secol de primirea celor care se aflau în trecere, ceea ce dăduse şi numele hanului, obişnuit chiar şi cu vizite regale.

Atmosfera care te întâmpina era plăcută şi animată. Pe timp urât, îţi puteai aduce proviziile şi să profiţi de adăpost şi de mese, fără să fie necesară altă consumaţie decât aceea a unui urcior de vin din via care creştea în spatele hanului. Acelaşi vin, la un preţ modest, era servit sub două sau trei corturi sau chioşcuri în curtea hanului.

Angelica se împrietenise cu fiica hangiului,

Marguerite du Vaast, solidă şi frumoasă, care, de la moartea mamei sale, anul trecut, se ocupa de bunul mers al hanului. Cât era ziua de lungă şi, uneori, şi noaptea, hanul nu se golea.

Florimond şi Cantor o înveseleau foarte mult. Spunea că erau îngeraşi care puteau şterge toate neplăcerile cărora le făcea faţă de-a lungul zilelor.

Visa să fie într-o zi mama unor astfel de copii, dar mai întâi trebuia să găsească un tovarăş de nădejde, plăcut, care ar fi putut-o ajuta în misiunea ei. Moartea mamei fusese pentru han o lovitură foarte dură, deoarece, spunea Marguerite suspinând, nu se putea lăsa în nădejdea tatălui. Visa să fi găsească o soţie, dar şi aici era destul de greu.

În acea zi, Angelica o întrebă dacă îi putea încredinţa copiii pentru scurt timp, bine izolaţi într-un colţ, înconjuraţi de bănci, cu prăjituri în mână, în timp ce ea va merge în vie să vorbească despre afaceri cu meşterul Anselme, hangiul şi tatăl ei, care, stăpân fiind al acestui teritoriu, nu ascundea faptul că prefera să muncească în vie în loc să înfrunte veşnica zarvă din acest loc de popas.

Angelica, fugind la rândul ei de vacarmul străzii, începu să urce dealul, cocoţându-se din treaptă în treaptă.

În punctul cel mai de sus al viei, se zăreau acoperişurile de ţigle maronii şi puţin din clopotniţa micului burg Saint-Cloud.

Angelica urca şi cugeta la descoperirea pe care o

făcuse, anume că acolo, la Versailles, va trebui să ajungă într-o zi în toată strălucirea ei, invitată de rege, pentru a se regăsi pe sine.

„Niciodată”, îşi repeta ea, „niciodată nu voi intra la Versailles şi nu voi apărea în faţa curţii săracă, abandonată şi uitată.

Va recâştiga totul şi va fi invitata regelui. Va fi primul semn: să se regăsească printre cei de viţă nobilă, în faţa regelui.

Astfel va şti că a ieşit din prăpastie, că şi-a luat revanşa împotriva unei execuţii nedrepte, că va fi redat un rang fiilor săi.

Cu inima bubuindu-i de revolta brusc reînsufleţită, se aşează, la mijlocul urcuşului, pe una dintre treptele de piatră.

Din locul în care se afla, în via terasată, se întrezăreau încă acoperişurile hanului. Dar zgomotele şi ecourile erau acum doar un murmur îndepărtat. Liniştea din jur, dusă de un vânt uşor, din timp în timp, era stăpână.

Puţin câte puţin, se linişti, şi chiar numele de Versailles se evaporă, se şterse din gândurile sale.

Blândeţea peisajului pe care îl avea sub ochi făcea loc liniştii, satisfacţiei interioare.

În depărtare, ca o floare imensă născută dintr-o ceaţă însorită, se întindea Parisul, cu nuanţe de albastru şi de liliachiu, iar când ochiul se obişnuia, se putea descoperi desenul tumultuos al cartierelor de locuinţe şi al zidurilor de apărare, ca un şnur

contorsionat, punctat de turnuri ascuţite mai mult sau mai puţin fragile ale clopotniţelor bisericilor, şi pe alocuri, parcă bolborosind dintr-odată, globuri evanescente se umflau ici-colo, fremătând, gata de zbor.

Nedumerită, încercă să numere aceste forme noi şi scrută depărtările cu agerime.

Cineva veni şi se aşeză alături de ea, pe pragul de piatră.

— Priviţi domurile! spuse o voce. Domurile din Paris.

Era meşterul Anselme, viticultorul.

Lăsă să treacă un timp pentru a putea contempla în voie, amândoi fiind absorbiţi de farmecul peisajului îndepărtat.

— Eram încă tânăr, reluă el, când au început să apară în oraş. Tatăl meu îmi spunea: „Ce tot vor cu domurile astea? Să semene Parisul cu Roma…?” Călătorise în Italia. Cel mai vechi este cel din reşedinţa iezuiţilor din cartierul Saint-Antoine, imitând biserica pe care o au la Roma… şi, la fel, în cartierul Saint-Antoine, se află şi domul capelei Vizitandines, destul de recent… înaintea lui, a fost domul de la mănăstirea benedictinilor din Val-de-Grâce, în cartierul Saint-Jacques, abaţia fondată de regina-mamă. Şi apoi cel de la biserica Sorbonne, din Cartierul Latin. Acesta este uşor de găsit. Este cel mai mândru. Fără îndoială, pentru faptul că adăposteşte mormântul cardinalului Richelieu.

Cardinalul l-a construit încă de pe când trăia.

Mai greu de găsit era cel mai vechi dintre toate, un dom foarte mic, deasupra capelei din grădinile reginei Margareta a Franţei, tot pe malul stâng, în împrejurimile de la Pre aux Clercs, nu departe de Luvru.

— Care Margareta a Franţei? întrebă Angelica. Sunt mai multe, fără să o punem la socoteală pe fiica dumitale.

El îi întări gândul cu un mic surâs aprobator. Apoi preciză:

— Cea căreia i se mai spune şi regina Margot. Acest dom se poate zări când este rost de ploaie. Poate fi văzut deoarece are în vârf un fel de far.

Când se apleca pentru a-i indica un punct precis, ea îi vedea mai de aproape braţele musculoase, arse de soare, ce ieşeau din mânecile suflecate ale cămăşii şi care păreau că păstraseră netezimea tinereţii.

Ea îl privi dintr-o parte. Mustaţa era grizonantă, dar nu era genul stufos. Chiar dacă era deasă, îi dezvelea buzele. Era o mustaţă de degustător de vin.

Îl ştia, pentru că îl văzuse în sala hanului. Atunci când ajungea pe acolo, el îşi juca bine rolul, împărţea urcioare grele de vin şi era întotdeauna înconjurat de personaje felurite, care îi dezlegau limba, deoarece povestea cu plăcere despre regiunea căreia promiscuitatea Versailles-ului şi

lucrările de amenajare îi confereau un nou gen de farmec. În ciuda acestui fapt, Angelica îl vedea taciturn, puţin vorbăreţ din fire. Se întrebase cum ar putea să fi capteze atenţia.

— Meştere Anselme, îl rugă ea, îmi puteţi spune numele regilor care v-au onorat hanul şi despre care se spune că au venit să se odihnească în aceeaşi casă în care au locuit străbunii dumitale?

Dacă era vorba despre acest lucru, meşterul Anselme se întindea la vorbă.

Cu precădere maiestăţile lor Henric al IV-lea şi Ludovic al XIII-lea onoraseră aşezământul înaintaşilor săi şi erau consideraţi de-ai casei. Tatăl şi fiul cel tânăr mergeau la vânătoare în această regiune împădurită, uşor mlăştinoasă şi mai puţin cunoscută a Versailles-ului.

Mai târziu, legat fiind de amintiri, regele Ludovic al XIII-lea construise la Versailles un castel în care, de mai multe ori, se retrăsese, găsind acolo seninătatea şi liniştea care îi dăduseră răgazul să-şi regleze gravele crize de conştiinţă şi de guvernare. În jurul acestui castel al lui Ludovic al XIII-lea, actualul suveran dorea să ridice un palat grandios în care putea organiza serbări admirabile, spaţiul din jur fiind mai potrivit decât celelalte reşedinţe din Île-de-France: Saint-Germain, Fontainebleau.

— Ceea ce este o greşeală, nu se putu împiedica să comenteze meşterul Anselme. Peste tot sunt numai zone dificile, deoarece este o regiune cu

dealuri. Ce poţi face?! Este o chestiune de dragoste, de pasiune. Locurile l-au vrăjit pe rege, aşa cum l-au vrăjit şi pe tatăl său.

Iată de ce viticultorul îl prefera pe Henric al III-lea. Acesta nu venise să bea la popasul care devenea din ce în ce mai mult un han. Bunul rege fusese asasinat în august 1589, la castelul Saint-Cloud, construit în secolul precedent.

În seara acelei drame, cei de la han văzuseră cum se prăbuşesc pe scaune trei sau patru gărzi venite să bea un pahar pentru a-şi reveni din spaimă, cu vârful lăncii încă înroşit de sângele „călugărului rău”. Chiar regele îl numise aşa când simţise cum lama pumnalului lui Jacques Clement îi pătrundea în măruntaie. „Ah! Călugăr rău… M-ai ucis…!”

Dar, spuneau gărzile cu tristeţe, nu era chiar el, suveranul, cel care insistase să i-l aducă pe acest „înfăşurat în mantie”, un dominican îmbrăcat în alb, care aducea un mesaj din Cer din partea unuia dintre prietenii săi, prizonier al Ligii Sfinte? Era atât de pios acest rege, atât de respectuos cu clerul, căuta orice prilej ca să fi primească, să vorbească cu ei, le cerea să se roage pentru el, ca să îşi poată duce la capăt toate sarcinile de suveran, urmat de supuşii săi.

În van „bărboşii” se înverşunaseră împotriva asasinului.

Henric al III-lea era pierdut.

Cei de la han îl văzuseră trecând în galop spre

castel pe Henric de Navarra, chemat în grabă, acesta nefiind încă nici încoronat, nici convertit. Îngenunchease la capătul muribundului, care îi spusese: „Vărul meu drag, îţi încredinţez regatul Franţei…”

În aceeaşi zi, acolo, sub un văl de ceaţă, Parisul aflat sub stăpânirea Ligii Sfinte agoniza în chinurile unui asediu nemilos, în timpul căruia se ajunsese până la a se consuma câini, pisici, măgari, cai, chiar şi carne de om.

— Şi al patrulea rege? întrebă Angelica, dorind să audă ceva mai puţin tragic.

Era primul, cel mai bătrân, care numise după sine satul de pe malurile Senei. Clodomir devenit Cloud, apoi beatificat ca Sfântul Cloud. Încă un copil al regelui din primele secole pe care mama ori bunica sa îl salvase de la asasinat, răpindu-l şi ascunzându-l printre călugări, şi care, din pricina rasei de călugăr şi a părului tuns, nu s-a mai putut apropia de tronul Franţei niciodată.

Venise clipa să vorbească despre afacerea pentru care venise. Aflând prin această conversaţie ce preferinţe avea, Angelica putea ghici obiecţiile pe care le-ar avea meşterul Anselme.

— Monsieur, de mai multe ori am băut la dumneavoastră un vin excelent, care nu merită denumirea de vin de „tavernă”. Mi-ar plăcea să îl ofer clienţilor de la cârciuma unchiului meu. Amatorii de vin bun nu lipsesc. Avem o tavernă pe

rue Vallee-de-Misere.

— În inima Parisului! Şi pe malul drept. N-aş putea obţine niciodată dreptul de a ajunge acolo!

Mai întâi, îi vorbi despre Sena şi despre meandrele acestui fluviu care înlănţuia Parisul ca o năpârcă, sufocându-l, apoi despre mahalale, despre zona de câmpie, care îi împiedica pe oamenii de treabă din ţinut să îşi câştige traiul, deoarece plăteau barcagiii pentru a traversa fluviul, sau plăteau taxe de pod, unul mai departe decât celălalt, şi, odată traversate, se ajungea la mare depărtare de porţile prin care se putea pătrunde în oraş. Fără a mai vorbi despre drepturile de vamă care existau pe atunci pentru a aduce orice fel de marfă. La doar două leghe depărtare, dezvoltarea palatului Versailles părea să fi fi adus mai multe necazuri decât avantaje.

Departe de a fi mulţumit de prezenţa curţilor regale care aduseseră averi hanului de-a lungul secolelor, nu ascunse faptul că bănuia o revărsare a mulţimilor dezordonate, în care se amestecau înjurăturile viziţiilor cu cele ale marilor seniori nemulţumiţi şi ale lacheilor acestora, cu nechezatul cailor de la căruţe sau trăsuri, mânaţi chiar pe sub ferestrele hanului.

— La Versailles! se striga din toate părţile.

Cât despre vinul de „tavernă” a cărui excelenţă o recunoscuse, ar fi rămas cu el nebăut pe vecie din cauza pungăşiilor care se petreceau în jurul

domeniului său, puse la cale de diverse case regale sau princiare, fiecare dorind să îşi deschidă o afacere, fără a-şi face griji pentru drepturile lor sau pentru cei din partea locului. Nu văzuse cum gărzile adunau taxa de la intrările din Paris, ca şi cum ar fi făcut-o în numele regelui?

Îi promisese licoarea unui prieten din străinătate, ambasador al Danemarcei, care se aşeza la masa de la han în drum spre Versailles şi care visa doar la acest vin pe masa de acasă, unde voia să ducă un număr mare de butoaie, neştiind nimic mai bun pentru a risipi întunericul nopţilor nordice.

— Cui să te plângi? Regelui?

— De ce nu? răspunse ea. Aţi putea să o faceţi. Dar cred că exageraţi cu obstacolele pe care le întâmpinaţi cu privire la libertatea dumneavoastră. De ce să vă faceţi griji pentru interdicţiile legate de transportarea vinului la Paris? Dintre toate problemele care vă dau bătăi de cap, acestea sunt cele mai puţin îngrijorătoare.

— Legile privind taxele…

— Sperietori…! Şi în mâinile cui? Ale angajaţilor de la bariere care nu vă bagă în seamă, căci nu văd nici urmă de ei pe aici sau, şi mai grav, după cum spuneaţi, ale escrocilor, nişte răuvoitori de la casele princiare care iau bani oricărui naiv aflat în drum spre Versailles, îmbuibat de vin bun şi convins că trebuie să plătească ceva în onoarea regelui… Sunteţi din Paris, de partea aceasta a Senei, mai

mult, sunteţi pe pământul dumneavoastră, care aparţine încă de Biserică. M-am informat…

Distinse o sclipire de agerime în ochii lui albaştri, atunci când o privi înainte de a începe să contemple zarea; ea bănui că îi vorbise cam aşa cum ar fi făcut-o soţia lui despre acest vin aspru, specific împrejurimilor Parisului.

Privind la rândul ei în depărtare, Angelica spuse cu o voce mai puţin apăsată:

— Locurile prin care se poate trece sunt nenumărate, şi le ştiţi la fel de bine ca mine. Astfel… sunt dunele de la Auteuil, vasele de pescuit care, la întoarcerea în Paris, pot să transporte pe puntea lor numeroase butoaie. Promit să le duc până la taverna meu şi, cu ajutorul numelor de încredere pe care mi le veţi spune, până la prietenul dumneavoastră de la ambasada Danemarcei…

Vorbiră astfel în puţine cuvinte, punând la punct detaliile acestei tranzacţii delicate, care nu reprezenta decât una dintre numeroasele afaceri demne de pus în practică pentru satisfacerea dorinţelor descurajate de o fiscalitate lacomă, fiind, în acelaşi timp, şi una dintre cele mai nevinovate – pentru Angelica, dorinţa de a oferi un vin bun la mesele organizate de Cocoşul cel Viteaz, iar pentru meşterul Anselme, satisfacţia de a-şi vedea vinul plătit la un preţ corect şi de a-şi copleşi prietenii din străinătate, amatori de dincolo de frontierele regatului, cu un vin de pe coastele deluroase de la

Saint-Cloud.

Seara lungea umbrele, lumina însă mai stăruia, iar ziua părea fără sfârşit. Totuşi, mai era până la Sânziene.

Ridicându-se, Angelica se clătină puţin. Meşterul Anselme o susţinu cu un braţ puternic. Angelica, uşoară şi liniştită, coborî dealul în siguranţă.

„Ce puternic este un braţ de bărbat! „se gândi ea.

Ziua se încheie cu un pahar de vin rece în mână, în timp ce stăteau acum la masă. Plimbăreţii reveneau de la Versailles, cu feţe vesele.

Audiger se încruntă când văzu silueta înaltă a meşterului Anselme în faţa Angelicăi, ca şi cum ar vegheat asupra ei.

— La Paris! La Paris! Haideţi, un bănuţ de fiecare! strigau barcagiii.

Audiger încerca să surprindă cuvintele pe care le schimbaseră atunci când se îmbarcaseră, dar nu erau decât indicaţii cu privire la debarcarea unor butoaie în diferite locuri.

Capitolul 17

O dată sau de două ori, cu prilejul vreunei sărbători, Angelica îşi oferi plăcerea de a se aşeza pe treptele de piatră, pe deal, alături de meşterul Anselme, ascultându-l povestind despre această nebunie a construcţiilor de castele în tot ţinutul, extinderi care nu anunţau nimic bun.

Se gândea la ce spuneau locuitorii din Île-de-

France, situată la apus de oraş, la marşurile din Normandia, provincie puţin cam lunatică, abia ieşită de sub invaziile nordice.

Vorbea despre încăpăţânarea glorioasă a Parisiilor, tribul originar ancorat în insula de pe Sena, unde se credeau stăpâni pentru totdeauna, apărându-şi prin luptă dreptul de proprietate. Amintea de faptul că Altoginum nu era departe de locul în care aceşti Parisii îl înfruntaseră pe Labienus, locotenent al lui Cezar, cel care adusese civilizaţia romană în „Galia Comata”. Fuseseră învinşi, iar insula de pe Sena devenise Luteţia. Angelica îi amintea adesea că Altoginum devenise Auteuil şi că de acum va avea o nouă importanţă istorică, dar să nu mai amintească despre asta! …

Filiera pragurilor de nisip din Auteuil funcţiona de minune. Nu numai că vinul din Saint-Cloud adus în inima Parisului era vândut cu un preţ bun la Cocoşul cel Viteaz, dar putuseră să i-l trimită şi ambasadorului regelui Danemarcei, prin intermediul oamenilor săi de casă. Acest fapt adusese la taverna Cocoşul cel Viteaz câţiva domni străini, cu accent aspru, dar foarte „parizianizaţi”, s-ar fi putut spune, deoarece erau dispuşi să se bucure de toate plăcerile capitalei pe care întâmplarea ar fi fost dispusă să le scoată în calea lor.

Audiger nu putea să se plângă de prezenţa acestora, nici să le mai domolească exuberanţa pe

care o manifestau în ceea ce priveşte complimentele galante oferite „celei mai frumoase franţuzoaice” din lume.

Vremurile se schimbau pentru taverna Cocoşul cel Viteaz. Angelica presimţea acest lucru. În anotimpul ce va urma, cârciuma se va bucura de tot felul de lucruri noi. Ca pe o taină, ea păstra înăuntrul ei această idee care îi venise pe neaşteptate, aceea că, într-o zi, va merge la Versailles invitată chiar de rege.

Nu mai dădea niciun fel de importanţă îndoielilor şi ranchiunelor pe care meşterul Anselme, deranjat în munca lui de viticultor de vizitele ancestrale ale caselor regale pe teritoriile sale, nutrea speranţe în legătură cu proiectele actualului suveran în această regiune.

Dacă Ludovic al XIV-lea voia Versailles, Versailles să fie.

Angelica tânjea după plimbările şi conversaţiile cu meşterul Anselme du Vaast.

Acest bărbat bine clădit, mai impunător chiar decât un prinţ, avea fineţe în judecată şi înţelepciune în gânduri. Trebuia să fi spună fiicei sale: „Te înşeli, Marguerite. Această femeie ştie să facă afaceri, însă nu este de nasul meu”.

Ea se temu că, inteligent şi sedus împotriva voinţei sale, va căuta să fi pătrundă tainele, să fi ştie trecutul.

De acum înainte, îl va trimite pe Flipot să fi

transmită comenzile clandestine, ca şi salutările tuturor. Dar îi părea cu adevărat rău că nu îl mai putea vedea. Erau „oameni de treabă”, aşa cum se considerau chiar ei, plini de virtute şi de talent. Muncitori şi curajoşi, pe deplin capabili să stăpânească acest val de oameni, fie de rang înalt, fie de joasă speţă, unii pe jumătate nebuni de mândrie şi de laudă de sine, care se întâlneau în pragul uşii lor, în amestecul de trăsuri, căruţe şi care, cu cai de povară sau de echipaj, nechezături, înjurături, pocnituri din bici…

Acesta era popasul celor Patru Regi, pe drumul spre Versailles.

Într-o zi, Audiger ieşi deodată din izolarea sa şi îi spuse Angelicăi:

— Cu cât vă observ mai mult, cu atât mai tare mă mir, frumoasă prietenă. Este ceva la dumneata care mă deranjează…

— Referitor la ciocolata dumitale?

— Nu… sau mai degrabă, da, indirect. Mai întâi, mi-am imaginat că eşti creată pentru afacerile de suflet şi chiar de spirit. Şi apoi, mi-am dat seama că, de fapt, eşti foarte practică, chiar materialistă, şi că nu îţi pierzi niciodată capul.

„Sper din toată inima”, gândi ea. Dar se mulţumi să surâdă în cel mai fermecător mod.

— Vedeţi, spuse ea, în viaţă, sunt perioade în care eşti obligat să faci doar un lucru, apoi un altul. În anumite momente, dragostea este cea care domină,

mai ales atunci când viaţa este uşoară. În alte cazuri, este munca, un scop pe care vrei să îl atingi. Astfel, nu vă ascund că, pentru mine, cel mai important lucru din prezent este să câştig bani pentru copiii mei, al căror… tată a murit.

— N-aş vrea să fiu indiscret, dar, pentru că doreşti să îmi vorbeşti despre copiii dumitale, crezi că într-un negoţ atât de solicitant, de aleatoriu şi care se împacă atât de greu cu o adevărată viaţă de familie, vei reuşi să fi creşti şi să fi faci fericiţi?

— Nu am de ales, răspunse Angelica cu asprime. De altfel, nu am motive să mă plâng de jupânul Bourjus. Am găsit sub oblăduirea lui o protecţie nesperată pentru modesta mea condiţie.

Audiger tuşi, se jucă o clipă cu fireturile de la guler şi spuse cu o voce şovăitoare:

— Şi… dacă ţi-aş da de ales?

— Ce vreţi să vă spun?

Ea îl privi şi văzu în ochii lui căprui o adoraţie reţinută. Clipa i se păru potrivită pentru a împinge mai departe negocierile.

— Că veni vorba, aţi obţinut până la urmă autorizaţia?

Audiger suspină.

— Vezi bine că eşti interesată, şi nici măcar nu te oboseşti să o ascunzi. Ei bine, pentru a-ţi spune tot adevărul, nu am încă ştampila Cancelariei şi nu cred că o voi obţine înainte de luna octombrie deoarece, în timpul verii călduroase, preşedintele

Seguier se află la casa de la ţară. Dar, începând cu octombrie, totul va merge foarte repede. Într-adevăr, am susţinut chiar eu afacerea contelui de Guiche, care este chiar ginerele cancelarului Seguier. Vezi, aşadar, că, în curând, nu vei mai avea nicio speranţă să devii o frumoasă maestră ciocolatieră… doar dacă…

— Da, doar dacă… spuse Angelica. Ascultați-mă.

Dintr-odată, îi împărtăşi planurile ei. Îi aminti că avea o autorizaţie anterioară celei pe care o deţinea el, cu care putea să fi provoace „neplăceri”. Nu era oare mai bine să cadă la înţelegere? Ea se va ocupa de procesul de fabricare, iar el va prepara ciocolata. Pentru a-şi avea partea de profit din ciocolaterie, Angelica va munci alături de el şi va contribui financiar.

— Unde vă gândiţi să deschideţi ciocolateria? întrebă ea.

— În cartierul Saint-Honore, aproape de răspântia Trahoir. Dar poveştile dumitale nu se leagă!

— Se leagă de minune şi o ştiţi foarte bine. Cartierul Saint-Honore este o zonă excelentă. Luvrul este aproape, la fel şi Palatul Regal. Nu ar trebui să fie un loc care să semene cu o tavernă sau cu un han. Parcă şi văd o pardoseală în carouri albe şi negre, oglinzi şi mobile aurite şi, în spate, o grădină plină de pergole umbroase, ca în curtea de la Celestins… cuibuşoare pentru îndrăgostiţi.

Maestrului bucătar, cam posac în urma acestor

explicaţii, i se mai descreţi puţin fruntea la auzul acestei descrieri.

— Eşti chiar fermecătoare atunci când te laşi purtată de adevărata fire impulsivă, prietenă dragă. Îmi place veselia şi focul pe care le ai, la care ştii să adaugi şi o modestie nedisimulată. Te-am studiat cu atenţie. Întorci vorba cu uşurinţă, dar eşti un om cinstit. Asta este pe placul meu. Ceea ce mă uimeşte la dumneata, nu mă feresc să o spun, este spiritul foarte practic şi felul de a trata lucrurile de la egal la egal cu bărbaţii experimentaţi. Fragilitatea femeilor nu prea se potriveşte cu tonul aspru şi poruncitor, care nu dă cale de întors. Ele trebuie să lase în seama bărbaţilor grija de a dezbate aceste chestiuni în care mintea lor se pierde şi se încurcă.

Angelica pufni.

— Îi văd de la o poştă pe jupânul Bourjus şi pe David discutând aceste probleme.

— Nu vorbeam despre ei.

— Atunci? N-aţi înţeles că sunt pe cont propriu?

— Exact, îţi lipseşte un protector.

Angelica se făcu a nu auzi.

— Mai uşor, meştere Audiger. În realitate, sunteţi un egoist nemernic, care vreţi să beţi de unul singur ciocolată. Şi cum ceea ce vă explic vă încurcă iţele, încercaţi să vă scuzaţi ţinând discursuri despre fragilitatea femeilor. În micul război pe care îl purtăm, soluţia pe care v-o propun este mai mult

decât excelentă.

— Ştiu una de o sută de ori mai bună.

Ţintuită de privirea tânărului, Angelica nu mai insistă. Îi luă farfuria, şterse masa şi îl întrebă ce dorea ca desert. Dar, în timp ce se îndepărta spre bucătărie, el se ridică şi o ajunse din urmă în doi paşi.

— Angelica, prietenă dragă, nu fii crudă, imploră el. Acceptă să vii duminică să te plimbi cu mine. Aş vrea să-ţi vorbesc serios. Am putea merge la moara Javel.

O să mâncăm un preparat pescăresc. Apoi ne vom plimba pe pajişte. Vreţi?

Îşi pusese mâna pe talia Angelicăi. Ea ridică privirea, atrasă de acest chip tânăr şi de buzele puternic conturate, sub cele două virgule negre ale mustăţilor. Buze care trebuie să fi opus o dulce apăsare sărutului înainte de a se întredeschide, care trebuie să se fi impus, lacome, pielii pe care ar fi sărutat-o.

Un val de plăcere pe care nu îl putu stăpâni o înfiora şi acceptă cu voce stinsă să meargă duminica următoare la moara Javel.

Angelica era tulburată maţ mult decât ar fi vrut de perspectiva acestei plimbări. Îi era greu să îşi păstreze calmul când se gândea la buzele lui Audiger şi la mâna acestuia pe talia ei, iar un fior dulce îi străbătea tot corpul. Era mult timp de când nu mai simţise o astfel de trăire. Gândindu-se la

acest lucru, îşi dădea seama că, după aventura cu căpitanul de gardă, nu o mai atinsese niciun bărbat. De altfel, era un fel de a spune, deoarece existenţa ei se derulase într-o atmosferă de senzualitate destul de dificil de depăşit. Nu mai număra sărutările şi mângâierile pe care trebuise să le contracareze cu palme. De mai multe ori, în curte, asaltată de vreo brută ameţită, se apărase cu lovituri de sabot, strigând după ajutor. Toate acestea, adăugate aventurii cu căpitanul şi cu asprele îmbrăţişări ale lui Balivernă, îi lăsau o amintire amară legată de violenţa ce îi îngheţase simţurile.

Se mira să simtă că se trezeşte la viaţă, cu o spontaneitate şi cu o gingăşie pe care ar fi fost incapabilă să le prevadă cu două sau trei zile mai devreme. Oare Audiger va profita de tulburarea ei pentru a o face să fi promită că nu îl va incomoda în afaceri?

„Nu”, îşi spunea ea. „Plăcerea este un lucru, afacerile sunt un altul. O zi întreagă de aşteptare nu poate să dăuneze reuşitei viitoarelor mele proiecte”. Pentru a-şi înăbuşi remuşcările pe care le simţea înaintea unei înfrângeri inevitabile, ea se convinse că interesul afacerilor sale făcea indispensabilă această înfrângere. În rest, poate că nu se va întâmpla nimic. Audiger nu fusese întotdeauna fără reproş?

În faţa oglinzii, îşi netezea cu degetul lungile

sprâncene. Era încă frumoasă? I se spunea că da. Însă căldura din bucătărie nu îi întunecase pielea, şi aşa smeadă?

„M-am mai împlinit puţin. Nu îmi stă chiar rău. De altfel, bărbaţilor de acest fel le plac femeile cu forme”.

Îi era ruşine de mâinile bătătorite şi înnegrite de munca din bucătărie. Merse pe Pont Neuf să cumpere de la Marele Matthieu un borcănel cu pomadă, pentru a le albi.

Mai cumpără şi un guler de dantelă de Normandia, pe care îl va prinde de decolteul modestei sale rochii de pânză albastru-verzuie. Va avea astfel aerul unei mic-burgheze, şi nu al unei servitoare sau negustorese. Îşi completă toaleta cu o pereche de mănuşi şi un evantai. O nebunie!

Părul îi făcea necazuri. Crescând, devenise mai creţ şi mai blond, dar nu creştea mai repede. Cu regret, îşi aminti de pletele grele şi mătăsoase care îi cădeau odinioară pe umeri.

În dimineaţa zilei celei mari, îşi ascunse părul sub un batic frumos de satin albastru-închis, care aparţinuse soţiei meşterului Bourjus. La îmbinarea corsajului purta o camee de cornalină, şi la centură, nişte mătănii cu perle, tot moştenire de la biata femeie.

Angelica aşteptă sub portic. Vremea promitea să fie frumoasă. Cerul era senin pe deasupra acoperişurilor.

Când apăru trăsura lui Audiger, se grăbi înspre ea cu nerăbdarea unei fete de pension în ziua de plimbare.

Maestrul Audiger era strălucitor. Purta o ţinută dantelată, cu panglici de culoarea focului. Jiletca de piele de căprioară, cu mici fireturi portocalii, se întredeschidea peste o cămaşă plisată, din cel mai fin în Dantelele de la guler şi mâneci păreau pânze fine de păianjen.

Angelica le atinse cu admiraţie.

— Sunt croşetate în stil irlandez, spuse tânărul bărbat. Această dantelă m-a costat o mică avere.

Cu o oarece îndrăzneală, el ridică modestul guler al partenerei sale.

— Mai târziu, vei avea unele la fel de frumoase, draga mea. Mi se pare că poţi purta cu graţie o toaletă. Te văd în rochii de mătase, chiar de satin.

„Şi chiar din brocart aurit”, gândi Angelica, strângând din dinţi.

Câteva clipe mai târziu, când trăsura începu să meargă de-a lungul Senei, îşi recăpătă voia bună.

Moara Javel se ridica, printre turmele de oi din câmpia Grenelle, cu aripile sale ca de liliac, iar tic-tac-ul său liniştit însoţea sărutările şi jurămintele perechilor de îndrăgostiţi. La Javel se venea pe ascuns. O clădire mare era rezervată hanului pentru a primi oaspeţi, iar hangiul era foarte discret.

„Dacă nu am şti să ne ţinem gura într-un han ca al nostru”, spunea el, „ar fi mare păcat! Am pune tot

oraşul pe jar”.

Se puteau vedea trecând măgăruşii cu sarsanalele pline. Prin partea locului plutea un miros de făină şi de grâu încins, de supă de peşte şi de creveţi.

Angelica respira aerul proaspăt cu încântare. Câţiva nori albi pluteau pe cerul azuriu. Angelica le surâdea şi îi compara cu albuşuri de ou bine bătute. Din timp în timp, privea buzele lui Audiger şi savura micul fior de plăcere pe care îl simţea instantaneu.

Oare nu va încerca să o sărute? Părea puţin cam snob în hainele sale frumoase şi preocupat să alcătuiască meniul de la cină împreună cu hangiul foarte onorat de vizita sa.

În sala în care domnea o penumbră bine-venită, se aşezau la masă şi alte cupluri. Pe măsură ce se goleau carafele cu vin alb, oamenii erau mai degajaţi. Se ghiceau gesturi îndrăzneţe, punctate de râsetele gângurite ale doamnelor. Angelica sorbea din vin pentru a-şi masca nervozitatea, iar obrajii îi ardeau.

Audiger începuse să vorbească despre călătoriile şi despre meseria lui. Făcea o descriere exactă, neprecupeţind nici măcar un detaliu.

— Cum îţi poţi da seama, draga mea, situaţia mea se sprijină pe baze solide, care nu lasă loc de surprize. Părinţii mei…

— O! Să ieşim de aici, îl imploră Angelica care tocmai lăsase lingura jos.

— Dar este o căldură sufocantă afară!

— Cel puţin bate vântul… şi apoi nu mai suntem nevoiţi să fi vedem pe toţi cum se sărută, adăugă ea cu jumătate de gură.

În faţa luminii orbitoare, Audiger strigă că o va arde soarele. Îi puse pe cap pălăria sa mare cu pene galbene şi albe, exclamând, aşa cum făcuse şi în prima zi:

— Doamne, cât eşti de frumoasă, prietena mea dragă!

Câţiva paşi mai încolo, pe o cărare pe malul Senei, îşi reluă povestea despre cariera lui. Spuse că, atunci când va porni afacerea cu ciocolată, dorea să scrie o carte foarte importantă despre rolul ofiţerului gastronom, în care se vor afla toate informaţiile necesare pajilor şi bucătarilor doritori de a se desăvârşi în arta lor.

— Citind această carte, maestrul culinar va învăţa ordinea servirii felurilor la masă aşa cum se cuvine şi tot ceea ce ţine de dichisul unei bucătării. De asemenea, somelierul va vedea modul în care va aranja corect şervetul, în mai multe maniere, dar şi cum să facă tot felul de prăjituri, uscate sau cu cremă, drajeuri şi o mulţime de lucruri foarte folositoare pentru toată lumea. Maestrul va avea o revelaţie atunci când, la ora mesei, va trebui să ia un şervet alb pe care îl va îndoi pe lung şi îl va potrivi pe umăr. Îi voi spune că şervetul este pecetea puterii sale şi semnul demonstrativ şi particular al acestei puteri. Aşa sunt şi eu. Pot să

servesc cu spada la şold, cu mantia pe umeri, cu pălăria pe cap, dar şervetul trebuie plasat aşa cum am spus.

Angelica surâse batjocoritor.

— Şi când faceţi dragoste, cum trebuie să ţineţi şervetul?

Se scuză imediat, în faţa figurii scandalizate şi stupefiate a tânărului.

A – Iertaţi-mă. Vinul alb îmi dă mereu idei prosteşti. În acelaşi timp, mă întreb de ce m-aţi rugat în genunchi să vin la moara Javel. Ca să îmi vorbiţi despre cum se ţine şervetul?

— Nu râde de mine, Angelica. Îţi vorbesc despre proiectele mele, despre viitorul meu. Şi totul este în spiritul intenţiilor pe care le-am avut cerându-ţi să vii singură cu mine azi. Îţi aminteşti de cuvintele pe care ţi le-am spus când ne-am văzut în prima zi? Atunci era pe jumătate o butadă: „Mărită-te cu mine!”. Din clipa aceea m-am tot gândit şi am înţeles că eşti chiar femeia care…

— O, strigă ea, văd morile. Să mergem repede într-acolo. Va fi mai bine la umbra lor.

Începu să alerge ţinându-şi cu mâna pălăria mare şi se aruncă gâfâind în fânul călduţ. Împotriva voinţei sale, tânărul o ajunse din urmă şi se aşeză lângă ea.

— Nebunatică ce eşti! E clar, mă uimeşti de fiecare dată. Eu cred că vorbesc cu o femeie de afaceri experimentată, iar aceasta este un fluture

care zboară din floare în floare.

— O dată nu devine obicei. Audiger, fiţi amabil, daţi-vă jos peruca. Doar când vă văd cu blana aceea deasă pe cap şi mi se face cald. Aş vrea să vă mângâi adevăratele plete.

El avu o mică mişcare de retragere. Totuşi, după o clipă, îşi scoase peruca şi îşi trecu cu uşurare degetele prin părul scurt şi brun.

— E rândul meu, spuse Angelica întinzând mâna.

Dar el o reţinu ruşinat.

— Angelica…! Ce te-a apucat? Devii de-a dreptul diabolică…! Şi eu, care voiam să îţi vorbesc despre lucruri serioase!

Mâna sa prinsese încheietura femeii, iar ea simţi un fel de arsură. Acum că era atât de tulburat, aplecat asupra ei, ea fu din nou cuprinsă de emoţie. Buzele lui Audiger erau cu adevărat frumoase, pielea era netedă şi proaspătă, mâinile albe. Ar fi fost plăcut să fi devină amant. Ar fi avut parte de îmbrăţişări puternice, sănătoase, aproape conjugale, care i-ar fi adus odihna, după o viaţă de luptă şi de muncă. Apoi, întinşi paşnic unul lângă altul, ar fi vorbit despre viitorul ciocolatei.

— Ascultaţi, murmură ea, ascultaţi moara Javel. Cântecul său protestează. Nu se poate vorbi despre lucruri serioase la umbra ei. Este interzis… Ascultaţi, priviţi, cerul este albastru. Iar dumneavoastră sunteţi frumos. Iar eu, eu…

Nu îndrăzni să termine, dar îl privi îndrăzneţ cu

ochii ei verzi, plini de lumină. Buzele sale întredeschise, puţin umede, obrajii în flăcări, freamătul sânilor pe care Audiger îi întrezărea prin decolteul de dantelă spuneau şi mai limpede decât o mie de cuvinte: „Te doresc”.

El se întoarse către ea, apoi se ridică grăbit în picioare şi rămase aşa un moment, întors cu spatele.

— Nu, spuse el cu voce apăsată, nu dumneata! Desigur, mi s-a întâmplat să tăvălesc prin fân fete bune pentru soldaţi sau servitoare. Dar nu pe dumneata! Eşti femeia pe care am ales-o. Vei fi a mea în noaptea nunţii binecuvântate de un sfânt părinte. Este un jurământ căruia îi dau ascultare, cu toate că îmi este foarte greu. O voi respecta pe cea pe care am ales-o de soţie şi mamă pentru copiii mei. Şi pe dumneata te-am ales, Angelica, chiar din clipa când te-am văzut prima oară. Azi doream să îţi cer consimţământul. Dar m-ai tulburat foarte mult. Vreau să cred că nu acesta este fondul naturii dumitale. A fost zdruncinată reputaţia care ţi se acordă, aceea de a fi o văduvă incoruptibilă?

Angelica clătină nonşalant din cap. Ronţăia o floare, privindu-l pe tânărul bărbat printre gene. Încerca să se imagineze ca soţie legitimă a maestrului Audiger. O mic-burgheză pe care marile doamne ar saluta-o cu condescendenţă la Cours la Reine, în timp ce s-ar plimba cu o modestă trăsură acoperită cu pânză oliv, cu un cufăr prins cu

centuri, cu un vizitiu îmbrăcat în maro şi un mic lacheu.

Îmbătrânind, Audiger ar face burtă şi s-ar înroşi la faţă. Şi când va povesti pentru a suta oară copiilor sau prietenilor întâmplarea cu mazărea Maiestăţii Sale, îi va veni să îl strângă de gât…

— I-am vorbit jupânului Bourjus despre dumneata, reluă Audiger. Nu mi-a ascuns că duci o viaţă exemplară şi cu spor la muncă, dar îţi lipseşte credinţa. Abia dacă asculţi slujba de duminică, iar despre vecernii, ce să mai vorbim! Or, credinţa este o virtute femeiască prin excelenţă. Este armătura sufletului, prin natură slab, şi un gaj al bunei sale conduite.

— Ce doriţi? Nu putem fi în acelaşi timp pioase şi lucide, credincioase şi logice.

— Ce tot spui, biată copilă? Să fii stăpânită de erezii? Religia catolică…

— O! Vă rog! strigă ea, enervându-se pe dată. Nu îmi vorbiţi de religie. Bărbaţii au corupt tot ceea ce au atins. Din ceea ce Dumnezeu le-a dat mai sfânt, religia, ei au făcut un amestec de războaie, de ipocrizie şi de sânge care mă face să vomit. Când vede o femeie tânără care vrea să fie sărutată într-o zi de vară, Dumnezeu recunoaşte opera Creaţiei Sale, deoarece El a făcut-o aşa.

— Angelica, îţi pierzi capul! A venit vremea să fii smulsă din anturajul acestor libertini şi nu faci bine ascultându-le poveştile. De fapt, cred că îţi trebuie

nu numai un protector, ci un bărbat care să te îmblânzească puţin şi care să te pună la locul unde se cade să stea o femeie. Lângă unchiul dumitale şi cretinul de nepot care te adoră crezi că îţi este totul permis. Ai fost cam mult răsfăţată, ai nevoie să fii dresată…

— Chiar? răspunse Angelica.

Căscă şi se întinse.

Această discuţie îi mai domolise dorinţa. Se întinse confortabil în fân, nu fără a-şi ridica cu şiretenie fusta lungă deasupra gleznelor fine, îmbrăcate în mătase.

— Cu atât mai rău pentru dumneavoastră, spuse ea.

După cinci minute, dormea. Audiger, cu inima bubuind, contempla trupul suplu abandonat viselor. Detalia toate minunile pe care le ştia pe dinafară, ca pe o litanie: fruntea de înger, o guriţă jucăuşă, un corsaj frumos.

Angelica era de talie medie, dar atât de bine proporţionată, încât părea mai înaltă. Era pentru prima oară când îi vedea gleznele care lăsau să se ghicească picioarele bine făcute.

Audiger, năduşit pe frunte, hotărî să se îndepărteze, fugind de o tentaţie căreia simţea că nu îi va mai rezista mult.

Angelica visa că se îndepărta pe mare într-un şlep plin cu fân. O mână o mângâia, iar o voce îi şoptea: „Nu mai plânge”.

Se trezi şi nu văzu pe nimeni lângă ea. Dar soarele ce cobora spre asfinţit o încălzea cu căldura lui.

„Din cauza idiotului de Audiger, iată-mă nevoită să îmi fac de cap cu soarele”, îşi spuse ea cu un suspin.

O moleşeală dulce nu îi dădea pace. Îşi mângâie braţele netede.

„Umerii tăi sunt bulgări de fildeş, sânii tăi sunt făcuţi pentru palma unui bărbat…”

Ce se întâmplase oare cu pasărea neagră, bărbatul din şlepul plin cu fân? spunea cuvinte ca dintr-un vis, şi apoi, dintr-odată, batjocoritoare. O sărutase lung. Poate că nici nu exista?

Se ridică, îşi scutură firele de iarbă prinse de rochie, îl reîntâlni pe Audiger la han şi îi ceru posac să o ducă la Paris.

Partea a treia
Masca Roşie

Capitolul 18

Audiger o agasase şi, ca să fie sinceră, o rănise. Îşi făcu reproşuri vehemente, se acuză că se lăsase

dusă de val, din pricina unui anumit confort şi a unui gust pentru viaţă şi amuzament, punându-se într-o situaţie meschină şi inferioară. Acest Audiger cu pretenţii nu îşi dădea seama că totul era pe cale să evolueze, să se metamorfozeze, că nu numai ea deţinea lansarea acestei noutăţi: ciocolata? Nu vedea că taverna lor devenea foarte căutată, cunoştea o înflorire care, în ochii întregului Paris, o dusese la constrângerea supremă de a-i schimba chiar numele?

Totul se petrecuse în decurs de zile, de săptămâni, când oamenii veneau la Cocoşul cel Viteaz pentru a o vedea pe ea. Într-o zi, se înfricoşase văzându-l pe contele Lauzun şi pe alţi tineri de la curte. Pentru a nu fi recunoscută, în seara aceea se prezentase în sala de mese purtând masca roşie pe care o găsise într-o noapte, pe malul Senei, pe chipul bătrânului circar italian.

Acest capriciu fusese întâmpinat cu aplauze, iar unul dintre gentilomi celebrase în versuri strălucirea ochilor ei de smarald în scrinul lor purpuriu. Când se temea să nu se întâlnească cu vreo figură cunoscută, îşi punea masca, iar oamenii se obişnuiseră să vorbească despre masca roşie.

Supărată pe Audiger şi pe ea însăşi, Angelica hotărî că venise clipa marii transformări la care visa inconştient.

Pentru început, trebuia înlocuită firma tavernei Cocoşul cel Viteaz care, veche şi ruginită, nu mai

arăta multă vitejie, ci doar conturul unui cocoş. Firma îşi trăise traiul, iar jupânul Bourjus însuşi nu protestă nici măcar sentimental la auzul intenţiilor ei.

Avea destul discernământ şi bun-gust pentru a înţelege că bătrânul cocoş de fier forjat, ruginit şi care scârţâia din încheieturi, îndoit, pe care încercau în zadar să îl îndrepte după o noapte vântoasă, nu mai corespundea noului chip pe care îl avea localul. Şi că această inițiativă îndrăzneaţă, ca mai tot ceea ce îşi punea ea în gând, urma fidel direcţia pe care se îndrepta noua clientelă atrasă de prezenţa cârciumăresei, ca şi de originalitatea noilor mâncăruri şi băuturi. Într-un cuvânt, se spunea: „Să mergem la taverna Masca Roşie”.

Angelica avea propria idee despre noua firmă. Mai mult decât un simbol din fier forjat cocoţat deasupra porţii, luat cu uşurinţă de vânt şi ruginit de ploi, îşi dorea un tablou semnat de un artist, care să fie agăţat discret sub streaşină, deasupra uşii, dar care să atragă privirea prin subiect şi culori vii, şi anume, o privire acoperită de o mască roşie, aţintită asupra unei străzi din Paris punctată de lumini şi de hanuri, la ceas de seară – rue Vallee-de-Misere, pe care toţi ar putea-o recunoaşte.

Pentru a-l găsi pe pictorul care să fi poată executa o asemenea operă, Angelica merse să se plimbe pe Pont Neuf. Ştia că nu putea să dea comandă unor pictori de mare talent pe care şi-i disputau toţi cei

care doreau să îşi pună pe pereţi tablouri cu portrete, în noile lor reşedinţe şi palate. Cei mai mulţi dintre aceşti artişti, precum cei care îşi aveau atelierele în galeriile de jos ale Luvrului, erau protejaţi de un mecena, dacă nu chiar de rege sau de personaje din familia regală, cărora le dedicau timpul şi arta lor, dar erau gata să se pună la dispoziţia altor iubitori de talent, dacă aceştia ar fi plătit sume mai atrăgătoare pentru artist, dar şi pentru protector.

Toată echipa de genii artistice pe care Nicolas Fouquét, celebrul protector general al Parlamentului şi ministru de finanţe, azi în închisoare, o reunise în slujba caselor, grădinilor şi fortăreţelor sale, până şi la bucătării, se afla acum în mâna regelui şi a lui Monsieur Colbert, ministru de stat în Consiliul Suprem. El era adevăratul învingător în lupta cu Nicolas Fouquét.

Angelica se gândea vag la toate acestea în timp ce înainta spre vesela dezordine de pe Pont Neuf, care îşi regăsise verva şi pitorescul.

Fouquét! Acest nume care fusese împlântat în mintea ei ca o lance, ca un semn al morţii, astăzi nu îi mai spunea nimic. Se zvonea că era închis, dar aceste evenimente se petrecuseră în momentul când avusese loc înfruntarea de la târgul Saint-Germain şi distrugerea clanurilor periculoase, din care făcea parte şi ea. Angelica scutură din cap. Spectacolul colorat de pe Pont Neuf dovedea că

toate acestea se aflau departe.

Ştia bine ce venise să caute în acest vacarm. Căuta tarabele pe care expuneau pictorii de mâna a doua de la academia Saint-Luc, foarte populară pe Pont Neuf. De acolo veneau afişele bălţate ale şarlatanilor care voiau să anunţe publicului spectacolele extraordinare sau ale micilor negustori grijulii să anunţe că aveau marfă de rezervă.

Desigur, se găseau o sumedenie de tablouri proaste, distribuite şi vândute la preţuri mici, pe tarabele volante şi pe trotuare. De unde şi dispreţul academiilor pentru artiştii adesea talentaţi ai acestei confrerii modeste şi binefăcătoare, deoarece îşi dădeau silinţa să găsească mijloacele de susţinere financiară a unor copii orfani, familii sau lucrări ale unor artişti şi artizani, în această meserie de pictor puternic blamată şi neproductivă, dar care era apreciată şi aparent necesară mulţimii de gură-cască aflate pe străzile din Paris. Astfel, în lipsa unei recunoaşteri prin intermediul unor expoziţii în locuri la modă, uneori în saloanele unei societăţi mondene şi avizate, pictorii academiei Saint-Luc obţinuseră dreptul ca în fiecare an, în dimineaţa de Fete Dieu, numită de altfel şi Corpus Christi, să-şi poată expune operele lângă ornamentele ce împodobeau în acea zi casele din piaţa Dauphine şi în spatele altarului ce se înălţa în piaţă.

În marea aglomeraţie de pe Pont Neuf din acea

dimineaţă, Angelica începuse să umble de la o tarabă la alta. Era încredinţată că va găsi ceea ce căuta.

Deodată făcu ochii mari de surpriză şi de încântare.

Tocmai găsise un tablou care reprezenta un bătrân militar cu barbă albă, pe cale să bea o carafă de vin în timp ce suliţa, sprijinită lângă el, sclipea, cu toată frumuseţea oţelului lustruit.

— Asta este bătrânul Guillaume! strigă ea.

Se repezi în interiorul dughenei unde patronul îi spusese că această firmă fusese făcută pentru un negustor de arme care trebuia să vină după ea. Dar îi dăduse şi numele pictorului care o executase. Era un anume Gontran Sance, care locuia în mahalaua Saint-Marcel.

Angelica, cu inima bătându-i nebuneşte, alergă la adresa indicată. La etajul al treilea al unei case cu înfăţişare modestă, o tânără femeie, micuţă, surâzătoare şi rumenă, veni să fi deschidă.

În atelier, Angelica îl descoperi pe Gontran la şevalet, în mijlocul pânzelor şi vopselelor: azuriu, brun-roşcat, cenuşiu-albăstrui, verde de Ungaria… Fuma pipă şi picta un îngeraş gol, al cărui model era o fetiţă de câteva luni, întinsă pe un covor de catifea albastră.

Vizitatoarea, care îşi pusese masca, începu prin a vorbi despre firma negustorului de arme. Apoi, scoţându-şi masca în timp ce râdea, se făcu

recunoscută. I se păru că Gontran se bucura să o vadă. Semăna din ce în ce mai mult cu tatăl lor şi avea acelaşi fel de a asculta, punându-şi mâinile pe genunchi, ca un geambaş. Îi spuse că reuşise să devină maestru şi că se căsătorise cu fata fostului său patron Van Ossel, originar din provincia Olandei.

— Dar ai făcut o mezalianţă! strigă Angelica cu spaimă, profitând de faptul că micuţa olandeză se afla la bucătărie.

Gontran sări în sus pe dată, în felul arţăgos al celor din neamul Sance de Monteloup.

— Şi tu ce-ai de zis? Dacă am înţeles bine, ţii o tavernă şi torni de băut unor oameni de condiţie mult mai joasă decât mine…

Păstrară amândoi un moment de tăcere.

— Vrei să spui „decât *noi”,* „decât rangul nostru nobil”. La ce ne-au ajutat toate astea?

Admise apoi că în felul acesta fusese posibil să îşi facă studiile la iezuiţi, unde învăţământul era gratuit. Iar Angelica îşi aminti că, prin intendentul hughenot Molines, tatăl lor aflase de această oportunitate oferită copiilor din familiile de nobili. Deoarece iezuiţii îşi recuperau cheltuielile în funcţie de situaţia financiară a elevilor admişi, prin donaţii diverse atunci când era vorba de familii bogate, comercianţi sau magistraţi, prin aprovizionare cu produse asigurată de odraslele familiilor de fermieri sau agricultori din jurul oraşelor mari, prin

înscrierea unor copii de viţă nobilă.

— Dar eu nu aveam vocaţie, spuse Gontran. În timp ce Raymond era făcut să li se alăture.

Acest schimb aprig de replici şi de amintiri îi apropiase.

Se înţelegeau şi îşi iertau vorbele neplăcute. Gontran reluă, cu o oarece fineţe:

— Iar tu ai alergat să mă vezi, fără şovăială, fără falsă ruşine! La fel ai fi alergat să-i povesteşti ce faci şi lui Raymond, care tocmai a fost numit confesorul reginei-mamă, sau surorii noastre Marie-Agnes, domnişoară de onoare a reginei, care se „prostituează" la Luvru, după conduita şi regulile acestui furnicar de frumuseţi, sau chiar micuţului Albert, care este pajul marchizului de Rochant? Vezi că, până la urmă, numele nostru şi-a găsit locul?

Angelica recunoscu că nu se gândise să mai caute şi această parte a familiei. Întrebă ce se întâmplase cu Denis.

— Este în armată. Tatăl nostru jubilează. În sfârşit, un Sance în slujba regelui! Jean-Marie, ultimul, este la colegiul iezuiţilor din Poitiers. E posibil ca Raymond să fi procure un post ecleziastic, deoarece este în relaţii bune cu confesorul regelui, care deţine lista de numiri. O să avem şi un episcop în familie.

— Nu crezi că suntem o familie de tot hazul? întrebă Angelica scuturând din cap. Găseşti un de Sance din vârful ierarhiei sociale până la bază.

Hortense se scaldă în ape tulburi cu soţul ei procuror. Au multe relaţii, dar o duc destul de prost. După povestea cu răscumpărările averii, au trecut patru ani de când statul nu le-a dat un sfanţ. Şi au mai fost şi prădaţi de hoţi înainte să se mute din cartierul Saint-Landry.

Angelica îşi aminti că acel cleric pe care îl întrebase îi dăduse această informaţie, dar pe moment, în dezamăgirea ei de a nu fi ştiut ce se întâmplase cu copiii săi, nu dăduse o mare atenţie detaliilor. Biata Hortense! Trebuie că suferise încă o dată sub povara nenorocirilor pe care le provocase procesul lui Peyrac.

— Te vezi ea?

— Da. La fel şi cu Raymond şi cu ceilalţi. Nimeni nu este prea mândru să mă vadă. Dar fiecare este mulţumit că are portretul său.

Angelica şovăi puţin.

— Şi… când vă întâlniţi… vorbiţi despre mine?

— Niciodată! spuse aspru pictorul. Eşti o amintire prea urâtă pentru noi, o catastrofă, o prăbuşire care ne-a sfâşiat inima, atâta câtă mai avem. Din fericire, puţini oameni ştiu că erai sora noastră… Tu, soţia vrăjitorului ars pe rug în piaţa Greve!

Totuşi, în timp ce vorbea, îi luase mâna în palma sa pătată de vopsea şi aspră din pricina acizilor. Îi desfăcu degetele strânse, atinse palma micuţă care păstra urma carafelor, a arsurilor de la cuptor, şi îşi aşează acolo obrazul cu un gest de afecţiune calină.

Era un gest pe care îl făcea adesea în copilărie…

Ea simţi un nod dureros în gât, încât crezu că o să plângă. Dar trecuse multă vreme de când nu mai plânsese! Ultimele sale lacrimi le vărsase înainte să moară Joffrey. Nu mai era obişnuită.

Îşi trase mâna şi spuse aproape sec, privind în jurul ei pânzele sprijinite de perete:

— Faci lucruri foarte frumoase, Gontran.

— Da. Şi totuşi, marii seniori mă tutuiesc, iar burghezii mă privesc cu morgă, deoarece aceste lucruri frumoase le fac cu mâinile. Ar vrea să lucrez cu picioarele? Cu ce este faptul de a mânui spada o operă mai puţin manuală şi mai puţin demnă de dispreţ decât mânuirea penelului?

Păstrase ranchiuna împotriva obstacolelor pe care le considera stupide, pe care le simţise întotdeauna ridicându-se împotriva lui şi a visului său de artist, iar aici nu era vorba numai despre lipsurile materiale.

Clătină din cap şi un surâs îi lumină chipul. Căsătoria îl făcuse mai vesel şi mai vorbăreţ.

— Surioară, am încredere în viitor. Într-o zi, vom merge amândoi la curte, vom ajunge la Versailles. Regele cere artişti în număr mare. Voi picta tavanele apartamentelor, portretele prinţilor şi prinţeselor, iar regele îmi va spune: „Faceţi lucruri foarte frumoase, Monsieur”. Iar ţie îţi va spune: „Madame, sunteţi cea mai frumoasă femeie de la Versailles”.

Amândoi izbucniră în râs.

Angelica îi lăsă un avans şi îi dădu toate indicaţiile pentru a-i picta firma.

Se întoarse acasă satisfăcută. Din pricina celor spuse despre Versailles şi a premoniţiei pe care fratele ei o avusese cum că amândoi vor fi primiţi acolo ca acasă, la fel ca pe vremea când făceau împreună planuri copilăreşti, îi iertă cuvintele nemiloase spuse despre Joffrey, soţul său ars pe rug în piaţa Greve.

Toată familia era supărată pe ea din pricină că le distrusese viaţa.

Nu le va putea explica niciodată, pentru a-i face să înţeleagă... Niciodată nu o vor ierta pentru dezonoarea pe care acest proces o aruncase asupra familiei de Sance.

Această familie pe care o salvase de la mizerie căsătorindu-se cu Joffrey va crede întotdeauna că se căsătorise cu un vrăjitor blestemat.

„Dar eu am cunoscut iubirea!”, gândi ea şi un val de fericire o invadă ca o clarviziune. Nimeni nu îi va putea fura acest lucru! Refuza să se gândească, pentru a scăpa de amintirile sfâşietoare. Dar când era singură, separată de ai săi printr-o prăpastie de neînţelegere pe care nimic nu o putea astupa, aceste nechemate amintiri ale unei vieţi minunate pe care o cunoscuse lângă el îi insuflau noi forţe. Cunoscuse iubirea! Iubirea lui! ... Şi totul era diferit în nefericirile care i se întâmplaseră.

Firma de la taverna Masca Roşie va fi ca un far ce va atrage naufragiaţii nopţii pariziene spre un golf al deliciilor, al frumuseţii şi al plăcerilor.

Îşi comandă nişte pantofi care să lase la vedere fineţea picioarelor sale şi puţin din glezne, sub marginea rochiei, atunci când se va afla în mijlocul oaspeţilor.

Pentru a realiza această operă de artă se adresă breslei cizmarilor din Saint-Crepin, de la care cunoscuse mila şi meşteşugul pe când se afla la turnul Nesle.

Erau călugări nehirotonisiţi care se rugau, munceau, mâncau în comun, iar rezultatul muncii lor era împărţit celor nevoiaşi. Le ofereau ajutor celor mai mizerabili dintre săracii fără adăpost de la Curtea Miracolelor, bătrânilor sau bolnavilor înfriguraţi, decăzuţi, fiind la fel de bine apreciaţi de familiile aflate la ananghie şi chiar de burghezii atenţi să facă economii, prelungind viaţa încălţărilor lor.

Pentru atragerea unei clientele variate se mutau adesea în căutarea unui adăpost, hambar sau grajd părăsit în care îşi instalau nicovalele şi uneltele, ca şi materialele de turnat, piei şi lemn, croşete, cuie, împrăştiate care-ncotro.

Angelica îi găsi aproape de casă, pe rue Guillemites.

Adusese un desen cu forma pe care şi-o dorea, îngustă şi chiar ascuţită, cu toc mic, dar graţios, o

bucată de satin care o costase mult, de un roşu în ape, şi perle strălucitoare pentru a-i împodobi şi care vor crea un mare efect. O trimisese pe Javotte să cumpere de la Temple, căci acolo avea de unde alege tot felul de nimicuri, imposibil de găsit în altă parte. Avea încredere în meşterul cizmar că o să pună o bucată din cea mai bună piele pentru talpă.

Superiorul fraţilor cizmari strigă. Ce îşi imagina! Ar fi avut tot felul de necazuri! Obţinuseră atât de greu dreptul de a fi independenţi de breasla meşterilor cizmari, care avea doar ea dreptul de a face şi de a vinde încălţăminte. Ei, bieţii călugări de la Saint-Crepin, puteau doar să o repare.

Angelica îl imploră. Nu era destul de înstărită să îşi ofere o pereche de pantofi noi, mai ales executaţi pe comandă, după gustul ei. Ştia foarte bine că ar fi trebuit să se îndrepte spre unii dintre aceşti faimoşi meşteri, negustori de lux care erau furnizori ai curţii, dar nici nu se putea gândi la aşa ceva. Nu era decât o biată cârciumăreasă harnică.

Călugărul sfârşi prin a ceda, neputând rezista acestor argumente şi nici farmecului ei şi, mai mult, ispitei de a crea o operă de artă.

Între timp, Rosine se căsătorise.

Şi apoi, la braţul soţului ei – un fel de a spune, deoarece nimeni nu mai avusese timp să se ţină de braţ –, plecase departe de Paris.

Pe de o parte, necesitatea acestei plecări grăbise căsătoria ei cu acest băiat de ispravă, ucenic

patiser, care o curta săptămână după săptămână, consacrând acestui demers tot timpul cerut şi stabilit de obiceiuri şi morală.

Nimic dramatic în această neaşteptată mutare pentru un plan rezonabil. Dimpotrivă. Ar fi fost în interesul tinerilor. Promisul, Blaise, avea un unchi care se interesase de el şi care ocupase un post important pe lângă maestrul patiser al casei ducelui de Bellegardere. Îşi dăduse seama pe dată că avea nevoie de el să îl asiste pentru a face faţă responsabilităţilor deja dificile. Ducele de Bellegardere fiind un împătimit al recepţiilor grandioase la care intenţiona întotdeauna să îl invite pe rege, se mulţumea doar cu cei ai casei, fapt ce necesita de la bun început foarte mult personal. Iar când ritmul recepţiilor creştea în zilele frumoase, pe proprietăţile din jur, patiserii erau pe poziţii pentru a furniza tot felul de prăjituri şi de fursecuri care acompaniau sorbeturile şi băuturile reci.

Unchiul rambursă anul de ucenicie al nepotului către maestrul care îl angajase şi acceptă ideea că se căsătorise. Soţia lui, se spunea, avea o vastă experienţă în pregătirea de mâncăruri rafinate.

Pentru amândoi existau suficiente garanţii. Apoi se află că ducele de Bellegardere fusese numit guvernatorul unei provincii îndepărtate şi că se muta cu toţi angajaţii la marginea regatului.

În ciuda acestor fapte, tânărul cuplu primi o

mulţime de încurajări.

Într-un secol de crize repetate, de război sau de foame, nu se putea găsi o situaţie mai bună ca aceea de a face parte din personalul unui mare senior. Pentru unii, ca şi pentru alţii, „casa” înlocuia părinţii pe care nu îi vor mai vedea sau pe care nu îi avuseseră niciodată.

Pe lângă un maestru, servitorul care îi era fidel şi muncea pentru el primea, în schimb, protecţie şi era lipsit de orice grijă materială. Dacă voia, avea asigurate pe viaţă hrana şi acoperişul. Dacă se îmbolnăvea, primea îngrijiri. La bătrâneţe, putea locui în continuare în casa stăpânului său. Pe tot timpul serviciului său, avea garanţia libertăţii.

Din fericire, în aşteptarea căsătoriei, avuseseră timp să se preocupe de tot ce era absolut necesar, ceea ce însemna aflarea locului în care se născuse Rosine, numele părinţilor săi, toate detaliile cerute pentru atestarea existenţei sale.

Angelica descoperi că, cu cât era mai ascuns, mai obscur ori chiar invizibil destinul unei creaturi venite pe lume în cea mai de jos pătură a societăţii, ca din întâmplare, cu atât era mai greu să fi dovedeşti existenţa.

Şi totuşi trebuia. Era o fiinţă umană. Şi toate fiinţele umane trebuiau declarate, catalogate, etichetate. Pe scurt, de unde venea? Din ce pântece anonim sau princiar? Cine îi dăduse numele de Rosine? părinţii ei? Sau cei care o adoptaseră sau o

vânduseră? în amintirea ei, unde începea firul conducător al originii sale?

Era evident pentru toată lumea că era un copil al Parisului. Dar ce criteriu, ce semn, ce atestare dovedea acest lucru?

În mijlocul acestei dezbateri, Rosine continua să jumulească păsări, să le frigă şi să spele vasele. Nu avea niciun chef să scotocească prin amintiri, iar Angelica o înţelegea.

Un copil al sorţii – acesta era termenul.

Dacă era din Paris, de pe ce trotuar, din ce cartier? Din pragul cărei biserici?

Plecând de la acest lucru, se făcu lumină.

Toate aceste informaţii esenţiale trebuiau să fie înscrise în registrul parohial al bisericii în care fusese botezată. A fost o uşurare pentru toţi. Necredincioşi erau cei care nu se gândiseră mai devreme! Botezul!

Singura urmă de identitate recunoscută care permitea unei fiinţe umane să demonstreze care era locul său de naştere sau unde fusese găsit, sexul şi religia sa, numele şi prenumele, datorate adesea imaginaţiei unui naş sau naşe, cerşetori şi ei în pragul aceleiaşi biserici, toate însoţite de o dată ce conţinea ziua, luna şi anul.

Totuşi, nu trebuia uitat că în 1552, Parisul devenise arhiepiscopie, adică un oraş-mamă, o metropolă, iar după Conciliul de la Trento care obligase la o reînnoire a Bisericii Catolice, într-o

înflorire religioasă pasionată, numărul parohiilor se dublase, ceea ce ducea, dacă punem la socoteală şi capelele, oratoriile private şi publice, sanctuarele abaţiilor şi mănăstirilor, la cel puţin o mie de locuri sacre de luat în calcul pentru a-i găsi certificatul de botez şi obţinerea unei copii.

Se va găsi, negreşit.

Fără să implice în afacere preotul unei parohii onorabile, se găseau destui „călugări" la Paris care să i-l furnizeze, ocolind protecţia Bisericii, „călugări" care mai furau odoare sfinte ori distribuiau indulgenţe[9] care le garantau celor naivi salvarea veşnică.

Pentru un preţ modic fusese avansat numele unei biserici cu nume mai puţin obişnuit: Sainte-Marine – de la Sfântul Marin – un eremit pios din secolul al IV-lea, unde prostituatele îşi puteau boteza copiii.

Dar nu era şi cazul lui Rosine. Clienţii se indignară. Nimic nu era mai departe de imaginea unei prostituate ca Rosine cea cuminte, întotdeauna discretă, ocupată cu munca sa. Alesul ei, ucenicul patiser, era un om pios. Ceea ce nu demonstra nimic, filosofase libertinul Montmaur, care nu îşi făcea iluzii cu privire la ipocrizia supuşilor.

Dar ipocrizia era un defect al burghezului. Pietatea unui ucenic patiser nu putea fi decât

9 Graţii acordate de către Biserică în semn de iertare totală sau parţială a păcatelor (n.a.)

sinceră. Se bucuraseră pentru el deoarece legea decisese că un viitor soţ care se va căsători cu un „copil al milei” – aşa erau numiţi copiii găsiţi – nu era obligat să mai treacă examenul de maestru.

Montmaur făcea parte dintre „cinici” şi, fără îndoială, dintre „sceptici”, ceea ce era mult mai grav, punând sub semnul întrebării sinceritatea credinţei sale, la un fir de păr de a fi acuzat de ateism, fapt ce putea conduce la eşafod sau chiar, în ciuda vechimii titlurilor sale nobiliare, la arsul pe rug.

Musafir asiduu al tavernei Masca Roşie, se număra printre cei a căror prezenţă zilnică în aceste locuri îi făcea să se simtă de-ai casei, aproape ca făcând parte din familie, ceea ce justifica interesul pe care îl purta tuturor celor care, strânşi în jurul graţioasei gazde şi a jupânului Bourjus, le asigurau o primire călduroasă şi amuzantă.

Soarta lui Rosine îi preocupa pe toţi. Nu ar lăsa-o să plece fără să fie încredinţaţi de bunele condiţii de viaţă care o aşteptau, iar Angelica a fost surprinsă de sfaturile pertinente pe care aceşti petrecăreţi i le dădură între două carafe de vin.

Unul dintre ei îi oferi ample informaţii despre reşedinţa ducelui de Beligardere. Fără a egala fastul principalelor personaje ale regatului – Richelieu avusese o sută cincizeci de angajaţi permanenţi, fără a pune la socoteală spionii –, casa

ducelui de Bellegardere se baza pe cei trei stâlpi care susţin o bună organizare domestică a unui mare senior: intendentul, secretarul şi capelanul. Aceştia jucau un rol de supraveghere pe lângă cei care asigurau serviciile materiale şi care erau reprezentaţi de o mulţime de batalioane ierarhizate, pentru a duce la bun sfârşit sarcinile şi pentru a munci: valeţi, servitoare, lachei, grăjdari, călăreţi şi, firește, maeştri culinari, de la bucătarul-şef, până la ultimul ucenic din bucătărie.

În ziua plecării, Angelica o însoţi pe Rosine până în apropierea noii reşedinţe. Străzile învecinate erau înţesate de căruţe, trăsuri şi echipaje. Era un eveniment!

Blaise arăta foarte chipeş în costumul lui de un roşu-închis, cu manşete galonate cu fir argintiu, livreaua maeştrilor culinari de la numita casă ducală. Când va servi la masă, va fi îmbrăcat în alb, iar pe cap va purta o bonetă la fel de albă, mai înaltă sau mai scundă, după rang.

În clipa despărţirii, Angelica şi Rosine se priviră în tăcere.

Oare ce se ascundea în sufletul tinerei Rosine, în spatele prospeţimii sale, a seninătăţii chipului ei de adolescentă? Era semn de apatie, de insensibilitate?

Angelica nu se înşela. Ştia că era semnul unui curaj înnăscut, de neînfrânt, o încăpăţânare pentru a supravieţui pe care o putea înţelege, deoarece şi ea fusese la fel.

Povestea împărtăşită de ele crease o legătură mai puternică decât aceea dintre două surori. Nu se pot uita imagini de neşters.

În noaptea îngheţată din Cimitirul Inocenţilor, Angelica o văzuse pe Rosine cu pieptul dezvelit, printre femeile lui Rolin îndesatu. Iar Rosine o văzuse pe Angelica îngenunchiată lângă monstrul cu gâtul tăiat, cu pumnalul însângerat în mână.

Îi auzise vocea: „Nu striga! Sau voi fi obligată să te «omor şi pe tine…

Împreună, alergaseră ca nişte nebune prin oraş pentru a ieşi din noapte.

— Rosine, spuse ea într-un târziu. Promite-mi că, dacă vei avea nevoie de mine, vei găsi mijlocul de a-mi spune acest lucru. Voi veni, voi fugi la tine. Voi lăsa orice pentru a fi alături de tine.

Capitolul 19

Pe înserat, în acel ceas care urmează după o zi de muncă şi precede cina, Linot pleca pe străzi cu coşul plin cu minciunele calde. Cânta, după obicei, un cântecel, cerând jucătorilor să parieze pe coşul cu minciunele, acele gogoşele uşoare care se dădeau pe gât dintr-o înghiţitură.

— Hei! Cine îl cheamă pe negustorul de minciunele când fiecare dintre voi a pierdut? Minciunele! Minciunele! Ia te uită ce preţ bun!

Revenea la tavernă, târând după el noi clienţi, adunaţi din rândul trecătorilor.

Mai târziu, seara, va dansa şi va cânta la tamburină, împreună cu maimuţica Piccolo.

În sală, Angelica nu spunea nimic deoarece ştia că părerile masculine ale maestrului Audiger îl susţineau pe „unchiul” ei şi îl ajutau să accepte iniţiativele „nepoatei” sale.

Ea însăşi dispărea clipe lungi în profunzimile bucătăriei, unde adăuga tuturor mâncărurilor acea pecete tainică pe care „pofticioşii” i-o vor smulge într-o zi, spre gloria vieţii lor şi a academiilor lor.

O linguriţă de miere în acel sos brun, ceapă verde tăiată fin într-o brânză onctuoasă de capră… Iar despre acei napi cu gust fin care însoţeau cărnurile fripte se spunea că ar fi fost copţi în cidru de pere. Angelica, adăugând tuşa finală, surâdea ascultând zgomotele amestecate din sală.

Atunci sosea clipa în care se alătura musafirilor.

Apărea mascată, mergea de la unul la altul, îi recunoştea pe unii, se informa despre nou-veniţi, adresăm du-le tuturor un surâs.

Sala era înţesată de lume. Cârciumii i se dusese vestea. Undeva în Paris… vinuri de degustat… noutăţi culinare… şi… cel mai surprinzător: o cârciumăreasă cu mintea ascuţită, cu silueta atrăgătoare, al cărei păr abia zărit te putea face să speri la o carnaţie de blondă. Ce se ascundea sub acea mască roşie?

Se întrebau, mureau de curiozitate, se făceau pariuri. Făcând pe placul celor care o implorau,

Angelica îşi scotea masca şi, de la înălţimea estradei, le zâmbea de bun venit, culegând surpriza admirativă şi mirarea din partea celor care o vedeau pentru prima oară, care erau copleşiţi descoperind ce se ascundea în spatele faimoasei măşti. Unii îi făceau declaraţii aşezându-se în genunchi, pe atât erau de zdruncinaţi de admiraţie şi de surpriză; poeţii, şi ei în genunchi, îi dedicau versuri:

Niciodată nu s-a văzut femeie mai frumoasă...

Se bucura că nu îi dezamăgise pe clienţii săi din acest punct de vedere. Natura şi sănătatea îi păstraseră frumuseţea. Era din ce în ce mai înfloritoare. Nu se înăsprise în urma greutăţilor prin care trecuse. Chiar dacă nu îi plăceau mâinile sale, prea puse la treabă, căldura cuptoarelor nu dăunase şi tenului. De fapt, abia dacă se gândea la aceste lucruri, regăsind acel val de admiraţie cu care se obişnuise odinioară şi care se năştea la vederea ei.

În spatele măştii roşii se simţea de neînvins.

Uşurinţa cu care aurul le umplea pungile, ei şi jupânului Bourjus, i se părea uneori disproporţionată faţă de efortul pe care îl făceau cu toţii pentru a transforma acest loc într-un lăcaş al serbărilor şi al plăcerilor. Deoarece, la drept vorbind, nu i se părea un efort.

Atunci când se gândea la începuturile dificile ale tavernei Cocoşul cel Viteaz, avea impresia că ajunsese în câteva luni la această etapă definitivă în

care era în sfârşit liberă de orice opresiune, la adăpost de orice pericol.

Devotamentul, dedicarea şi, în cazul unora, iubirea pasională puse în slujba ei de cei pe care îi numea membrii echipei sale sau comunitatea ei, îi dădeau forţe noi. La toate cele de mai sus se adăuga poate zgomotoasa, dar sincera admiraţie, chiar adoraţia, al cărei sentiment plutea precum o tămâie împrăştiată de admiratorii ca nişte preoţi ai acestei ceremonii, reluate în fiecare seară în jurul vinului bun şi al mâncărurilor savuroase, divinităţi ale momentului, deasupra acestei mulţimi pestriţe pe care ştiuse să o adune în acest loc. Viitorul nu mai era un zid neliniştitor ridicat în faţa ei. Va şti să treacă de ultimele obstacole. Într-o zi va regăsi viaţa. Într-o zi va fi acolo unde splendorile o aşteptau, o doreau.

În picioare pe mica estradă, trăia momente de pură satisfacţie pentru faptul de a fi în viaţă.

Cu atât mai teribil i se păru incidentul care se petrecu deodată în faţa ochilor ei şi care era cât pe ce să o facă fărâme.

Capitolul 20

Era o seară veselă la taverna Masca Roşie. Una dintre acele seri în care Angelica, simţindu-se protejată de priviri datorită măştii sale uimitoare, putea să contemple sala de la înălţimea estradei sale, la adăpostul unui semianonimat.

Pentru cei care lucrau, grăbindu-se să pună mesele, să învârtă frigările în faţa focului sau să amestece supa în oală, pentru cei care intrau, clienţi de-ai casei sau nou-veniţi care băgau doar capul ca să adulmece mirosurile tavernei, era de ajuns că ea se afla acolo, în picioare, uşor hieratică, supraveghind, observând, recunoscându-i din spatele măştii şi tulburându-i, aşa cum îi spusese într-o zi un admirator înfocat, prin strălucirea prea făţişă a frumuseţii sale.

Fiecare dintre persoanele prezente ieşea în avantaj, şi tot ceea ce putea fi povestit despre această nouă tavernă de pe rue Vallee-de-Misere, în afară de vinurile şi de mâncărurile rafinate care se serveau acolo, era reputaţia misterioasă a cârciumăresei drapate în mantia sa roşie în ape şi care, uneori, în atmosfera sufocantă şi încinsă, lăsa să se vadă, prin fumul albăstrui şi aburii înmiresmaţi, nişte umeri ce te făceau să visezi…

La începutul serii, Angelica avea grijă mai ales să observe dacă personalul era primitor faţă de musafiri, căci sârguinţa şi zelul erau apreciate de cei care se aşezau la câte o masă în speranţa că vor petrece momente plăcute acolo.

Flipot devenise specialistul rotiseriei, atent să întoarcă şi să supravegheze puii, gâştele şi claponii. În acea seară, ea îl privea de departe pe David, care pregătea rapid şi cu îndemânare potârnichile şi prepeliţele prinse vânătorii „lui” faimoase, deoarece

se găseau mai rar pe mesele hanurilor.

Înarmat cu o ţepuşă lungă, instrument special în această meserie, cosea din nou fiecare pasăre umplută, a cărei savoare combinată din mai multe mirodenii alese trezise entuziasmul şi încuviinţarea tuturor mesenilor.

O mulţime de clienţi se anunţase pentru seara aceea.

Ajutat de un grup de fete şi de băieţi care jumuleau păsările cu mâini iuţi şi puternice, David nu ducea lipsă de muncă.

Nu lipsea de la Masca Roşie vânatul fezandat, însă numai gâşte vânate de câteva zile, frăgezite atât cât trebuie în tolbă.

Audiger era acolo, mergând de la un client la altul, cu alura celui care părea a fi un stăpân al locului. Angelica nu se putea lipsi de prezenţa lui, deoarece îi datora această nouă clientelă. Ştia că el era încredinţat că îi face un serviciu imens prin faptul că se afla acolo, şi este adevărat că o anume aglomerare de meseni datorată acestor schimbări presupunea, mai ales la o anumită oră, prezenţa unei gazde în plus.

Clienţii intrau şi salutau cordial. Alţii plecau. Unii de-ai casei, care lânceziseră o bună parte din amiază în faţa unei halbe de bere, se ridicau, plecau cu părere de rău, iar la uşă uneori se crea îmbulzeală din cauza celor care intrau zgomotos şi a celor care abia plecau, lucru ce dădea naştere unei

mici mulţimi ce se clătina în pragul hanului şi pe cele trei trepte pe care se cobora în sală.

Angelica, atentă, lua aminte de departe la figurile noi, îi recunoştea pe unii sau pe alţii, şi i se întâmplase să fie emoţionată, cuprinsă de o plăcere prietenească la vederea unor personaje pe care nu le mai întâlnise de mult timp şi care reapăreau cu ochii scânteietori şi plini de chef de vorbă. Viaţa se schimba. Avea o familie, un cartier.

În acea seară, cum privea spre uşă, se întâmplă ceva înspăimântător, aproape cu neputinţă de prevăzut. Simţi ca şi cum un trăsnet, căzând din cer, o străbătu din cap până în picioare.

Într-un grup de oameni ce se împingeau unii pe alţii, blocând uşa întredeschisă şi pe care o înghiţea întunericul străzii, văzu doi ochi strălucind ca doi licurici ce se clătinau… Doi ochi pe care nu îi putea uita. Apoi, această privire se stinse, iar bărbatul coborî treptele împreună cu grupul ce părea că era format din tovarăşii lui de beţie.

Angelica ajunse la baza estradei, ca împinsă de un elan. Dar mantia i se prinse de un colţ de masă şi o ţinu pe loc.

Trase şi aproape că rupse stofa. Încercă să înainteze, neştiind dacă era reţinută de numărul mare de oameni care umpleau sala sau de nesiguranţa picioarelor tremur înde.

Se izbi de cineva, nimeni altul decât Flipot, care, cu frigarea în sus, începea să pună puii la fript.

Angelica îl prinse de umăr, strângându-l cu o forţă convulsivă. Îi smulse puiul din mână şi aproape că îl aruncă în direcţia bărbatului pe care îl zărise…

Flipot era un copil de la Curtea Miracolelor care cunoscuse tot felul de brutalităţi, dar arareori încercase durerea de a fi avut umărul zdrobit de o mână de fier.

Ridicându-şi privirea, ceea ce văzu în spatele măştii Angelicăi îl făcu să tragă o concluzie sigură: Marchiza îngerilor de la turnul Nesle era cea care îl ţinea, cea care avea toate puterile şi toată îndrăzneala, cea care îl ucisese pe Marele Cocsre şi de care se temeau cei mai de temut.

— Flipot, spuse ea. Îl vezi pe cel de acolo care încearcă să iasă dându-i la o parte pe cei care coboară? …

Îl prinsese din nou, fără a fi foarte sigură că era chiar „el”, deoarece îl vedea din spate, dar chiar şi aşa avea ceva care o înspăimânta. S-ar fi spus că era un vierme întunecat care se zvârcolea să iasă.

— Da, îl văd, spuse Flipot paralizat, cu frigarea în mână.

— Urmăreşte-l!

În acel moment, silueta individului păru că se scurge şi că este înghiţită de noapte.

— Urmăreşte-l, repetă Angelica eliberându-l pe băiat, urmăreşte-l! După el! Du-l pe străduţe înfundate şi acolo, când îl ai în mână, ucide-l… Ucide-l cu frigarea.

Flipot porni cu agilitatea primitivă pe care o căpătase pe vremea când era hoţ de buzunare şi de pungi cu bani şi care îl făcea să se piardă prin mulţimea densă.

Angelica îl văzu dispărând şi topindu-se parcă, la rândul lui.

Îşi veni în fire. Îşi reproşă că îşi pierduse astfel cumpătul, dar se părea că nimeni nu băgase de seamă. După aceea, merse de la o masă la alta.

Sălile se goliseră.

Seara, adesea, Flipot o ducea până acasă, ţinând în mână o torţă sau un felinar. Dar acum nu mai apărea.

Angelica începea să îşi dea seama. Din fericire, în acea seară, Masca Roşie se golise mai repede decât de obicei. Îi plăcea să îşi spună că era efectul întâmplării, şi nu pentru că publicul obişnuit resimţise o stare de rău ce se născuse chiar din tulburarea ei.

O clipă de teroare neaşteptată! Un ordin implacabil dat lui Flipot. Toate se petrecuseră prea repede. Nimeni nu putuse nici să audă, nici să înţeleagă, îşi spuse ea.

Iată că era singură şi liniştită, cu bucătăria pusă la punct, cu întreg personalul care se retrăsese la timp, poate şi el sub influenţa unei nelinişti inexplicabile. Erau atât de legaţi de ea prin această muncă asiduă, zi şi noapte…!

Angelica se plimba ca un leu în cuşcă, făcându-şi

griji pentru Flipot. Ştia că îi va duce la îndeplinire ordinul cu la fel de mult curaj şi hotărâre ca şi cum i-ar fi spus să zdrobească o lighioană respingătoare şi periculoasă. Abia atunci va putea să respire. Doar la gândul individului pe care îl întrezărise trecându-i pragul, întreaga ei fiinţă se revolta din nou.

Îşi spunea că Flipot va reuşi. Apoi, o parte din rău ar fi fost reparat...

Un bucătar galopând cu o frigare în spatele unei umbre nu era decât o poveste petrecută pe străzile Parisului pe timp de noapte.

Pe urmă o cuprinse o nouă spaimă.

Şi dacă se întâlnesc cu câinele...?

Îşi închipui forma dezlânată a unui câine alb, apoi îşi aminti de un om, un „conţopist" care, cu o mână ca o menghină, o prinsese de păr şi îi ridicase faţa pentru a încerca să o recunoască pe Marchiza îngerilor.

O sudoare rece o cuprinse, dar, din fericire, în aceeaşi clipă Flipot apăru în prag. Avea frigarea în mână, dar îşi dădu seama pe dată că era obosit şi epuizat de greutatea acesteia.

— Aşadar... L-ai omorât?

După chipul demn de milă înţelese.

— Aş fi putut, bâigui el. Îl încolţisem în capătul unei străduţe... Dar s-a întors... Ochii săi străluceau... Marchiză, nu am putut... Era un demon...

— Trebuia să îţi faci semnul crucii! strigă ea.

Capitolul 21

Prin noapte, pe străzi, mergea, mergea, mergea. Nu alerga. Dar mergea cu aşa avânt, cu o aşa îndârjire, că trecerea ei părea o cursă, o fugă.

Dându-l la o parte pe Flipot, se aruncase în noapte fără să mai stea pe gânduri. Voia să fugă de amintiri. Să fugă de orice amintire.

Ceea ce îşi impusese să alunge cu brutalitate până atunci, şi anume amintirea, temându-se mai mult decât orice să măsoare ceea ce pierduse şi fără să ştie din cauza cărei nedreptăţi. Deoarece, în această situaţie, de unde şi-ar mai trage seva pentru curajul de a-şi urma eforturile, atât de mic şi de meschin în faţa atâtor piedici, pentru a ieşi din prăpastie? Şi iată că trecutul se ivise sub forma cea mai execrabilă şi mai de neînchipuit, care se confunda pentru ea cu pierderea brutală a fericirii.

În timp ce mergea, viziunea i se întipărea în minte, auzea din nou vocile a doi cavaleri care schimbau câteva vorbe în timp ce pregăteau pentru drum catârii cardinalului.

În acele două sau trei zile, la Saint-Jean-de-Luz, rătăcise prin indiferenţa generală, sperând cu fiecare ceas, cu fiecare seară, să fi vadă apărând pe Joffrey şi pe Kouassi-Ba.

Trecând pe lângă cei doi tineri, ocupaţi cu treaba lor, surprinsese acest nume ciudat, „Flegetalis” …

Se oprise, ciulind urechile la frânturile de fraze.

— Adevărat că este contabilul lui Fouquét?

— Nimeni nu se teme cât ar trebui de contabili. Sunt stăpâni peste toate.

— El a organizat acea orgie cu sodomişti şi cu sacrilegii din vinerea sfântă de anul trecut…

— La Roissy, la Antoinette de Mesme.

— Ai fost acolo?

— Da. Da şi nu. Monsieur de Mesme mi-a demonstrat, ca un adevărat gentilom, că mi se oferă ocazia să îmi dovedesc libertatea de gândire, dar când a plecat şi am văzut că abatele s-a retras în camera lui, l-am ajuns din urmă şi am decis să plecăm la Paris. Am pândit tot drumul. Louis-Victor mi l-a trimis pe valetul său pentru a mă face de ruşine pentru laşitatea mea în faţa infernului. Dar am văzut că şi valetului îi era la fel de frică. Toţi trei am găsit loc într-o trăsură care se întorcea valvârtej la Paris, pentru a ajunge înaintea ultimelor dangăte de clopot în onoarea Romei, cum s-ar spune. A doua zi, eram bine-mersi prezent la sediul Tenebrelor, dar nu m-a văzut nimeni şi cred că acolo domneşte încă o atmosferă diabolică.

Angelica mergea în noapte. „Această poveste de la Roissy mă va urmări până la Sfântul Aşteaptă! " Imaginea îi rămăsese întipărită în minte. Îi revedea pe cei doi bărbaţi, în plin soare, cum împătureau cu gesturi ample de menajeră valtrapurile ai căror ciucuri de aur sclipeau şi ai căror clopoţeii zornăiau, le auzea pălăvrăgeala de curtezani care

discutau despre un complot nelegiuit.

În sfârşit, o ajunse oboseala. Şi, cum se iveau zorii, recunoscu împrejurimile catedralei Notredame.

Pe ce pod intrase pe Île-de-la-Cite? Puţin îi păsa. Ascunzându-se pentru a fugi de lumină, aproape că se izbi de coloanele unui portal şi, ridicându-şi privirea, văzu deasupra ei, ca pe o faleză, faţada şi turnurile de la Notredame şi luminile pe care un soare timid le aprindea, scânteierile de pe profilul statuilor, de pe garguiele şi toate florile dantelate de piatră.

Se trezi în faţa catedralei Notredame, o siluetă destul de neînsemnată, printre multe altele care, înfrigurate, încă nedezmeticite de somn, veneau să asculte prima slujbă. Angelica auzi zgomotul uşii celei mici deschizându-se şi închizându-se pentru cei care soseau.

Se clătina de oboseală.

Mâinile sale pipăiau, mângâiau filigranul de feronerie al uşii, o operă de artă atât de frumoasă, încât se spunea că însuşi Satana o făurise, cumpărând în schimb sufletul meşterului slab de înger.

În acea zi, soarele hotărâse să triumfe asupra norilor. O sclipire subtilă a razelor sale se reflecta pe pavaj şi îl făcu să sclipească, intrând la rândul său, pentru a regăsi umbră. Pe dreapta, mâna sa dădu peste vasul cu apă sfinţită. Era o scoică

enormă adusă din mările tropicale, a cărei frumuseţe a formelor şi strălucire a sidefului interior onorau bisericile care puteau să o dobândească, pentru a păstra apa sfinţită cu care credincioşii se purificau când intrau.

Degetele ei întâlniră răcoarea apei, apoi se închină încet, grijulii să îndeplinească ritualul la intrarea în sanctuar. Amploarea infinită a bolţilor de la Notredame impresiona, chiar dacă mai erau cufundate în întuneric.

Ecoul răspundea murmurelor, cânturi psalmodiate se îngânau, se reluau, iar luminile dansau ici-colo în aşteptarea slujbei. La altarul central, în capelele laterale, paracliserii aprindeau lumânări.

Angelica se strecură la dreapta, găsi în spatele unui grilaj deschis un fel de vorbitor, în care de jur-împrejur se afla o bancă de piatră. Merse până în capăt şi se aşeză, la capătul puterilor. De mult nu mai alergase aşa prin Paris. Susţinută de o tensiune soră cu frica, absorbită de amintirile de la Saint-Jean-de-Luz, îi era cu neputinţă să socotească numărul străzilor pe care le parcursese, purtată de o frenezie nervoasă care, acum domolită, se transforma în oboseală.

Pantofii săi fini erau într-o stare demnă de milă. Îi pierduse de mai multe ori, îi recuperase când pe unul, când pe altul, şi abia îi mai stăteau în picioarele amorţite.

Cât despre ciorapi, nu mai erau.

Angelica îşi luă răgazul de a-şi veni în fire şi de a-şi recăpăta suflul.

Acum ştia către ce întâlnire inconştientă o împinsese panica: Palatul de Justiţie. Acesta se înălţa nu departe de acolo, de cealaltă parte a străzii Barillerie, care împărţea în două emisfere insula. De o parte, Notredame, de cealaltă, fostul palat al regilor, devenit sediu al Parlamentului şi al aplicării legilor.

Ştia… Era ca acasă pe această insulă.

Întunericul se risipea şi devenea penumbră.

Un bărbat apăru în pragul vorbitorului şi se opri, zărind-o pe femeia aşezată. Angelica îşi regăsise vechile reflexe de apărare şi nu scoase niciun cuvânt.

După ce privi în jur, bărbatul se aşeză aproape de ea şi întrebă:

— Unde l-ai pus?

Ea tresări. De la înălţimea estradei din taverna Masca Roşie îşi pierduse obiceiul de a fi tutuită din capul locului.

Îşi făcu griji în privinţa felului în care arăta şi care, după această cursă dezlănţuită – trebuia să se aştepte la asta –, putea să trezească bănuieli. Atunci când intrase, nu se gândise să îşi pună pe cap eşarfa de la gât.

Strângându-şi mantia pe lângă corp, se ridică cum putu mai bine.

— Iertaţi-mă. Am fost obosită şi am venit să mă aşez aici pentru a nu atrage atenţia. Ce vrea să însemne întrebarea dumneavoastră?

— Se pare că nu cunoşti bine catedrala. Aici, în spatele portalului Sainte-Anne, este vorbitorul clopotarului… iar eu sunt clopotarul principal.

— Monsieur, vă rog să mă scuzaţi.

— De cealaltă parte a portalului, în spatele celui al Fecioarei, este locul unde se strâng cei fără adăpost… adevăratul loc al acestora. O! Bineînţeles! Pe vremuri, se putea spune că întreaga catedrală era un azil, iar azi se poate spune acelaşi lucru.

O încredinţa că în acest loc în care se reculegea înainte de a suna clopotele avea dreptul să se odihnească. Dar mai sigur era vorbitorul din stânga, în spatele portalului Fecioarei, deoarece fusese decretat acum câteva secole ca nici măcar diavolul să nu aibă dreptul să treacă pragul pentru a acapara o femeie vinovată sau un bărbat urmărit, nici măcar gărzile de la Châtelet, nici cele de la Palatul de Justiţie, care soseau primii, fiind în imediata apropiere.

— Monsieur, nu vorbiţi despre diavol.

— De ce? Este totuşi bine să găseşti un loc în care nu poate fi stăpân. Un loc unde nimic din răutatea oamenilor nu te poate atinge. Un loc unde, oricare ar fi gravitatea păcatului tău, te poţi odihni în pacea şi bunătatea Domnului! Monsieur Vincent, înainte de a muri, a cerut să se pună un jgheab de marmură

cu paie în locul ce îi primeşte pe cei fără adăpost din Notredame, în spatele portalului Fecioarei, pentru a le încuraja pe femei să îşi lase acolo pruncul înainte de a-l abandona. În interiorul catedralei, este totuşi puţin mai bine pentru un prunc abia născut decât să îngheţe de frig pe pavaj!

Această poveste îi lămuri întrebarea: „Unde l-ai pus?” când o zărise pe femeia din vorbitor şi crezuse despre ea că se înşelase în privinţa locului în care putea să îşi lase copilul.

Adesea, spuse el, se puteau vedea femei aşezate în acel loc, având răgazul să vegheze asupra copilului lor fără a risca să fie recunoscute, denunţate sau arestate. Apoi fugeau, profitând de întuneric.

— Nu toate femeile sunt rele, spuse atunci clopotarul binevoitor.

Deodată, apărură doi copii în goană. Clopotarul îi prezentă ca fiind ajutoarele sale. Aveau doisprezece şi paisprezece ani, vârsta la care prind putere şi le place să se desprindă de pământ, în aer, ridicaţi de greutatea clopotelor „Marguerite” sau „Jacqueline[10]” la capătul funiilor. Trebuia să instruiască clopotari viguroşi pentru a trage clopotele de la Notredame.

— Ca să tragem clopotul cel mare de la Notredame, la naşterea Delfinului, am fost

10 Denumiri date clopotelor de la catedrala Notre-Dame din Paris, cel mai mare fiind „Emmanuel“, acţionat de opt oameni (n.tr.)

şaisprezece…

După ce trecu de Marche-Neuf şi de rue Neuve-Notredame, Angelica ajunse în faţa Palatului de Justiţie.

Traversă rue de la Barillerie.

La capătul pasajului boltit, recunoscu silueta gărzii şi, sub boneta mărginită de pene, profilul şi barba. Căci toate gărzile înarmate cu lănci sau halebarde purtau barbă, poate după moda elveţienilor renumiţi a fi cei mai buni războinici din Europa. Gărzile prinţilor sau cele de la intrările în oraş, cei ai căror ochi erau mereu la pândă, primul lor gest fiind, la cea mai mică bănuială, acela de a îndrepta arma asupra ţintei, iar al doilea fiind acela de a ucide…

La drept vorbind, halebardierul de la această intrare în Palatul de Justiţie părea mai degrabă vesel. Lumea pestriţă care trecea pe acolo în fiecare zi, în mare parte ca să caşte gura şi să admire comorile din galeria Merciere, îl blazase şi îi amorţise simţurile în ceea ce priveşte o posibilă ameninţare din partea unor indivizi suspecţi, demni de a fi îndepărtaţi. Cea mai mare densitate a populaţiei care bântuia prin Palatul de Justiţie era compusă din indivizi suspectaţi şi din magistraţi sau avocaţi însărcinaţi să fi apere sau să fi condamne.

Se trezi, aşadar, în înghesuiala din această curte de care îşi amintea foarte bine. Acum însă nu era începutul nopţii, ci al unei noi zile scăldate în

lumina dimineţii.

Puţini erau cei care rezistau în faţa farmecului clădirii Sainte-Chapelle ce se ridica deodată, zveltă şi aurie, umplând spaţiul cu prezenţa sa. Nu putea fi admirată decât de jos, cu ochii ridicaţi spre vitraliile grupate în jerbe şi care, pe timp de zi sau de noapte, te răpeau spre cer.

Angelica, recunoscând această primă curte, căuta taraba maestrului Ludovicus, ale cărui obiecte stranii şi exotice – corn de inorog, colţ de elefant, ou de struţ – o intrigaseră. Nezărindu-l, ceru lămuriri. I se spuse că maestrul Ludovicus, dedicându-şi comerţul cărţilor rare, se mutase în marginea îndepărtată a zonei Conciergerie, pe partea cu cheiul Horloge, în aşa-numita Galerie a Prizonierilor.

Angelica străbătu aşadar galeria Merciere, atât de renumită, care se însufleţea la acest ceas al zilei. Neliniştită să îşi atingă ţelul, nici nu privi spre mărfurile ademenitoare care se aflau acolo: dantele, bijuterii, evantaie, obiecte de lux, mărunţişuri de tot felul.

În faţă, de cealaltă parte a aleii pe care o parcurgea, pe băncile de piatră a căror chirie era destul de mare, avocaţii, clericii şi magistraţii în robe negre cu gulere albe se etalau – nu găsea alt cuvânt – cu „teancurile de hârtii necesare”, ţinând discursuri şi întrebând, întreţinuţi uneori de un client mai mult sau mai puţin legat, care era

supravegheat de o gardă.

Angelica coti spre Galeria Prizonierilor. Îşi croi drum cu reticenţă prin această nouă galerie cu nume sinistru. Clientela era diferită de aceea a galeria pitoreşti Merciere. Puţine femei se întâlneau printre amatorii de cărţi frumoase şi vechi. Se puteau vedea magistraţi, profesori, burghezi luminaţi, îmbrăcaţi de preferinţă în negru, aplecaţi asupra unor teancuri de foi sau de cărţi deschise, având figura unor pisici în faţa unui castron cu lapte. Stăpâniţi de pasiunea lor, nu se preocupau mai deloc de păstrarea unui spaţiu de trecere pentru prizonieri, mai ales atunci când aceştia erau aduşi la Conciergerie sub paza halebardierilor, cu lanţuri la picioare. Angelica văzu trecând câteva femei conduse sau susţinute de călugăriţe cu rol de paznic din Ordinul Cavalerilor Ospitalieri ai Sfintei Ecaterina, al căror costum îl recunoscu, îmbrăcându-l şi ea la proces pentru a nu fi recunoscută[11]. Angelica, cu mâinile încleştate pe gulerul mantiei, pentru a se apăra de nu se ştie ce frig o cuprinsese, era disperată că nu o recunoştea printre feluritele prăvălii, toate afişând faptul că acolo se afla „librarul regelui”, pe aceea a maestrului Ludovicus.

În sfârşit distinse într-una din ele, puţin mai retras, obiectul a cărui amintire o păstrase: cornul

11 Vezi *Angelica,* volumul al patrulea: *Supliciul de kt* Notre-Dame. (n.a.)

de inorog, şi simţi trezindu-se în ea o stare de fericire.

Amintiri, reminiscenţe din cărticelele albastre[12]! Aflase că inorogul, animal mitic care nu existase cu adevărat, era o creatură adorabilă, un cal alb înaripat care, oprindu-se pentru a te onora, răspândea un miros plăcut din coamă şi de pe fruntea pe care strălucea un corn de fildeş roz, de o graţie infinită. Iar copiii, pe jumătate adormiţi în castele, îl visau cum se apropie, în galopul său uşor, alb şi lunar prin poieni…

— Vă aşteptam, spuse o voce care ieşea din umbră.

Îl recunoscu pe cel care o interpelase odată, în seara în care se aflase acolo cu avocatul Desgrez.

În momentul în care era pe cale să renunţe, cu o tainică uşurare pentru că îl găsise, Angelica rămase tăcută, ca şi cum nu ar fi ştiut ce formulă de salut să fi adreseze.

Îi făcu semn să se aşeze de cealaltă parte a tejghelei. Acolo se afla un taburet. Angelica se lăsă să cadă pe el, apoi începu deodată, fără vreun cuvânt de introducere, să-i explice motivul pentru care se afla în faţa lui. Era vorba despre acest individ, un demon, care apăruse când le era lumea mai dragă, pentru a le distruge fericirea, dând naştere unui şir de nenorociri înspăimântătoare,

12 Vezi *Angelica,* volumul întâi: *Marchiza îngerilor,* (n.a.)

printre care şi moartea soţului ei. Buzele ei refuzară să mărturisească chinul căruia acesta îi căzuse victimă şi, neavând cu ce să încheie, tăcu tot atât de brusc cum începuse.

Pândea faţa interlocutorului său şi observă că nu era nici serios, nici îngrijorat, doar puţin ironic.

Trecu un lung moment de tăcere, aparent pentru a o lăsa să îşi revină, apoi, în felul lui Magister, începu să numere pe degete.

Primo, de unde aflase şi de la cine că acest individ de care vorbea era un demon?

Secundo, în ce loc şi în ce împrejurări se petrecuseră faptele?

Era pe punctul de a răspunde că fusese la Saint-Jeande-Luz, invitată fiind la căsătoria regelui, însă rămase fără grai, în timp ce el o studia cu o expresie ironică pe chip.

Tăcerea se prelungi. În sfârşit, puse o a treia întrebare, care o lăsă şi mai mută:

— Ai un portret al mamei tale?

Angelica făcu un efort considerabil pentru a pătrunde semnificaţia întrebării şi pentru a-i răspunde politicos. Da, credea că avusese odinioară un portret al mamei sale, şi fără îndoială că îl luase cu ea în clipa când se măritase. Ce se întâmplase cu el?

Magul aştepta, având atitudinea şi mimica unui profesor care nu spera să primească un răspuns corect. Deodată, se ridică, prinse din zbor un curier

care distribuia ordinele de la Palat şi, după ce îi dădu diverse recomandări, îi oferi o recompensă care trebuie să fi fost generoasă, căci puştiul păru încântat şi plecă în grabă.

Maestrul Ludovicus veni să se aşeze în faţa ei.

— Întoarce-te acasă, îi spuse. Şi să nu te întorci decât între orele trei şi patru după-amiază.

Angelica tresări şi protestă. Nu avea niciun chef să se ducă acasă. Voia să găsească un răspuns la neliniştea ei. Prefera să rămână la palat şi să aştepte ora la care o putea primi din nou.

— Ei bine, rămâi acolo, spuse el, fără să renunţe la tonul sarcastic pe care părea că îl adoptase în ceea ce o privea. Orice parizian se simte ca acasă în Palatul de Justiţie. Căci nu există cineva care să nu vină aici într-o bună zi, mai sigur decât la botez, pentru a-şi deplânge viaţa ameninţată sau pierdută…

Mai târziu, căutând unde să se aşeze pentru a aştepta, privirea Angelicăi a fost atrasă de o scară largă ce cobora spre curtea Mai, un spaţiu foarte vast unde lumea venea în fiecare an ca să agaţe tot felul de obiecte în copacul lunii Mai, prevestitor al primăverii. Dincolo de gardul curţii, se distingeau acoperişurile şi turnurile bisericilor, dincolo de care răzbătea zgomotul oraşului.

Angelica se aşează pe trepte, făcând precum alţi oameni care aşteptau, la fel ca ea, să se întoarcă în audienţă. Doi sau trei dintre cei prezenţi împărţeau

cu discreţie nişte mezeluri cu pâine şi un urcior cu ceva de băut.

La poalele acestei scări, într-o noapte umedă, Angelica văzuse o femeie care îşi striga remuşcarea: „Eu l-am trădat…! Eu sunt aceea!”

Dar amintirea îşi luă zborul. Azi, soarele strălucea, iar pe piatră era aproape cald. Angelica îşi rulă mantia pentru a o folosi pe post de pernă. Închise ochii. Somnul o cuprinse. Mâini mângâietoare îi atingeau picioarele.

Deschise ochii şi văzu un tânăr îngenuncheat, care îi luă măsura la încălţări.

— Sunt ucenic pantofar, îi spuse el. V-aţi pierdut pantofii. Trebuie să îl conving pe meşterul meu de la galeria Marchande să vă facă o pereche de pantofi. Şi o să fii împodobim cu perle adevărate. Nu cu sticle, cum erau ale dumneavoastră.

De cealaltă parte, aproape de ea, un tânăr în picioare cânta la chitară:

Pe *treptele de la palat E-o fată aşa frumoasă Of, of.*

E-o fată aşa frumoasă…!

După luni, ce i se părură dintr-odată ani, în care îşi petrecuse timpul respingând avansurile galanţilor arareori seducători, întotdeauna ameţiţi şi, uneori, de-a dreptul nepoftiţi – fără să mai pună la socoteală şi pasiunea mocnită a lui Audiger Angelica simţi un soi de uşurare ascultând pe treptele palatului vorbe dulci din partea unor băieţi

veseli care, în aparenţă, nu doreau decât să o bine dispună şi să o facă să râdă.

Se simţea întinerită, debarasată de greutăţile vieţii, de responsabilităţile faţă de mica lume pe care trebuia să o salveze şi care nu o avea decât pe ea, de rămăşagul pe care trebuia să îl câştige în ciuda unor piedici de netrecut…

Cântăreţul continua să improvizeze:

Este un biet pantofar care a avut noroc Of, of.

Care a avut noroc…

Micul pantofar dispăru cu măsurile, urcând scările şi cântând la rândul lui.

Legănată de acordurile chitarei, Angelica îşi sprijini din nou capul pe mantia pliată şi închise ochii, bucurându-se de soarele călduţ. Celălalt continua să murmure:

Frumoaso, dacă ai vrea.

Vom dormi amândoi.

Of, of…

Vom dormi amândoi!

— Hai-hai! protestă ea fără să deschidă ochii.

Dar cântăreţul fredona cu o asemenea blândeţe, că doar în cuvintele sale rămânea farmecul melodiei, ca un cântec de leagăn.

Într-un pat mare pătrat.

Într-un pat mare pătrat.

Acoperit cu aşternuturi de nea Of, of…

Când se trezi, cu capul greu şi înţepenită din pricină că îşi întinsese jumătate din corp pe treptele

prăfuite, soarele cobora, iar clopotniţele din jur începeau să-şi profileze siluetele înalte şi sumbre pe cerul auriu. Cântăreţul şi pantofarul dispăruseră.

Angelica îşi venea cu greu în fire şi îşi plimbă de jur-împrejur privirea aiurită. Undeva în acest oraş o aştepta o povară, pe care o va lua din nou pe umeri, neştiind dacă această povară avea vreun rost. Astfel, pe jumătate culcată în căldura soarelui pe treptele de la palat, se înspăimântă de nebunia irezistibilă care o făcuse încă o dată să rătăcească pe străzile cufundate în întuneric. Nu se va termina oare niciodată?

Tot ceea ce îi mai rămăsese pentru a-şi însufleţi acest curaj şi pentru a-şi domoli teama era ajutorul magului, care nu prea se dovedea a fi pe măsura aşteptărilor sale. În afară de el, nu era nimeni căruia să fi ceară un sfat.

Urcă treptele, abia ridicându-şi picioarele, ca o femeie bătrână.

Această scară vastă şi solemnă, ridicată odinioară pentru a-i primi pe prinţii prieteni ai regilor şi suitele lor, pentru a canaliza toate neliniştile şi condamnările unui popor supus, în aşteptare, suspendat de legi şi canoane între viaţă şi moarte, părea mai mult o Golgotă. Unii urcau scara cu un aer aferat, oprindu-se şi, uneori, cu roba în vânt, urcând mai multe scări odată.

Dar cea mai mare parte urcau grav şi solemn, mergând la audienţe.

În sfârşit, la această oră, pe această scară, găseai o lume alcătuită din personaje pestriţe şi care aştepta, la fel ca ea, nu se ştie ce. Vagabonzii în căutarea unui adăpost nu ar fi fost primiţi în curtea Palatului de Justiţie, dincolo de garduri. Era un oraş în oraş, dar toţi cei aflaţi în incintă aveau un rol. Aşa erau consideraţi şi barcagiii de pe şlepuri, care îşi făceau apariţia pe intrarea dinspre curtea Sainte-Chapelle pentru a hoinări de-a lungul galeriilor sau pentru a asista la procese.

Colţul librarilor, care închidea în mod egoist comorile cărţilor şi conţinutul acestora, oferea un adăpost aproape liniştitor. Angelica regăsi scăunelul de pe care se ridicase cu câteva ceasuri mai devreme şi pe gazda ei, care, în aburul unor fierturi neştiute, contempla cu un surâs pe jumătate satisfăcut ceva din căuşul palmelor.

— V-am trimis cântăreţul, îi spuse el. V-a liniştit sufletul zdruncinat?

Tonul său puţin batjocoritor şi indiferent îi trezi din nou neliniştea.

— Monsieur, nu înţelegeţi. Monsieur, liniştiţi-mă. Vreau să ştiu de ce acest om care îmi dă fiori mă urmăreşte. Nu m-aţi prevenit mai de mult că asupra mea pluteşte un blestem care îmi strică toate planurile?

— Fie, spuse el, ajungem la o înţelegere! Acum am în mână ceea ce îmi trebuie.

Întoarse spre ea palma, iar ea scoase un strigăt.

— Vai! E un portret al mamei mele!

— O recunoaşte-ţi…? Este bine.

Apoi, fără să-i ia în seamă mirarea, îi explică faptul că era vorba despre un blestem care apăsa asupra familiei şi, mai ales, asupra ei, din cauza tatălui Angelicăi.

Aceasta se întâmplase atunci când baronul Armând îşi petrecea timpul în slujba regelui, la Paris, aşa cum i se cuvenea unui gentilom de viţă nobilă.

Petrecăreţ vesel şi fără griji, acesta avusese o aventură fierbinte cu una dintre acele fiinţe periculoase, a căror origine este puţin cunoscută, ascunsă în ceţurile Orientului şi la marginile Europei, şi care ridică o prăpastie de netrecut între rase, mai ales în întâlnirile amoroase. Era vorba despre o ţigancă, şi ea de rang înalt, căci aceste şatre care puteau fi văzute rătăcind pe drumuri, cu căluţii lor slabi şi cu căruţele ce se clătinau, aveau şi ele prinţii lor, prin urmare, şi prinţese. Iată ce se întâmplase atunci când baronul de Sance din Monteloup hotărâse să revină în locurile sale de baştină cu intenţia de se căsători: ţiganca nu putuse îndura gândul că îl va pierde şi, cum el stăruia în planurile de plecare şi părea să nu îi mai pese de ea, se hotărâse să îl blesteme, făcându-l să plătească pentru suferinţa provocată de pierderea lui.

Poate visase că o va lua de soţie? Visuri dintre

cele mai nebuneşti pot încolţi în sufletul unei femei care iubeşte, fie ea şi ţigancă.

Şi nu venise încă vremea când nebunia dragostei îi putea ajuta pe oameni să depăşească cercul de cretă trasat de canoanele sociale şi religioase. Doar pentru că ar fi putut visa la aşa ceva, ţiganca ar fi riscat să fie condamnată la arderea pe rug de către Biserică şi la moarte de către ai săi.

— Aşadar, ea nu i-a iertat tatălui tău, baronul, faptul că a abandonat-o în obscuritatea rasei sale, a destinului nomad, izgonită de peste tot, urâtă şi respinsă, de-a lungul drumurilor din Europa şi din regatul Franţei.

El adăugă:

— Se spune că au trecut chiar în Lumea Nouă, la fel ca evreii, dar acolo vor găsi ruguri ca şi în alte părţi, căci şi acolo Inchiziţia spaniolă este prezentă.

Angelica îl asculta fără să reuşească să înţeleagă unde voia să ajungă cu povestea aceasta abracadabrantă despre tatăl ei. Mintea îi rătăcea, aiurită. Fiind obosită, nu mai ţinea pasul.

— Dar nu asta v-am cerut! strigă ea deodată. V-am rugat să mă sfătuiţi cu privire la un individ care face parte din cetele de demoni pe care se pare că le puteţi ţine în frâu şi îndepărta de destinul unor oameni cinstiţi pe care îi chinuie şi pe care îi aruncă în suferinţă… Vreau să ştiu ce se ascunde în spatele nenorocirilor care ne-au copleşit. Sunt convinsă că el o ştie, şi că şi dumneavoastră ştiţi… Că aţi putea

şti, reluă ea, conştientă că reproşurile şi contestaţiile erau un fel de insultă la adresa unui om care beneficia de consideraţia întregului Palat de Justiţie, având clienţi până la cancelarul Seguier. Cum de nu vreţi să înţelegeţi, de ce mă părăsiţi?

Dintr-odată, simţi ca şi cum ar fi fost sorbită de neant, ca în nisipurile mişcătoare ce îi înghiţiseră fericirea.

Maestrul Ludovicus nu se supără.

— Linişteşte-te, spuse el, şi ai încredere în mine. Să ştii că eu nu îţi pot spune nimic mai mult sau altceva, căci aici este răul care îţi îngreunează viaţa, condamnând-o la eşec, în ciuda forţei triumfătoare pe care ai primit-o la naştere. Tot ceea ce pot face este să te scap de blestemul care a fost aruncat asupra tatălui tău şi, plecând de aici, asupra mamei tale şi a întregii familii… Şi nu este uşor, crede-mă! Să dezlegi, să desfaci, să descâlceşti destinele încurcate de trei ţigănci talentate…

— De ce trei ţigănci?

— Deoarece singură nu a putut, şi, în ciuda mâhnirii şi a ranchiunei, nu a reuşit să facă un blestem aşa de puternic. A fost ajutată de mama ei şi de una dintre mătuşile sale, a cărei faimă trecea dincolo de frontierele Mării Negre. Tatăl tău trebuia să piardă totul în viaţă şi să nu aibă copii.

— Dar, cum… cum se face că ne-am născut?

— Într-adevăr, aici este misterul. Oricât de

puternice sunt blestemele lor, se întâmplă ca puterile lor să se poticnească sau să slăbească sub efectul unor forţe potrivnice neprevăzute. Ceea ce a îndepărtat sau a schimbat îndeplinirea blestemelor prevăzute a fost sfinţenia mamei voastre.

Şi cum Angelica îl privea fascinată şi uimită, el adăugă aproape surâzând:

— Este logic. Nu poţi face să sufere pe cineva pentru care orice suferinţă, orice sacrificiu, chiar şi acela de a nu avea copii, este o încercare trimisă de Dumnezeu şi care îi dă unei umile creaturi fericirea de a-L sluji pe Dumnezeu, de a împărtăşi suferinţele Domnului Nostru Iisus Hristos pe Cruce, şi care Îi mulţumeşte binecuvântându-L. Cu astfel de victime, sufletele rele sunt nemiloase. Astfel, mama voastră a distrus în parte farmecul care apăsa asupra tatălui vostru şi l-a scutit de nefericirea de a nu avea copii, care i-ar fi fost lui, ca şi ei, cea mai crudă pedeapsă.

Răspundea cu bonomie. Angelica nu ştia ce să creadă. Îşi aducea aminte de tatăl ei aşezat pe taluzul drumului, în timp ce ea sărea de pe un picior pe altul punând întrebări.

Povestea cu ţiganca nu i se părea de crezut.

— Tatăl meu era un bărbat curajos, spuse ea încet, în dorinţa de a crea o imagine mai corectă a trecutului.

— De ce spui „era”? Tatăl tău nu este mort, din câte ştiu. Şi ce ar fi ciudat în faptul că o femeie din

Orient este îndrăgostită de un bărbat de treabă creştin, care o preţuia la adevărata sa valoare şi care o făcea să râdă? Sunt femei foarte fine, clarvăzătoare vibrante ca nişte harpe, şi ele nu sunt deloc răsfăţate de bărbaţii lor, care sunt în general fiinţe tenebroase şi cam buni de gură.

— Şi... şi celălalt? ... Cel ai cărui ochi strălucesc în umbră...

— Acesta nu mă interesează. Acesta este problema ta. Mai întâi să te învăţ. Nu este un demon, ci un om care s-a născut rău, pervers. Sunt destui din aceştia, şi ceea ce îi caracterizează este că nu ştiu, nu vor să se schimbe atunci când li se oferă ocazia. Vor căuta drumul puterii în modul cel mai simplu, acela de a-şi vinde sufletul diavolului sau de a-i face pe naivi să creadă acest lucru. Sădesc neliniştea şi spaima prin scamatorii demne de Pont Neuf. Şi creează dezordinea şi crime. Tot ceea ce pot spune este că nu poate să îţi facă nimic. Probabil că, acum, lui îi este cel mai frică. Să nu mai vorbim despre asta. Când te vei elibera de blestem, lucrurile vor merge mai bine pentru tine.

Era de la sine înţeles că nu îi va mai spune nimic în plus şi că deja îi spusese destule, acordându-i mai mult timp decât clienţilor săi, fie ei magistraţi, prinţi sau cancelari.

Angelica se ridică, nelămurită. Îşi dădea seama că aşteptase multe de la această consultaţie de care se agăţase ca un înecat ce se duce la fund şi se prinde

de o epavă. Lăsă punga pe masă.

În vreme ce ea se îndepărta, ezitând, prin mulţimea de amatori de cărţi şi de prizonieri care treceau, el îi vorbi ca unui copil sau ca unei prietene:

— Ţine-te bine, micuţo! Nu da importanţă dansului Satanei…! Eşti predestinată să salvezi lumea!

Capitolul 22

„Un glumeţ! Iată ce este”, îşi repeta Angelica revenind în cartierul ei din Vallee-de-Misere şi din Frânes-Bourgeois. Îşi bătuse joc de ea. Se mira că Poloneza, care avea fineţe şi instinct în modul de a judeca lucrurile, i-l recomandase.

Trecu mai întâi pe rue des Frânes-Bourgeois, apoi se întoarse la Masca Roşie pe o uşă pe care o făcuse în spate.

Se îngrijoraseră cu toţii foarte tare la tavernă din pricina dispariţiei sale.

Faptul că nu o mai văzuseră şi, mai ales, că nu ştiau unde dispăruse aruncase tot personalul cârciumii într-o prăpastie de perplexitate vecină cu angoasa. Îşi dădeau seama că pentru o mulţime de detalii, cum ar fi fost cantitatea de sare sau de piper din cutare sau cutare mâncare, nu aveau încredere decât în ea. Nimănui nu îi trecuse prin cap să îl întrebe pe jupânul Bourjus sau, şi mai bine, pe maestrul Audiger, care îşi oferise serviciile pe baza

capacităţilor sale profesionale de netăgăduit. Cu toţii se îndreptaseră spre Flipot, cu instinctul sigur că el, cel puţin, ştia ceva mai mult decât ceilalţi. El şi Angelica schimbau uneori cuvinte în argou, dovedind o înţelegere secretă, care atrăgea curiozitatea şi gelozia. Ucenicul nu negase că ştia ceva mai multe, dar declarase doar că Madame Angelica plecase să „termine o treabă…”, fapt ce nu liniştise pe nimeni.

Apoi, ea apăru acolo, ca de obicei, la ivirea zorilor. Silueta ei se contură în lumina cenuşie înceţoşată care plutea prin sălile răcoroase, înainte de a se aprinde focul şi de a fi date la o parte obloanele de la ferestre şi din „vitrina” în care se expuneau câteva feluri de mâncare ademenitoare propuse clienţilor.

Iar Angelica însăşi se văzu ca o fantomă care apăruse în nişte locuri prin care mai trăise într-o altă viaţă.

Dar încet, încet, făcând gesturile simple şi eficiente pe care le iubea, o cuprinse un sentiment de uşurare.

În această primă dimineaţă, întorcându-se, după o absenţă nebunească, în faţa mesei de la bucătărie pe care se îngrămădeau legumele şi fructele de la piaţă, ea îşi regăsi liniştea.

Degetele sale atinseră uşor coaja netedă a unui dovleac. Luă un cuţit, îl tăie, iar culoarea de auroră intensă a miezului ieşi la iveală şi îi smulse un

zâmbet.

La Monteloup, supa de dovleac nu era deloc pe placul copiilor. Dar Madame de Sance, mândră de legumele frumoase din grădină, voia ca ei să se sacrifice în faţa acestei cereri sezoniere.

Iar Angelica încetă să se răzvrătească împotriva părerilor şi revelaţiilor pe care i le împărtăşise magul de la Palatul de Justiţie.

Acceptă şi recunoscu că tot ceea ce îi spusese trebuia să fie adevărat. Deoarece avea dovada de necontestat: informaţia că acest necunoscut, din fundul vetrei sale din Galeria Prizonierilor, văzuse ce fel de om fusese mama sa, baroana de Sance din Monteloup.

În faţa unui mic portret – care ajunsese cum anume în mâinile lui? –, aflase totul despre ea. În afară de soţul ei, care o adora totuşi, ea nu avusese habar niciodată de aceste lucruri, şi cu atât mai puţin copiii ei, nişte mici tirani indiferenţi, egoişti, dar atraşi pe orbita luminoasă a virtuţii ei silenţioase, a pasiunii ei interioare, deoarece nu trăia decât pentru ei, a sfinţeniei sale, deoarece nu trăia decât pentru Dumnezeu, în timp ce maestrul Ludovicus vorbea, Angelica o revăzuse pe mama ei, cu coşurile pe braţe, blândă şi fragilă. Mai ales iarna! Uneori, vara, un plus de sănătate scotea la iveală o siluetă seducătoare, feminină, cu linii suple pe care le avusese în tinereţe şi pe care Angelica le moştenise.

Această apariţie din ajun destul de neaşteptată a mamei sale fusese o dovadă a harului clarvăzător al magului. Cine altcineva ar fi putut pune degetul pe această rană invizibilă care îi lega pe cei din familia de Sance, unul dintre acele lucruri insolite care se amestecă, fără a se şti poate nicicând, prin amalgamul generaţiilor, ceea ce s-ar putea numi într-o zi un secret de familie?

Era meseria lui, după cum spunea, de a găsi acele elemente insolite, de a le dezvălui pentru a limpezi şi pentru a linişti existenţele tulburate de misterioşi adversari, de cei care pun la cale răul, Răul pur…

Angelica înţelese deodată, în timp ce îşi făcea de lucru cu legumele.

Această vizită la Palatul de Justiţie o urma ca o tensiune permanentă pe care o putea numi teamă de trecut şi care, sub lovitura teribilă a întâlnirii cu bărbatul cu ochi lucitori, se trezise şi o tulburase până ce aproape că îşi pierduse minţile. Se felicită pentru ceea ce făcuse. În ciuda incoerenţei revelaţiilor, întâlnirea cu magul o adusese la viaţa normală din care făceau parte prezentul şi viitorul ei. În plus, orice ar fi spus, era convinsă că bătrânul vânător de demoni se va ocupa şi de acest personaj care o îngrijora, Flegetalis.

Începu să gândească cu mai multă linişte, să încerce să îşi amintească anumite lucruri din trecut. Soarele de la Saint-Jean-de-Luz, amestecat continuu cu acele zile de neuitat care se sfârşiseră cu…

distrugerea fericirii sale…

— Dovleacul nu se curăţă de coajă! se auzi vocea categorică a lui Audiger.

Îi luă cuţitul din mână. Apoi vorbi despre cremă, despre ciuperci, despre vinul alb adăugat la supa de vacă pentru a obţine o fiertură bună de dovleac.

— Audiger, spuse Angelica, puteţi… Puteţi… să mă lăsaţi în pace o clipă?

Vorbea cu ton măsurat, dar privirea cu care îl fixă îi dădu de înţeles că nu trebuia să insiste.

Se îndepărtă şi merse să se aşeze într-un colţ. Cineva îi aduse cu devoţiune o carafă cu vinul său preferat. Virtuos, el renunţă în acea zi să fi amintească faptul că ea era cea care, câteva zile mai devreme, îl rugase să o înveţe reţete pentru a găti legumele acestea de sezon numite dovleac, dovlecel sau bostan după formă şi culoare.

Găsind-o pe Angelica teafără şi nevătămată după eclipsa de o zi, venind şi plecând firesc prin sălile şi bucătăriile de la Masca Roşie, era de ajuns să se însenineze. Teama care îl cuprinsese, care pusese stăpânire pe el, care i se implântase în inimă ca un cuţit când i se spusese că ea dispăruse fără cea mai mică urmă, în noaptea trecută, era dintre cele pe care nu se credea în stare să le îndure. Isprăvile din campaniile militare, atunci când era maestru bucătar în armată, înfruntând alături de prinţi şi de soldaţi tirurile de artilerie, nu îl făcuseră să îşi piardă sângele-rece. Dar, în timpul celor câteva

ceasuri în care crezuse că nu o va mai vedea vreodată, i se întâmplase să se întrebe cum ar face să suporte de atunci înainte viaţa pe care o iubea în atâtea mii de feluri. Nu putea să nege sentimentul pe care ea i-l trezea, iraţional, dar nu era în stare să facă nimic. Se neliniştea în ceea ce privea firea imprevizibilă a celei care invadase încet, încet universul vieţii sale.

Atunci când va fi soţia lui, va veghea cu blândeţe în aşa fel încât să o îndepărteze de la activităţi care nu i se potriveau, chiar dacă îi recunoscuse talentul de a şi le fi asumat… ar încuraja-o să îşi consacre gustul pentru a primi şi a bucura publicul divers, spre confortul şi starea de bine a sa şi a copiilor săi. Eliberată de griji, ar înţelege că susţinerea cu succes a unei afaceri legate de o tavernă nu este o meserie pentru o femeie. Aceasta cere, ca şi pentru aceea de bucătar sau de cârciumar, energia morală şi fizicul unui bărbat, deoarece învârtitul în sosuri şi turnatul băuturii cât este ziua de lungă cere mai multă forţă musculară şi morală decât ţi-ai putea închipui. Clientela căreia i se adresează necesită uneori calităţi de îmblânzitor de fiare, pentru a domoli ieşirile inevitabile ale clienţilor prea înfierbântaţi. Doar o prezenţă masculină poate atunci să se impună şi să rezolve, când este necesar, situaţiile dificile.

Audiger era un bărbat cu experienţă, care ştia că, aducând la Masca Roşie o clientelă aleasă, adică, pe

cât posibil, din ce în ce mai bună şi mai avută, îi viza deja pe anumiţi gentilomi din anturajul regelui care, fără să îl considere prieten, îi apreciau sfaturile, şi avea în vedere, în acelaşi timp, personaje largi la pungă, care vor încerca să-şi înece în orgii şi desfrâu regretele de pe câmpul de luptă. Şi – fremăta el dinainte – câţi dintre aceştia, atraşi de frumuseţea ei, şi-o vor disputa pe Angelica a lui fără scrupule?

Nici măcar ea nu era lipsită de surprize sau de mistere. O scruta de la depărtare.

Ai fi zis că era visătoare sau, şi mai rău, distrată.

De fapt, în timp ce lucra concentrată, imagini mai mult sau mai puţin plăcute i se succedau în minte, imagini asupra cărora refuza să se oprească prea mult, fără să poată fugi de ele, să le şteargă, şi care aveau legătură cu frânturi din viaţa ei pe care abia o cunoştea şi de care nu îşi mai amintea. De pildă, o întrebare pe care şi-o punea fără să fi dea totuşi atât de multă importanţă: cum se face că măicuţa nebună Carmencita scăpase din lemniţele bisericii pentru a merge să îşi strige vina la poalele scărilor de la Palatul de Justiţie, într-o seară de iarnă?

Angelica se gândea la maestrul Ludovicus.

Se întreba cât timp i-ar trebui pentru a atenua efectele blestemelor ţigăncii asupra familiei sale. Nu îi ascunsese că era o sarcină grea şi că nu se apuca de ea cu inima uşoară. Ea încerca să nu se gândească prea mult, rugându-se ca el să nu se

descurajeze, să nu o abandoneze. Încerca să fie înţeleaptă, sperând că el îşi va uita nerăbdarea şi îndoielile, şi că se va ocupa de ea.

Ea încerca totodată să înţeleagă de ce făcuse această „întoarcere” în trecut, ca şi cum ar fi fost necesar – pentru fiecare, negreşit – să rămână vigilentă, cu memoria pregătită pentru întâlniri, întoarceri pe care trebuia să şi le asume fără să îşi piardă judecata. Avusese dreptate încercând şi drumul acesta.

Acum se simţea uşurată, mai puternică.

Incidentul care o aştepta o găsi pregătită, ducând-o dincolo de puterea ei de înţelegere, de frica ei de trecut.

Capitolul 23

În acest crepuscul de toamnă, Angelica se plimba pe Pont Neuf. Venise să caute flori şi profita de ocazie pentru a rătăci de la o tarabă la alta.

Se opri în faţa estradei Marelui Matthieu şi tresări.

Acesta era pe cale să scoată un dinte unui bărbat îngenuncheat în faţa lui. Pacientul avea gura deschisă şi întinsă de cleştii felcerului. Angelica recunoscu pletele blonde şi ţepoase ca tulpina porumbului şi mantia neagră, tocită. Era bărbatul din şlepul cu fân.

Îşi făcu loc cu coatele până în primul rând.

Chiar dacă era destul de frig, Marele Matthieu

avea fruntea plină de broboane mari de sudoare.

— Pe legea mea, cum ar spune cel de aici, e puternică asta! Doamne, cât este de puternică!

Îşi întrerupse lucrul pentru a se şterge pe frunte, scoase instrumentul din gura victimei şi îl întrebă:

— Suferi?

Celălalt se întoarse spre public şi surâse scuturând negativ din cap. Nu era nicio îndoială. Era chiar el, cu chipul palid, cu buzele lungi şi cu strâmbăturile sale mirate!

— Vedeţi, doamnelor şi domnilor! exclamă Marele Matthieu. Nu e minunat? Iată un bărbat care nu suferă deşi are nişte dinţi puternici, credeţi-mă! Şi prin ce minune nu suferă? Prin graţia acestui balsam miraculos cu care i-am uns gingia înainte de operaţie. În acest mic flacon, doamnelor şi domnilor, este închisă uitarea tuturor durerilor. La mine, NU DOARE, graţie balsamului miraculos, şi vi se smulg dinţii fără să simţiţi… Hai, prietene, să revenim la treaba noastră…

Celălalt deschise gura în grabă. Cu înjurături şi icnituri, şarlatanul se luptă din nou cu măseaua încăpăţânată.

În sfârşit, cu un strigăt triumfător, Marele Matthieu flutură la capătul cleştelui măseaua recalcitrantă.

— Iată! Te-a durut, prietene?

Pacientul se ridica surâzând. Făcu semn că nu.

— Ce să spun mai mult? Iată un om al cărui chin l-

aţi văzut şi care pleacă vesel şi liniştit. Graţie balsamului miraculos pe care doar eu îl folosesc printre felceri, nimeni nu va ezita să arunce boabele de cuişoare care dezonorează gura unui creştin cinstit. La cel care scoate dinţii se va veni cu zâmbetul pe buze. Nu mai şovăiţi, doamnelor şi domnilor. Veniţi! Nu mai există durere! **DUREREA A MURIT!**

În acest timp, clientul îşi punea pălăria cu vârf ascuţit şi cobora de pe estradă.

Angelica îl urmă. Voia să fi vorbească, dar se întreba dacă o va recunoaşte.

Tânărul o apucă pe cheiul Morfondus, pe sub Palatul de Justiţie. La câţiva paşi în faţa ei vedea cum pluteşte, în ceaţa venită dinspre Sena, silueta lui bizară şi fragilă. Din nou, i se păru că nu este real. Mergea foarte încet, se oprea, apoi pornea din nou.

Deodată, dispăru. Angelica scoase un strigăt uşor, dar înţelese că tânărul coborâse pur şi simplu trei sau patru trepte, până la mal.

La rândul ei, fără să stea pe gânduri, coborî scara şi aproape că îl izbi pe necunoscutul care se sprijinea de zid. Ghemuit, gemea încetişor.

— Ce este? Ce ai? întrebă Angelica. Eşti bolnav?

— Vai, mor, spuse el cu voce stinsă. Bruta aceea aproape că mi-a smuls capul. Am falca ruptă.

Scuipă un fir de sânge.

— Dar spuneai că nu suferi.

— Nu spuneam nimic, nici nu aş fi putut. Din fericire, Marele Matthieu m-a plătit bine ca să joc această comedie ieftină!

Gemu şi scuipă din nou. Ea crezu că o să leşine.

— Este o prostie! Nu trebuia să accepţi aşa ceva, spuse ea.

— Nu am mâncat nimic de trei zile.

Angelica îşi aşează braţul în jurul bustului slab al necunoscutului. Era mai înalt ca ea, dar era aşa de uşor, că aproape se simţea în stare să îl ducă în braţe pe bietul om.

— Vino, vei mânca bine în seara asta, spuse ea. Şi nu te va costa nimic. Nici măcar un bănuţ... nici măcar un dinte.

Întoarsă la Masca Roşie, alergă la bucătărie să caute ceva pe placul unei victime a foamei şi a unui felcer. Alese supă cu limbă de vacă şi castraveţi. Io aduse pe toată, împreună cu un urcior de vin roşu şi un castron mare cu muştar.

— Începe cu asta. Carnea este moale. Apoi, mai vedem.

Nasul lung al bietului om palpită.

— O, miros delicat de supă, murmură el şi se ridică ca şi cum ar fi înviat. Esenţă binecuvântată a divinităţilor grădinii!

Ea îl lăsă singur, să mănânce pe săturate. După ce dădu poruncile necesare, verifică dacă totul era pregătit pentru sosirea clienţilor, apoi merse din nou în oficiu pentru a mai pregăti un sos. Era o

cameră mică, unde se închidea atunci când avea de pregătit un fel deosebit de delicat.

După câteva clipe, uşa se deschise şi invitatul ei vârî capul.

— Spune-mi, frumoaso, tu eşti cerşetoarea care ştie latineşte?

— Eu sunt... şi nu sunt eu, spuse Angelica, care nu ştia dacă să se arate uimită sau să fie mulţumită că o recunoscuse. De acum sunt nepoata jupânului Bourjus, stăpânul locului.

— Altfel spus, nu mai eşti sub jurisdicţia întunecată a stăpânului Balivernă?

— Să mă ferească Dumnezeu!

Se strecură în încăpere, se apropie de ea cu pas uşor şi, luând-o de talie, o sărută.

— Ei, bine, Monsieur, cred că te-ai întremat destul de bine! spuse Angelica când îşi veni în fire.

— Nici n-aş putea altfel. De când te caut prin Paris, Marchiză a îngerilor!

— Şşşt! spuse ea privind în jur.

— Nu te teme de nimic. Nu sunt gărzi în sală. Nu am văzut, şi îi ştiu pe toţi, poţi să mă crezi pe cuvânt. Aşadar, cerşetoare mică, ştii să te duci unde-i bine, după cum se vede treaba. Ţi-au ieşit pe nas şlepurile cu fân? Laşi o floare palidă, anemică, murdară, care plânge în somn, şi găseşti o cumătră împlinită, căreia îi merge bine... şi totuşi, tu eşti. Buzele tale sunt la fel de dulci, dar acum au gust de cireşe, nu de lacrimi amare. Vino aici...

— Sunt grăbită, spuse Angelica respingând mâinile care îi cuprindeau obrajii.

— Două clipe de fericire fac cât doi ani din viaţă. Şi încă îmi mai este foame, să ştii.

— Vrei clătite cu dulceaţă?

— Nu, te vreau pe tine. Să te văd şi să te ating îmi ajunge ca să mă satur. Vreau buzele tale ca cireşele, obrajii ca piersicile. Te-ai transformat în ceva bun de mâncat. Un poet înfometat nu poate visa la ceva mai bun… Pielea ta este moale. Îmi vine să te muşc. Şi ţi-e cald! … Este minunat! Mirosul subsuorilor tale mă face să mor de poftă…

— Vai, eşti imposibil, protestă ea desprinzându-se din îmbrăţişare. Cu declaraţiile tale când lirice, când triviale mă aduci în pragul nebuniei.

— Ceea ce şi vreau. Hai, nu face pe cocheta!

Cu un gest hotărât care dovedea că prinsese forţă o trase spre el, îi răsturnă capul în îndoitura braţului şi reîncepu să o sărute.

Zgomotul unui polonic izbit brusc de masă îi separă brutal.

— Pe sfântul Iacob! urlă jupânul Bourjus. Gazetarul ăsta blestemat, acest trepăduş al Satanei, acest calomniator în casa mea, în bucătăria mea, pe cale să îmi siluiască fata! Afară, netrebnicule, sau te arunc în stradă cu picioare în fund.

— Milă, Monsieur, milă pentru izmenele mele! Sunt aşa de uzate, încât augustul dumneavoastră picior ar risca să lase la vedere un spectacol

indecent pentru doamne.

— Ieşi de aici, coate-goale, scribălăule, amărâtule! îmi faci cârciuma de ruşine cu zdrenţele tale găurite şi cu pălăria de jongler din târg.

Celălalt, strâmbându-se, râzând şi ţinând cu ambele mâini de turul pantalonilor ameninţaţi, alergă până la uşa de la stradă. Dădu cu tifla şi dispăru. Angelica spuse vinovată:

— Individul acesta a intrat în oficiu şi nu am putut să scap de el.

— Hm! mormăi hangiul, măcar o dată ai fost şi tu mulţumită. Uşurel, frumoasa mea, nu protesta! Nu de asta sunt eu nemulţumit. Un pic de giugiuleală din când în când ar mai înveseli o fată frumoasă. Dar, sincer, Angelica, mă dezamăgeşti. Nu vin aici atâţia bărbaţi de treabă? De ce să alegi un ziarist?

Favorita regelui, Mademoiselle de La Vallière, avea gura prea mare. Şchiopăta puţin. Se spunea că acest fapt îi dădea o graţie deosebită şi nu o împiedica să danseze ca un înger, dar nu puteai să nu vezi că era şchioapă.

Nu avea sâni. Era comparată cu Diana, se vorbea despre farmecul fiinţelor androgine, dar nu puteai să nu vezi; avea pieptul plat. Pielea i se uscase. Lacrimile pricinuite de infidelităţile regale, umilinţele de la curte, remuşcările îi secaseră ochii. Devenea slabă şi uscată. Apoi, după cea de a doua sarcină, suferea de o incomoditate de alcov ale cărei detalii doar Ludovic al XIV-lea le-ar fi putut

dezvălui. Dar le ştia şi Poetul Scârnei, la rândul lui.

Şi, dintre toate mizeriile ascunse sau recunoscute, din aceste diformităţi fizice, făcu un pamflet uimitor, plin de spirit, dar de o răutate şi de o cruzime pe care burghezii cei mai puţin pudibonzi evitară să li-l facă cunoscut soţiilor lor, care aflară oricum de la servitoare.

Dacă eşti şchioapă, ai cincisprezece ani.

Nu ai sâni, nici multă minte.

Părinţi? Dumnezeu ştie.

Şi faci copii în anticameră, precum servitoarea cea nouă.

Pe legea mea, vei avea pe primul dintre amanţi.

La Vallière este dovada.

Aşa începea cântecul.

Se găsiră fiţuici prin aproape tot Parisul, la reşedinţa Biron unde stătea Louise de La Vallière, la Luvru şi până la regină, care, la auzul acestei descrieri a rivalei sale, începu să râdă pentru prima oară după multă vreme şi îşi frecă palmele mici de bucurie.

Rănită, moartă de ruşine, Mademoiselle de La Vallière se aruncă în prima trăsură şi se duse la mănăstirea Chaillot, unde voia să se călugărească.

Regele îi porunci să se întoarcă şi să se facă văzută la curte.

Îl trimise pe Monsieur Colbert să o caute.

În această chemare era nu atât tandreţe, cât apărare furioasă din partea unui suveran pe care un

popor îndrăznea să îl batjocorească, dar care începea să se teamă că amanta lui nu mai era demnă de el.

Cei mai pricepuţi copoi ai poliţiei au fost asmuţiţi pe urmele Poetului Scârnei.

De data aceasta, nimeni nu se mai îndoia că va fi atârnat în ştreang.

Capitolul 24

Angelica se afla în camera mică dinspre rue des Frânes-Bourgeois. Javotte tocmai se retrăsese cu o reverenţă. Copiii dormeau. Se auzea cineva fugind afară. Paşii erau înăbuşiţi de stratul subţire de zăpadă, care, încet, în această seară de decembrie, începuse să cadă.

Se auziră lovituri în uşă. Angelica îşi puse halatul de casă şi merse să tragă zăvorul.

— Cine este acolo?

— Deschide-mi repede, cerşetoare mică! Câinele!

Fără să mai stea pe gânduri, Angelica trase zăvorul şi ieşi sub bolta porţii. Gazetarul se împiedică de ea.

În aceeaşi clipă, o masă albă ieşi din umbră, sări şi îl prinse de grumaz.

— Sorbonne! strigă Angelica.

Se aruncă şi mâna ei întâlni blana udă a câinelui.

— Lasă-l, Sorbonne. *Lass ihn! Lass ihn!*

Îi vorbea în germană, amintindu-şi că Desgrez îi poruncea în această limbă.

Sorbonne mormăia, cu colţii puternic înfipţi în gulerul victimei sale. Dar, după o clipă, auzi vocea Angelicăi. Dădu din coadă şi consimţi să îşi lase prada, nu fără să continue să mormăie.

Bărbatul răsufla greu:

— Sunt mort!

— Nu. Intră repede.

— Câinele va rămâne în faţa porţii şi îl va avertiza pe poliţist.

— Intră, îţi spun!

Îl împinse chiar ea în casă, apoi rămase sub boltă după ce închise uşa în urma ei. Îl ţinea cu putere pe Sorbonne de cureaua din jurul gâtului. La intrarea porticului, vedea zăpada viscolită în lumina unui felinar, în sfârşit, distinse apropierea unui pas uşor, pasul care se auzea întotdeauna în urma câinelui, pasul poliţistului François Desgrez.

Angelica înaintă.

— Nu cumva vă căutaţi câinele, maestre Desgrez?

Acesta se opri, apoi intră la rândul lui sub boltă. Nu îi vedea chipul.

— Nu, răspunse el cu mult calm. Caut un pamfletar.

— Sorbonne trecea pe aici. Închipuiţi-vă că am cunoscut odată câinele dumneavoastră. L-am chemat şi mi-am permis să îl reţin.

— Fără nicio umbră de îndoială a fost încântat de acest lucru. Luaţi aer curat în pragul casei pe această vreme minunată?

— Închideam uşa. Dar vorbim pe întuneric, maestre Desgrez, şi sunt sigură că nu ghiciţi cine sunt.

— Nu ghicesc, Madame, ştiu. De mult timp ştiu cine locuieşte în această casă şi, cum nicio tavernă din Paris nu îmi este străină, v-am văzut la Masca Roşie. V-aţi luat numele Morens şi aveţi doi copii, iar cel mare se numeşte Florimond.

— Nu vi se poate ascunde nimic. Dar, din moment ce ştiţi cine sunt, de ce este nevoie de întâmplare ca să putem sta de vorbă?

— Nu eram sigur că vizita mea vă va face plăcere, Madame. Ultima oară când ne-am văzut, ne-am despărţit în termeni foarte neplăcuţi.

Angelica îşi aduse aminte de urmărirea din mahalaua Saint-Germain. Simţi că i se usucă gura.

Îl întrebă cu o voce fără inflexiuni:

— Ce vreţi să spuneţi?

— Ningea, ca şi acum, iar intrarea de la Templu era la fel de întunecată ca bolta aceasta.

Angelica îşi ascunse un suspin de uşurare.

— Nu eram supăraţi. Eram învinşi, nu este acelaşi lucru, maestre Desgrez.

— Nu trebuie să îmi spuneţi „maestre”, doamnă, deoarece am vândut autorizaţia de avocat, fiind eliminat şi de la Universitate. Totuşi, am luat bani buni şi am putut să răscumpăr un loc de căpitan de poliţie, în virtutea căruia mă dedic unei sarcini mai lucrative şi mai utile: urmărirea răufăcătorilor şi a

celor rău intenţionaţi din acest oraş. Astfel, de la înălţimea Cuvântului, am căzut în prăpastia Tăcerii.

— Vorbiţi la fel de bine, maestre Desgrez.

— În anumite ocazii. Atunci îmi regăsesc gustul de altă dată pentru oratorie. Fără îndoială, din pricina asta sunt în mod deosebit legat de soarta acestor risipitori de vorbe scrise sau nu: poeţi, gazetari, scribi de tot felul. Astfel, în această seară, urmăresc un personaj virulent, un anume Claude Le Petit, care mai este numit şi Poetul Scârnei. Individul acesta vă va binecuvânta fără îndoială pentru că aţi intervenit.

— Cum aşa?

— Deoarece l-aţi reţinut de pe drumul cel bun pe câinele meu, ca şi pe mine, iar el a continuat să fugă.

— Primiţi scuzele mele pentru a vă fi oprit din drum.

— Personal, sunt încântat, cu toate că micuţului salon în care mă primiţi îi lipseşte puţin confort şi căldură.

— Iertaţi-mă. Va trebui să reveniţi, Desgrez.

— Voi reveni, Madame.

Se aplecă deasupra câinelui pentru a îi pune lesa. Fulgii de zăpadă deveneau din ce în ce mai deşi. Poliţistul îşi ridică gulerul mantalei, făcu un pas, apoi se opri.

— Mi-a revenit ceva în minte, mai spuse el. Acest Poet al Scârnei scrisese câteva răutăţi şi bârfe în

timpul procesului soţului dumneavoastră. Staţi…

Şi frumoasa Madame de Peyrac.

Rugându-se ca soţul ei să nu fie eliberat.

Şi în *Bastilia să* rămână *capturat.*

La Luvru că o târfă avea să îşi facă de cap.

— Oh! Tăceţi, vă implor! strigă Angelica ducându-şi mâinile la urechi. Să nu mai vorbiţi niciodată despre astfel de lucruri. Nu îmi mai amintesc nimic. Nu vreau să îmi mai amintesc…

— Aşadar, trecutul este mort pentru dumneavoastră?

— Da, trecutul este mort!

— Era cel mai bun lucru pe care îl puteaţi face. Nu vă voi mai vorbi despre asta. La revedere, Madame… şi noapte bună!

Angelica, clănţănind de frig, puse ivărele. Era îngheţată până în măduva oaselor din cauza statului în frig, având doar halatul de casă pe ea. Frigului i se adăugase şi emoţia revederii lui Desgrez şi a faptului de a-i fi ascultat dezvăluirile.

Intră în camera ei şi închise uşa. Bărbatul cu plete blonde se aşezase pe piatra şemineului, cu braţele strânse în jurul genunchilor slabi. Semăna cu un greiere.

Tânăra femeie se sprijini de uşă. Spuse cu o voce albă:

— Tu eşti Poetul Scârnei?

El surâse.

— Al Scârnei? Bineînţeles. Poet? Poate.

— Tu ai scris toate acele... neghiobii despre Mademoiselle de La Vallière? Nu-i poţi lăsa pe oameni să se iubească în linişte? Regele şi fata aceea au făcut tot ceea ce le-a stat în putinţă să ţină în secret iubirea lor, iar tu etalezi scandalul în termeni odioşi! Comportamentul regelui este de condamnat, desigur. Dar este un bărbat tânăr, aprig, care a fost obligat să se însoare cu o prinţesă care duce lipsă de frumuseţe şi de minte.

El râânji.

— Cum îl mai aperi, frumoasa mea! Acest crai ţi-a furat inima?

— Nu, dar am oroare să văd cum este murdărit un sentiment respectabil şi regal.

— Nimic pe lume nu este respectabil, nici regal.

Angelica traversă camera şi merse să se sprijine de cealaltă parte a şemineului. Se simţea fără puteri şi crispată. Poetul ridică privirea spre ea. Vedea cum îi joacă în ochi puncte roşii, reflexe ale flăcărilor.

— Nu ştiai cine sunt? întrebă el.

— Nimeni nu mi-a spus, şi cum aş fi putut ghici? Pana ta este păcătoasă şi libertină, iar tu...

— Continuă...

— Mi-ai părut bun şi vesel.

— Sunt bun cu cerşetoarele mici care plâng în şlepurile cu fân, dar cu prinţii sunt rău.

Angelica suspină. Se încălzea cu greu. Făcu un semn spre uşă cu bărbia.

— Acum trebuie să pleci.

— Să plec?! exclamă el. Să plec, când câinele Sorbonne mă aşteaptă să îmi facă ferfeniţă zdrenţele, iar poliţistul diavolului îmi pregăteşte lanţurile?

— Nu sunt în stradă.

— Ba da. Mă aşteaptă în întuneric.

— Îţi jur că nu au habar că eşti aici.

— De unde să ştiu? Nu îi cunoşti prea bine pe aceşti doi tovarăşi, micuţa mea, doar faci parte din banda lui Balivernă!

Îi făcu aprig semn să tacă.

— Vezi? Chiar şi tu ai simţurile la pândă, afară, în zăpadă. Şi mai vrei să plec!

— Da, du-te!

— Mă goneşti?

— Te gonesc.

— Doar nu ţi-am făcut rău?

— Ba da.

O privi lung, apoi întinse mâna spre ea.

— Atunci trebuie să ne împăcăm. Vino.

Şi cum ea rămânea nemişcată, îi spuse:

— Amândoi suntem urmăriţi de câine. Ce avem de câştigat dacă ne certăm?

Continua să ţină mâna întinsă spre ea.

— Ochii tăi au devenit duri şi reci ca smaraldele. Nu mai au acea strălucire însorită ca a unui pârâu pe sub arbori care parcă spune: „Iubeşte-mă, sărută-mă…”

— Pârâul spune toate astea?

— Ochii tăi de smarald, când nu îţi sunt duşman. Vino!

Cedă deodată şi veni să se ghemuiască lângă el. O luă pe dată de umeri.

— Tremuri. Nu mai eşti hangiţa înfiptă. Ceva ţi-a făcut rău şi te-a înfricoşat. Câinele? Poliţistul?

— Câinele, poliţistul şi tu, domnule Poet al Scârnei.

— O, sinistra trinitate a Parisului!

— Tu care eşti la curent cu toate, ştii ce făceam înainte de a fi a lui Balivernă?

Făcu o mutră plictisită şi se strâmbă.

— Nu. De când te-am regăsit, abia am înţeles cum te-ai descurcat şi cum l-ai jucat pe degete pe cârciumar. Dar, înainte de Balivernă, ei bine, nu, pista se opreşte aici.

— Este de preferat.

— Ceea ce mă supără este că poliţistul diavolului ştie trecutul tău, sunt convins.

— Faceţi schimb de informaţii?

— Adesea facem schimb de informaţii.

— De fapt, semănaţi unul cu altul.

— Puţin. Dar este totuşi o mare diferenţă între noi.

— Care?

— Eu nu îl pot ucide, în timp ce el mă poate conduce pe cel din urmă drum. Dacă nu mi-ai fi deschis uşa în seara asta, acum aş fi fost la

Châtelet, graţie grijii sale. Aş fi fost mai lung cu trei degete datorită şevaletului maestrului Aubin, iar mâine, în zori, m-aş fi legănat la capătul unei frânghii.

— Şi de ce spui că, în ceea ce te priveşte, nu îl poţi ucide?

— Nu ştiu să omor. Vederea sângelui mă indispune.

Începu să râdă dezgustată. Mâna nervoasă a poetului se aşeză pe gâtul ei.

— Când râzi, semeni cu un pui de porumbel.

Se aplecă spre chipul ei. Ea vedea în acest surâs tandru şi ironic umbra făcută de cleştele Marelui Matthieu, iar asta o făcea să vrea să plângă şi să râdă.

— Este bine, şopti el, nu îţi mai este teamă. Totul se îndepărtează… doar zăpada se mai aşază afară, iar noi suntem aici, la căldurică… nu mi se întâmplă prea des să fiu atât de bine găzduit! … Eşti goală pe sub hainele acestea? … Da, simt asta. Nu te mişca, prietena mea… Nu mai spune nimic…

Mâna sa aluneca, îndepărta materialul pentru a urmări linia umerilor, aluneca mai jos. Râse, deoarece ea tresări.

— Iată mugurii primăverii. Şi totuşi, este iarnă…!

Îi sărută buzele. Apoi se întinse în faţa focului şi o atrase blând spre el.

Dar ascultă, rogu-te, puţintel.

Aud strigătul vânzătorului de rachiu

Şi gluma la o parte lăsând frumuşel
Cred, prietenă dragă, că deja este prea târziu…!

Poetul îşi pusese pălăria mare şi mantia găurită. Zorii sosiseră, invadaţi de zăpadă şi, în puritatea albă a străzii tăcute, vânzătorul de rachiu, înfofolit, se clătina ca un urs.

Angelica îl chemă. Îi servi pe amândoi cu un păhărel de rachiu, pe care îl băură în prag.

Când omul se îndepărtă, îşi zâmbiră.

— Unde mergi acum?

— Să împărtăşesc Parisului un alt scandal. Monsieur de Brienne şi-a găsit soţia cu un amant în noaptea asta.

— În noaptea asta? De unde ştii?

— Ştiu tot. Adio, frumoasa mea.

Ea îl reţinu de aripa mantiei şi îi spuse:

— Să te întorci.

Martie 1661. Acuzat de vrăjitorie, contele Joffrey de Peyrac este ars pe rug. În decurs de câteva ore, Angelica a pierdut tot ce avea: soțul, averea, numele și copiii.
Singură, abandonată de toți, condamnată să se ascundă, Marchiza Îngerilor își găsește refugiu la Curtea Miracolelor. Nu există nicăieri tenebre mai adânci ca în acest imperiu al cerșetoriei, nu există protecție mai periculoasă decât aceea a nelegiuitului Balivernă, care veghează îndeaproape asupra cuceririi sale...
Însă din prăpastie nu se iese tot atât de ușor pe cât se coboară. Cel puțin, după cum o învață bătrânul Magister, „să îi mai rămână ceva de salvat". Ceea ce flăcările i-au răpit într-o clipă, Angelica își propune să recâștige prin propriile forțe: prin curaj, seducție, viclenie, inteligență... Cum va reuși ea oare să iasă din mizerie, să-și reintre în drepturile de mamă și să facă dintr-o umilă tavernă începutul revenirii în lumea din care a fost atât de brutal alungată?
Atâtea obstacole îi stau în continuare în cale...

Anne Golon a început să scrie seria *Angelica* în anul 1956. Romanele s-au bucurat de un succes imens la nivel mondial, fiind publicate în 63 de țări, de peste 320 de edituri, iar ulterior au fost ecranizate.

Tradiție din 1989
www.litera.ro
ISBN 978-606-33-0639-6
9 786063 306396
Lira®